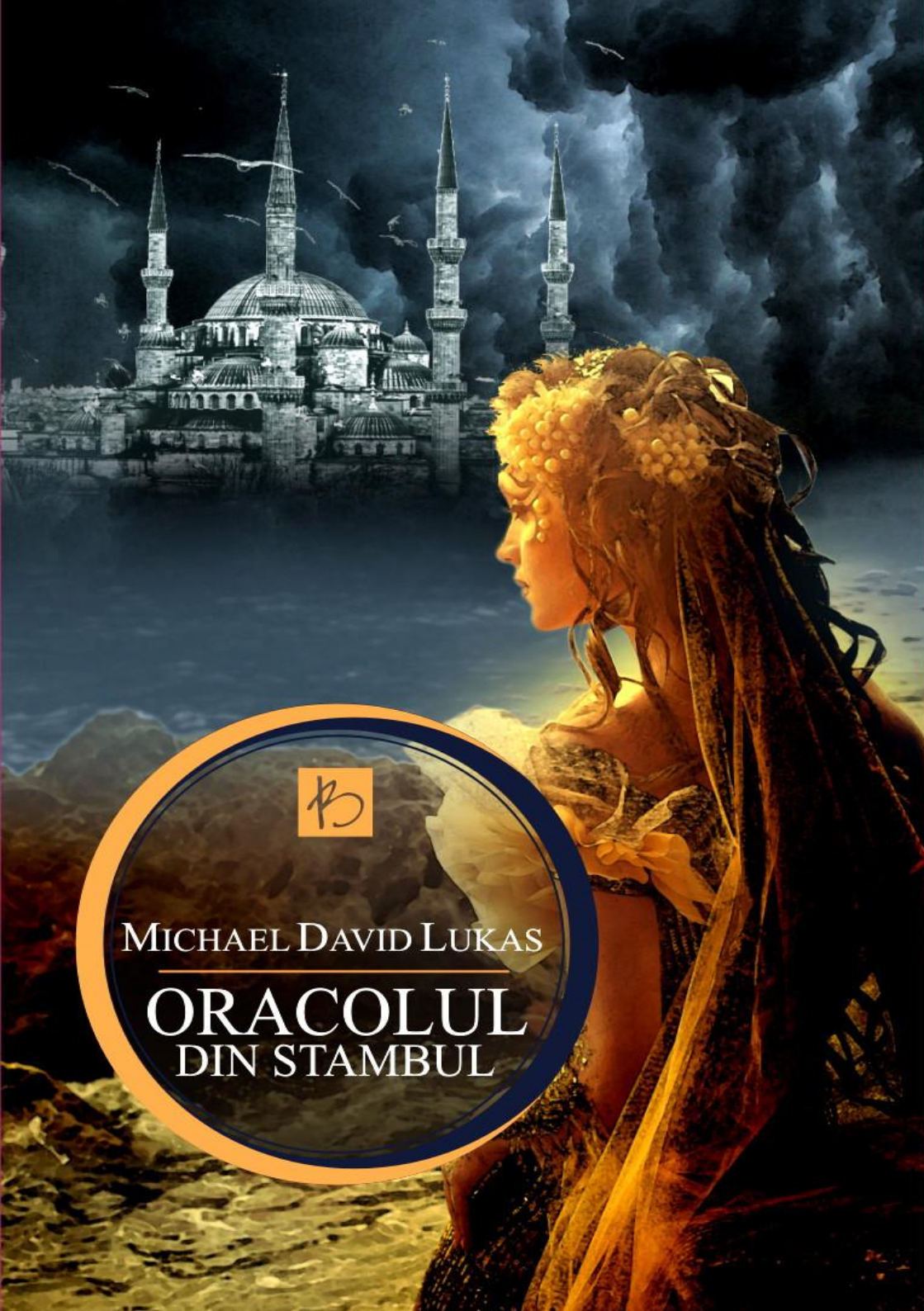
MICHAEL DAVID LUKAS
ORACOLUL
DIN STAMBUL

Michael David Lukas s-a născut în 1979, în Statele Unite ale Americii, şi a studiat literatură comparată la Brown University şi scriere creativă la University of Maryland. A fost bursier Fulbright, a locuit în Turcia, Israel şi Tunisia, unde a studiat limba arabă, iar articolele lui au fost publicate în *Virginia Quarterly Review, Slate, National Geographic Traveler* şi *Georgia Review.* ***Oracolul din Stambul*** *(The Oracle of Stamboul,* 2011) este primul lui roman şi a fost tradus în Italia, Germania, Turcia, Serbia şi Ungaria.

Vocea autorului

„Romanul este un exerciţiu de imaginaţie, iar distanţa temporală, geografică sau de orice natură pe care scriitorul o ia faţă de personajul principal îl ajută să dea frâu liber acestei imaginaţii.“

M.D. Lukas

Michael David Lukas

ORACOLUL DIN STAMBUL

Traducere din limba engleză şi note de
Simona Luca

EDITURA ALLFA

THE ORACLE OF STAMBOUL
Michael David Lukas
Copyright © Michael David Lukas 2011

ORACOLUL DIN STAMBUL
Michael David Lukas
Copyright © 2012 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LUKAS, MICHAEL DAVID
Oracolul din Stambul / Michael David Lukas; trad.: Simona Luca.– Bucureşti: ALLFA, 2012
ISBN 978-973-724-366-9

I. Luca, Simona (trad.)

Redactare: Crenguţa Năpristoc
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Simona Nicolae
Design copertă: Alexandru Novac

Fraţilor mei, Adam şi Arma, Coleman şi Allison, pentru a-mi fi reamintit ce contează cu adevărat; şi lui Haley, pentru tot.

„O, Stambul! Dintre toate numele ce-mi pot aduce încântare, al tău rămâne cel mai plin de magie.“

Pierre Loti

Capitolul unu

Eleonora Cohen văzu lumina acestei lumi într-o zi de joi, târziu în vara anului 1877. Cei care se deşteptaseră în zorii acelei zile îşi amintesc un stol de pupeze albe şi sângerii zburând în cercuri pe deasupra portului, şerpuind şi ţâşnind, ca şi cum ar fi încercat să cârpească o ruptură în bolta cerească. Că or fi reuşit ori nu, păsările îşi încetiniră într-un sfârşit zborul. Şi se aşezară prin oraş, pe treptele tribunalului, pe acoperişul din ţiglă roşie al Hotelului Constanţa şi pe clopotniţa Academiei Sf. Vasile. Îşi făcură culcuşuri în tumul farului, în minaretul octogonal din piatră al moscheii şi pe puntea unui vapor care scuipa rotocoale de fum în cerul altfel senin. Pupezele îmbrăcară oraşul precum glazura, pătrunseră prin burlane, făcându-și loc pe lângă jgheabul pentru apa de ploaie ce se scurgea de pe conacul guvernatorului, şi se îngrămădiră pe cupola aurită a bisericii ortodoxe. În copacii din jurul casei lui Yakob şi Leah Cohen stolul părea deosebit de agitat, gălăgios, aripile fâlfâiau şi mai abitir şi păsările ţopăiau de pe-o ramură pe alta, precum o mulţime de oameni de la ţară care umpleau străzile capitalei în timpul unei parade imperiale. Pesemne că pupezele ar fi fost privite ca un semn de bun augur, dacă nu ar fi urmat evenimentele nefericite care s-au petrecut simultan cu naşterea Eleonorei.

Devreme în dimineaţa acelei zile, cea de-a Treia Divizie a Cavaleriei Regale a Ţarului Alexandru al II-lea îşi făcu apariţia dinspre nord şi se aşeză în formaţie pe culmea unui deal care domina piaţa oraşului: şase sute doisprezece bărbaţi, cinci sute treizeci şi şapte de cai, trei tunuri, două duzini de corturi dintr-o pânză de un gri mohorât, o bucătărie de campanie şi drapelul galben

cu dungi negre al ţarului. Călăriseră în cea mai mare parte a ultimelor două săptămâni cu provizii modeste şi odihnă puţină, străbătând Chilia, Tulcea şi Babadag, terenurile mlăştinoase pline cu afini din Delta Dunării şi câmpiile întinse de grâne. Ţinta lor finală era Plevna, un centru comercial din inima Câmpiei Dunării, unde comandantul Osman Paşa şi armata otomană de şapte mii de oameni încercau să opună rezistenţă. Avea să aibă loc o bătălie decisivă, poate chiar un punct de cotitură în război, dar Plevna se afla la o depărtare de încă zece zile, iar bărbaţii celei de-a Treia Divizii aveau nevoie de odihnă.

Aşternută înaintea lor ca un ospăţ, Constanţa fusese lăsată aproape complet lipsită de apărare. La o depărtare de nu mai mult de doisprezece metri din vârful dealului zăceau ruinele unui zid antic roman. În secolele trecute, aceste pietre mohorâte, de culoarea trandafirului, apăraseră oraşul de porci mistreţi, tâlhari şi de barbarii traci, care încercau din când în când să prade portul. Reclădit de două ori de Imperiul Roman şi încă o dată de către bizantini, zidul era aproape o ruină atunci când otomanii au poposit în Constanţa, la sfârşitul secolului al cincisprezecelea. Şi astfel a fost lăsat să se facă fărâme, pietrele sale cele mai bune fiind smulse ca să fie folosite la construcţia drumurilor, palatelor şi a altor ziduri, din jurul altor oraşe mai însemnate din punct de vedere strategic. Dacă i-ar fi trecut cuiva prin cap să reconstruiască zidul, ar fi putut feri oraşul de brutalitatea celei de-a Treia Divizii, dar în starea sa actuală părea cel mult un bloc de piatră menit să-i aţâţe.

Întreaga dimineaţă şi până după-amiaza târziu, soldaţii celei de-a Treia Divizii călcară năvalnic străzile Constanţei, spărgând ferestrele prăvăliilor, terorizând câinii fără stăpân şi demolând toate statuile care le ieşiră în cale. Incendiaseră conacul guvernatorului, tribunalul şi făcuseră praf vitraliile de deasupra intrării în Academia Sf. Vasile. Atelierul bijutierului a fost devastat, al cizmarului, curăţat complet, iar merceriile, împroşcate cu ouă şi ceaiuri. Spărseseră fereastra principală a prăvăliei de covoare a lui Yakob Cohen şi-i scobiseră

zidurile cu baionetele. În afara bisericii ortodoxe, care la sfârşitul zilei era neatinsă, ca şi cum Dumnezeu însuşi ar fi protejat-o, biblioteca era singura clădire municipală care supravieţuise nevătămată de raidul celei de-a Treia Divizii. Iar aceasta nu datorită vreunei consideraţii aparte pentru cunoaştere. Supravieţuirea bibliotecii din Constanţa se datora în totalitate curajului custodelui. În vreme ce restul orăşenilor se ghemuiseră sub paturi sau se strânseseră de-a valma prin pivniţe sau magazii, bibliotecarul stătuse curajos pe treptele domeniului pe care-l proteja, ţinând deasupra capului, ca pe un talisman, un exemplar din *Evgheni Oneghin*[1]. Deşi erau aproape cu toţii analfabeţi, bărbaţii celei de-a Treia Divizii recunoscură chirilicele native, iar aceasta le-a fost, pare-se, suficient ca să cruţe clădirea.

În această vreme, într-o căsuţă de piatră cenuşie din preajma culmii Dealului de la Răsărit, Leah Cohen se chinuia cumplit în durerile facerii. Camera de zi mirosea a hamamelis, alcool şi sudoare. Lada cu rufărie fusese lăsată larg deschisă, iar pe masă se găsea un vraf de aşternuturi pătate cu iod. Întrucât singurul medic calificat al oraşului avea alte obligaţii în momentul acela, Leah era îngrijită de două moaşe tătăroaice, care locuiau într-un sat din apropiere. O mână cerească le adusese în pragul casei familiei Cohen când era mai mare nevoie de ele. Urmaseră semnele, după cum spuseră: un potop de cai, o adunare de păsări, Steaua Nordului aliniată cu Luna. Era o profeţie, spuseră ele, una făcută de ultimul lor rege pe patul de moarte, dar nu era vreme pentru explicaţii. Cerură să fie conduse în dormitor. Cerură aşternuturi curate, alcool şi apă fiartă. Închiseră apoi uşa în urma lor. La fiecare aproape douăzeci de minute, cea mai tânără dintre ele ieşea grăbită cu un vas gol sau cu un braţ de aşternuturi murdare. În afara acestor scurte incursiuni, uşa rămase închisă.

---

[1] Roman în versuri scris în anul 1825 de poetul şi dramaturgul rus A.S. Puşkin (1799-1837).

În lipsa altei îndeletniciri sau a unui subiect cu care să-şi ţină gândurile ocupate, soţul lui Leah, Yakob, se lăsă în voia grijilor. Un bărbat masiv, cu o coamă zburlită de păr negru şi ochi de un albastru viu, Yakob îşi făcu de lucru netezindu-şi barba, mutându-şi de colo-colo chitanţele şi umplându-şi pipa. Auzea din când în când câte un ţipăt, încurajări înăbuşite să împingă sau sunete îndepărtate de împuşcături şi cai. Nu era un bărbat din cale afară de religios, nici superstiţios. Cu toate astea, murmură atât cât îşi amintea dintr-o rugăciune de facere şi ciocăni de trei ori în lemn să alunge deochiul. Încercă atât cât putu să nu se îngrijoreze, dar ce altceva să facă un tată în devenire?

Puţin după amurg, în ora aceea celestă când cerul se urneşte prin purpuriu spre beznă, pupezele amuţiră. Împuşcăturile încetară, iar tropotul copitelor se reduse treptat, până se stinse. Era ca şi cum lumea întreagă se oprise să-şi tragă sufletul. În clipa aceea, din dormitor răzbătu un geamăt înăbuşit de epuizare, urmat de sunetul unei lovituri pe piele şi de plânsetul unui nou-născut. Apoi moaşa mai în vârstă, doamna Damakan, ieşi cu o legătură de cârpe în braţe. În afara gânguritului lin al pruncului, camera era tăcută.

— Slavă Domnului! şopti Yakob şi se aplecă să-şi sărute fiica pe frunte. Era perfectă, pură şi strălucind de viaţă. Se întinse s-o ia în braţe, însă moaşa îl opri.

— Domnule Cohen…

Acesta îşi ridică privirea spre liniile încordate ale gurii acesteia.

— Avem un necaz.

Sângerarea lui Leah nu se oprise. Era teribil de slăbită. La doar câteva ore după ce născu, Leah se stinse. Ultima ei dorinţă a fost să-i dea un nume fiicei sale nou-născute, iar când îl rosti, cerul se deschise.

Începu să cadă o ploaie torenţială cum nimeni nu mai văzuse în Constanţa, un potop nesfârşit de apă şi tunete. În averse, valuri şi perdele ca de oţel, înăbuşi focurile, răzui drumurile şi învălui piaţa oraşului într-o pătură de aburi. Pe timpul celei mai aprige părţi a

furtunii, pupezele se ascunseră în hornuri şi în scorburi. La rândul lor, soldaţii celei de-a Treia Divizii o luară călare spre sud, înspre Plevna, cu prăzile agăţate precum pânzele de păianjen, biciuind spinările cailor. Plouă încontinuu timp de patru zile, vreme în care doamna Damakan şi femeia mai tânără, nepoata sa, îngrijiră nou-născutul. Leah a fost îngropată într-un cavou comun, împreună cu alţi doisprezece oameni ucişi în încercarea lor de a-şi apăra bunurile, iar jelania lui Yakob răsună în toată casa. Până la sfârşitul săptămânii, portul se umplu de moloz, iar piaţa oraşului era acoperită cu cenuşă umedă.

Viaţa trebuie să meargă mai departe, în ciuda necazurilor. Când norii se descleştară într-un final, Yakob Cohen luă diligenţa înspre Tulcea şi trimise două telegrame: una surorii lui Leah, care locuia la Bucureşti, iar pe cea de-a doua, prietenului şi asociatului său din Stambul într-ale negoţului, un turc pe numele său Moncef Barcous, care primise cu puţin timp în urmă titlul de Bei. Prima telegramă o anunţa pe cumnata sa despre tragedie şi îi cerea ajutorul în orice fel cu putinţă. Cel de-al doilea mesaj a fost trimis ca urmare a făgăduielii făcute doamnei Damakan şi le recomanda pe aceasta şi pe nepoata ei pentru orice slujbă disponibilă în gospodăria Beiului Moncef. La fel ca mulţi alţi tătari care locuiau în satele din apropierea Constanţei, doamna Damakan şi nepoata sa aveau de gând să plece şi să-şi caute un rost nou în Stambul, care avea să fie mai primitor cu musulmanii. Între timp, însă, consimţiră să rămână cu Yakob şi să-l ajute cât mai mult.

Răspunsul Beiului Moncef sosi peste câteva zile. Acesta se arăta bucuros s-o cunoască pe doamna Damakan şi menţiona că, de fapt, chiar era în căutarea unei noi slujnice.

Răspunsul celeilalte telegrame a lui Yakob veni şi el după o săptămână, în forma surorii mai mari a lui Leah, Ruxandra. Era ora şase după-amiaza când trăsura acesteia ajunse în port. O femeie costelivă în haine de călătorie, cu o pălărie de fetru de un verde închis, Ruxandra avea un chip pe care trona un nas ascuţit, o bărbie

căzută şi o aluniţă în mijlocul obrazului stâng, care arăta precum vârful unui vulcan pe cale să erupă. Cu o valiză în mâna stângă şi o telegramă umezită de sudoare şi mototolită în dreapta, aceasta coborî, îi plăti vizitiului şi porni la deal spre casa cumnatului său.

În timp ce urcă treptele casei familiei Cohen, Ruxandra îşi aranjă pălăria şi privi înapoi către excrementele de pasăre ce acopereau aleea din faţa casei. Se uită apoi cu dezgust la stolul de pupeze albe şi purpurii cocoţate în sicomor, apoi se întoarse înspre uşă şi ciocăni. Când nu-i răspunse nimeni, ciocăni din nou, aplecându-se să asculte dacă putea distinge agitaţie înăuntru. Din nou, nu veni niciun răspuns. Nefiind femeia care să aştepte afară în frig, îşi îndreptă pălăria şi intră. Casa familiei Cohen era, în toată întinderea ei, cu puţin mai spaţioasă decât camera de zi a casei părinteşti din Bucureşti a Ruxandrei şi a lui Leah. Aveau trei dormitoare, o cămară, o bucătărie şi o cameră de zi, ai cărei pereţi erau goi, în afara unui mic desen în cărbune, care o reprezenta pe Leah şi care era aşezat deasupra căminului. Într-un colţ al încăperii principale se afla un bufet şi o masă scorojită de mesteacăn, plină de vase murdare. În partea opusă, aşezate în faţa focului, se aflau două fotolii uzate din piele. Podeaua camerei de zi era acoperită de covoare orientale, aşezate fără să se ţină seama de culori sau de stil, în unele locuri fiind suprapuse chiar şi câte trei, precum un oraş din Antichitate construit pe ruinele unei civilizaţii mai vechi. Păşind cu mare grijă peste prag, Ruxandra îşi aşeză valiza şi închise uşa în urma ei.

— Bună ziua! strigă ea. Sunteţi acasă?

În tot acest timp Yakob stătuse la masă, cu capul în palme, îndărătul unui vraf de ziare. Când se ridică s-o întâmpine, deveni clar cât de multă nevoie avea de ajutorul Ruxandrei. Haina sa era pătată în mai multe locuri, barba îi era neîngrijită, iar ochii, injectaţi.

— Ruxandra! exclamă el, şocat s-o vadă stând în camera sa de zi. Ia loc, te rog!

Femeia îşi trase un scaun de sub masă şi se aşeză.

— Mi-ai cerut ajutorul, spuse ea, netezind pe masă telegrama de

la el, ca dovadă. Iată-mă!

— Fireşte! spuse el. Ce mai faci?

— Sunt bine, ţinând seama de cele întâmplate. Mulţumesc. Călătoria, însă, a fost una lungă şi mi-ar prinde foarte bine o ceaşcă de ceai.

În timp ce Ruxandra vorbea, doamna Damakan ieşi cu spatele din bucătărie, cu un fir de aţă atârnându-i din gură şi cu Eleonora înfăşată în braţe. Eleonora dormea, genele zbătându-i-se precum aripile unei libelule şi cu mânuţele strânse senin în dreptul pieptului.

— Are gura mamei ei, spuse Ruxandra, aplecându-se deasupra copilului. Privi apoi în sus. Aceasta este doica ei, înţeleg.

— Da, într-un fel, spuse Yakob. Doamna Damakan împreună cu nepoata ei au adus-o pe Eleonora pe lume şi au fost atât de cumsecade încât să mă ajute în cursul ultimelor săptămâni.

— Înţeleg, spuse Ruxandra. Doamna Dalaman, deci? Îmi pregătiţi, vă rog, o ceaşcă de ceai? Am să vă rog să-l faceţi tare. Am avut o călătorie lungă.

Ruxandra se aşeză din nou la locul ei şi o privi pe doamna Damakan părăsind încăperea.

— În linii mari, spuse Ruxandra, îmi place să spun lucrurilor pe nume, fie că este sau nu calea cea mai politicoasă. Este bine să ştii asta despre mine.

Yakob încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Am primit telegrama ta, începu ea, şi am venit să-ţi ofer ajutorul pe care-l cereai. În acest scop, sunt pregătită să rămân în Constanţa cel puţin o lună, ca să ajut cu menajul şi altele asemenea.

Aruncă o privire prin încăpere.

— Spuneai că doamna Dalmaţian va pleca în curând?

— Da, spuse Yakob. Ea şi nepoata ei se mută la Stambul.

— Un oraş mizerabil! pufni Ruxandra. Plin de turci!

— Şi ele sunt turcoaice, spuse Yakob. Tătăroaice, mai exact.

— Ei bine, fie ce-or fi! spuse Ruxandra. Vor pleca în curând, nu-i aşa?

— Se gândesc să plece spre sfârşitul săptămânii, deşi aranjamentele lor nu sunt foarte solide.

— Cum am spus, reluă Ruxandra, sunt bucuroasă să rămân aici pentru o lună, poate chiar două, să-ţi ofer ajutorul cerut, însă, dacă te aştepţi să rămân mai mult de câteva luni, eu mă gândesc că va trebui să ne căsătorim.

Ruxandra fusese mereu cea altruistă, fiica cea ascultătoare. Îşi îngrijise părinţii pe timpul bolii lor, a bătrâneţii şi până la moarte, în vreme ce sora sa mai tânără urmase şcoala şi se căsătorise. La moartea tatălui său, în urmă cu aproape un an, Ruxandra se apropia periculos de mult de treizeci de ani, stoarsă de viaţă şi plină de resentimente. În ciuda zestrei considerabile pe care o moştenise, nu reuşise să găsească o partidă convenabilă. În acest moment, nu mai avea ambiţii romanţioase. Tot ce-şi dorea era un cămin al ei şi un bărbat priceput, cu care să poată schimba politeţuri după masa de seară.

— Nu te vei supăra, fireşte, dacă îţi voi cere un răgaz de gândire, spuse Yakob, după o tăcere lungă.

— Câtuşi de puţin!

— Dar lucrurile tale? Astea sunt toate?

— Nu te-ngrijora pentru lucrurile mele, spuse ea. M-am ocupat deja de ele.

În dimineaţa următoare, au fost expediate din Bucureşti două cufere, iar Ruxandra a început să se acomodeze cu locul. După ce-şi desfăcu bagajele în cel de-al doilea dormitor, o însărcină pe nepoata doamnei Damakan s-o ajute să cureţe mobilierul, să spele geamurile, să bată covoarele, să şteargă etajerele de praf şi să măture căminul. Când sfârşiră cu toate aceste îndeletniciri, Ruxandra spălă aleea din faţa casei şi încercă să alunge stolul de pupeze care-şi făcuseră casă în sicomorul din apropiere. Dar oricât dădu din braţe, oricâte pietre azvârli înspre ele, pupezele rămaseră devotate ramurilor pe care se aşezaseră. Iar trei zile mai târziu aleea era din nou acoperită cu excremente. În ciuda acestui inconvenient minor, Ruxandra se

acomodă foarte bine la noul ei cămin. Gătea, făcea curăţenie, iar în timpul cât doamna Damakan şi nepoata ei erau ocupate cu planificarea călătoriei către sud, de-a lungul coastei Mării Negre, o îngriji pe Eleonora. La plecarea moaşelor, spre sfârşitul celei de-a doua săptămâni a Ruxandrei în Constanţa, aceasta luă asupra sa toate sarcinile gospodăriei. La sfârşitul celei de-a treia săptămâni, Yakob îi bătu la uşa dormitorului şi o anunţă că, în interesul tuturor celor implicaţi, cel mai bine era să se căsătorească.

Ceremonia a fost oficiată la Tulcea, întrucât sinagoga din Constanţa era în acel moment în reparaţii. Yakob şi Ruxandra stătură în partea din faţă a încăperii împreună cu rabinul, un bărbat tânăr, cu o barbă roşie, voluminoasă. Doi dintre fraţii mai tineri ai rabinului ţinură loc de martori, iar în fundul încăperii Eleonora plângea în braţele soţiei rabinului. După ceremonie, Yakob îşi rezolvă nişte treburi la Tulcea, după care luară birja de ora şase înapoi spre Constanţa, cu pupezele urmându-i în zbor, la o distanţă rezonabilă.

Capitolul doi

Abdulhamid al II-lea, Sultanul Imperiului Otoman, Slujitor al Cetăţilor Sfinte, Calif al Islamului, Conducătorul drept-credincioşilor şi Padişah Suprem al mai multor ţinuturi, se uită în sus, la marea de plăci verzi şi albastre îmbinate pe tavan, în timp ce bărbierul palatului îi acoperea faţa cu săpun. Din încăperea alăturată răsunau până la el sunetele *oud*-ului[2] şi pălăvrăgeala înfundată a concubinelor. Cântecul unei păsări bulbul[3] se auzi din colivie, iar soarele dimineţii târzii, făcându-şi loc printre zăbrele, îi cădea generos la picioare. Abdulhamid închise ochii şi, inspirând aroma de iasomie a săpunului, ascultă sunetul lamei care-i urca în sus pe gât.

Acelaşi bărbat îl bărbierea pe Abdulhamid de treizeci de ani încoace, încă de când îi încolţiseră primele fire de bărbăţie pe bărbia sa regală. Înainte de aceasta, servise şapte ani la curtea tatălui lui Abdulhamid. Era un om bătrân bărbierul, însă mâna îi era fermă precum a unui caligraf şi, chiar după atâţia ani de meserie, încă îl bărbierea în fiecare dimineaţă ca şi cum ar fi avut de îndeplinit sarcina vieţii sale. Iar Abdulhamid preţuia din suflet această seriozitate. Cu toate intrigile şi uneltirile ce făceau palatul să freamăte, era mare lucru să te poţi încrede în bărbierul tău. Nu ar fi fost prima tentativă de regicid venită din partea unui membru al curţii Sultanului. De fapt, trei dintre rudele sale îndepărtate – Murat al II-lea, Mustafa Duzme şi Ibrahim I – fuseseră asasinate de către

---

[2] Instrument muzical arab, strămoş al lăutei baroce.

[3] Specie de păsări cântătoare, întâlnită în Africa şi Orientul Mijlociu.

nişte membri aşa-zişi devotaţi ai curţii lor: Murat de către bucătarul său, Mustafa de către straja sa, iar Ibrahim de către bărbierul său.

Abdulhamid deschise ochii şi îl privi pe bărbier curăţându-şi briciul pe o bucată de piele. Apoi, închizându-i iarăşi, se afundă şi mai adânc în scaunul său, lăsând sunetele îndepărtate ale *oud*-ului să-l învăluie precum apa mării. Era atâta tristeţe în corzile acelea, atâţia ani de jale! Parcă al-Farabi, dacă-şi mai amintea bine, era cel care îi povestise despre făurirea *oud*-ului, al cărui gât arcuit fusese inspirat de un schelet agăţat într-un roşcov. Abdulhamid nu-şi mai amintea al cui era scheletul – al lui Lameh sau poate al vreunuia dintre fiii lui Noe. Oricum, era un instrument străvechi, care-şi trăgea rădăcinile din suferinţă.

În mijlocul acestor gânduri, Sultanul simţi o prezenţă în preajma sa.

— Luminăţia Voastră?

Era Marele Vizir, Jamaludin Paşa, cu chipul roşu de osteneală şi mustaţa galonată cu ceva ce aducea a urmă de salivă.

— Luminăţia Voastră, spuse el, ştergându-şi faţa, iertaţi-mă că vă tulbur bărbieritul, dar vă aduc veşti cât se poate de îngrijorătoare.

— Te rog, zise Sultanul, făcându-i semn bărbierului să continue. Veştile despre oricare dintre ţinuturile mele sunt mai presus de orice.

— Luminăţia Voastră, Plevna a căzut de trei zile sub ruşi! Osman Paşa şi ce a mai rămas din armata sa s-au retras la Gabrovo.

Erau veşti cu adevărat îngrijorătoare, nu neapărat surprinzătoare, dar totuşi supărătoare. Sultanul oftă, urmărind cu coada ochiului cum bărbierul îi îndepărta firele de păr de pe pomeţi. Plevna era ultima dintr-un lung şir de nereuşite militare, însemna cel mai probabil sfârşitul războiului, urmat de o altă conferinţă a Marilor Puteri, o altă scuză de a-i împărţi Imperiul. Nu că i-ar fi păsat în mod deosebit dacă era să piardă România sau Bulgaria. Din partea lui, putea să le înghită pământul, laolaltă cu Grecia şi Balcanii. Nu pierderea ţinuturilor îl mâhnea pe el, ci ruşinea, gurile salivânde ale

Marilor Puteri care dădeau târcoale casei sale precum lupii. Nu dădea doi bani pe România sau pe Bulgaria, dar ştia că nu avea să se termine acolo. Ruşii voiau provincia Kars, francezii râvneau de mult la Levant, iar grecii nu aveau de gând să se oprească până nu-şi puneau labele soioase pe Stambul.

— Osman Paşa crede c-ar fi mai chibzuit să-şi retragă trupele la Adrianopol, dar aşteaptă încuviinţarea Voastră.

Sultanul îşi privi consilierul. Bărbat îndesat, cu chipul ca o pătlăgea, Jamaludin Paşa avea un nas uluitor de mare, garnisit de o parte şi de alta cu o pereche de ochi precum urmele lăsate în grabă de peniţă şi subliniat de o mustaţă subţire.

— Judecata ta care este?

— Date fiind împrejurările, mă văd nevoit să-i dau dreptate lui Osman Paşa. Adrianopol este locaţia ideală pentru apărarea capitalei, de va fi nevoie. Şi îmi este teamă că va fi.

— Asta e judecata ta?

— Asta e judecata mea, Luminăţia Voastră. Alta nu pot avea.

Aceasta era marea limitare a lui Jamaludin Paşa. Deşi îi era de departe superior predecesorului său ca sfaturi şi loialitate, se lăsa mult prea repede absorbit de hăţişurile evenimentelor în timpul desfăşurării lor, era prea ataşat de locul său în istorie. Pentru el, orice răzvrătire era preambulul unei revoluţii, orice spion pregătea o lovitură de stat, orice război era buturuga mică pentru carul mare al puterii. În ciuda înţelepciunii sale, Jamaludin Paşa era incapabil să privească în perspectivă, să facă un pas înapoi şi să-şi cumpănească poziţia. În această împrejurare, însă, avea dreptate. Stambulul trebuia apărat cu orice preţ.

— Foarte bine, spuse Abdulhamid. Osman Paşa este liber să-şi retragă trupele spre Adrianopol sau oriunde altundeva crede el de cuviinţă. Acum, spune-mi, Jamaludin Paşa, ce alte veşti mai aduci?

Îndreptându-şi turbanul, Marele Vizir aruncă o privire în carneţelul mic şi negru pe care-l ţinea în buzunarul de la piept şi începu a recita evenimentele zilei anterioare:

— Continuăm ancheta în cazul răzvrătirii ofiţerilor. Noul rector al Colegiului Robert a ajuns la Stambul în urmă cu două zile. S-au înregistrat mai multe tulburări în *sanjak*-ul[4] Novi Pazar.

Abdulhamid simţi lama gâdilându-l sub nas şi îşi înăbuşi un strănut.

— Spune-mi mai multe despre acest nou rector.

— Aşa cum aţi cerut, Luminăţia Voastră, ne-am străduit să nu-l incomodăm şi să nu trezim vreo bănuială. Din aceste motive, ancheta noastră nu a fost atât de amănunţită pe cât ar fi fost în alte împrejurări. Avem totuşi nişte însemnări de bază, după cum urmează: s-a născut şi a fost şcolit într-un stat cu numele de Connecticut; după terminarea şcolii, a acceptat un post la Universitatea Americană din Beirut şi acolo şi-a petrecut ultimii şapte ani din viaţă, cel mai recent în funcţia de decan al studenţilor.

Marele Vizir se opri să-şi privească notiţele.

— Circulă unele zvonuri, continuă acesta, însă cel puţin deocamdată nu au fost confirmate. Unii dintre oamenii noştri ne-au înştiinţat că este spion american, iar alţii că este homosexual.

— Nu că cele două ocupaţii s-ar exclude reciproc.

— Nu, Luminăţia Voastră, fireşte că nu!

— Cu toate că ambele par oarecum în dezacord cu profesia sa.

— Într-adevăr, Luminăţia Voastră. În plus, madame Corvel, una dintre persoanele noastre de contact de la Consulatul American, se jură că l-a cunoscut în alte împrejurări, sub alt nume, când locuia la New York. Cu toate astea, nu-şi aminteşte cum anume îl chema pe vremea aceea, nici împrejurările în care s-au întâlnit.

— Supraveghează-i în continuare mişcările! spuse Sultanul. Şi dă-mi de ştire dacă afli ceva interesant!

— Aşa voi face, Luminăţia Voastră!

În vreme ce bărbierul pregăti un vas proaspăt cu săpun,

[4] Unitate administrativă otomană.

Abdulhamid se lăsă pe spate şi-şi încrucişă picioarele, observând că uitase să-şi schimbe încălţămintea şi încă purta papucii de casă. Era o abatere minoră de la etichetă să poarte papuci de casă în partea aceasta a palatului, iar dacă Marele Vizir observase, o ţinuse pentru el.

— Înainte de a-mi lua rămas-bun, Luminăţia Voastră, mai există o chestiune pe care poate o veţi găsi interesantă.

— Te rog!

— S-a raportat că Beiul Moncef Barcous a pus de curând bazele unei noi societăţi secrete. Este vorba despre acelaşi Bei Moncef, care, după cum vă amintiţi, participa activ la propaganda pentru constituţia tipărită, sub stăpânirea predecesorilor Voştri.

— Beiul Moncef… spuse Sultanul gânditor. Îmi amintesc acest nume. Credeam că l-am transferat în Diyarbakir.

— Într-adevăr, Luminăţia Voastră. Poate vă amintiţi şi faptul că postul său a fost transferat în ultimul moment la Constanţa.

— Care este acum sub stăpânire rusă.

— Întocmai! Cu toate astea, durata transferului Beiului Moncef a expirat anul trecut, iar de-atunci s-a-ntors la Stambul.

Urmărind lumina care-i ţesea un desen galben-roşiatic pe pleoape, Abdulhamid încuviinţă printr-o mişcare vagă a capului şi expiră.

— Avem informaţii despre natura acestui nou grup? Este periculos? Sau e doar un nou cerc de lectură teosofică?

— E greu de aflat, Luminăţia Voastră.

— Să aşteptăm şi să vedem cum evoluează lucrurile.

— Foarte bine, Luminăţia Voastră. Încă o dată vă cer iertare pentru întrerupere.

— Fii pe pace!

Înainte de a se retrage, Jamaludin Paşa îi strecură Sultanului o ultimă veste. Majestatea Sa, îi spuse acesta, aplecându-se să-i şoptească, mama Luminăţiei Sale, îl căutase toată dimineaţa şi era, se pare, foarte tulburată. Abdulhamid îi mulţumi sfătuitorului său

pentru această veste, mângâindu-şi linia fină a maxilarului, şi se ridică brusc în căutarea unui loc mai ferit. Nu se putea spune că îşi evita mama. Voia mai degrabă să poată chibzui în linişte la căderea Plevnei şi la multiplele sale ramificaţii, înainte de a se ocupa de neliniştile altora. Părăsind băile pe uşa din spate, Sultanul îşi croi drum pe lângă grădinile haremului, trecu de zidurile închisorii palatului şi apoi prin grajdurile de la nord, către ceea ce – din motive necunoscute lui – se numea Grădina Elefantului.

Destinaţia sa era o fâşie îngustă de iarbă, mărginită de caişi şi vişini, în colţul cel mai nordic al grădinii, o pădurice retrasă, unde mergea adesea să-şi pună gândurile în ordine. Plantaţi cu aproape două secole în urmă, la porunca Sultanului Ahmet al II-lea, copacii deveniseră de-a lungul anilor locul preferat de sporovăială al veveriţelor şi vrăbiilor. Prin el, însă, nu călca picior de om. Abdulhamid îl descoperise pe vremea când era un tânăr prinţ la curtea tatălui său. Acum, că era la rândul lui Sultan, acum, când cuvântul său era lege de la Salonic până la Basra, Abdulhamid venea adesea aici să citească şi să privească păsările în zborul lor pe deasupra apei.

Reflectând la urmările retragerii lui Osman Paşa, Sultanul îşi feri ochii de soare şi urmări cu atenţie licărul Bosforului, nădăjduind să prindă cu privirea o reuniune matinală a berzelor sau o nesperată adunare de furtunari. Urmări un stol de lăstuni, unduindu-se deasupra strâmtorilor, de la Turnul Galata până la noua gară Haydarpaşa din Kadikoy. În afară de lăstuni, nu mai erau alte păsări care să-i stârnească interesul, doar varietăţile obişnuite de pescăruşi, cormorani şi rândunici.

— Aici erai!

Nu era nevoie să se întoarcă. Recunoştea glasul mamei lui dintr-o mie. Cu toate astea, se întoarse şi, după ce-i sărută mâna, îşi schimbă poziţia, pentru a-i face loc pe bancă. Căci, deşi îi întrerupea în mod deliberat cugetarea şi deşi uitase, şi de data asta, să i se adreseze cu titlul onorific, era totuşi mama lui.

— Bună dimineaţa, mamă. Este o dimineaţă minunată, nu-i aşa?

— Este, într-adevăr! spuse ea, rămânând în picioare. Şi regret sincer că vă întrerup de la o asemenea încântare.

— Te rog, mamă, ia loc! Prezenţa ta nu face decât să-mi sporească bucuria.

— Luminăţia Voastră, spuse ea, am doar o rugăminte măruntă, după care o să-mi văd de drum.

Mama Sultanului era foarte frumoasă, în ciuda vârstei înaintate. Nu-şi păstrase silueta, fireşte, iar chipul îi era brăzdat de trecerea anilor, însă putea observa încă urmele a ceea ce îl atrăsese pe tatăl său cu atâta ardoare.

— După cum ştiţi, începu ea, ţinându-şi mâinile la spate, palatul va găzdui un dineu săptămâna viitoare, în onoarea ambasadorului francez şi a soţiei sale.

Abdulhamid ridică din sprânceană. Ambasadorul francez era un om atât de arogant, care nu făcea mare lucru să ascundă scopurile urmărite. Soţia sa nu era cu nimic mai presus, o cloşcă îndesată şi nătângă, care avea ca scop în viaţă organizarea de petreceri şi întoarcerea vizitelor de curtoazie.

— Ştiu că nu vă e prea drag, spuse ea, însă dineul acesta a fost amânat suficient, iar noi avem nevoie de tot sprijinul posibil, dacă vrem să recăpătăm avantajul în raport cu ruşii.

— Da, spuse Sultanul. Aşa este.

Din cuvintele mamei sale, nu-şi dădea seama dacă aceasta primise vestea înfrângerii lui Osman Paşa la Plevna. Dar, în caz că acest lucru nu se întâmplase, îşi păstră gândurile pentru el.

— Cum poate vă amintiţi, continuă aceasta, ambasadorul are o preferinţă aparte pentru caviarul de morun alb. Pomeneşte adesea de asta în corespondenţa sa cu mine şi cu Marele Vizir.

— Da, cred că-mi amintesc că a menţionat caviarul în discuţiile noastre. Am încredere că vei avea grijă să fie servit la acest dineu.

— Este deja în meniu, Luminăţia Voastră. Din păcate, însă, Beiul Musa m-a anunţat de dimineaţă că în magazia palatului nu mai

există caviar de morun alb. Mi-a spus că s-a făcut o nouă comandă, dar livrarea este amânată din cauza ostilităţilor din regiune şi nu va ajunge decât după dineu.

— Îmi pare rău să aflu asta, mamă.

Neînţelegerile dintre mama Sultanului şi Beiul Musa, îngrijitorul magaziilor palatului, începuseră încă de pe vremea când el era un tânăr prinţ. În ceea ce privea conflictele de la palat, lucrurile erau oarecum aşezate, un război de uzură, în care fiecare parte dorea să-şi enerveze puţin mai tare adversarul. În ultima vreme, însă, Abdulhamid începuse să bănuiască faptul că dezgustul generalizat al mamei sale faţă de evrei răsărise în urma anilor de certuri cu Beiul Musa, deşi se putea la fel de bine să fie chiar pe dos.

— Sunt zece vase cu cegă în magazie, spuse ea.

— O să ne mulţumim cu cega.

— În cel mai rău caz! Continuă mama sa. Deşi dacă privim din perspectiva unor probleme mai grave, n-ar fi chiar aşa de rău. Cu toate acestea, ajungându-mi la urechi laudele ambasadorului la adresa caviarului de morun alb şi cunoscând importanţa sprijinului venit din partea guvernului său în viitorul apropiat, m-am gândit că aş putea scotoci după câteva astfel de vase prin cămara Voastră personală. Beiul Musa, însă, nu-mi permite accesul. Spune că o astfel de permisiune nu poate veni decât în urma solicitării clare a Luminăţiei Voastre.

Sultanul îşi plimbă uşor degetele pe suprafaţa aspră a băncii. Oare de ce îl consultau mereu oamenii în chestiuni atât de lipsite de importanţă? Chiar era nevoie ca Sultanul Imperiului Otoman să-şi bată capul cu câteva vase cu caviar? Avea treburi mai importante de rezolvat, chestiuni de stat, de război şi de diplomaţie internaţională.

— Am să-i cer eu asta, spuse Sultanul, încercând să-şi ascundă cât putea iritarea. În mod expres!

— Ar mai fi ceva, Luminăţia Voastră.

— Ce anume, mamă?

— Papucii Voştri, spuse ea, privind înspre picioarele acestuia. Se

pare că s-au deteriorat din cauza umezelii din grădină. Dacă doriţi să vă aduc o altă pereche de papuci sau alte încălţări, vă stau la dispoziţie.

— Nu, mamă, îţi mulţumesc, dar cred că nu am nevoie pentru moment.

— Foarte bine, spuse ea şi, înclinându-se, se întoarse să plece.

Capitolul trei

În ciuda eforturilor repetate ale Ruxandrei de a le alunga, pupezele care asistaseră la naşterea Eleonorei îşi aflară domiciliul stabil în sicomorul din faţa casei familiei Cohen, motiv pentru care aleea din faţa clădirii era mai mereu acoperită de un strat lucios, verde-albicios, de excremente de pasăre. La început n-a fost evident motivul dorinţei înflăcărate a stolului de a locui tocmai în acest pom, motivul pentru care ignorau mătura, înălbitorul şi apa clocotită, când existau în apropiere o mulţime de copaci cu crengi mult mai primitoare. Cu timpul, însă, deveni limpede că atracţia lor era într-un fel legată de Eleonora. Ca şi cum pentru ele Eleonora ar fi făcut parte din stolul lor, ar fi fost regina fără de care vieţile lor nu aveau sens. Dormeau când dormea şi ea, stăteau de pază când se îmbăia, iar când părăsea casa, o mică parte se desprindea din stol şi o urmărea în zbor. Erau nişte păsări ciudate, atât ca înfăţişare, cât şi ca purtare, dar în cele din urmă stolul Eleonorei deveni o parte a vieţii de zi cu zi, un fel de instalaţie familiară care veghea de pe Dealul de la Răsărit. Localnicii nu le mai acordau de-acum mai multă atenţie decât porumbeilor aliniaţi de-a lungul jgheaburilor Hotelului Constanţa, iar Ruxandra renunţă într-un final să mai frece săptămânal aleea cu apă fiartă şi înălbitor.

Pupezele ar fi părut mai surprinzătoare, poate, dacă Eleonora n-ar fi fost ea însăşi o fiinţă atât de neobişnuită. Încă de pe vremea când era în faşă, în braţele doicii, puteai descifra pe chipul ei primii muguri a ceea ce avea să înflorească mai târziu într-o frumuseţe năucitoare şi naturală: obrajii ei încântător de îmbujoraţi, mărginiţi de o parte şi de alta de o mulţime de bucle, ochii ei mari şi verzi în

nuanţa sticlei de mare şi dinţii de lapte ca nişte mici cuburi de fildeş. Plângea rareori, făcuse primii paşi la opt luni, iar până la doi ani vorbea deja în propoziţii complete. Avea o înţelegere, deşi copilărească, incredibil de precisă cu privire la lumea din jur, iar intensitatea prezenţei ei, strălucirea aceea greu de descris şi claritatea, care veneau de undeva din interior, atrăgeau către ea oameni din orice colţ al pieţei, care se apropiau cu simpla dorinţă de a-i da un sărut pe frunte. În ciuda acestei unicităţi de netăgăduit, prima parte a copilăriei Eleonorei nu ieşi în mare din tipare. Îşi petrecea timpul dormind, mâncând, explorând lumea din jurul ei, lovind prin bucătărie cu lingurile de lemn în vase sau analizând cu atenţie vreun model de pe covorul din sufragerie.

Printre primele amintiri ale Eleonorei se numărau poveştile spuse de tatăl ei, seara, după cină. Cuibărită în braţele lui, simţea pe braţ atingerea aspră a hainei lui de lână. Îşi amintea trosnetul domolit al focului din sobă, mirosul de piele uzată al fotoliului şi pe Ruxandra cârpind într-un colţ. Înainte de a-şi începe istorisirea, Yakob căuta în buzunarul hainei, scotea puţin tutun mărunţii şi-l îndesa în pipă cu degetul mare. Gura pipei avea forma unui cap de leu de un auriu închis, cioplit dintr-o piatră numită sepiolit. Eleonora îşi ţinea respiraţia în timp ce tatăl ei scotea cutia de chibrituri din buzunar, aprindea un băţ şi-l apropia de coroana de pe capul leului, ca şi cum acest gest ar fi reprezentat un soi de rit ancestral, iar ei ar fi fost singurii păstrători ai acestui secret. După două sau trei pufuri pregătitoare, tatăl îşi aşeza o mână pe umărul ei şi o întreba dacă voia să-i spună o poveste. Fireşte că voia, întotdeauna.

Povestirile tatălui ei erau despre bărbaţi înţelepţi, călători, negustori şi nebuni. Erau povestiri despre Bucureşti, Paris, Viena şi toate oraşele îndepărtate pe care le vizitase în tinereţea lui. Oraşe cu denumiri precum Lanzhou, Andijan, Persepolis şi Samarkand; oraşe cu grădini suspendate, turnuri înalte până la cer şi cu locuitori câtă frunză şi iarbă; oraşe cu tigri pândind din umbră şi elefanţi umblând pe mijlocul străzii; oraşe la fel de vechi ca munţii, clocotind de magie

atât albă, cât şi neagră. Tatăl ei colindase toată lumea şi văzuse prea multe locuri ca să le poată ţine socoteala, dar preferatul său dintre toate era tărâmul acela antic care lega continentele, patria lui Io şi Iustinian, obiectul invidiei lui Constantin şi Selim, perla Bosforului, bijuteria aceea incredibilă din centrul Imperiului Otoman. Oraşul său preferat era Stambulul, iar întâmplările cele mai bune din povestirile sale acolo se petreceau.

În afara povestirilor tatălui, prima amintire a Eleonorei era legată de o întâmplare petrecută la puţină vreme după cea de-a patra aniversare a sa. Era o zi senină de la începutul toamnei, când a devenit pentru prima dată conştientă de puterea ei de concentrare. Desculţă şi cu un şorţuleţ simplu şi roşu, din bumbac, Eleonora stătea cu picioarele încrucişate sub vrejurile de roşii, săpând cu degetele o gaură în pământul umed şi fărâmicios. De sus, de pe deal, venea o adiere caldă, pupezele făceau gălăgie, iar de pe treptele din spate puteai zări cu ochiul liber până departe, la Năvodari. Tocmai scosese din pământ un gândac gri-lucios şi îl urmărea desfăşurându-se în palma ei, când auzi un foşnet la marginea grădinii. Era un cerb care scosese într-o doară capul din pădure. Îl urmări înaintând în stratul de ceapă, apoi făcând un pas înapoi. Prezenţa unui cerb în grădină nu era ceva neobişnuit, dar puiul acesta avea ceva aparte, care îi atrase atenţia. După ce urmări pentru câteva momente animalul printre legăturile de roşii, se hotărî să-l cerceteze mai îndeaproape.

După ce băgă gândacul înapoi în tunelul său, Eleonora se ridică în picioare şi traversă grădina. Puiul de căprioară nu se clinti, deşi părea uşor neliniştit să se afle în vecinătatea unui om. Stând la marginea stratului de ceapă, la mai puţin de un braţ distanţă de el, fata îi simţea respiraţia caldă, încărcată, pe frunte. Privi apoi în sus, în ochii ca de granit ai animalului şi puse uşor mâna la baza grumazului lui. Puiul rămase nemişcat. Amândoi stăteau complet neclintiţi, dacă nu puneai la socoteală freamătul nărilor animalului şi uşoara accelerare a respiraţiei fetei.

Apoi, dintr-o mişcare, puiul făcu un pas înapoi şi-şi coborî coarnele, ridicându-şi piciorul stâng, ca un soldat care-şi prezenta arma la inspecţie. Eleonora observă imediat motivul neliniştii animalului şi înţelese ce avea de făcut. Chiar deasupra copitei avea o bucată de metal, răsucită şi intrată adânc în carne. Arăta ca o sârmă desprinsă dintr-un gard sau dintr-o capcană de vânătoare. După ce-şi dădu o şuviţă de păr de pe ochi, Eleonora luă piciorul rănit în palme şi inspectă rana. Venele din preajma rănii pulsau frenetic, iar în jurul metalului se adunase un fel de spumă albă. Părul de pe piciorul puiului se zbârlea pe măsură ce Eleonora îşi apropia mâna de rană. Fata clipi şi, cu o mişcare iute, smulse bucata de metal.

Urmărind puiul de căprioară îndepărtându-se în salturi în desişul pădurii, Eleonora se cutremură la gândul a ceea ce tocmai făcuse. Pupezele de deasupra ei izbucniră într-un cor de ciripituri puternice, iar simplul foşnet al pădurii păru să sune şi el precum un ropot de aplauze. Ovaţiile conteniră însă în curând. O clipă mai târziu se trezi luată de subsuori şi băgată în sala de baie.

— Să nu mai faci aşa ceva niciodată! spuse Ruxandra, trăgându-i şorţuleţul peste cap. Dacă se află…

Stătu ghemuită, tremurând în mijlocul băii, în timp ce Ruxandra pregăti o cârpă. Eleonora nu o mai văzuse niciodată pe mătuşa ei reacţionând astfel. Părea şocată, aproape speriată.

— Ce vrei să spui, Ruxandra? Ce-am făcut?

În loc să-i răspundă, Ruxandra începu s-o săpunească viguros cu o cârpă udă, mai întâi pe braţe, apoi pe palme, insistând între degete.

— Te rog… se văită Eleonora. Spune-mi ce-am greşit! Cum să fiu mai cuminte, dacă nu ştiu ce-am greşit?

Ruxandra se opri din săpunit.

— Nu e normal să te joci cu animalele! Avem şi aşa destule de tras din cauză că suntem evrei şi că taică-tău trimite mereu covoare la Stambul. Ultimul lucru de care avem nevoie e să atragem şi mai mult atenţia asupra noastră!

— Dar era rănit! spuse Eleonora. Avea o bucată de metal în picior.

Voia să-l ajut.

Ruxandra înmuie cârpa în apă rece şi începu din nou s-o spele.

— Nu mă interesează ce crezi tu că voia puiul! Nu vreau să te mai văd făcând aşa ceva! Şi nu vreau să spui nimănui o vorbă despre asta, nici măcar tatălui tău! Ne-am înţeles?

Eleonora ştia că nu avea rost să se opună. Când termină baia, îi spuse Ruxandrei că-i pare rău pentru ceea ce făcuse şi că nu se va mai juca niciodată cu animalele. Spera ca povestea să se sfârşească acolo. Iar într-un fel avusese dreptate. Mătuşa ei nu mai adusese vorba despre acea întâmplare. Cu toate astea, Eleonora nu putuse să nu se gândească că exista o legătură între povestea cu puiul de căprioară şi anunţul Ruxandrei din dimineaţa următoare. Era timpul, spusese ea, ca Eleonora să fie iniţiată în tainele menajului. Aceste cunoştinţe aveau să-i fie de mare ajutor pentru tot restul vieţii ei. Aveau s-o ajute să-şi găsească un soţ bun. În plus, lipsa de ocupaţie e o invitaţie pentru Necuratul. Deşi Yakob ezitase la auzul planului, îi dăduse mână liberă în această chestiune Ruxandrei, care îl asigurase că Eleonora era mai mult decât pregătită pentru sarcină. Iar acestea fiind zise, hotărârea a fost luată.

— Prima lecţie, anunţă Ruxandra, va fi de cusut.

Căută în buzunarul din faţă al şorţului şi scoase una dintre batistele vechi ale lui Yakob, împreună cu un ac şi o papiotă.

— Vezi asta?

Se aplecă peste umărul Eleonorei şi arătă înspre cusătura de forma osului de peşte de pe marginea materialului. Eleonora încuviinţă din cap. Îşi puse coatele pe masă şi-şi rezemă bărbia în căuşul palmelor.

— Repetă acelaşi model în interior! Dacă ai vreo întrebare, mă găseşti la bucătărie.

Eleonora privi acul şi aţa încolăcită ca un şarpe în centrul bucăţii de stofă. Ceea ce avea de făcut nu părea prea distractiv, dar nu putea să protesteze. Luând acul între degetul mare şi cel arătător, privi prin urechea lui. Cu ochii uşor mijiţi, apucă capătul de aţă între

degetele celeilalte mâini. Împinse apoi aţa prin ac cu concentrarea unui om îndârjit. Odată ce aţa intră în ac, cusutul se dovedi uşor. Cu grijă să nu se înţepe, făcu prima împunsătură şi trase firul strâns. Apoi făcu alta şi alta şi tot aşa. Modelul nu era dificil, mereu aceleaşi două linii care se repetau pe marginea bucăţii de material. Era o activitate plictisitoare, dar deloc grea.

La fel a fost şi viaţa Eleonorei în lunile care urmară întâmplării cu puiul de căprioară: plictisitoare, dar deloc grea. O ajută pe Ruxandra la treburile gospodăriei, cosând şi curăţând legumele, ştergând praful şi măturând aleea din faţa casei. Miercurea lustruiau podeaua, duminica spălau rufele, iar în fiecare zi de luni coborau dealul şi mergeau la piaţă, unde Ruxandra o iniţiase în arta dificilă a tocmelii. Menajul nu era chiar atât de rău pe cât se aşteptase Eleonora şi, indiferent ce sarcini avea de îndeplinit dimineaţa sau după-amiaza, aştepta mereu cu nerăbdare ora şase, momentul acela încântător când, fără excepţii, auzea zăngănitul clanţei şi scârţâitul pragului sub paşii tatălui ei. Alergând înspre el, îşi îngropa faţa în haina lui şi inspira mirosul prăfos de lână şi ceai de hibiscus. În acele clipe ştia că totul avea să fie în regulă.

Abia în primăvara de dinaintea celei de-a şasea aniversări a Eleonorei, când fata îşi însuşise deja principiile de bază ale menajului, Ruxandra veni cu sugestia c-ar fi timpul să înveţe şi carte. Bărbaţii din acea vreme îşi doreau o femeie care să ştie să scrie şi să citească şi, mai mult, chiar să ţină socotelile şi să se ocupe de comenzi. Yakob nu vedea nimic rău în a extinde orizonturile fiicei sale, astfel că hotărârea a fost luată. Începură chiar în acea dimineaţă cu primul abecedar din copilăria Ruxandrei, o carte verde, care se păstrase într-o stare uimitor de bună. Până la ora prânzului, Eleonora stăpânea deja alfabetul, forma specială a fiecărei litere şi sunetele diferite pe care le putea produce în anumite situaţii. Până la ora cinei putea să scrie deja propoziţii, iar în acea seară învăţă pe dinafară prima sa lecţie, o expunere despre caracteristicile crocodililor. Cu spatele la sobă şi cu mâinile în poală, Eleonora

repetă în întregime lecţia în faţa tatălui său şi a Ruxandrei.

— Am spus corect?

Se uită la mătuşa ei, care urmărea lecţia în abecedar.

— Da, spuse ea, cu faţa palidă de uimire. Întocmai!

Yakob îşi scoase pipa din gură şi îşi privi fiica cu atenţie, ca şi cum ar fi întâlnit-o undeva cu mult timp în urmă şi ar fi încercat să-şi amintească cum o cheamă.

— Când ai învăţat lecţia asta, Ellie?

— Astăzi, tată, după cină.

— Şi ai învăţat acum tot pasajul ăla?

Fata se uită la tatăl ei, apoi la Ruxandra şi înapoi.

— Am spus ceva greşit?

În aşteptarea unui răspuns, simţi căldura focului pe gambe.

— Nu, Ellie, chiar deloc! Doar că am rămas surprinşi sau cel puţin eu sunt surprins de cât de repede ai reuşit să-ţi înveţi lecţia!

— N-are nicio logică! spuse Ruxandra, răsfoind abecedarul. Toate astea ar fi trebuit învăţate în cel puţin o lună, hai două săptămâni, în cazul unui copil isteţ!

Yakob trase adânc din pipă şi se întoarse spre fiica sa:

— Spune cum ai învăţat, Ellie!

Nu ştiu ce să răspundă. Cum ar fi putut explica ceva atât de simplu? Învăţase literele şi, cu un strop de concentrare, ajunsese aici.

— Odată ce am învăţat ce sunete face fiecare literă, spuse ea, făcând un mic pas în faţă ca să se îndepărteze de sobă, care dogorea prea tare, odată ce am ştiut asta, m-am uitat la cuvinte şi le-am auzit în capul meu. Iar după ce am auzit cuvintele în capul meu, mi-a fost uşor să-nvăţ lecţia.

În seara aceea, Eleonora îi auzi pe tatăl şi pe mătuşa ei certându-se. Nu era foarte limpede ce-şi spuneau, dar printre loviturile cu pumnul în masă şi uşile trântite, înţelese că tatăl ei dorea ca ea să înveţe în continuare carte, iar Ruxandra se opunea. A doua zi de dimineaţă, după micul dejun, tatăl ei o anunţă că el avea să se ocupe mai departe de învăţătura ei, în timp ce Ruxandra avea

să rămână responsabilă de instruirea ei domestică. Începând cu acea dimineaţă, zilele Eleonorei se împărţiră între aceste două sfere. Dimineţile şi după-amiezile ei rămaseră mai departe în slujba acului şi aţei, a cârpelor de praf şi periilor de frecat, în vreme ce serile erau dedicate în totalitate cărţilor.

În primele câteva săptămâni, învăţătura Eleonorei se reduse la memorarea lecţiilor din abecedar, a descrierii capitalelor celebre, a expunerii caracteristicilor diverselor animale şi a unor scurte povestiri despre copii poznaşi. Curând, însă, deveni limpede faptul că era pregătită pentru lecturi mult mai avansate, aşa că trecură la biblioteca din colţul sufrageriei. Construcţie impunătoare din lemn de ulm, decorată pe ambele părţi cu câte o pisică de ceramică chinezească, biblioteca avea rafturile pline cu cărţi de o diversitate impresionantă, legate în piele roşie, albastră, verde şi neagră; înalte, subţiri, îndesate, mici şi cu cotoarele decorate cu tot soiul de scrieri în relief. În următoarele şase luni, Eleonora citi cea mai mare parte dintre cărţile de pe raftul de jos, aşezată pe genunchii tatălui ei, în timp ce acesta îşi fuma pipa şi din când în când o mai mângâia pe păr. Citi *Fabulele lui Esop, Călătoriile lui Gulliver, Cei trei muşchetari, Robinson Crusoe* şi *O mie şi una de nopţi.* În afară de lectură, tatăl Eleonorei o călăuzi într-ale caligrafiei, aritmeticii şi principiilor de bază ale limbii turce, materii pe care aceasta le stăpâni în scurt timp cu o uşurinţă surprinzătoare.

Din respect faţă de ceea ce tatăl ei numea îngrijorările Ruxandrei, Eleonora a fost atenţionată în repetate rânduri să nu cumva să povestească despre lecţiile ei în afara casei. Fata nu înţelese motivaţia acestei reguli, dar o respectă, fiindcă învăţase deja până la acea vreme că era mai bine să nu încalce indicaţiile Ruxandrei, fie că aveau noimă ori ba. În orice caz, nu îi era prea greu să o respecte, fiindcă, în afara zilelor de sărbătoare şi a câte unui picnic ocazional, Eleonora ieşea din casă doar o dată pe săptămână, când o însoţea pe Ruxandra la cumpărături, lunea, la piaţă.

Într-o astfel de zi de luni, în primăvara celui de-al şaptelea an de

viaţă al Eleonorei, fata şi Ruxandra îşi încheiau târguielile la prăvălia domnului Seydamet, când începu să plouă – o furtună puternică, venită din senin, care goni toţi oamenii din piaţă la adăpost. Vânzătorii de fructe îşi găsiră refugiu sub o mică arcadă din afara pieţei. Pupezele care o urmăriseră pe Eleonora în josul dealului se pitiră sub coviltirul Hotelului Constanţa. Trecătorii se înghesuiră în prăvălia domnului Seydamet, prefăcându-se interesaţi ba de un borcan cu sfeclă, ba de o garniţă cu icre. Prăvălia căpătase mirosul unei păduri de pantaloni umezi, iar suportul de lângă uşă era încărcat de umbrele.

— Bună ziua, spuse Ruxandra, trăgând-o pe Eleonora înspre tejghea. Îşi întinse gâtul şi atrase atenţia unui vânzător tânăr, pe nume Laurenţiu.

— Bună ziua, doamnă Cohen! răspunse el şi, aplecându-se peste tejghea, îi întinse Eleonorei o acadea. Bună ziua şi ţie, domnişoară Cohen!

Un băiat zdravăn, cu păr zburlit şi zâmbet amabil, Laurenţiu lucra la prăvălia domnului Seydamet dintotdeauna, din câte îşi putea aminti Eleonora. Avea un suflet bun, dar era cam încet la minte. Nu o dată se întâmplase să le împacheteze cu totul altceva decât ceruseră şi fuseseră nevoite să coboare din nou în piaţă.

— Am dori un kilogram de fasole, două bucăţi de săpun din acela verde, cum aveţi acolo, un kilogram de linte galbenă şi… Ruxandra făcu o pauză şi aruncă o privire pe listă. Două papiote, o cutie cu bomboane şi o sută de grame de chimen.

— Asta-i tot, doamnă Cohen?

— Da.

Repetându-şi în minte produsele enumerate de Ruxandra, Laurenţiu se plimbă prin magazin, adunând toate cele cerute şi îngrămădindu-le pe braţul stâng, în timp ce cu dreapta aşeză în pungi alimentele vrac. Se întoarse câteva momente mai târziu cu pachetul pregătit, înfăşurat cu grijă în hârtie maro şi legat cu sfoară.

— Face două ruble în cap.

Ruxandra îşi scoase portmoneul şi numără monedele în palmă, când Eleonora întinse mâna şi o trase de poala rochiei.

— Ar trebui să facă o rublă şi jumătate, mătuşă Ruxandra.

Făcându-se că n-a auzit, Ruxandra îi întinse monedele băiatului.

— Îţi mulţumesc, Laurenţiu.

— Dar, mătuşă Ruxandra, insistă Eleonora, trăgând-o şi mai tare de poala rochiei, ar trebui să coste doar o rublă şi jumătate!

— Nu fi prostuţă! spuse Ruxandra, ridicând vocea. Crezi că tu cunoşti preţurile mai bine decât Laurenţiu?

Devenind conştientă de atenţia celorlalţi clienţi, Ruxandra o prinse pe Eleonora de spatele rochiţei şi înaintă spre uşă, dar le opri o voce care venea dinspre cealaltă tejghea.

— Cât spuneai c-ar trebui să coste?

Cel care vorbise era domnul Seydamet, un dobrogean cu faţă rotundă, care îi vizita uneori acasă, pentru a lua ceaiul de după masa de seară cu Yakob.

— Cât spuneai c-ar trebui să coste? repetă el, înclinându-se respectuos în faţa lor. Nu am vrea să vă cerem un preţ greşit, doamnă Cohen.

Eleonora simţi cum strânsoarea din zona gulerului se mai domoleşte.

— Haide, zise Ruxandra, cu buzele strânse, spune-i!

Eleonora se uită din nou în sus la mătuşa ei.

— Ar trebui să fie doar o rublă şi jumătate, spuse ea, aranjându-şi rochiţa. Fasolea costă patruzeci de piaştri kilogramul, săpunul este zece bucata, iar o sută de grame de chimen costă treizeci. În total fac o rublă şi cincizeci.

Domnului Seydamet îi luă un moment să verifice calculul în minte.

— Are dreptate! spuse el, adresându-se atât privitorilor, cât şi celor implicaţi în tranzacţie. Costă o rublă cincizeci. Laurenţiu, te rog să-i înapoiezi doamnei Cohen diferenţa!

Ridicând din umeri cu părere de rău, Laurenţiu căută în casă şi

întinse o jumătate de rublă peste tejghea, însă Ruxandra era deja aproape ieşită din magazin.

— Îmi pare rău, spuse ea, trăgând-o pe Eleonora prin mulţime. Nu ştie ce vorbeşte!

Ploua încă torenţial când ieşiră din prăvălia domnului Seydamet; cerul era întunecat, iar drumul noroios până la glezne, însă Ruxandra era prea supărată să observe ploaia. Mergea repede, cu capul sus şi cu pachetele la subraţ, ignorând bălţile la fel de tare cum o ignora pe Eleonora. Nici măcar o dată nu privi înapoi şi nu scoase o vorbă până nu ajunseră acasă.

— Întocmai! spuse ea, trântind uşa cu o asemenea forţă, încât pisicile de ceramică se clătinară pe piedestalul lor. Este întocmai ceea ce am spus că se va întâmpla! Tocmai de-aia am spus că lecţiile trebuiau să înceteze chiar atunci! Acum, tot oraşul o să vorbească despre noi! Iar ultimul lucru de care avem nevoie este să atragem şi mai tare atenţia asupra noastră. Văduvul şi stearpa de cumnată-sa, evreii care fac afaceri cu turcii. Iar acum fata face calcule din cap, îi corectează pe vânzătorii de la prăvălie.

— Dar, mătuşă Ruxandra, eu m-am gândit că banii…

— Banii! spuse ea, pufnind dispreţuitor. Tu şi tatăl tău, amândoi cu banii! Lasă-mă să-ţi spun un lucru, domnişoară Cohen: s-a terminat cu lecţiile tale! Ai încălcat regula, aveai una singură de respectat, iar tu ai încălcat-o!

— Dar, se opuse Eleonora, cu voce tremurată, nu am încălcat regula! Nu am spus nimic de lecţiile mele!

— Ai încălcat atât litera, cât şi principiul acestei reguli! Acum du-te-n camera ta şi să nu mai ieşi de-acolo, până nu-ţi dau eu voie!

Când se trezi – neştiind după câtă vreme –, Eleonora stătea întinsă peste cuvertura de pe pat, cu perna pe cap şi degetul mare în gură. Era frig, iar cerul din cadrul ferestrei era de un albastru metalic. Se simţea ca şi cum s-ar fi aflat într-o altă lume sau cel puţin ca o persoană diferită în aceeaşi lume. Ridicându-şi capul de sub pernă, îşi scoase degetul din gură, cu un plescăit de salivă uscată. Din

sufragerie venea miros de cartofi prăjiţi şi plăcintă. O auzi pe Ruxandra râzând, apoi sunetul scaunelor zgâriind podeaua. Discutau, dar nu prea înţelegea ce-şi spuneau. Ca să audă mai bine, se dădu jos din pat şi-şi lipi urechea de uşă.

— În plus, e pentru binele ei, spuse Ruxandra. Ţi-aminteşti ce s-a-ntâmplat cu mătuşa mea, Sheidel? Nu se mai oprea din citit, se băga tot timpul în bibliotecă, iar când a venit momentul să-şi găsească un soţ, n-a mai vrut-o nimeni. Peţitoarea o vedea ca pe-o oloagă. Asta vrei şi pentru ea? Asta-ţi doreşti pentru fiica ta?

Se aşternu un moment de tăcere, iar Eleonora auzi sunetul cuţitului tăind carnea.

— Nu-mi doresc decât ca Ellie să fie fericită.

— Cu toţii ne dorim ca Ellie să fie fericită, dar adevărul e c-a-ncălcat regula!

— Am putea continua lecţiile din două în două zile sau măcar o dată pe săptămână.

— A-ncălcat regula! O singură regulă a fost, iar ea a încălcat-o!

Tatăl ei nu răspunse.

— Este ceva ciudat la ea, chiar tu ai spus-o. Iar acum a aflat toată lumea, toţi au văzut.

După alte câteva momente de tăcere, Eleonora auzi un scaun mişcându-se, apoi pe tatăl ei dregându-şi glasul.

— Mă duc în sufragerie.

Eleonora ascultă mai departe lângă uşă, în timp ce fumul de la pipa tatălui ei ajunse până la ea, împreună cu zdrăngănitul vaselor strânse de Ruxandra. După alte câteva momente de tăcere chinuitoare, se întoarse în pat şi, stând ghemuită, privi de jur-împrejurul cămăruţei ei. Îşi lăsă privirea să zboare de la lavoarul şubred cu trei picioare la crăpătura de pe pervaz şi apoi la dulăpiorul din colţ. Nu avusese de gând să încalce regula, la fel cum nu-şi dorise nici s-o supere pe Ruxandra. Îşi dorise doar să fie corectă. Întorcându-se pe spate, Eleonora se uită în sus, spre tavan, şi urmări umbrele mişcându-se prin camera ei. Oare chiar era ceva

ciudat la ea? Ea nu se simţea ciudată sau diferită sau cu nimic altfel decât ce înţelegea ea ca fiind normal. Închizând ochii, ascultă sunetele vagi ale stolului ei şi gândul îi fugi la Robinson Crusoe, naufragiat singur pe insula disperării. Dacă nu-şi putea continua lecţiile, acesta avea să rămână pentru totdeauna naufragiat în mintea ei.

Capitolul patru

Soarta lecţiilor Eleonorei fusese pecetluită, nemailăsând loc de negocieri. Încălcase regula cea mai importantă, singura regulă impusă şi nu exista motivaţie sau rugăminte care s-o înduplece pe Ruxandra. Totuşi, în semn de recunoaştere a purtării ei exemplare din lunile care urmară întâmplării din prăvălia domnului Seydamet, Eleonora primi permisiunea de a citi, de plăcere, câte o carte pe lună. După judecata mătuşii ei, dacă depăşea o carte pe lună, lectura nu mai era de plăcere. Deşi Eleonora nu era de acord cu acest argument, îşi savură raţia lunară fără să protesteze, încercând să se limiteze la un număr prestabilit de pagini în fiecare seară. Spre sfârşitul lunii, Eleonora consuma o grămadă de timp şi de energie pentru a face o selecţie a următoarei cărţi. Îşi petrecea seri întregi sub privirea goală a pisicilor de ceramică, examinând conţinutul rafturilor. Acorda o atenţie deosebită copertelor, nuanţei şi texturii din care era alcătuită legătura, calităţii hârtiei şi formei literelor de pe cotor, ca şi cum aceste caracteristici externe ar fi putut dezvălui cumva povestea din interior.

Într-o dimineaţă mohorâtă de la sfârşitul lunii septembrie, la mai puţin de o lună de la cea de-a opta ei aniversare, Eleonora cerceta în acest fel biblioteca, în timp ce aştepta ca fierul de călcat să se încingă. Începând cu raftul de jos, cerceta fiecare carte, ridicând din când în când fierul de pe cărbuni, să-l verifice. Pe măsură ce înaintase în vârstă şi-şi dovedise priceperea, Eleonorei îi fuseseră încredinţate câteva dintre cele mai dificile sarcini ale gospodăriei, precum tăiatul legumelor şi tricotatul. Călcatul rufelor era cea mai recentă adăugire la sarcinile ei şi devenise destul de repede una dintre preferatele ei. Îi

plăcea mirosul soios al cărbunelui, netezimea mânerului de lemn şi liniile aspre făcute pe pantalonii tatălui ei. Era o responsabilitate mare, dar se ridica la nivelul aşteptărilor. Nu arsese niciodată vreo haină de-ale tatălui ei şi avea de fiecare dată mare grijă când scotea jarul din sobă. Mai mult decât atât, poziţia mesei de călcat îi oferea o vedere excelentă asupra rafturilor cu cărţi.

Când fierul se încălzea suficient, Eleonora lua o pereche de pantaloni ai tatălui ei din grămada de la capătul mesei şi îi întindea. Îi stropea cu o mână de apă pe manşeta stângă, atingea talpa fierului cu vârful umed al degetelor şi, după ce înceta sfârâiala, începea să calce. Când termina cu cracul stâng, aşeza fierul înapoi pe cărbuni şi se uita din nou la bibliotecă. După ce-i dedicase luna august lui *Jane Eyre,* iar cea mai mare parte din septembrie fusese adâncită în destinul lui David Copperfield, ardea de nerăbdare să facă alegerea pentru luna octombrie. După ce trecu în revistă raftul de sus, îşi cântări opţiunile. Citise *Un Robinson elveţian* în aprilie. Mai era acolo un volum de nuvele de N.V. Gogol, care părea interesant, însă era prea scurt pentru a acoperi o lună întreagă. *Tristam Shandy.* Ridică fierul de pe cărbuni şi un strat şuierător de aburi se ridică şi-i atinse fruntea. Fierul se încinsese. Stropi manşeta dreaptă cu apă şi dădu să înceapă să calce, când îşi ridică din nou privirea spre raft. *Tristam Shandy.* Era un titlu intrigant, iar cartea, suficient de voluminoasă pentru luna care urma.

Aşezând fierul de călcat alături, Eleonora se întinse pe vârfuri şi scoase romanul *Tristam Shandy* de pe raftul de sus. După ce citi primele câteva pagini, îşi zise că nu era chiar ceea ce căuta, cel puţin nu pentru luna respectivă. Când se întinse din nou să aşeze cartea la locul ei, observă o altă carte lângă spaţiul rămas gol, un volum de un albastru închis, cu litere argintii subţiri pe cotor. Sprijinindu-se cu palma de perete, îşi ridică piciorul pe cel de-al doilea raft şi se împinse în sus, până la nivelul pisicilor de ceramică. Din acel unghi prielnic observă că respectiva carte făcea parte dintr-o serie. Era cel de-al patrulea volum al romanului *Clepsidra* – după cum indica

numele de pe cotor. Ascunse după o serie de opere ale lui Dostoievski erau şi celelalte şase volume, setul complet, aşteptând liniştite să fie descoperite. Eleonora luă volumul patru, îl deschise în dreptul unui semn subţire de lemn, la mijlocul celui de-al doisprezecelea capitol, şi începu să citească:

Locotenentul Braşov se înfiinţă în dimineaţa următoare la garnizoană, în ciuda unui uşor sentiment de remuşcare. Îndreptându-se către tramvai, cu tocurile pantofilor lovind zgomotos pavajul, privi de mai multe ori în urma sa, ca să-şi admire proaspăta soţie care-l privea din pragul uşii. Îşi dorea mai mult decât orice să se poată întoarce, să alerge înapoi în braţele ei şi să împartă dimineaţa aceea cenuşie de primăvară cu ea, să împartă cu ea tot restul zilei. Dar, ah! viaţa nu este din păcate făcută doar din sărutări şi îmbrăţişări. Există documente de semnat, cazuri de susţinut, produse de fabricat şi războaie de purtat. Era regretabil, se gândi el. Dar adevărat. Mereu aveau să existe războaie de purtat.

Simţind mirosul de lână arsă, Eleonora îşi ridică privirea din carte. Fierul căzuse şi pârlise pantalonii tatălui ei. În timp ce se uita la semnul cât o căpşună pe care-l făcuse pe manşeta pantalonilor, lacrimile îi umplură ochii şi i se adunară pe vârful genelor. Ruxandra avea dreptate. Era prea uşor de distras, prea adâncită în propriile gânduri. Avea să urmeze o scenă, fără îndoială. Şi mai mult ca sigur că Eleonorei avea să-i fie interzis să mai pună mâna pe fierul de călcat. Dar probabil că avea să fie pedepsită şi în alte feluri. Poate că urma să fie trimisă la culcare fără să mănânce, poate că n-avea să mai fie lăsată să citească. Toate astea pentru o greşeală atât de măruntă, pentru un semn pe care tatăl ei nici măcar nu-l va observa! Şi chiar dacă ar fi fost să observe, nu i-ar fi păsat. Şi, până la urmă, nu părerea lui era cea care trebuia să conteze? În fond, nu erau pantalonii Ruxandrei.

Cu aceste gânduri şi cu inima grea, Eleonora termină de călcat pantalonii, îi împachetă şi întinse o nouă pereche pe masa de călcat.

O clipă mai târziu auzi uşa din spatele ei deschizându-se, iar Ruxandra intră în încăpere cu o legătură de ceapă verde în mână. Părea că vrea să spună ceva legat de ceapă, dar se opri.

— Ce e mirosul ăsta?

— Care miros?

Ruxandra îşi apropie faţa de masa de călcat.

— Miroase a lână arsă.

Eleonora mirosi pantalonii, aerul de deasupra lor şi chiar fierul de călcat cu atenţie, ca şi cum ar fi încercat să identifice sursa.

— Cred că fierul e de vină.

Ruxandra îşi îndreptă şi ea nasul în aceleaşi trei direcţii şi se pregătea să dea sentinţa, când observă volumul al patrulea din *Clepsidra,* deschis pe un taburet, lângă masa de călcat.

— *Clepsidra*! exclamă, ca şi cum ar fi dat peste un prieten vechi, într-o ţară îndepărtată. Unde ai găsit asta?

Eleonora arătă spre raftul de sus al bibliotecii.

— În spatele romanului *Tristam Shandy,* spuse ea. Ăla mare, verde. E o serie acolo, în spate.

Ruxandra luă cartea, apucând-o de coperta din spate, şi o răsfoi până la prefaţă. Paginile foşneau ca foile de ştrudel.

— Era cartea mea preferată când eram mică.

Mângâie coperta.

— Unde ai găsit-o?

Eleonora arătă din nou spre raftul de sus al bibliotecii.

— În spatele romanului *Tristam Shandy.*

Ruxandra rămase nemişcată, contemplând multă vreme coperta cărţii, înainte ca Eleonora să se încumete s-o întrebe:

— Sunt ale tale?

— Au fost ale mamei tale, spuse Ruxandra. Tata i-a dăruit volumele astea cu ocazia aniversării a paisprezece ani. Ea a fost mereu copilaşul lui drag – guliuţa lui, aşa-i spunea. După câte se pare, le-a luat cu ea când s-a căsătorit cu Yakob.

Ruxandra puse legătura de ceapă pe taburet, unde fusese cartea,

şi o răsfoi înapoi către prefaţă.

— Leah Mendelssohn, spuse ea, citind cu voce tare numele de fată al surorii sale.

Auzind-o pe Ruxandra rostind numele mamei sale, Eleonora se înfioră. Pronunţat atât de rar, acesta devenise aproape sacru. Precum numele Domnului, rostit în zilele de sărbătoare, doar în cele mai sfinte dintre încăperi, de către cei mai înalţi preoţi ai templului în cetatea sfântă a Ierusalimului, numele mamei sale suna în mintea ei precum un soi de incantaţie, o vrajă stăpânită de o putere necunoscută. Eleonora stătu în linişte lângă masa de călcat, până la plecarea Ruxandrei. Când rămase din nou singură, se aşeză cu cartea în braţe şi o deschise la prefaţă. Avea o gravură cu un scut şi două spade, sub care apăreau cuvintele *ex libris, Leah Mendelssohn*, scrise de mâna unui copil, a mamei sale, după cum bănui ea. Se cutremură şi închise cartea.

Eleonora începu lectura primului volum din *Clepsidra* chiar în următoarea zi de marţi, în prima zi a lunii octombrie. Ca toţi cei care citiseră acea saga fermecătoare în şapte volume despre declinul unei familii importante din Bucureşti, Eleonora a fost rapid acaparată de cursul evenimentelor, de petreceri, războaie, răzbunări, drame şi poveşti de iubire, prea multe pentru a le mai ţine socoteala. Romanul a avut un impact puternic asupra ei, având în vedere vârsta ei fragedă. Celelalte cărţi citite avuseseră o influenţă majoră asupra imaginaţiei sale, însă niciuna nu o impresionase atât de profund precum *Clepsidra.* Citind, Eleonora se simţea uneori ca un om simplu de la ţară, cu nasul lipit de fereastra unui conac grandios, în speranţa că va întrezări ceva de la bal. Se simţea de parcă ar fi descoperit uşa spre o altă lume, o lume plină de acţiune şi de răsturnări violente de situaţie, o lume a lăcomiei, capriciilor şi dorinţelor. Şi oare cum ar fi fost, se gândea ea uneori, oare cum ar fi fost să fie baroneasă, să fi crescut în Bucureşti şi să-şi fi petrecut serile în saloane literare? Toată luna octombrie şi până târziu în noiembrie, Eleonora a fost mai mereu cu nasul în carte. Citea înainte de micul dejun, după cină şi în

orice moment liber pe care-l avea. Îşi mai arunca ochii pe câte o frază printre împunsăturile de ac şi strecura paragrafe întregi printre cojile de cartofi. Era atât de afundată în poveste, atât de prinsă de moartea părinţilor domnişoarei Holvert, de trădarea contelui Olaf şi de şansele infime de căsătorie ale domnişoarei Ionescu, încât nu prinsese nimic din hotărârile ce erau luate în jurul ei.

Auzise parcă ceva de o călătorie şi în mai multe rânduri ridicase ochii din carte la pomenirea cuvântului Stambul, însă Eleonora era total nepregătită pentru veştile primite într-o seară târzie de noiembrie. Stătea la masa de seară cu volumul al treilea – şi tocmai ajunsese la faimoasa scenă în care generalul Krzab îi adună pe membrii rămaşi ai familiei sale, pentru a-i mustra şi a le împărţi averea pe care o găsise în fundul dulapului mamei sale –, când tatăl ei ajunse în dreptul uşii într-o căruţă trasă de un măgar şi încărcată cu patru cufere. După ce el şi proprietarul căruţei terminară de descărcat cuferele într-un colţ al sufrageriei, Eleonora îl întrebă, curioasă:

— Pentru ce sunt cuferele astea, tată?

— Pentru călătoria mea.

Ea aşeză cartea cu faţa în jos pe masă şi se priviră, amândoi surprinşi în egală măsură.

— Nu-ţi mai aminteşti? spuse el. Luna viitoare plec la Stambul.

— La Stambul!

În mintea ei, Stambulul nu era un loc pe care puteai pur şi simplu să-l vizitezi. Era un oraş al legendelor, o metropolă decăzută, lucind la marginea unui deşert, capitala pierdută a unei civilizaţii antice, osificată de-a lungul secolelor de nepăsare sau îngropată undeva pe fundul oceanului.

— Plec să vând covoare, îi explică el. Poate chiar să cumpăr câteva. N-a prea mers treaba în ultimii ani şi cred că m-aş descurca mai bine la Stambul.

— Cât o să fii plecat?

— Nu e un drum prea lung. O săptămână, poate o săptămână şi

jumătate, în funcţie de cum va fi vremea. Dar va trebui să rămân acolo cel puţin două săptămâni, poate chiar mai mult. Din fericire, gazda este foarte primitoare.

Ce ar fi putut spune la auzul unor astfel de veşti? În vreme ce Eleonora făcea eforturi să se obişnuiască cu ideea, Ruxandra ieşi din bucătărie cu o cratiţă cu supă de pui şi umplu trei castroane. Eleonora se uită în castronul ei şi amestecă cu lingura. Feliuţele de morcov, ţelină, ceapă şi vârtejurile de pătrunjel uscat înotau în cercuri lipsite de energie, sub un strat de grăsime. Luând o bucăţică rozalie de piept de pui în lingură, Eleonora încercă să-şi imagineze o lună fără tatăl ei, o lună singură cu Ruxandra. Simplul gând îi dădea o stare de greaţă.

— Tată! izbucni ca. Nu vreau să pleci!

Tatăl ei îşi lăsă lingura în farfurie şi, mestecând o bucată de zgârci, o privi. Fata îşi ascunse faţa în palme. Ar fi vrut să-l facă să se răzgândească, dar ştia că ar fi fost în van. Hotărârea fusese luată.

— O să-mi fie dor de tine, Ellie, spuse el. Întinzându-se peste masă, îi puse mâna pe spate. Dar va fi doar o lună.

— Va fi doar o lună, repetă Ruxandra. Şi, între timp, sunt o grămadă de lucruri de făcut prin casă. Va fi înapoi înainte să-ţi dai seama.

Eleonora ridică privirea spre tatăl ei şi spre mătuşa Ruxandra. I se părea că întreaga ei lume se destrăma, de parcă ar fi început să se deşire de săptămâni bune, iar ea abia acum afla. Înghiţi cu greutate şi-şi muşcă buza de jos. O lună însemna o grămadă de timp, treizeci de zile, poate chiar treizeci şi una, iar călătoria era periculoasă. Existau tâlhari, animale sălbatice, alunecări de teren şi bandiţi. Dacă se întâmpla ceva rău? Ce s-ar fi ales de ea? I se pusese un nod în gât, dar ştia prea bine că plânsul n-ar fi rezolvat nimic. Dimpotrivă, ar fi înrăutăţit situaţia. În loc să se lase pradă tristeţii, Eleonora îşi alungă acest sentiment din minte. Îşi aminti de cuvintele domnişoarei Holvert către verişoara ei, după moartea tragică a părinţilor acesteia: *De ce să nu hotărăsc eu însămi cum să mă simt? Este, în fond, vorba despre*

sentimentele mele. Dacă vreau să plâng, atunci o să plâng! Astăzi nu vreau să plâng!

După cină, Eleonora ceru permisiunea să se ridice şi se duse direct la culcare. Cum stătea întinsă pe spate, cu aşternutul făcut ghemotoc la picioare, ascultă cum sunetele casei se sting unul câte unul. Urmări umbrele mişcându-se pe tavan şi încercă să-şi potrivească răsuflarea cu sunetele scoase de animalele nopţii. Există o lume diferită noaptea, precum fundul fântânii, o gaură din care e posibil să nu mai ieşim niciodată. La un moment dat, ca printr-un vis, o căprioară trecu în grabă pe lângă fereastra ei, cu ochii umezi sclipind tainic, ca nişte faruri pe ţărm. Apoi se făcu nevăzută în beznă.

A doua zi, când se trezi, Eleonora ştia exact ce avea de făcut. Nu avea de ales. În următoarele câteva săptămâni îşi continuă rutina zilnică. Citi, curăţă legume, frecă podelele şi chiar ascultă câteva dintre povestirile tatălui ei. În tot acest timp, însă, punea la cale detaliile evadării ei. Cel mai important lucru, hotărî ea, era să pregătească o sacoşă cu provizii din care să supravieţuiască în primele câteva zile. În loc de sacoşă folosi o faţă de pernă veche, o bucată de bumbac de un albastru pal, brodată în partea superioară cu un şir de floricele galbene. Procurarea proviziilor a fost chiar mai simplă decât îşi imaginase. Pusese deoparte câteva cioturi de lumânare, îşi strecurase în buzunar bucăţelele de brânză pe care nu le mâncase în timpul mesei, iar când prinsese ocazia sustrăsese din cămară alimente cărora era greu să le ţii socoteala. Toate aceste pregătiri trebuiau făcute în cea mai mare taină. Dacă tatăl ei sau Ruxandra ar fi avut şi cea mai vagă bănuială în legătură cu planurile ei, totul s-ar fi dus pe apa sâmbetei.

Iar în ajunul plecării lui Yakob a fost cât pe ce să fie dată în vileag. Era o zi frumoasă, prima zi senină de săptămâni bune, iar Ruxandra o anunţă că ieşea afară să bată covoarele. După ce îşi urmări mătuşa cărând unul câte unul un număr parcă nesfârşit de covoare afară, în grădină, Eleonora băgă un scaun în cămară şi se căţără pe el, ca să inventarieze alimentele: carne afumată, roţi de caşcaval, conserve de

tot soiul, fructe uscate şi o plăcintă uriaşă. Într-un final, Eleonora se hotărî să ia un borcan cu dulceaţă de mure şi o bucată de cod sărat. Luase deja borcanul cu dulceaţă sub braţ şi se întindea după bucata de cod, când cămara se întunecă, fiindcă Ruxandra se postase în uşă.

— Te-ai gândit să iei o gură de dulceaţă?

Speriată, Eleonora scăpă borcanul. Se uitară amândouă la grămăjoara de sticlă spartă şi dulceaţă de mure, mustind ca un melc zdrobit.

— Câtă vreme eu nu-mi vedeam capul de treabă în grădină, tu te-ai gândit să-ţi faci un sendviş cu dulceaţă? Ăsta era ultimul borcan cu dulceaţă de mure, să ştii!

În timp ce Ruxandra vorbea, Eleonora coborî de pe scaun şi lăsă capul în jos, spăşită. Fusese prinsă, însă Ruxandra nu avea nicio idee despre planurile ei cu borcanul cu dulceaţă, iar asta era ceea ce conta.

— Îmi pare rău, mătuşă Ruxandra, spuse. Un zâmbet aproape că-i răsări pe chip, însă se chinui să-l alunge. Mi-era foame.

— Ei bine, are să-ţi fie foame până la cină! Acum strânge aici şi să nu te mai prind că-ţi bagi nasul prin cămară!

În seara aceea, Ruxandra pregăti felul preferat al lui Yakob în materie de mâncare de toamnă: ciorbă de dovleac, pui cu sos de prune şi plăcintă cu mere. Deşi îi era foame, Eleonora era prea emoţionată ca să poată mânca. În mai puţin de douăsprezece ore avea să fie ascunsă pe vas, în drum spre Stambul. Cu un nod în stomac, îi ascultă pe tatăl său şi pe Ruxandra punând la cale ultimele detalii ale călătoriei: la ce oră ajungea birja care-l ducea în port, la ce oră ieşea vasul în larg, dacă ajunsese brocartul vienez, cu cine s-o nimeri să stea în cabină şi altele. În tot acest timp, în mintea Eleonorei se succedau cu viteză imagini ale Stambulului, detalii ale planului ei şi o mulţime de feluri în care acesta ar fi putut eşua.

După cină, când abia se atinsese de mâncare, ceru permisiunea să se ridice de la masă. Spuse că nu se simţea bine. Tatăl ei, care era ocupat cu nişte pregătiri de ultimă oră, îi spuse că de îndată ce va

termina, va urca în camera ei, să vadă cum se mai simte. Ca întotdeauna, se ţinu de cuvânt.

— Ellie… spuse el, băgând capul pe uşă. Eşti trează?

Ea se întoarse pe o parte şi clipi. Deşi nu dormise, se gândi că ar fi mai bine să se prefacă. Tatăl ei purta costumul lui de toată ziua, gri, de lână, dar părea mai rigid decât de obicei. Mustaţa era proaspăt scurtată, iar în glasul lui se simţea un soi de nerăbdare.

— Ţi-am adus asta, spuse el, punând o felie de plăcintă pe servantă. În caz că ţi se face foame. Am observat că n-ai prea mâncat la masă.

Eleonora îşi auzea maţele chiorăind, asemenea unui vulcan neliniştit.

— Mulţumesc, tată.

— Mâine plec, spuse el, dezmierdându-i fruntea. M-am gândit să-mi iau rămas-bun acum, ca să nu te trezesc de dimineaţă.

Eleonora îşi privi tatăl, care se aplecase deasupra patului ei. Lumina care pătrundea prin uşa deschisă forma un soi de cerc luminos în jurul capului său. Pentru o clipă, acesta păru că vrea să spună ceva, apoi se răzgândi.

— O să-mi fie dor de tine, Ellie.

— Şi mie de tine, tată.

Pe genele lui sclipiră nişte lacrimi, precum apa de ploaie adunată în adâncitura unei frunze. Bărbatul se ridică să plece.

— Noapte bună.

Eleonora se simţea vinovată pentru că-i ascundea tatălui său adevărul, dar ştia că era mai bine aşa. Când avea să iasă din ascunzătoare pe vasul spre Stambul, prea departe în larg ca să se mai poată întoarce, el avea s-o ia în braţe şi să-i mulţumească. Ştia ea că aşa va fi. Dacă învăţase ceva din *Clepsidra,* atunci învăţase că trebuia să facă mereu aşa cum îi dicta inima. După cum spunea domnişoara Ionescu: *Nu există sfat mai înţelept decât ceea ce-ţi dictează propria inimă să faci.* Se întrebase pentru o clipă dacă nu cumva punctul de vedere al domnişoarei Ionescu venea să-l contrazică pe cel al domnişoarei

Holvert. Ajunsese la concluzia că nu. Într-adevăr, fiecare dintre ele îl conducea pe cititor spre aceeaşi concluzie: să cauţi în suflet, să descoperi care este drumul drept şi să-l urmezi fără a te uita înapoi.

După câteva ore de veghe, când a fost sigură că tatăl ei şi Ruxandra adormiseră, Eleonora se dădu jos din pat, se schimbă în hainele de călătorie şi se îndreptă spre cuierele de lângă uşa de la intrare. Descuie cufărul cel mai apropiat şi ridică capacul. Aşa cum îşi imaginase, era plin de covoare. Strecurându-şi mâinile sub un covor Hereke, mare şi mov, se sprijini de muchia cufărului şi, atât cât îi permise statura ei, îl smuci la podea. Mişcându-se cât putu de repede şi în linişte, târî covorul pe podeaua din camera de zi, până în dormitorul ei. Cu toată forţa ei, îl trase pe pat şi-l înveli sub aşternuturi. Apoi se dădu un pas înapoi şi admiră priveliştea. Nu era perfect, dar mai mult nu putea să facă.

Întrucât trebuia să plece, Eleonora se opri să-şi privească pentru ultima oară camera. Erau acolo servanta ei, patul, iar pe noptieră era şi volumul al cincilea din *Clepsidra.* Pentru o clipă se gândi să-l ia cu ea, însă nu era loc pentru un bagaj suplimentar. În schimb, deschise cartea şi scoase semnul de carte din lemn, pe care-l găsise în volumul al patrulea. Apoi plecă. Aruncându-şi bocceluţa cu provizii pe umăr, se furişă în camera de zi şi se strecură în cufărul uzat, care era aproape plin de covoarele pe care tatăl ei plănuia să le vândă odată ajuns la Stambul.

Capitolul cinci

Ridicându-şi piciorul pe marginea patului, pastorul James Muehler se aplecă să-şi lege şireturile. *Iepurele trece pe lângă copac şi apoi intră în gaură.* Avea aproape patruzeci de ani, era un savant şi un dascăl distins şi totuşi se trezea din nou fredonând un cântecel pe care-l învăţase cu aproape treizeci de ani în urmă. Putea să scrie un articol privind legătura dintre melodie şi memorie sau poate o cercetare asupra ritualurilor copilăreşti ale oamenilor de seamă, dar nu avea timp de aşa ceva. După ce înlătură o scamă de pe vârful pantofului, se ridică în picioare şi îşi îmbrăcă haina. Programul pentru ziua respectivă indica o scurtă oprire în Constanţa, pentru a lua câţiva pasageri noi şi, potrivit biletului de pe uşa sa, printre aceştia avea să se numere şi colegul său de cabină, domnul Yakob Cohen. Domnul Cohen era evreu, fără îndoială, lucru care pe pastor nu-l deranja. Cunoscuse o mulţime de aleşi în New Haven, deşi fireşte că acest domn Cohen nu avea nicio legătură cu Universitatea Yale. Pipăindu-şi buzunarul de la piept în căutarea ţigărilor, aruncă o privire prin cabină şi, negăsind nimic din cale-afară de stânjenitor sau de revelator, porni spre punte.

Era o zi senină de iarnă, friguroasă, dar altfel destul de plăcută. Mirosul de cărbune ars se amesteca cu cel de pin, iar docul fremăta de activitate. Nişte hamali încărcau cuferele din birje în carenă. Călătorii îşi luau rămas-bun cu ochii înlăcrimaţi, iar un vizitiu gesticula nebuneşte pentru a-şi primi plata. Dincolo de docuri, ceea ce se mai vedea din Constanţa se întindea de-acum de-a lungul crestei a două dealuri – câteva sute de case cenuşii, de piatră, adunate în semicerc, în jurul unei pieţe cu nimic ieşite din comun.

Inspirând adânc, James scoase o ţigară din buzunarul hainei şi o aprinse cu un gest scurt. Constanţa nu părea prea greu de suportat pentru cineva care nu cunoscuse locuri mai grozave. Clima era destul de plăcută şi, dacă-şi amintea corect, oraşul jucase un rol oareşicare în istorie, înainte de căderea Imperiului Roman. Trase prelung din ţigară şi scutură scrumul înainte de a-şi aminti care era acela: Ovidiu îşi petrecuse ultimii şi cei mai nefericiţi ani ai vieţii sale la Constanţa, oraş cunoscut pe atunci sub numele de Tomis. *Cea mai îndepărtată dintre regiunile de la capătul lumii,* spusese el şi astfel trebuie să-i fi părut acelui blând şi înţelept suflet în exil.

Când tocmai îşi termina ţigara, pastorul Muehler observă o pasăre ciudată cocoţată pe balustradă, destul de aproape de el. Arăta ca o pupăză, deşi coloritul era diferit de oricare altul pe care-l văzuse până atunci, violet, cu dungi albe pe aripi şi pe piept. Din câte ştia el, pupezele erau destul de rezervate faţă de contactul cu oamenii, însă aceasta părea să-şi menţină direcţia privirii cu o intensitate neobişnuită, aproape ca şi cum ar fi cerut ceva. O privi la rândul lui, concentrându-şi atenţia pe pata violet de pe spatele ei subţire. După câteva clipe, pasărea îşi luă zborul şi se aşeză lângă două surate ale sale, cocoţate pe locul din faţă al unei birje care aştepta să fie descărcată. James îşi aruncă mucul de ţigară în apă şi se sprijini de balustrada de lemn, urmărindu-i pe hamalii care scoteau bagajele din birjă sub supravegherea unui bărbat voinic, cu o barbă deasă şi neagră. Fără îndoială că era negustor şi părea a fi evreu. Poate că acesta era domnul Yakob Cohen. Sau poate era doar un alt evreu. Când cel din urmă cufăr a fost depozitat în siguranţă în cală, bărbatul cu barbă urcă la bord, iar pupezele zburară în sus, spre deal.

Îndreptându-şi spatele, pastorul Muehler se simţi înfrigurat şi îşi strânse haina în jurul trupului. Lipsise din Stambul vreme de un semestru, iar la întoarcere îl aştepta o grămadă de treabă. Noul semestru era stabilit să înceapă la doar patru zile de la întoarcerea sa. Trei profesori noi îşi începuseră activitatea în cadrul Şcolii

Superioare, iar el fusese însărcinat să scrie un discurs pentru adunarea academică. În afara responsabilităţilor sale de la Colegiul Robert, avea de asemenea de predat o lucrare pentru *Analele Educaţiei,* iar viceconsulul american era nerăbdător să primească raportul său asupra condiţiei minorităţilor religioase sub noul sistem al capitulaţiilor. Pe deasupra, simţea că îi dezamăgea pe superiorii săi de la Ministerul de Război. Trecuseră deja câţiva ani buni, iar el încă nu reuşise să descopere vreo informaţie pasibilă de acţiune judiciară privind influenţa germană în Stambul. Această ultimă sarcină îl îngrijora mai mult decât orice altceva. Ştia cum să scrie un raport, cum să instruiască un profesor nou, cum să redacteze o lucrare pentru publicare, dar nu avea nicio idee cum să adune informaţii. Nu era spion sau cel puţin nu primise niciun instructaj oficial în acest domeniu. Reuşita sa din Beirut, aşa cum recunoscuse fără tăgadă, nu fusese nimic mai mult decât un simplu noroc, însă mai marii ministerului confundaseră sinceritatea sa cu modestia, iar acesta era rezultatul.

Îşi aprinse o a doua ţigară şi-şi lăsă gândurile să-i zboare înapoi, către şemineurile din Ialta, către esplanada sa bătută de vânt şi faţadele nostalgice ale caselor de vacanţă pustii. Ialta îi oferise răgazul perfect departe de Stambul, departe de petrecerile sale, de toate trădările şi intrigile, însă ştiuse în tot acel timp că va trebui să se întoarcă. Scuturând scrumul pe marginea balustradei, privi impasibil cum câţiva pasageri urcară la bord şi, printre fluturări de batiste, vasul se urni pufăind din port. Începea deja să regrete că nu luase cursa directă de la Sevastopol la Stambul. Vaporul acesta local trăgea la ţărm de cel puţin două ori pe zi şi, ceea ce-l rodea mai tare, nu era niciun om la bord cu care să poată purta o discuţie mai de Doamne-ajută. Urma să petreacă Anul Nou pe vas, după cum îşi dăduse seama în dimineaţa aceea, deşi nimeni de la bord nu respecta calendarul gregorian. James zâmbi, amintindu-şi zicala preferată a mamei sale dragi: *Nu putem decât să ne bucurăm de partea bună a lucrurilor pe care ni le oferă Domnul.* Lovindu-şi buzunarul de la piept,

îşi luă un rămas-bun entuziast, deşi oarecum sarcastic, de la cele câteva suflete rămase în port, apoi coborî sub punte să-şi cunoască noul coleg de cabină.

După cum se dovedi, domnul Yakob Cohen era într-adevăr acelaşi bărbat trupeş şi cu barbă, pe care pastorul Muehler îl remarcase de pe punte. Intrând în cabina comună, îl găsi despachetând un geamantan de piele uzat.

— Bună ziua.

Domnul Cohen se întoarse şi întinse mâna.

— Domnul Muehler?

— Spuneţi-mi James, zise pastorul, aşa cum făcea atunci când unii nu erau atenţi să-i ia în seamă titlul. Sau pastorul Muehler, dacă vă e mai uşor.

— Yakob Cohen, spuse el şi-şi strânseră mâinile. Mă-ndrept spre Stambul.

— În cazul acesta, spuse James zâmbind, vă pot confirma că vă aflaţi pe vasul cel bun.

Domnul Cohen vorbea engleza binişor, la fel şi franceza şi o boabă de rusă. După ce încercară să discute în aceste limbi, dar şi în câteva altele, se hotărâră să rămână la limba turcă, care le venea cel mai uşor. În timp ce acest nou coleg al său de cabină despachetă, James se aşeză la masă, în colţul încăperii, şi discutară una-alta despre călătoriile lor. Aşa cum ghicise, domnul Cohen vizita Stambulul din motive negustoreşti. Mai exact, se ocupa cu negoţul de textile şi plănuia să vândă câte ceva din marfa ce-i prisosea. Deşi Constanţa nu mai era sub stăpânire otomană, Stambulul îşi exercita încă un soi de influenţă asupra regiunii. În negoţul cu textile, explică domnul Cohen, concurenţa era acerbă. Dacă ruşii şi constănţenii puneau mai mult preţ pe covoarele orientale, la fel ca mulţi alţii în Europa, anumite modele mai sofisticate erau mai uşor de vândut la Stambul sau, cel puţin, aşa nutrea el speranţă.

Pastorul Muehler descoperi cu plăcere că domnul Cohen era mai inteligent şi mai vorbăreţ decât îi păruse la prima vedere. Îşi

petrecuse mare parte a tinereţii călătorind prin Asia Centrală şi Orientul Mijlociu, după care, cu ajutorul unei mici moşteniri, îşi achiziţionase cele necesare pentru a pune pe picioare afacerea de care se ocupa acum. Vizitase zeci de ţări şi, deşi educaţia sa formală nu se prelungise dincolo de vârsta de treisprezece ani, era la fel de cultivat şi la curent cu noutăţile ca oricare dintre profesorii de la Colegiul Robert. Probabil că şi-ar fi continuat discuţia până în jurul orei prânzului, dacă domnului Cohen nu i s-ar fi făcut din senin teribil de rău şi nu ar fi vărsat în chiuveta micuţă din cabină. Profund stânjenit de starea sa, acesta se scuză, îi spuse că suferea de rău de mare şi, refuzând toate ofertele de asistenţă, insistă că cel mai bun remediu era să stea întins şi să se odihnească până ce marea se va calma.

James profită de ocazie pentru a scrie câteva scrisori în bibliotecă. La întoarcerea în cabină, chiar înainte de cină, îl găsi pe domnul Cohen culcat cu spatele la uşă, pe partea superioară a patului de cazarmă. Camera avea un iz de transpiraţie şi de vomă. Apropiindu-se de pat, James puse o mână pe umărul domnului Cohen şi-l scutură uşor.

— Domnule Cohen! spuse el. Bine aţi revenit în lumea celor treji!

— Domnule Muehler… mormăi el, întorcându-se pe spate.

— Spuneţi-mi James. Sau pastorul Muehler, dacă doriţi.

Yakob clipi şi înghiţi în sec.

— Iertaţi-mă.

— Nu face nimic, răspunse James şi se aşeză pe patul de jos. Staţi liniştit! Spuneţi-mi, cum vă mai simţiţi?

— Nu la fel de rău ca înainte.

— Mă bucur.

În timp ce vorbeau, James îşi scoase pantofii şi-şi puse o pereche mai comodă.

— Cât e ceasul? întrebă domnul Cohen.

— Este ora şapte fix, răspunse James, scoţându-şi ceasul de buzunar, ca să verifice. În jumătate de oră se va servi cina.

După ce se spălă pe mâini în grabă, James îşi aruncă puţină apă pe faţă şi se privi în oglindă.

— Eu aveam de gând să urc mai devreme, ca să prind o masă liberă, spuse, în timp ce-şi schimba haina. Însă, dacă doriţi să mă însoţiţi, vă aştept cu plăcere.

Cu un oarecare efort, Yakob se ridică în capul oaselor şi apoi pe marginea patului, aplecându-se uşor, ca să nu se lovească cu capul de tavan. Arăta ca un ţigan, îmbrăcat cum era într-o bluză de corp şi o pereche de pantaloni şifonaţi. Avea părul ciufulit, iar ochii săi de un albastru-deschis analizau cu vioiciune camera.

— Da, spuse el, scărpinându-se pe faţă. Mi-ar face plăcere, vă mulţumesc!

Yakob coborî cu grijă pe scara îngustă de metal şi se opri în faţa oglinzii. Nu arăta prea bine, însă cu un pumn de apă, un pieptăn trecut prin păr şi un rând de haine curate, domnul Cohen reuşi să se transforme într-un ins destul de prezentabil, cel puţin judecând după standardele de pe vapor. Cum servirea micului dejun şi a prânzului era făcută fără ceremonie, echipajul făcea tot posibilul să dea o notă de eleganţă cinei. Deoarece era un vas de clasa a doua, nu se purtau smochinguri sau costume elegante, nici nu dădeai cu ochii de broşe cu smaralde sau de candelabre de cristal. Cu toate astea, cu ajutorul unor huse roşii, al unor feţe de masă albe, proaspăt apretate şi al unui bucătar teribil de inventiv, lucrurile se prezentau destul de bine.

În acea primă seară, James şi Yakob îşi petrecură mare parte din cină schimbând impresii din timpul călătoriilor lor. Nu încăpea îndoială că un propovăduitor al cuvântului Domnului şi un negustor de covoare întâlniseră nişte personaje foarte pitoreşti în peregrinările lor; James era totuşi uluit de cât de puţin se asemănau povestirile lor între ele. În toate vizitele sale la Shiraz, el nu întâlnise niciodată o ghicitoare sau un hoţ de meserie, deşi, după spusele lui Yakob, oraşul adăpostea din plin ambele categorii. Pe de altă parte, Yakob nu cinase niciodată cu un şef de stat sau cu un ambasador,

deşi stărui că devenise un apropiat al Beiului Moncef Barcous pe vremea când acesta fusese guvernator otoman la Constanţa. Acest dezacord în ceea ce privea experienţa fiecăruia nu îngreună cu nimic discuţia, ci, din contră, o făcu mai captivantă. După cină, cei doi bărbaţi se retraseră într-un soi de salon, ce servea şi ca fumoar, şi, în jurul unei sticle cu vin de Porto, îşi continuară discuţia în aceeaşi manieră, până târziu în noapte.

Înainte de toate, James era impresionat de cunoştinţele colegului său de cabină în materie de textile. Observa un defect într-o bucată de material din cealaltă parte a încăperii şi cunoştea mai multe despre istoria manufacturii de covoare decât orice alt negustor din Marele Bazar. Cea mai uluitoare pricepere a sa, însă, era aceea de vânzător. Deşi toate mărfurile sale erau depozitate în cala vasului şi nu puteau fi aduse pentru expunere, descrierile pe care Yakob le făcu covoarelor sale, culorilor vii, modelelor clasice şi măiestriei execuţiei convinseră mai mulţi pasageri să achite un avans pentru o marfă ce urma a fi livrată ulterior. James însuşi, care cunoştea secretele artei de a vinde şi, mai mult decât atât, era strâmtorat după o vacanţă atât de lungă, s-a lăsat convins să achite un avans de zece la sută pentru un covor Hereke în nuanţe de violet şi alb, despre care Yakob credea că s-ar potrivi de minune în biroul său.

Relaţia dintre cei doi reprezenta exemplul perfect de prietenie legată pe vas, unde nu prea aveai altceva de făcut decât să vorbeşti, iar statutul social al fiecăruia nu avea nicio importanţă. Era o legătură firească şi simplă, pe care James nu o mai cunoscuse din vremea când era student. Fireşte că ţinu pentru el secretele sale mai tainice, însă, pe măsură ce săptămâna trecea, îi împărtăşi lui Yakob povestea morţii tatălui său, unele dintre cele mai neplăcute umilinţe pe care le avusese de înfruntat de când se stabilise în New Haven şi întâmplările care îl conduseseră la decizia de a urma cursurile Şcolii de Teologie. În aceeaşi notă, Yakob îi dezvălui şi el unele necazuri din copilăria sa, povestea tragică a morţii primei sale soţii şi căsătoria lipsită de dragoste care a urmat. Abia în cea din urmă

noapte a călătoriei lor o aduse în discuţie pe fiica sa, Eleonora.

Nu era doar ultima noapte petrecută pe vas, ci şi ultima noapte a Anului Domnului 1885, şi o sărbătoreau pe măsură. Se mutaseră în fumoar, savurând ultima sticlă de vin de Porto a pastorului Muehler şi fumând din tutunul lui Yakob. Era deja foarte târziu – sau foarte devreme, depinde cum priveai lucrurile – şi erau singuri în încăpere. Deasupra capetelor lor plutea un fum dens, albastru, de pipă, iar prin hublou se vedeau licărind cele mai strălucitoare dintre stele.

— Ar fi o chestiune, începu Yakob, îndreptându-se în scaun, în privinţa căreia mi-aş dori să mă sfătuiesc cu dumneavoastră.

— Fireşte, spuse James, încrucişându-şi picioarele şi lăsându-se pe spate să asculte.

— Are legătură cu fiica mea.

— Da, îmi amintesc c-aţi adus-o în discuţie zilele trecute. Eleanor, parcă? – Eleonora.

Yakob rămase tăcut o clipă, cu privirea fixată pe pipă.

— Am adus-o, într-adevăr, în discuţie, însă nu v-am povestit nimic despre ea.

James luă o înghiţitură de vin şi ridică din sprâncene.

— Eleonora este… Yakob făcu o pauză şi-şi privi mâinile. Dacă aţi întâlni-o, v-aţi da seama imediat. Aţi putea spune că e un geniu sau un savant. Nici nu ştiu ce cuvânt ar fi potrivit s-o descrie.

Pastorul Muehler se aplecă, sprijinindu-şi coatele pe genunchi. Întâlnise câţiva copii aşa-zişi extraordinari de-a lungul carierei sale, copii care învăţaseră să citească devreme, care făceau calcule dificile în minte sau care învăţau cu uşurinţă limbi străine. Subiectul îl interesa atât profesional, cât şi personal, şi nu o dată îi trecuse prin minte să alcătuiască un compendiu al savanţilor de-a lungul istoriei. Majoritatea copiilor pe care-i întâlnise, însă, nu erau genii, cel puţin nu de calibrul lui Bentham, Mendelssohn sau Mill.

— Cred c-aţi pomenit mai devreme c-aţi fost admis la universitate la vârsta de şaisprezece ani?

— Da, spuse James. Chiar înainte de cea de-a şaptesprezecea

aniversare.

— Cred că dacă ar primi pregătirea şi îndrumarea adecvată, Eleonora ar putea fi admisă la universitate în doi ani, poate trei. Asta nu-nseamnă că eu mi-aş dori asta pentru ea, dar cred c-ar putea.

— Ce vârstă are?

— A împlinit opt ani în august.

— Nemaipomenit!

James avea încredere în colegul său de cabină; era un bărbat cinstit, fără pretenţii şi modest, însă nu-i venea uşor să dea crezare unor astfel de afirmaţii. Vorbiră multă vreme despre numeroasele realizări ale Eleonorei, despre lecţiile pe care Yakob le născocise pentru ea şi despre îngrijorarea Ruxandrei în legătură cu viitorul copilei şi reacţiile celorlalţi, dacă ar fi aflat despre înzestrările ieşite din comun ale copilei. James încercă să-l asculte cu bunăvoinţă, dar, oricât de mult şi-ar fi dorit să-l creadă, nu putu să nu-şi exprime un oarecare scepticism. Iar de fiecare dată când făcea asta, Yakob trăgea lung din pipă şi scutura din cap.

— Dac-aţi putea s-o cunoaşteţi, spuse el, v-aţi da seama într-o clipă.

Capitolul şase

Înghesuită din toate părţile de bezna aspră sau catifelată, cu genunchii şi braţele strânse, Eleonora nu distingea nici măcar pereţii cufărului în care era închisă. De undeva din adâncurile navei se ridicară pocnetele şi gemetele motorului cu aburi, ca un muget, după care sunetul căzu precum un uriaş obosit, sforăind în peştera sa. Avea în gură un gust amar, amestecat cu praf de cărbune. Între omoplaţi îi răsări o durere ascuţită, iar muşchiul coapsei i se zbătea neliniştit, ca şi cum ar fi avut nişte fluturi sub piele. Mişcându-şi degetele, Eleonora simţi un nou cârcel în umăr. Închise ochii în speranţa că durerea va dispărea şi înghiţi saliva amară. Nu mai mâncase de la ora prânzului din ziua anterioară, iar proviziile ei erau aşezate în zona gleznelor, deloc la îndemână. Dacă s-ar fi putut răsuci într-o altă poziţie, i-ar mai fi trecut durerea din spate şi poate chiar ar fi reuşit să se apropie mai mult de mâncare. Expirând, îşi trase braţul stâng de sub cutia toracică şi-şi înclină umărul în spaţiul rămas liber. După aceasta, însă, cea mai bună mişcare pe care o putea face era să se întoarcă într-o poziţie şi mai incomodă. În final a fost fericită să revină la poziţia fetală iniţială.

Ceea ce-şi imaginase ea în legătură cu această călătorie nu corespundea deloc cu ce trăia acum, deşi nu-şi amintea prea bine cum se gândise că va fi. Oricât de mult analizase detaliile minuţioase ale planului ei, indiferent de câte ori îşi verificase lista, Eleonora nu se gândise nicio clipă cu adevărat la ce însemna să te închizi într-un cufăr. Când pusese la cale planul, îşi imaginase că timpul va trece repede, că, la fel cum făcea cu părţile plictisitoare dintr-o carte, va putea parcurge în grabă călătoria şi că va ajunge cât ai bate din

palme la Stambul. Fireşte că lucrurile nu stăteau aşa. Timpul trecea incredibil de greu, târându-se precum o herghelie de cai aflaţi la capătul puterilor, după o călătorie îndelungată. Dacă estimase corect, se afla în cufăr deja de şapte ore. În schema mai amplă a vieţii cuiva, şapte ore nu reprezentau o perioadă deosebit de îndelungată, însă ei aceste şapte ore îi părură ani.

La început fusese copleşită de teamă, de grija că va fi descoperită, că va strănuta, va tuşi sau va sughiţa, iar tatăl ei sau Ruxandra o vor găsi. Dar probabil că adormise, fiindcă următorul lucru de care-şi amintea era cum fusese urcată în compartimentul de bagaje al birjei şi apoi zdruncinăturile din timpul coborârii spre port. După ce aşteptă îndelung la rândul pentru inspecţia la vamă, cum bănui ea, Eleonora simţi cum se deschise uşa spre cală. Printr-o crăpătură din capacul cufărului pătrunse o rază de lumină şi avu impresia că aude vocea tatălui său. În jurul birjei se auziră forfotind mai mulţi bărbaţi, iar cufărul în care se afla a fost trecut din mână în mână ca un sac cu nisip. Bagajul tatălui ei trebuie să fi fost printre ultimele încărcate pe vapor, căci, la scurtă vreme după ce a fost urcată, carena se închise cu un scârţâit de lanţuri, motorul se trezi la viaţă, iar nava se îndepărtă pufăind de docuri. Abia atunci îşi permise Eleonora să răsufle uşurată şi să cântărească situaţia în care se afla. Partea iniţială a planului său fusese un succes total, dar acum iat-o acolo, captivă, cu o durere în spate şi cu o senzaţie puternică de foame care-i ardea gâtul precum lava.

— Hei! strigă ea cu voce răguşită. Hei! E cineva acolo?

Nu avea niciun rost. Nu era nimeni acolo şi, chiar dacă ar fi fost, n-ar fi auzit-o din cauza zgomotului continuu al motorului. Lovi din nou cu putere în podeaua cufărului, de frustrare, dar şi cu speranţa că printr-o lovitură l-ar putea deschide. Deşi lemnul nu cedă aşa uşor, în urma smuciturii şi a loviturii, din buzunarul din faţă al Eleonorei căzu ceva. Îşi scoase braţul de sub ea şi-şi trecu degetul mare peste marginea obiectului. Era semnul de carte, unul dintre bunurile pe care mama sa le adusese cu ea de la Bucureşti la

Constanţa sau măcar unul dintre puţinele rămase. O bucată subţire de lemn de stejar incrustată cu hexagoane suprapuse, semnul părea să conţină un soi de lumină interioară, care aproape că tăia bezna. Eleonora şi-o imagină pe mama ei răsucindu-şi şuviţele de păr în jurul semnului de carte, în timp ce recitea pasajul ei preferat din *Clepsidra.* Rotindu-l şi ea între degetul mare şi arătător, Eleonora îşi aminti de scena în care doamna Holvert reuşise să evadeze din încăperea în care o închisese unchiul său, descuindu-şi cătuşele cu o agrafă de păr strânsă între dinţi.

Merita să încerce, căci oricum nu avea altă soluţie. Îndoindu-şi încheietura mâinii ca un pui de găină, Eleonora îşi împinse bărbia în piept şi muşcă. Cu dinţii încleştaţi şi printr-o mişcare a limbii, reuşi să manevreze semnul de carte cu o precizie surprinzătoare. După câteva minute reuşi să-l strecoare prin crăpătura dintre capacul şi corpul cufărului. Cu ochii închişi, concentrată, îl mişcă dintr-o parte într-alta pe lungimea şanţului, până când intră în contact cu mecanismul de închidere şi, cu o smucitură, capacul cedă.

Cu semnul de carte încă între dinţi, Eleonora se ridică clipind în carena umbrită, acoperită cu praf de cărbune. În lumina aruncată de licărirea îndepărtată a cuptorului, văzu conturul cufărului în care se afla, dar şi al altor câtorva cufere pălind într-o ceaţă întunecoasă. Putea distinge forme, dar nu culori, mirosuri, dar nu locul de unde veneau. Ieşi din cufăr cu greutate şi păşi pe podeaua caldă de metal, îşi întinse mâinile deasupra capului, apoi se aplecă să-şi atingă degetele de la picioare. Îşi alungă cârcelul din zona încheieturilor degetelor de la picioare şi, tremurând, îşi îndreptă gâtul. După ce se mai dezmorţi, Eleonora se aşeză pe un cufăr din apropiere. Scoţându-şi bocceluţa cu alimente, începu să mănânce, înfulecând dumicaţii de pâine şi bucăţile de brânză ca un raton hămesit.

Pe măsură ce ochii i se obişnuiră cu întunecimea cabinei acoperite de funingine, observă că era înconjurată de un munte de bagaje, luminate doar de licărul cuptorului. Trecând în revistă peisajul dezolant, căută indicii ca să descopere care dintre cufere conţineau

sardine sau biscuiţi, cireşe confiate, nuci sau chiftele. Din două înghiţituri mâncase mai mult de jumătate din provizii, dar stomacul îi cerea în continuare de mâncare. Cu siguranţă că niciun călător nu s-ar fi opus să-i dea o mică porţie din mâncarea lui unui copil înfometat. Folosind semnul de carte pe post de agrafă, Eleonora luă cuferele la rând, deschizându-le pe unele şi lăsându-le în urmă pe altele care nu cedau, răscolind obiecte de îmbrăcăminte, cărţi, bijuterii şi parfumuri, în căutare de alimente. Dădu de un teanc de hârtie de scris gravată elegant, obiecte de cristal, un pendul uriaş şi un geamantan de piele umplut la refuz cu scrisori de dragoste, însă nu găsi nimic de mâncare.

În cele din urmă, ajunse la un rând de cinci lăzi de lemn. Fiecare dintre ele avea înălţimea Eleonorei şi era însemnat cu un sigiliu caligrafic de aur. În ciuda provenienţei lor nobiliare sau poate chiar din această cauză, lăzile nu aveau încuietori sau lacăte. Singura lor protecţie o reprezenta un zăvor de lemn prins cu un cui. Prima ladă pe care o deschise era plină cu cărţi, romane, în cea mai mare parte, scrise în franceză, germană şi engleză. După ce aruncă o privire peste titluri, lăsă capacul jos şi trecu mai departe. Erau de interes pentru mai încolo, însă acum căuta mâncare. Cea de-a doua ladă era plină cu apă de trandafiri din Crimeea, iar cea de-a treia, cu caviar, peşte afumat şi hering, sute de conserve roşii şi aurii imprimate cu litere chirilice sau cu imaginea unui peşte. Privind peste umăr, Eleonora scoase o conservă de pe rândul de sus şi, răsucindu-i capacul, descoperi un strat de sfere negre lucitoare. Atinse neîncrezătoare icrele de peşte cu degetul mic şi îl duse la gură. Strâmbă din nas de repulsie. Aroma înţepătoare, sărată nu era tocmai ce sperase ea, dar era de mâncare. În mai puţin de o oră, Eleonora epuizase deja o sticlă întreagă de apă de trandafiri şi trei conserve de caviar, băgând mâna în cutie şi ducând la gură puţin câte puţin, până când se simţi sătulă.

Îşi făcu un culcuş dintr-un covor Shushan şi un sul de catifea. Aşezându-şi capul pe un colţ rulat al covorului, îşi trase bucata de

catifea peste umeri, închise ochii şi se lăsă în voia gândurilor. Era asaltată de temeri şi incertitudini, însă, pe cât era de speriată, pe cât de mult punea la îndoială înţelepciunea deciziei de a fugi, pe-atât era de obosită. Pe măsură ce chiorăitul stomacului se potoli, iar cuptorul se linişti, duduind ritmic, mintea ei se lăsă purtată spre oceanul călduţ şi sărat al somnului: pălării şi valuri albe, pescăruşi coborând în zbor pe deasupra capului şi, din când în când, câte o imagine fugară a ţărmului. Marea deveni un drum de ţară: o vacă singuratică rumegând iarbă, câte o casă de piatră din loc în loc, un pâlc de chiparoşi şi, dincolo de toate astea, suprafeţe întinse de teren cultivat în nuanţe galben-verzui. În curând, căsuţele deveniră sate, satele, oraşe, iar oraşele se înălţară, cu bulevarde largi, domuri de cristal şi grădini parfumate cu trandafiri şi iasomie.

În cala navei, Eleonora pierdu noţiunea timpului. Legănarea valurilor şi trosnetul ocazional al focului din cuptor erau singurele semne că timpul nu stătea totuşi pe loc. Dormea când era obosită, mânca atunci când îi era foame şi se uşura într-un colţ liber al calei, ca un animal sălbatic închis într-o pivniţă. În timp, ochii i se obişnuiră cu lumina slabă, prăfoasă a cuptorului şi, deşi avea din când în când câte o criză de tuse, se obişnui şi cu praful de cărbune. De mai multe ori scoase câte o carte din lada Sultanului şi încercă să citească, însă cuvintele se şterseră şi pieriră de pe pagină, neputând să citească mai mult de un paragraf, înainte de a fi copleşită de o durere groaznică de cap. Fiindu-i imposibil să citească, în lipsa soarelui şi a treburilor gospodăreşti de acasă, Eleonora îşi umplu timpul căutând prin bagajele celorlalţi pasageri, gândindu-se la lecturile ei preferate şi întrebându-se, la fel ca David Copperfield, dacă i-a fost dat să devină eroina propriei sale vieţi sau dacă acel rol i-a fost hărăzit altcuiva.

Eleonora nu ştia că nava avea să oprească de două ori înainte de a ajunge la Stambul, astfel că atunci când motorul încetini pentru prima dată şi pe punte se auzi sirena, inima îi stătu în loc. Trecuse deja o săptămână? Ca să fie sigură, îşi piti culcuşul în cufăr şi se

ghemui în spatele lăzilor Sultanului. Uşa începu să se deschidă cu un scârţâit. Era miezul zilei, iar lumina soarelui pătrunse prin deschizătura uşii, scurgându-se în peştera ei ca un stol de săgeţi înflăcărate. Îşi înăbuşi un strănut în timp ce un grup de trei docheri începură să încarce şi să descarce cufere din partea din faţă a calei. Când aduseră ultima încărcătură, unul dintre ei adulmecă aerul şi zise ceva peste umăr. Tovarăşul său de lucru îi răspunse şi râse. Deşi nu înţelesese ce-şi spuseseră cei doi, sunetul vocilor acestora îi făcu inima să bată mai tare.

În timp ce uşa uriaşă se închidea cu un zăngănit puternic de lanţuri, una dintre pupezele Eleonorei intră în zbor în cală. Observă pasărea doar pentru o clipă, cu coada ochiului, însă nu încăpea îndoială că făcea parte din stolul ei. Dădu ocol calei şi ieşi chiar înainte ca uşa să se închidă. Când vasul ajunse din nou în larg, Eleonora descoperi că pasărea îi lăsase un dar: o portocală aşezată chiar în centrul cufărului ei. Culeasă cu tot cu vlăstar şi frunze, portocala lucea în căuşul palmelor ei precum un soare în miniatură. O vreme îndelungată o ţinu pur şi simplu în palme, lăsându-i căldura să-i încălzească extremităţile. Cu fructul acesta în mâini, avea certitudinea că stolul ei nu o abandonase. Îşi părăsiseră cuiburile din Constanţa, ca s-o urmeze peste mare, s-o călăuzească în călătoria ei. Când i se făcu foame, Eleonora curăţă şi mâncă portocala, bucăţică cu bucăţică, savurând explozia fiecărei granule zemoase în parte, zdrobită între limbă şi cerul gurii.

Astfel se desfăşura viaţa ei în cală. Deşi nevoile de bază erau satisfăcute, nu avea parte de un trai prea plăcut şi adesea Eleonora se simţea copleşită de dorul de casă, de tatăl ei şi chiar de Ruxandra; era greu de suportat. În acele momente, îşi dorea din toată fiinţa ei să îşi dea planul în vileag, să urce pe punte şi să se arunce în braţele tatălui ei. Ştia, însă, că dacă ar fi ieşit la iveală prea repede, planul ei s-ar fi dus pe apa sâmbetei. Tatăl ei s-ar fi debarasat de ea în primul port, i-ar fi trimis o telegramă Ruxandrei şi toate pregătirile ei, toate suferinţele vor fi durat câteva zile. Întrebarea care apărea acum, însă,

era cum anume îşi va da seama când e momentul potrivii. În lipsa vreunui ceas sau a unui calendar şi având doar o înţelegere vagă a rutei navei, nu se putea baza decât pe intuiţia sa. Pe simţul ei uşor confuz privind poziţia ei în lume.

Era ultima noapte a călătoriei, noaptea dinainte ca vaporul să acosteze în portul din Stambul, când Eleonora se decise să iasă din cală. Nu ştia, fireşte, că în acea dimineaţa vasul urma să intre în strâmtoarea Bosfor, dar simţise o oarecare schimbare în puterea valurilor, o domolire a flăcărilor cuptorului, însă toate în ultimul moment. După şapte zile lungi petrecute în carena navei, era murdară, plămânii îi erau plini de praf de cărbune şi începea să simtă o durere în zona abdominală. Imaginându-şi cum trebuia să fi arătat, se gândi să se cureţe puţin, să se spele cumva sau să-şi croiască o rochiţă nouă dintr-o bucată de material, însă nu era nici urmă de săpun în carenă, iar, dacă şi-ar fi croit o rochiţă, ar fi distrus şi mai mult din marfa tatălui ei. N-avea de ales, trebuia să se arate aşa cum era.

Strângându-şi părul la spate, îşi îndreptă rochiţa, făcu puţină ordine în jurul cufărului şi-şi făcu loc printre bagajele deja familiare, înspre uşa mare de fier. Stând în faţa uşii, Eleonora pipăi metalul şi simţi adânciturile ce o duseră cu gândul la cele de pe uşa care dădea în mansarda domnului Braşov. Dincolo de acea uşă era tatăl ei, multe feluri de mâncare şi aşternuturi, supă fierbinte, perne din pene şi aerul cristalin al mării. Un fior de nerăbdare îi străbătu buricele degetelor şi făcu o pauză să-şi tragă răsuflarea. Acela era momentul. Era mai înspăimântată decât se aşteptase, speriată de reacţia tatălui ei, de a fi surprinsă înainte de a-l găsi, de tot felul de urmări îngrozitoare pe care şi le putea imagina, însă nu avea de ales, nu exista altă cale. Trase aer în piept ca să se liniştească. Apăsând pe clanţă cu ambele mâini, ieşi într-un hol umed şi pustiu, întunecos, dar de-a dreptul luminos în comparaţie cu bezna carenei.

Se frecă la ochi până se obişnui cu lumina şi merse câţiva metri de-a lungul coridorului, până ajunse într-o cameră plină cu butoane,

mânere şi roţi, şuierând şi păcănind toate precum o cafenea aglomerată. Pe când şovăia pe care dintre cele trei uşi să încerce să iasă, Eleonora auzi trecând pe lângă ea o serie de cuvinte ieşite din context, libere şi iuţi precum îngerii. Ascultă vocile apropiindu-se tot mai mult, până ce le auzi chiar în dreptul încăperii în care se afla.

— Trebuie să fie pe-aici pe undeva, rosti o voce de bărbat, tocmai când uşa se deschidea larg.

Ascunsă îndărătul unor ţevi, reuşi să observe profilurile celor doi bărbaţi, unul mai mare ca celălalt. Mustăţile şi turbanele lor aruncau o umbră coroiată pe uşa deschisă din spatele lor.

— Unde spunea că se află?

În timp ce al doilea bărbat vorbi, Eleonora îşi dădu seama că discutau în turcă. Auzise limba asta doar în timpul lecţiilor cu tatăl ei, însă descoperi că, dacă se concentra puţin, înţelegea destul de uşor ce se vorbea.

— Aici.

— Aici, unde?

— Dac-aş fi ştiut, n-aş mai fi căutat!

Primul bărbat făcu jumătate de pas înapoi şi aprinse un felinar, ca să lumineze încăperea.

— Ai văzut?

— Nu.

Se aşternu o tăcere prelungă, iar pe Eleonora o apucă tremuratul, presimţirea că va fi descoperită umplându-i gura cu un gust metalic.

— Nu văd nimic! spuse primul bărbat. E prea întuneric aici.

Când ieşi de după ţevi, Eleonora tremura încă. Dacă acei bărbaţi ar fi văzut-o, cine ştie în ce necazuri ar mai fi intrat. Stătu câteva momente, să-şi recapete răsuflarea, apoi, numărând până la treizeci, ieşi pe uşa pe care plecaseră cei doi, bănuind că aceştia se întorceau pe puntea vasului. Trecând pe sub o încâlceală de ţevi care picurau şi felinare acoperite de funingine, se trezi în sfârşit într-un hol mult mai bine luminat. Văzu nişte covoare, lambriuri de lemn şi un rând de uşi, fiecare dintre ele cu câte o fereastră circulară şi o tăbliţă de

alamă numerotată. Uşile de la şaisprezece până la treizeci erau toate închise. Înaintând de-a lungul holului, Eleonora auzi sunetele blânde, stăruitoare ale somnului: mormăiala, sforăitul şi răsucirile, care stau mărturie călătoriilor sporadice în lumea viselor.

Ajunsese la capătul holului şi se pregătea să urce pe o scară metalică, când una dintre uşile din spatele ei se întredeschise. Îngheţă şi îşi arcui umerii, pregătindu-se pentru un urlet acuzator, deschiderea altor uşi şi adunarea unor pasageri curioşi, care să dezbată apoi ce e de făcut cu acest pasager clandestin mic şi mizerabil. Singurul sunet pe care-l auzi, însă, a fost acela al unor paşi grăbiţi, însoţiţi de nişte mormăieli. Eleonora întoarse capul înspre sursa zgomotului. Era un om bătrân, slab, într-o cămaşă de noapte şi cu o claie de păr cărunt. Se îndreptă către scări, târşâindu-şi papucii pe covor, dar nu păru s-o observe. Încet, ca să nu atragă atenţia, Eleonora se întoarse cu faţa spre acesta. Deşi avea ochii deschişi, aceştia erau sticloşi, lipsiţi de orice recunoaştere. Fata răsuflă uşurată. În timp ce se apropia, auzi că mormăia o serie de întrebări nervoase. Se opri chiar în faţa ei şi, ca şi cum i-ar fi simţit prezenţa, se opri din vorbit. Eleonora inspiră mirosul de somn al omului, mirosul transpiraţiei sale acumulate timp de o săptămână în cămaşa de noapte. Se uită în sus, înspre liniile adânci de pe chipul acestuia şi întinse un braţ, dar nu-l atinse.

— E-n regulă, spuse ea. Întoarceţi-vă! Mergeţi înapoi în camera dumneavoastră!

În ochii bătrânului licări un strop de luciditate, după care acesta se întoarse şi o luă înapoi spre camera sa. Eleonora îl aşteptă să închidă uşa, după care răsuflă uşurată, se întoarse şi, cu inima bătându-i tare, urcă scările.

Ajunse la intrarea în ceea ce-i păru a fi sala de mese. Dându-şi o şuviţă de păr după ureche, cercetă încăperea goală. Mesele erau strânse şi îngrămădite pentru acostare. Într-un colţ fuseseră înghesuite câteva ghivece cu plante, iar pianul era în colţ, ca un elev neascultător. Eleonora simţi cum i se umezeşte gura la gândul

mâncării şi, sperând ca cele două uşi îmbrăcate în piele de lângă pian să ducă în bucătărie, traversă încăperea. Când se apropie, auzi un sunet de voci venind din cealaltă încăpere, care, potrivit plăcuţei de alamă de pe perete, era fumoarul. Apropiindu-se, simţi aroma pipei tatălui ei. Putea fi, de fapt, pipa oricui altcuiva, însă Eleonora nu era în situaţia în care să poată despica firul în patru. Luându-şi inima în dinţi, împinse uşile şi intră. Îmbrăcat în aceeaşi haină ca în seara de dinaintea plecării, tatăl ei stătea într-un fotoliu îngust, bând un pahar de vin împreună cu un bărbat roşu în obraji, cu un costum de un albastru închis.

— Tată!

În tăcerea mormântală care se aşternu, Eleonora se zări în oglinda de lângă capul tatălui ei. Rochia îi era murdară de mâncare, iar ciorapii sfâşiaţi în ambii genunchi. Faţa îi era mânjită cu praf de cărbune, iar pe ochi îi atârna o claie de păr murdar. Arăta precum Cupidon întors acasă dintr-o bătălie, înfrânt, târât de bărbie prin mocirlă şi cu aripile acoperite cu noroi. Deschise gura să explice, însă tot ce exersase, toate justificările ei dispărură. În schimb, o luă la fugă şi se aruncă în braţele tatălui ei, făcându-l să-şi scape paharul şi să verse vinul pe covor.

— Ellie! spuse el, surprins, dar deloc dezamăgit. Ce Dumnezeu cauţi aici!?

Capitolul şapte

În dimineaţa următoare, Eleonora şi tatăl ei stătură împreună pe puntea vasului, privind Stambulul răsărind dincolo de mare. La prima vedere, imaginea oraşului era neclară, imaterială precum un spectru adormit în ceaţă, însă, pe măsură ce se apropiau, Eleonora începu să distingă conturul oraşului, lămpile sale licărind ca o adunare de stele căzute. Nu se mijise încă de ziuă, iar ea era înfăşurată într-o pătură aspră de lână şi stătea în poala tatălui ei. Era încă supărat pe ea. În afară de faptul că-i spusese bună dimineaţa şi-i sugerase să urce pe puntea navei, Yakob nu-i adresase prea multe cuvinte de când ieşise din ascunzătoarea ei. Fata îi simţea iritarea în poziţia încordată a braţelor şi în răsuflarea regulată, în timp ce-şi punea gândurile în ordine. La ce anume se gândea, nu-şi putea da seama. Nu ştia dacă avea de gând s-o trimită înapoi la Constanţa sau dacă-i va permite să rămână cu el la Stambul. Cum nu îl mai văzuse pe tatăl ei atât de supărat, Eleonora nu prea ştia ce să facă. Intuia, însă, că cel mai bine era să păstreze tăcerea.

Când veni vremea, soarele răsări şovăielnic dintr-un colţ îndepărtat al cerului şi, odată cu el, se ridică şi ceaţa. Pe Bosfor începuse deja forfota, era plin de vase de pescuit, caice şi, din când în când, câte un vapor cu aburi folosit pentru exploatarea forestieră. Pe ţărm, la umbra chiparoşilor, o mulţime de oameni în miniatură purtau mărfuri de colo-colo şi se tocmeau, se agitau, discutau şi se rugau. Trei moschei uriaşe de forma broaştelor ţestoase scânteiau în soarele care atunci răsărea, minaretele lor sfredelind cerul ca nişte baionete, iar acolo unde se întâlneau apele se ridica construcţia cea mai falnică pe care îi fusese dat Eleonorei s-o vadă. Grădină după

grădină, bolţi, balustrade şi lucarne, legate între ele printr-un perete de marmură de un alb orbitor şi străjuite de un batalion de turnuri din sticlă, Palatul Topkapi, reşedinţa Luminăţiei Sale, Sultanul Abdulhamid al II-lea, trona pe marginea Cornului de Aur, mărturia unei bogăţii şi puteri greu de imaginat.

În timp ce intrau în port, se auzi sunând cornul căpitanului, iar puntea se umplu de chiote. Mai mulţi docheri legară funiile, carena se deschise, iar pe vas urcară o grămadă de cărăuşi care-şi agăţau în spinare cufere, lăzi şi butoaie, precum catârii. Peste drum de gara cea nouă, portul colcăia de oameni, o învălmăşeală de fesuri, turbane, jachete şi mantii. Cerşetorii desculţi se înghionteau cu vânzătorii ambulanţi, care-şi fluturau produsele pe deasupra capetelor, iar pe marginea mulţimii birjele concurau cu cămilele şi câinii vagabonzi pentru o poziţie mai bună. La asta se referise domnişoara Ionescu când, descriind gara din Bucureşti, o numise *o zarvă de oameni nespălaţi, care trăgeau unii de alţii pentru o poziţie ceva mai avantajoasă în mulţime.* În timp ce Eleonora se holba la ceva ce aducea cu dosul unui elefant care se făcea nevăzut după un colţ, între doi docheri izbucni o ceartă şi simţi cum braţele tatălui ei se strâng protector în jurul ei. Ghemuindu-se mai tare în poala lui, inspiră mirosul familiar de hibiscus şi fum de pipă, înainte de a îndrăzni să-i adreseze o întrebare:

— Tată? spuse ea, privind în sus, înspre barba lui deasă. Unde mergem acum?

— Primul lucru pe care trebuie să-l facem, spuse el, oftând şi scoţând din buzunarul hainei o grămăjoară de tutun, este să-i trimitem o telegramă Ruxandrei. După aceea, prietenul meu, Beiul Moncef, ne va lua cu trăsura şi ne va duce la el acasă. Plănuisem să stau la el pe durata întregii mele vizite. Să sperăm că va putea să ne primească pe amândoi.

Yakob îşi aprinse pipa, lăsând semnificaţia acestor vorbe să-şi atingă ţinta.

— Nu ştiu ce-a fost în mintea ta, de-ai făcut una ca asta, spuse el,

savurându-şi tutunul. Dar acum, că eşti aici, măcar să profităm cât putem de situaţie!

În timp ce tatăl ei fuma, un miros puternic de sare urcă dinspre port, iar Eleonora îşi aminti de zilele petrecute în cala de bagaje. Cutremurându-se, alungă aceste gânduri. Tatăl ei nu o întrebase nimic legat de perioada petrecută în carenă, lucru care n-o deranja deloc. Era mai bine ca anumite lucruri să rămână nespuse, acum înţelegea asta. Când tatăl ei îşi termină de fumat pipa, se ridică, îşi luă geamantanul într-o mână, iar cu cealaltă o conduse către pasarelă.

— O birjă, domnule? O cameră? Să vă iau bagajele?

Chiar înainte de a pune piciorul pe ţărm, au fost asaltaţi de strigăte insistente, oameni cu feţe unsuroase fluturând vederi şi trăgând de geanta tatălui ei.

— Nu, mulţumesc, zise Yakob, lăsându-i în urmă. Nu! Nu, mulţumesc!

— Ce fată frumoasă, spuse unul, chicotind. E fiica dumitale?

Yakob o trase pe Eleonora din mulţimea gălăgioasă, spre o zonă mai liniştită a gării, şi îşi puse geamantanul jos. Nu-l zărea nicăieri pe pastorul Muehler şi se părea că Beiul Moncef nu ajunsese nici el. Eleonora se gândi să-l întrebe pe tatăl ei dacă se duceau să expedieze telegrama pentru Ruxandra, însă îl văzu încordat şi nu voia să-l irite cu întrebările ei. Bărbatul se mai uită încă o dată prin mulţime, apoi o trase în direcţia unei mici cafenele.

— Haide, Ellie! Să ne aşezăm şi să bem un ceai!

Tocmai comandaseră, când în faţa cafenelei opri o trăsură, împrăştiind un stol de pescăruşi şi câţiva gură-cască pripăşiţi pe-acolo. Vehiculul impunător din lemn de stejar, tras de patru cai arabi cenuşii se opri, uşa se deschise larg, iar din ea coborî un bărbat înalt, cu pieptul lat. Acesta, după cum bănuia Eleonora, trebuia să fie Beiul Moncef. Îmbrăcat într-un costum de un albastru închis şi cu un turban roşu, avea o barbă neagră şi deasă şi trăsăturile arcuite şi delicate, ca ale unui personaj dintr-o miniatură persană. Părea un

erou din *Clepsidra,* pe care nu ai fi fost surprins să-l găseşti discutând chestiuni de importanţă capitală în salonul contelui Olaf sau desfătându-se la operă în loja privată a familiei Von Hertzog.

— Beiule Moncef!

Beiul zâmbi şi-l îmbrăţişă pe tatăl ei din toată inima.

— Dragul meu Yakob! A trecut atât de multă vreme de când nu ne-am văzut!

— Chiar aşa! spuse tatăl ei. Mare dreptate ai!

Se îmbrăţişară din nou, apoi Beiul îşi mută atenţia spre Eleonora, care stătea în continuare aşezată la masă.

— Şi ea? întrebă. Cine e fata asta drăgălaşă?

Eleonora roşi. Îşi ridică privirea şi-i zâmbi Beiului cât putu de larg.

— Ea, zise Yakob, este fiica mea, Eleonora. Sper sincer să nu vă incomodeze. Aş fi trimis o telegramă din timp, ca să vă anunţ sosirea ei, însă trebuie să recunosc că surpriza a fost la fel de mare şi pentru mine.

— Nici gând de aşa ceva! spuse Beiul, alungând îngrijorările lui Yakob printr-o mişcare a mâinii. Întorcându-se pe călcâie, le făcu semn să-l urmeze. Un copil ne va umple inimile de bucurie, mai ales o fetiţă atât de fermecătoare.

Şi astfel problema a fost rezolvată. Odată ce cuierele lui Yakob au fost încărcate, Beiul Moncef îi spuse câteva cuvinte vizitiului şi apoi se urniră. Ca toate celelalte trăsuri din Stambul, cea a Beiului avea instalate în locul ferestrelor nişte panouri de lemn bogat ornamentate. Era un paravan, explică acesta, menit să apere pasagerii de razele soarelui şi, chiar mai important, să le ferească pe domniţele casei, ieşite la plimbare în oraş, de privirile curioase ale trecătorilor. Din fericire, nu-i împiedica pe cei dinăuntru să privească în afară. Instalându-se pe bancheta de catifea roşie, Eleonora îşi încrucişă mâinile în poală şi-şi lipi privirile pe grilajul din dreptul ei, urmărind un caleidoscop de moschei şi clădiri municipale, conace şubrede de lemn, copaci, şarete cu legume şi ceea

ce părea a fi stolul ei, zburând în cercuri pe deasupra lor.

— Oraşul s-a schimbat foarte mult! spuse Yakob, stând picior peste picior. Fireşte, au trecut aproape zece ani de când am fost aici ultima oară.

Beiul privi peste umerii oaspetelui său şi pentru o clipă păru să se piardă în peisajul schimbător.

— În fiecare zi apar clădiri noi, spuse. Cafenele şi prăvălii noi, şcoli noi, moschei şi pieţe, însă caracterul oraşului a rămas neschimbat. Indiferent cine stăpâneşte tronul, cât de multe gări noi sunt construite sau cărei ţări îi aparţin navele de război care patrulează pe Bosfor, Stambulul va rămâne acelaşi, de-acum până la sfârşitul veacurilor.

— Bine punctat! spuse Yakob şi ridică braţul, ca şi cum ar fi vrut să închine un pahar. Trăiască Stambulul!

În curând, trăsura opri în faţa intrării în casa Beiului, iar o mulţime de surugii se repeziră să descarce bagajul lui Yakob, desfăcând hamurile cailor şi ducându-i în grajduri. Un conac uriaş, vopsit în nuanţe de galben şi alb şi aşezat pe marginea apei, casa Beiului era orientată cu vederea spre rutele maritime, iar mişcarea apatică a vaselor părea să aibă ceva din eleganţa unui bătrân într-un costum din trei piese, hrănind porumbeii de pe o bancă în parc. În timp ce-şi poftea oaspeţii pe uşa principală, Beiul Moncef aruncă o privire curioasă către stolul Eleonorei, care poposise într-un tei înalt, ce străjuia aleea.

— Te-au urmat, îi şopti tatăl ei. Mi s-a părut mie c-am văzut una în Vama! Dar întregul stol a venit după tine!

Eleonora era şi ea uimită. Nu s-ar fi îndoit niciodată de fidelitatea stolului ei, însă de la Constanţa la Stambul era cale lungă. Îşi imagina cum se desfăşurase călătoria păsărilor pe deasupra apei, când pătrunse în anticamera casei Beiului, iar atenţia i-a fost captată de candelabrul uriaş de cristal. O adevărată pădure de oglinzi, acesta dădea impresia că s-ar fi putut prăbuşi în orice clipă sub propria greutate, izbindu-se de scara de marmură de dedesubt. Chiar

dincolo de uşa principală, imediat la dreapta, era aşezată o masă pe care erau răsfirate mai multe cărţi de vizită, la stânga era o armură care străjuia în permanenţă încăperea, iar la picioarele ei, întins pe mai mult de opt metri, de la intrarea principală până în capul scărilor, era un covor Hereke uriaş, din mătase roşie, albastră şi verde. Era covorul cel mai grandios din câte văzuse vreodată: chenarul acoperit cu flori înconjura trei medalioane condensate, în interiorul cărora reuşi să distingă reprezentări ale Arcei lui Noe, ale Grădinii Edenului şi ale celor şapte zile ale Creaţiei.

— Din păcate, spuse Beiul, scoţându-şi lornionul şi ştergându-l pe tivul hainei, camerele doamnelor sunt încuiate. N-am mai avut o domnişoară care să locuiască aici cu noi de ceva vreme. Însă dacă pe domnişoara Cohen n-o deranjează să locuiască în partea de casă destinată domnilor, m-am gândit la o cameră care i s-ar potrivi de minune.

Făcu o pauză şi îi aruncă o privire Eleonorei, ca să vadă dacă era de acord cu propunerea sa. Ochii lui aveau ceva din strălucirea unei raze de lună de fiecare dată când zâmbea.

— Da, spuse ea. V-aş fi recunoscătoare!

— Minunat! Îmi este recunoscătoare! S-a hotărât, atunci! Monsieur Karom, te rog s-o conduci pe domnişoara Cohen în Camera Roşie.

Majordomul ieşi din colţul său şi, cu o mişcare elegantă a mâinii înmănuşate, o pofti pe Eleonora în sus, pe scări.

— Camera dumneavoastră, domnişoară Cohen, spuse el, ţinându-i uşa. La ora opt voi bate la uşă, să vă anunţ cina.

Camera Roşie era, aşa cum îi spunea şi numele, acoperită cu un tapet roşu-închis. Pentru a mai potoli această explozie de roşu, lambriurile din încăpere erau vopsite într-un alb-gălbui, la fel erau şi tavanul şi decoraţiunile de pe cele două ferestre de vizavi de uşă, a câte şaisprezece geamuri fiecare. În stânga Eleonorei era aşezat un pat cu baldachin, drapat cu perdele de dantelă, în stil imperial. În faţa ei, chiar sub ferestre, erau aşezate un fotoliu tapiţat cu velur

crem şi o masă de scris din lemn de stejar, cu o călimară de cristal pe ea. În dreapta ei erau biroul şi o măsuţă de toaletă, fiecare dintre ele conţinând atât de multe sertare, încât nici nu-şi putea închipui ce anume ar fi putut pune în ele. Rămase în uşă o vreme destul de îndelungată, examinând încăperea, mobilierul şi minunatul covor Tabrizi în nuanţe de albastru şi verde. După săptămâna petrecută în carenă, îi venea greu să se obişnuiască cu nişte obiecte atât de luxoase şi, cu atât mai puţin, cu gândul că această cameră, care ar fi putut cuprinde cu uşurinţă toată casa lor din Constanţa, era, pentru moment, doar a ei.

Înaintând cu precauţie, Eleonora păşi pe marginea covorului către măsuţa de toaletă şi îşi apropie faţa de oglindă. Urmări cum răsuflarea ei lăsă urme pe ea, care dispărură apoi de pe suprafaţa argintie; îşi schimonosi chipul, trăgând de pielea din jurul nasului, şi îşi umflă obrajii. Îndepărtându-se de oglindă, îşi netezi o şuviţă de păr, zâmbi fermecător şi îşi înclină capul spre stânga. Eleonora îşi mai văzuse reflecţia în magazinul croitorului din Constanţa, însă nu avusese niciodată ocazia să se analizeze îndeaproape. Se aplecă din nou şi-şi lipi nasul de oglindă, astfel încât să-şi vadă doar ochii şi partea de sus a feţei. Încercă să se concentreze, însă, cu cât privea mai intens, cu atât imaginea devenea mai neclară. Făcând un pas înapoi, şterse aburii răsuflării de pe oglindă şi se privi de la distanţă. Nu încăpea nicio îndoială că era frumoasă – oamenii îi spuneau asta de când se ştia –, însă în acel moment arăta zdrenţăroasă. Deşi făcuse baie cu o seară înainte, îşi spălase hăinuţele şi dormise într-un pat cu aşternuturi curate, părul îi era încurcat, ochii, încercănaţi, iar rochiţa semăna cu un sac.

Eleonora traversă încăperea ca să cerceteze ceva ce părea a fi un dulap, în speranţa că ar putea găsi o rochiţă mai potrivită. Rotind mânerul, deschise uşa cu grijă şi descoperi că era într-adevăr un dulap, însă în el nu se găseau decât un sacou, o pereche de pantaloni şi un fes care părea a fi de mărimea corespunzătoare unui băiat de vârsta ei. Întinse o mână să atingă materialul fesului, când auzi uşa

deschizându-se. Cu inima bătându-i nebuneşte, Eleonora se întoarse uşor şi văzu o femeie în vârstă, cu chipul zbârcit şi ochii albaştri. Femeia nu părea deloc deranjată că Eleonora îşi băgase nasul în dulapul Beiului, ci, din contră, părea ea însăşi puţin temătoare. Aşezând un teanc de prosoape pe unul dintre scaunele din dreptul uşii, femeia îşi aranjă o şuviţă de păr cărunt sub batic şi îşi şterse fruntea cu mâneca.

— Eleonora! spuse ea, cu voce joasă. Ai sosit!

Eleonora nu ştia cum să reacţioneze, aşa că aşteptă ca femeia să continue.

— Eu sunt doamna Damakan, spuse bătrâna, traversând încăperea. Îl ştiu pe tatăl tău din Constanţa. Acum lucrez pentru Bei.

Luă mâna Eleonorei între palmele sale şi o ţinu o clipă, apoi păru să-şi amintească ce avea de făcut.

— Spunea că s-ar putea să ai nevoie de un schimb de haine… tatăl tău, adică.

— Da, zise Eleonora. Cred că am nevoie.

— Şi am impresia că nu ţi-ar strica nici o baie.

Doamna Damakan zâmbi şi o conduse pe Eleonora în sala de baie. Având pereţii acoperiţi cu plăci albastre şi albe de faianţă, încăperea era învăluită într-o umezeală caldă şi miros de mesteacăn. Într-un colţ al încăperii trona o cadă de porţelan, iar în celălalt era aşezat un vas mare de aramă. Mângâind-o la baza gâtului, servitoarea mormăi câteva cuvinte de duh, apoi se aplecă şi-i trase rochiţa Eleonorei peste cap. Luă vasul de aramă sub braţ şi spuse că se va întoarce repede, lăsând-o pe fată goală şi singură în mijlocul camerei de baie. Deşi nu-i era foarte frig, Eleonora tremura şi-şi strânse braţele în jurul pieptului. Privind năluca reflecţiei sale într-o bucată albastră de faianţă, se aşeză pe marginea căzii de baie şi o aşteptă pe doamna Damakan să revină. Iar când aceasta se întoarse, aduse cu ea un burete şi un vas plin cu apă clocotită.

— Când am plecat din Constanţa, spuse ea, turnând apa în cadă, erai cât braţul meu. Şi acum uită-te la tine!

Eleonora se privi şi roşi. Trecuse multă vreme de când n-o mai văzuse nimeni fără haine. În afara primilor ani de viaţă, îşi făcuse mereu baie singură, iar când se schimba, o făcea numai când era singură în încăpere. Această sfială, însă, dispăru complet în prezenţa afectuoasă a doamnei Damakan. Sprijinindu-se de marginea rece de porţelan, îşi băgă picioarele în cadă. Apa era mult mai caldă decât se aşteptase, dar, după câteva momente de disconfort înţepător, se lăsă pe spate şi începu să se bucure de aburul care-i inundase faţa, de mirosul de curat al săpunului de măsline şi de apa fierbinte care-i încălzea oasele. Mai întâi cu blândeţe, după aceea cu grijă, iar apoi din ce în ce mai apăsat, doamna Damakan o curăţă cu un burete îmbibat de săpun, insistând pe spate, picioare, braţe, gât şi abdomen, cu forţa unui spălător de vase care răzuieşte orezul lipit pe fundul unui vas.

După baie, înfăşurată într-un prosop alb şi gros, Eleonora se simţea ca un nou-născut, ca şi cum toate neplăcerile şi grijile săptămânii care trecuse fuseseră curăţate, iar acum dispăreau prin scurgere, odată cu apa murdară. Era încă obosită şi înţepenită, dar se simţea alt om.

— Acum să sperăm că se potriveşte.

Eleonora se întoarse şi o văzu pe doamna Damakan stând în spatele ei, ţinând pe braţ o minunată rochie de catifea albastră. După ce-i dădu Eleonorei un rând de lenjerie curată, o ajută să îmbrace rochia şi îi închise nasturii la spate. Tocmai când doamna Damakan închidea şi cel din urmă nasture, majordomul, monsieur Karom, ciocăni în uşa deschisă. O conduse pe Eleonora în sufragerie fără o vorbă. Tatăl ei şi Beiul se aşezaseră deja şi amândoi se ridicară când o văzură intrând.

— Minunat! spuse Beiul. Trase de sub masă scaunul de lângă el şi o pofti să se aşeze. Rochia asta îţi vine de minune!

Sfioasă la auzul complimentelor Beiului, Eleonora aranjă gulerul de mătase al rochiţei şi îşi privi tatăl. Se schimbase şi el în cel mai bun costum al său. Când se întinse peste masă, ca să-i strângă mâna,

de sub mustaţa proaspăt aranjată răsări un zâmbet.

— Arăţi minunat, Ellie!

O clipă mai târziu, monsieur Karom ieşi din bucătărie cu trei găini fripte, ghemuite pe câte un pat de orez cu şofran. În mod obişnuit, Eleonora ar fi acordat mai multă atenţie discuţiei despre negoţul şi viaţa politică din Stambul, însă, înfometată cum era, nu se putea concentra decât la găini şi la stafidele micuţe şi durdulii îngropate în orez. Auzi, cu toate acestea, nişte frânturi referitoare la situaţia nepoatei doamnei Damakan. Fata slujise la reşedinţa Beiului mai mulţi ani, după care se căsătorise cu un tânăr tătar care îşi câştiga existenţa ca fierar pe undeva, pe lângă Smirna. De fapt, chiar rochiţa pe care o purta Eleonora îi aparţinuse cândva nepoatei doamnei Damakan. Cele două femei aduseseră mai multe haine pe care să le vândă la sosirea lor în Stambul, dar rochiţa cu pricina nu ajunsese în bazarul de veşminte. După un desert constând în budincă de gutui, bărbaţii se retraseră în bibliotecă, iar Eleonora, epuizată, se duse în cameră, la culcare.

În dimineaţa următoare, odihniţi şi înviorаţi, luară trăsura Beiului până la gara Galata, îi trimiseră o telegramă Ruxandrei şi se plimbară cu un funicular lăcuit în roşu la deal, către Grande Rue de Pera. Stând la baza bulevardului uşor înclinat, Eleonora avea sentimentul că aterizase în centrul Bucureştiului sau al Parisului, de parcă ar fi păşit în paginile romanului *Clepsidra* sau ale altei cărţi la fel de elegante. Urmărindu-le pe doamnele elegante din Europa făcându-şi vânt cu evantaiele în mijlocul mulţimii, Eleonora închise ochii şi inspiră mirosul dulceag al migdalelor, care venea, purtat de vânt, de la un vânzător aşezat în faţa cafenelei Europa.

— Vino, domnişoară Cohen! spuse Beiul, călcând apăsat pe caldarâm. Cred că următoarea destinaţie te va interesa în mod deosebit.

În costumul său cenuşiu din trei piese şi cu fesul său roşu de lână, Beiul Moncef era o adevărată apariţie. Chiar şi doamnele europene îl priviră admirativ când îi conduse pe Eleonora şi pe Yakob în sus pe

stradă, trecând pe lângă un negustor de mărunţişuri, pe lângă o farmacie şi un studio de fotografie. Se opriră în cele din urmă în faţa unei prăvălii, pe a cărei vitrină stătea inscripţionat cu litere aurite: *Madame Poiret, croitoreasă.* Când intrară, se auzi clinchetul unui clopoţel, iar doamna de la tejghea, poate chiar madame Poiret, îi privi pe cei trei peste ochelari.

— Bună ziua, spuse ea. Vă pot ajuta cu ceva?

— Am dori să ne faceţi o rochiţă, spuse Beiul, aşezându-se pe un divan, în faţa unui triptic de oglinzi. Pentru tânăra domnişoară.

Eleonora înţelese că tânăra domnişoară era chiar ea.

— Moncef, spuse tatăl ei, tuşind într-o batistă, nu e nevoie!

— O, dar nu sunt de acord! spuse Beiul. Sigur că e nevoie!

— Are, fireşte, nevoie de îmbrăcăminte nouă, însă cred că această prăvălie depăşeşte posibilităţile noastre.

Madame Poiret ridică din sprâncene şi-şi trecu mâna prin părul încărunţit.

— Am observat, fireşte, că produsele dumneavoastră sunt de cea mai bună calitate, continuă Yakob, adresându-i-se de această dată lui madame Poiret. Însă ea este o fetiţă, iar noi, ei bine, nu vrem să fim o povară pentru nimeni.

Aşezat în continuare pe divan, Beiul îşi încrucişă picioarele şi, scoţând un ceas aurit de buzunar, îl deschise ca să vadă ora.

— Insist! spuse el. Şi chiar nu este nicio povară! Am avut noroc că doamna Damakan a avut rochiţa aceasta la îndemână, dar orice fetiţă trebuie să aibă cel puţin trei rochiţe frumoase. Nu sunteţi de acord, domnişoară Cohen?

Eleonora se juca fâstâcită cu pliurile rochiţei. Era adevărat. Nu putea să poarte aceeaşi rochiţă pe toată durata şederii ei la Stambul, iar modelele din vitrină erau chiar frumoase. Mai mult decât o rochiţă nouă, însă, Eleonora îşi dorea să nu supere pe nimeni, nici pe tatăl ei şi cu atât mai puţin pe Bei.

— Fireşte! interveni energic madame Poiret. O tânără domnişoară fără o rochiţă ar fi ca o lebădă fără pene, iar să crezi că s-ar descurca

doar cu o rochiţă sau două ar fi o nebunie! Acum, domnişoară Cohen, vă rog să luaţi loc, ca să putem alege materialul ce vi se potriveşte cel mai bine.

— Foarte bine, spuse tatăl ei, aşezându-se lângă Eleonora. S-a trecut peste cuvântul meu.

Ieşiră din prăvălie după o vreme, cu un vraf de pachete învelite în hârtie albă şi luară funicularul să ajungă din nou la poalele dealului. Pe lângă o rochiţă de seară mai elegantă, din mătase, cu mâneci bufante şi o fundă mare, Beiul Moncef îi cumpără Eleonorei trei rochiţe de zi, două perechi de pantofi şi un set de accesorii indispensabile, după cum le numise madame Poiret.

— Îţi mulţumesc, Moncef, spuse tatăl ei în timp ce coborau pe Podul Galata. Putem face socotelile după vizita la Haci Bekir.

— Da, spuse Eleonora. Mulţumesc. Vă rămân recunoscătoare.

— Pentru nimic, spuse Beiul, refuzându-i printr-o mişcare a mâinii. N-aveţi pentru ce!

Chiar înainte de intrarea în Bazarul Egiptean, trăsura coti pe o alee abruptă ticsită de standuri negustoreşti, cărăuşi şi catâri. Făcură apoi la stânga, la dreapta şi din nou la stânga înainte de a opri în capătul unei fundături murdare, mărginită de ambele părţi de negustori de aur. Coborând din trăsură, trecură de un şir de bărbaţi în vârstă, care suceau şiraguri de mătănii musulmane, în timp ce-şi savurau ceaiurile şi jucau table. În capătul fundăturii era o uşă verde, scorojită, care dădea în magazia celui mai de seamă negustor de covoare din oraş, un sirian pe numele său Haci Bekir. Eleonora auzise poveşti despre Haci Bekir şi tezaurul lui de covoare, dar să vadă magazia cu proprii ochi era cu totul altceva. Luminată de o singură lampă cu gaz şi de bruma de soare care pătrundea prin ferestrele murdare de deasupra, încăperea cavernoasă era căptuşită în toate părţile cu mormane şi mormane de covoare, fiecare dintre ele de înălţimea unui om. Trebuie să fi fost cel puţin o mie de covoare doar în acea încăpere şi multe altele în catacombele învecinate.

— Beiule Moncef!

Un bărbat foarte gras, cu faţa ciupită de vărsat-de-vânt, îmbrăcat într-o robă albă şi cu un fes verde îşi făcu apariţia din spatele mormanelor. Haci Bekir ridică mâna în semn de bun venit şi traversă greoi încăperea.

— Domnule Cohen… spuse Beiul, astupându-şi tusea cu pumnul. Ţi-l prezint pe prietenul şi tovarăşul meu într-ale negustoriei, mult stimatul Haci Abelaziz Ibrahim Bekir.

Făcând o plecăciune, Haci Bekir se întinse şi strânse cu fermitate mâna lui Yakob. Apoi, indicând către o bancă lipită pe un perete al magaziei, îşi împreună mâinile şi îi adresă câteva cuvinte Beiului. Fiindcă Haci Bekir vorbea doar araba, Beiul Moncef era nevoit să traducă.

— Dacă nu te deranjează, spuse el, Haci Bekir ar dori să vadă covoarele pe care le-ai adus.

— Da, fireşte!

Aranjându-şi capetele mustăţii, tatăl Eleonorei privi impasibil cât timp băiatul de prăvălie desfăcu cuferele şi începu să le golească. În timp ce oaspeţii îşi savurau ceaiul dulce pe care Haci Bekir li-l servise în nişte ceşti micuţe, băiatul scoase toate covoarele. La indicaţiile lui Haci Bekir, le întinse în două grămezi. Plescăind, Haci Bekir îşi mângâie fălcile şi cercetă covoarele întinse de-a lungul pereţilor magaziei sale. Apoi, dregându-şi vocea, arătă spre grămada mai mică şi îi spuse câteva cuvinte Beiului. Luat parcă prin surprindere, Beiul îi puse o întrebare, însă Haci Bekir clătină din cap şi repetă aceleaşi trei cuvinte, pufnind, de parcă ar fi încercat să alunge un ţânţar de pe faţă.

— Haci Bekir spune că sunt minunate covoarele tale, începu Beiul. Însă, pentru moment, ar dori doar bucăţile din stânga sa. Îţi poate oferi cinci sute de lire pe grămadă.

Eleonora urmări cu atenţie reacţia tatălui ei. Cinci sute de lire reprezentau o mulţime de bani, însă după înfăţişarea lui îşi dădu seama că acele covoare valorau mult mai mult. În acelaşi timp, însă,

se gândi că tatăl ei ar fi putut să bată palma. Haci Bekir nu părea omul pe care să-ţi fi dorit să-l superi prea tare. De două ori se răstise la băiatul de prăvălie şi ridicase mâna să-l lovească, după care-şi amintise că avea musafiri şi renunţase. Eleonora zgândărea cu piciorul un franjure desfăcut, când îşi privi tatăl ridicându-se de pe bancă şi îndreptându-se încet către centrul încăperii. Fără a-i arunca măcar o privire lui Haci Bekir, se aplecă în dreptul covoarelor cu pricina, le ridică de pe grămadă şi le aşeză deoparte unul câte unul, precum un fermier care-şi îngrijea recolta. În vreme ce Haci Bekir le acordase fiecăruia în parte în jur de zece sau cincisprezece secunde, Yakob nu se grăbi şi întoarse covoarele pe rând, ducând ţesătura la nas. Când termină de cercetat covoarele, se ridică în picioare cu buzele strânse. Cei doi bărbaţi se priviră o vreme înainte ca Yakob să vorbească:

— I le vând pentru nouă sute şi niciun ban mai puţin!

Beiul începu să traducă, însă a fost întrerupt. Pufnind la auzul sumei, considerându-se luat în derâdere şi insultat, Haci Bekir îşi repetă oferta iniţială, după care spuse că ar fi dispus s-o ridice la şase sute. Aceasta era ultima lui ofertă, transmise el prin Bei.

— Opt sute, zise Yakob.

Când Beiul îi traduse contraoferta, Haci Bekir îşi muşcă buza de jos şi mormăi ceva în barbă. Beiul tresări.

— Ce a spus? întrebă Yakob.

— Nimic important, zise Beiul. Vorbea pentru sine.

Tocmeala dură aproape o oră, timp în care Haci Bekir strigă şi gesticulă, iar tatăl Eleonorei ţinu la preţul stabilit de opt sute.

— Atâta valorează, spunea el din nou, în timp ce Haci Bekir îşi creştea din când în când oferta în felul lui capricios.

În final, când părea că Haci Bekir era pe cale să se prăbuşească, cu faţa roşie şi gâfâind într-un colţ, ajuns la capătul puterilor, Yakob se înduplecă:

— Şapte sute cincizeci.

Haci Bekir sări din colţul său şi, strângându-i mâna lui Yakob,

începu să latre ordine către băiatul de prăvălie. Înainte de a avea timp să se răzgândească, covoarele erau deja împachetate, plata făcută şi ieşeau deja pe uşă.

În trăsură, în drum spre casă, după ce Beiul nu vru să-i primească banii pe rochii, Yakob întrebă ce mormăise Haci Bekir înăuntru.

— Nu vrei să ştii, spuse Beiul.

Yakob dădu din cap şi se întoarse spre Eleonora.

— Aşa este, zise el. Probabil că nu vrem să ştim.

Capitolul opt

Tavanul din camera de audienţă a Sultanului era decorat cu un desen în nuanţe de auriu, violet şi verde, un grup de cercuri concentrice care îi aminteau de fiecare dată de coada unui păun răsfirată în soare. După standardele palatului, era o încăpere modestă ca dimensiuni, cât apartamentul medicului palatului sau bucătăria cofetarului, însă camera de audienţă juca un rol esenţial în chestiunile importante ce priveau mersul Imperiului. În această încăpere auzea Sultanul neliniştile şi cererile supuşilor săi, aici intra în contact cu existenţa de zi cu zi a stăpânirii sale. Flancat de o pereche de gărzi surde, Luminăţia Sa, Sultanul Abdulhamid al II-lea, stătea cu picioarele încrucişate pe divanul său, aplecându-se uşor să-l asculte pe Beiul *sanjak*-ului din Novi Pazar spunându-şi păsul. Aparent, mai mulţi moşieri din regiune judecaseră aspru un perceptor, apoi îl spânzuraseră în piaţa oraşului. În lumina acestor evenimente, Beiul cerea asistenţă militară din partea Palatului. Un batalion sau două, după spusele sale, ar fi fost suficiente pentru reinstaurarea ordinii.

Nu se punea problema ca trupele imperiale să fie trimise să intervină într-un conflict atât de îndepărtat şi irelevant, însă, având în vedere că Beiul venise tocmai din Novi Pazar pentru a face această reclamaţie, Sultanului i se păru normal să-l lase să-şi prezinte solicitarea. Susţinând necesitatea intervenţiei imediate, fostul ofiţer cu faţă de capră se agita de zor prin camera de audienţă, oprindu-se din când în când să se scarpine în ceafă sau să-şi şteargă un strop de salivă de pe buze. Înainte de a fi numit să administreze *sanjak*-ul Novi Pazar, Beiul servise timp de treizeci de ani în cea de-a Treia

Divizie a Armatei Otomane, unde i se dusese vestea în primul rând pentru violenţa sa. Se zvonea, de exemplu, că ordonase masacrarea populaţiei unui întreg oraş bulgar care refuzase să-i adăpostească trupele. Din punctul de vedere al lui Abdulhamid, un astfel de comportament nu trebuia răsplătit, însă generalul Sipahoğlu îl recomandase pe Bei tocmai pentru această funcţie, iar Marele Vizir fusese de aceeaşi părere. Din păcate, însă, bărbatul se dovedise nepotrivit ca administrator, nepriceput să curme chiar şi cea mai simplă dintre revoltele legate de biruri. Era o altă împrejurare în care Sultanul ar fi procedat mai bine dacă ar fi urmat sfatul propriului consiliu, o altă împrejurare în care fusese dezamăgit de îndrumătorii săi.

Sprijinindu-se într-un cot, Abdulhamid îşi examină mâneca de la caftan şi, frecând materialul între degetul mare şi mijlociu, simţi suprapunerea firelor de mătase. Existau atât de multe chestiuni, mai importante decât aceasta, de care el şi Jamaludin Paşa s-ar fi putut ocupa! În vreme ce ascultau reclamaţia tot mai obositoare a Beiului din Novi Pazar, războiul sârbo-bulgar se întetea, iar evreii şi polonezii erau izgoniţi în masă din Prusia. De ce trebuia să-şi bată capul cu o revoltă ordinară a plătitorilor de biruri? Era mult mai îngrijorat de mişcarea naţionalistă greacă pe care Jamaludin Paşa o descoperise în Salonic sau de protestele tot mai zgomotoase ale constituţionaliştilor care cereau un nou parlament. În vreme ce îl tolera pe acest barbar în straie de administrator, Sultanul îşi lăsă mintea să zboare în urmă, spre anul precedent, aterizând, aşa cum se întâmpla uneori, în mijlocul acelei întruniri supărătoare a Marilor Puteri la Berlin. La cererea expresă a lui Bismarck, Abdulhamid trimisese o echipă formată din cei mai pricepuţi diplomaţi ai săi, ca să-l ajute pe Beiul Sadoullah în Berlin, însă acei oameni se dovediseră a fi nişte simpli pioni care aveau să asigure voturi suplimentare în favoarea Prusiei. În timp ce Marile Puteri îşi împărţeau bucăţi din teritoriile unui continent, emisarii săi fumau şi beau *aquavit* cu reprezentanţii Suediei şi Norvegiei. Ceea ce fusese

cândva măreţul Imperiu Otoman, ale cărui teritorii se întindeau de la porţile Vienei până pe ţărmul Golfului Persic, respectat şi temut oriunde în lume, ajunsese acum să fie privit ca o naţiune măruntă de pescari şi beţivi.

— Aşa cum ştiţi, spuse Jamaludin Paşa, întrerupând într-un final pledoaria Beiului, am dat în trecut ordin trupelor să uşureze strângerea birurilor în Levant şi anumite părţi ale Bosniei. Veţi înţelege, însă, că trupele noastre reprezintă o resursă limitată şi, prin urmare, nu vom putea urma aceeaşi politică în toate cazurile.

— Fireşte.

— Într-o lume ideală, continuă Marele Vizir, netezindu-şi vârfurile mustăţilor, ne-am dori să fim capabili să intervenim în orice situaţie neplăcută care ne este adusă la cunoştinţă, ne-am dori să putem trimite ajutor oriunde este necesar, însă, după cum ştiţi, aceasta nu este o lume ideală.

— Chiar departe de a fi aşa!

Jamaludin Paşa făcu o pauză pentru a nota câteva cuvinte în carneţelul său.

— Sperăm să nu interpretaţi pasivitatea noastră ca un semn de desconsiderare.

— Fireşte că nu!

— Nu se poate spune că nu suntem îngrijoraţi de evenimentele recente din Novi Pazar sau de strângerea birurilor. Dimpotrivă, suntem foarte preocupaţi de ambele chestiuni. În alte împrejurări, mai fericite, v-am fi trimis trupele solicitate numaidecât. Şi totuşi, într-o lume cu resurse limitate, trebuie să acţionăm conform priorităţilor.

— Fireşte, spuse Beiul. Vă mulţumesc, Jamaludin Paşa, că aţi binevoit a-mi asculta păsul.

— Cu mare plăcere!

— Şi vă mulţumesc şi Luminăţiei Voastre, zise Beiul din Novi Pazar, aplecându-se adânc în faţa Sultanului. Luminăţie, sunt onorat că aţi binevoit să acceptaţi o întrevedere cu cineva atât de umil ca

mine.

— Sunt întotdeauna dornic să îmbunătăţesc condiţiile de trai ale supuşilor mei, spuse Sultanul. Cu atât mai mult ale celor aflaţi în provincii mai îndepărtate.

— Da, Luminăţia Voastră. Puteţi avea toată încrederea că cetăţenii din Novi Pazar simt progresul.

— Mă bucur s-aud asta, spuse Sultanul. Şi te rugăm să ne ierţi pentru scurtarea acestei întrevederi.

Acestea fiind spuse, un om de pază îl conduse pe Beiul *sanjak*-ului Novi Pazar spre ieşirea din camera de audienţe, iar uşa se închise în urma lor.

Sultanul îşi schimbă poziţia pe Divan înainte de a se întoarce spre Marele Vizir.

— Spune-mi, zise el, ce alte treburi mai trebuie clarificate înainte de prânz?

— Am primit o nouă scrisoare de la von Siemens.

Abdulhamid pufni şi închise ochii. Era sub rangul lui să se ocupe în mod constant de aceşti bancheri şi industriaşi, însă ştia că drumul de cale ferată către Bagdad nu putea fi construit fără ajutorul lor.

— Cum propui să răspundem?

— V-aş propune să-l invităm la Palat. Veţi putea discuta cu el pe scurt, în termeni generali, iar detaliile le veţi putea lăsa în seama conducătorilor Trezoreriei şi ai Administraţiei Datoriei Publice.

Sultanul îşi trecu degetul mare pe marginea pernei.

— Vor fi şi ei implicaţi? întrebă. Cei de la Administraţia Datoriei Publice?

— Îmi imaginez că aşa vor dori.

Abdulhamid îşi strânse buzele şi aprobă printr-o mişcare a capului. Administraţia aceasta a Datoriei Publice reprezenta o violare clară a suveranităţii sale, însă nu putea face nimic s-o înlăture. Imperiul era înglodat în datorii, iar aceştia fuseseră termenii sub care bancherii încuviinţaseră să le restituie. Sau, mai exact, aceştia erau termenii pe care îi impuseseră.

— Dacă dorim să modernizăm interiorul ţării, interveni Jamaludin Paşa, va trebui să facilităm un flux constant de bunuri.

— Sunt conştient de argumentele în favoarea construirii căii ferate, spuse Sultanul tăios. Sunt în aceeaşi măsură conştient, însă, de dorinţa Berlinului de a obţine o legătură de la Stambul la Bagdad. Şi la fel sunt şi de simpatia dumitale pentru Kaizer. Dar am să te rog să nu-mi mai întrerupi gândurile!

— Iertaţi-mă, Luminăţia Voastră.

— Poţi trimite invitaţia, spuse Sultanul. Ocupă-te de asta de urgenţă!

— Prea bine, spuse Marele Vizir, ridicându-se. Aşa voi face, Luminăţia Voastră!

Deşi Sultanul ştia că nu era necesar să se poarte oficios cu sfătuitorii săi, se simţi oarecum neliniştit în urma celor spuse şi se hotărî să iasă la aer. Făcându-le un semn din cap gărzilor din ambele părţi ale divanului său, Sultanul se făcu nevăzut pe uşa din spate a camerei de audienţe şi, luându-şi noul binoclu din Biblioteca lui Ahmet al III-lea, se strecură prin camerele pajilor înspre Grădina Lalelelor.

Era o dimineaţă neobişnuit de senină pentru acea perioadă şi, deşi niciuna dintre lalele nu înflorise, strălucirea constantă a soarelui încălzea pământul ca un iubit vechi. Aerul îi răcori faţa în plimbarea sa printre straturile adormite de lalele şi pe lângă Pavilionul Bagdadului, înspre Grădina Elefantului. Un conducător eficient avea nevoie, înainte de toate, să se menţină la o distanţă rezonabilă de toate evenimentele care aveau loc pe teritoriul său. Dacă se agita pentru detaliile fiecărei bătălii sau fiecărui proiect de infrastructură, nu se mai putea concentra asupra deciziilor care contau cu adevărat. Din nefericire, Marele Vizir se dovedise de nenumărate ori incapabil să înţeleagă acest lucru.

Oprindu-se să-şi aranjeze caftanul, Abdulhamid se aşeză pe bancă, la umbra vişinilor săi preferaţi. Nu era o perioadă bună pentru observarea păsărilor, însă exista mereu loc pentru surprize.

Desfăcând husa de mătase albastră, scoase binoclul şi cercetă istmul. Acest binoclu nou, realizat în urma unei comenzi speciale de Emil Busch în persoană, era cu mult mai bun decât oricare altul pe care-l folosise până atunci, însă nu erau prea multe de văzut. Câţiva pescăruşi planau pe deasupra Turnului turtit şi crenelat al Galatei, iar pe minaretul moscheii lui Ali Paşa se cocoţase un vultur cu coadă albă. Sultanul se pregătea să lase jos binoclul, când observă ceva ciudat: un stol de păsări ce păreau a fi pupeze, de un colorit neobişnuit, în nuanţe de violet şi alb, adunate în jurul unei case de pe Cheiul Beşiktaş. Le urmări vreme de câteva minute, întrebându-se ce anume ar fi putut atrage stolul în acel loc. În afara faţadei sale de un alb-gălbui, nu îi trecea prin minte niciun motiv pentru care stolul ar fi poposit acolo, mai ales în acea perioadă a anului.

Când Sultanul îşi puse binoclul înapoi în husă, remarcă cu surprindere că o pereche de astfel de pupeze alb-violete stăteau ghemuite pe crengile copacului de deasupra sa. Ciripeau şi ciuguleau mugurii albi şi singuratici, înşelaţi de căldura zilelor precedente. Abdulhamid le urmări mişcările vioaie din creangă în creangă. Îi plăcuseră pupezele de când se ştia. Pupăza era o pasăre extraordinară şi regală, dând dovadă de tot fastul şi găteala unui suveran. În acelaşi timp, însă, era una dintre cele mai inteligente zburătoare, superioară celor care se îmbăiau în ţărână sau îşi construiau cuiburile din fecale. O pupăză, îşi aminti el, fusese cea care îi transmisese Regelui Solomon mesajul Reginei din Saba, iar în celebrul poem al lui Farid il-din Attar tot o pupăză convinsese celelalte păsări să pornească în căutarea marelui Simurgh. Abdulhamid nu prea se pricepea la denumirile latineşti, dar îşi amintea cu uşurinţă de cea a pupezei, *Upupa Epops.*

Rosti numele cu voce tare şi, atunci, cea mai mică dintre cele două păsări sări pe o creangă chiar deasupra capului său. Cei doi se priviră o vreme, după care pupăza îşi luă zborul şi se opri lângă el, pe bancă. Aplecându-şi capul într-un soi de aşteptare sau interogare, pasărea sări, apropiindu-se de el. Nesigur de ce anume dorea

pupăza, Abdulhamid rupse un mugur de pe creanga de deasupra sa şi îl întinse. După două salturi, pasărea luă mugurul în cioc şi, ca şi cum asta era tocmai ceea ce aşteptase, zbură de-a lungul istmului.

Capitolul nouă

Restul zilelor petrecute de Eleonora şi de tatăl ei în Stambul trecură la fel ca prima. În fiecare dimineaţă, după un mic dejun cu lipii, miere, măsline şi brânză sfărâmicioasă, se urcau în trăsura Beiului Moncef şi călătoreau cu funicularul la deal, spre Grande Rue de Pera, unde Beiul insista să cumpere şi mai multe daruri pentru Eleonora, şi unele chiar şi pentru Yakob. La început au fost amândoi stânjeniţi, Eleonora pentru că nu mai primise până atunci daruri din partea nimănui, iar tatăl ei pentru că, aşa cum spusese în nenumărate rânduri, nu dorea să-şi incomodeze cu nimic gazda. Yakob încercă de mai multe ori să-l recompenseze pe Bei pentru bunătatea sa, însă era refuzat cu fermitate. Beiul Moncef insistă că târguielile nu-l incomodau cu nimic, ba, mai mult, erau o plăcere pentru el. Neavând copii, nepoţi, nepoate pe care să-i răsfeţe, savura din plin ocazia de a-şi cheltui banii pentru o domnişoară atât de frumoasă. Căci, la urma urmei, nu de-aia existau banii? Când terminau cu târguielile, îşi adunau pachetele şi se opreau să ia prânzul la unul dintre cele mai elegante restaurante de pe bulevard, încercând feluri de mâncare precum: *borek* şi *iskander*, peşte fript, *kofte* trecut prin fistic măcinat şi un pateu crocant cu portocale, numit *kunafa.* După aceea, coborau din nou la vale înspre Eminounu, unde Beiul Moncef stabilise o serie de întâlniri pentru Yakob, în principal în bazarul de textile, dar şi în porticurile însorite ale Marelui Bazar. După-amiaza târziu se întorceau în sfârşit la reşedinţa Beiului şi se odihneau, fiecare dintre ei bucurându-se de un scurt răgaz de singurătate.

Eleonora îşi petrecea de obicei acest interval la etaj, în camera ei,

citind din *Clepsidra*, afundată în fotoliul din faţa ferestrei. Descoperise cartea aproape din întâmplare, aruncându-şi ochii prin bibliotecă, în cea de-a doua noapte petrecută la Stambul. Era urcată pe o scară, pe la jumătatea rafturilor, răsfoind colecţia incredibilă de atlase a Beiului, când privirea i-a fost atrasă de cotorul albastru-argintiu familiar al *Clepsidrei*. Şi-a petrecut apoi restul serii şi fiecare seară care a urmat după aceea cufundată în ultimele volume sau volumele Trieste, cum mai erau cunoscute, ale romanului epic. Stând ghemuită în fotoliul ei, cu *Clepsidra* deschisă pe genunchi, Eleonora era cât se poate de fericită. Ce mare bucurie era pentru ea să poată citi liber, să se poată pierde în acţiunea unei cărţi fără teama că Ruxandra ar putea pândi pe după umăr! Oricât de acaparată ar fi fost de lectură, Eleonora mai arunca din când în când o privire pe fereastră, urmărind fie zborul stolului ei de pe streaşină pe vreo creangă, fie coşul vreunui vapor cu aburi care trecea prin dreptul dealurilor cu portocali.

Termină ultimul volum din *Clepsidra* cu doar câteva zile înainte de ziua stabilită pentru plecare. Deşi o parte din ea îşi dorea să se afunde din nou în primul volum şi să recitească povestea de la cap la coadă, de această dată cunoscând soarta eroilor, îşi zise că ar fi mai bine să facă o pauză în acea seară. La masa de seară li se servi tocană cu vinete şi carne de miel cu sos bechamel, după care Beiul îi pofti în bibliotecă, unde se aşezară pe nişte fotolii maronii, tapiţate cu piele de căprioară, în faţa şemineului. Încăpere întunecată, acoperită cu lambriuri de lemn, decorată cu globuri şi instrumente de navigaţie vechi, biblioteca era umplută de la podea până-n tavan cu cărţi: tratate de filologie, de geografie, enciclopedii, dicţionare, biografii, volume de poezii, romane şi mai multe tratate religioase, toate legate în piele marocană roşie, albastră, verde şi maronie. Monsieur Karom le servi baclava cu fistic şi ceai negru în pahare în formă de lalea, în vreme ce Beiul pregăti un joc de table pentru el şi Yakob. Împodobită cu semiluni mici de cedru, tabla de joc era o ilustrare a măiestriei şi eleganţei. Urmărindu-i mâinile mari alunecând pe suprafaţa tablei,

aşezând piesele din agat şi sticlă în poziţie de joc, Eleonora încercă să găsească sensul jocului, motivul pentru care piesele erau aranjate în acea poziţie şi în ce direcţii ar fi putut înainta pe tabla de joc.

— Ai jucat vreodată? întrebă Beiul, observându-i privirea concentrată.

Eleonora îşi simţi obrajii îmbujorându-se.

— Nu.

— Te pot învăţa, dacă doreşti. Nu durează mult.

— Mulţumesc, spuse ea, dar cred că prefer doar să privesc o vreme, dacă nu vă deranjez prea tare.

Se uită la Bei, apoi la tatăl ei, care era ocupat cu tăierea unui trabuc.

— Niciun deranj, Ellie! Dacă ai vreo nelămurire, te rog să-ntrebi!

Deşi erau doi bărbaţi blânzi, Beiul Moncef şi Yakob jucau table cu o forţă nebănuită, lovind tabla de joc cu piesele şi izbind puternic zarurile de fildeş de colţuri. Din când în când se mai opreau să ia o gură de ceai sau să sufle un noruleţ de fum de trabuc, însă erau atenţi numai la ritmul jocului, la clinchetul fildeşului lovit de lemn, la amestecul de agate şi sticlă. Jucară fără să se oprească să-şi analizeze mişcările, cu încrederea neatentă a unui fierar care a turnat aceeaşi formă de sute de ori. Niciunul nu scoase un cuvânt până la finalul partidei.

— Am uitat să vă spun, zise Beiul Moncef, agitând zarurile în palme, că am fost invitat mâine într-o croazieră organizată în onoarea viceconsulului american, la împlinirea vârstei de şaptezeci şi cinci de ani.

Tatăl Eleonorei scutură trabucul în scrumiera argintie din dreptul său.

— Sunt sigur că eu şi Ellie vom avea cu ce să ne ocupăm timpul cât o să lipseşti, spuse el. Poate vom merge în vizită la Kiz Kulesi sau la Rumelihisari.

— A, nu! spuse Beiul, în timp ce aruncă un patru-patru, câştigând partida. Ce am vrut să spun este că mi-aş dori ca tu şi domnişoara

Cohen să mă însoţiţi. Nu particip de obicei la astfel de evenimente, dar m-am gândit că poate v-ar face vouă plăcere. Şi vă pot asigura că nu mă incomodaţi cu nimic. E adevărat că în mod normal probabil n-aş participa, dar mi-ar prinde bine şi mie să-mi mai fac apariţia în lume.

Yakob ridică un zar şi lovi în el cu vârful unghiei.

— Îţi suntem adânc recunoscători pentru tot ce ai făcut pentru noi, spuse el, privind-o pe Eleonora pentru aprobare. Ştiu că amândoi vom fi foarte trişti să părăsim Stambulul.

Eleonora plecă privirea. Ştiuse de la început că la un moment dat vor trebui să plece din casa Beiului şi de la Stambul şi că va pierde rutina aceea cu care se obişnuise atât de repede, dar să fie pusă faţă-n faţă cu inevitabilul nu era chiar acelaşi lucru. Fiecare trebuie la un moment dat să părăsească lumea, dar cine este cu adevărat pregătit s-o facă? Eleonora îşi privi noua pereche de pantofi negri din piele veritabilă şi-şi ciocni tocurile unul de celălalt.

— Joci o partidă cu mine, tată?

Îl întrebase nu pentru că-şi dorea foarte tare să joace, ci pentru că se temea că era ultima ei ocazie de-a juca pe tabla Beiului. Cât întrebarea pluti pe deasupra lor în aşteptarea unui răspuns, mintea ei zbură spre alte ultime ocazii, perspective neverosimile şi lucruri de la care avea să-şi ia rămas-bun pentru totdeauna.

— Joc eu! strigă Beiul. Fireşte, dacă nu te deranjează, Yakob!

— Nu, nu, fireşte că nu mă deranjează! Un joc de table nu strică, însă ultimele două săptămâni au fost pline de evenimente şi obositoare.

— Într-adevăr, zise Beiul şi, rotind masa de joc, începu să rearanjeze piesele pe tablă. Eşti sigură c-ai înţeles regulile?

— Da, spuse Eleonora, privind cu atenţie tabla de joc. Aşa cred.

Beiul îi întinse zarurile, fata le luă şi, după un moment de ezitare, simţind fildeşul răcoros în palmă, aruncă unu-doi, cea mai proastă deschidere posibilă. După ce-i aruncă o privire tatălui ei, Eleonora se concentra la joc. Luându-şi în calcul opţiunile, împinse una dintre

piese trei spaţii spre stânga.

— Eşti sigură că asta vrei să faci? întrebă Beiul. Te lasă descoperită în faţa atacului.

Aceasta încuviinţă printr-o mişcare a capului.

— Vezi tu, continuă el, mişcându-şi în mod ipotetic piesele mai aproape de ale ei, dacă arunc un doi ori un patru, îţi pot lua piesele.

— Sigur că da.

Ridicând din umeri, Beiul luă zarurile şi aruncă un trei-cinci.

— Ei bine, spuse el, luând ultima înghiţitură de ceai, îmi recunosc greşeala.

Până la finalul primului joc, Yakob sforăia, ca un uşor memento al orei înaintate. Cu toate acestea terminară jocul, pe care Eleonora îl câştigă, apoi altul, care se sfârşi tot în favoarea ei, şi abia apoi se hotărâră că era timpul să meargă la culcare.

Călăuzită de lumina unei lămpi cu gaz, Eleonora se urni cu greu în sus spre camera ei, pe care trebuia s-o părăsească în curând. În mai puţin de douăzeci şi patru de ore avea să-şi ia la revedere de la această casă, de la Bei, de la întregul oraş. Şi pentru ce? Pentru o călătorie cu vaporul înapoi spre casă şi pentru viaţa ei chinuită din Constanţa. Trecând pragul, Eleonora observă că una dintre ferestrele camerei ei era deschisă. O adiere întunecată îi făcu lampa să şuiere; se cutremură. Când se întoarse să închidă uşa în urma ei, de pe un stâlp al patului ţâşni în zbor o pasăre, care poposi pe pervazul ferestrei deschise. Era o membră a stolului ei şi părea să vrea ceva. Aşezând lampa pe noptieră, Eleonora traversă încăperea şi îngenunche în faţa pervazului, proptindu-şi bărbia pe braţe. Pupăza adusese cu ea un mugur de cireş. În loc să zboare, pasărea se uită drept spre ea, înfoindu-şi penele vărgate, violet cu alb.

Fata luă mugurul de cireş şi îl mirosi.

— De ce nu putem rămâne la Stambul? întrebă ea cu voce tare.

La auzul vocii ei, pupăza îşi înclină capul într-o parte, de parcă s-ar fi pregătit s-o asculte cu mai mare atenţie. Eleonora privi oraşul înceţoşat, sclipind precum o colecţie de stele prinse în plasa

întunecată a strâmtorii. Oftă, iar oraşul se cufundă într-o tăcere plină de aşteptare. Pământul îşi încetini şi el rotaţia pe axa sa.

— Aş vrea să rămân. Mi-aş dori să rămân la Stambul pentru totdeauna.

La aceste cuvinte, oaspetele ei ţopăi până la marginea pervazului şi îşi luă zborul în întuneric. Dând din aripi, coborî înspre apă şi, alăturându-se stolului, se făcu nevăzut în noapte.

În dimineaţa următoare se trezi şi o văzu pe doamna Damakan stând în pragul camerei ei cu un teanc de prosoape şi un vas de aramă plin cu apă clocotită. Deşi Eleonora fusese oarecum reticentă în timpul primei ei băi, ajunsese să aştepte cu nerăbdare apariţia doamnei Damakan, apa înţepător de fierbinte, mirosul săpunului de iasomie şi prosopul curat şi cald de la sfârşit. Partea ei preferată din tot acest ritual venea abia la finalul băii. Când Eleonora era uscată şi îmbrăcată, doamna Damakan o aşeza pe unul dintre fotoliile de catifea roşie din dreptul uşii şi îi pieptăna părul, fredonând cântece populare tătăreşti, care îi trezeau Eleonorei cele mai timpurii amintiri, ca un vis parţial reconstruit. Abia după ce a fost îmbrăcată şi pregătită pentru micul dejun, Eleonora îşi dădu seama că poate era ultima oară când doamna Damakan o îmbăia.

Când Eleonora, tatăl ei şi Beiul ajunseră la cheiul Beşiktaş, tot stolul ei de pupeze o aştepta în linişte pe ramurile unui copac aplecat peste staţia bacului. După ce oaspeţii viceconsulului se îmbarcară şi vasul se îndepărtă de ţărm, un grup mic se desprinse din stol şi îi urmări în zbor, dar la o distanţă prevăzătoare. Beiul Moncef se uită în sus spre păsări, apoi spre ţărm la casa sa, unde acestea petrecuseră mult timp în ultimele câteva săptămâni. Se simţea o briză tăioasă suflând de-a lungul Bosforului, iar cerul era de acelaşi albastru deschis precum plăcile de gresie din moscheea Sultanului Ahmet. Sprijinindu-se cu o mână de balustradă, Eleonora flutură batista tatălui ei înspre muncitorii şi docherii din port, care-şi făceau de lucru în jurul clădirii bacului. Era îmbrăcată cu o rochiţă de un verde pal, cu mâneci bufante scurte şi o cascadă de volane de tafta pe

piept, o adaptare a rochiilor expuse de madame Poiret în vitrina prăvăliei. Cât de îndepărtată îi părea acum acea primă călătorie spre Pera, deşi erau la Stambul de mai puţin de trei săptămâni! Văzuse atâtea locuri din oraş, atâtea lucruri noi, iar acum, indiferent ce ar fi spus, indiferent de cât de mult ar fi protestat, urmau să plece. Gândul la plecarea lor apropiată era aproape imposibil de suportat. Ce bine ar fi dacă ar putea să rămână pentru totdeauna la Stambul!

Făcându-i semn unui ospătar, Beiul luă două pahare de pe tava acestuia şi îi întinse unul lui Yakob.

— *Sherefe!* spuse, ridicând paharul.

Yakob îl ridică şi el pe al lui şi ciocniră.

— *Sherefe!*

Printre cei prezenţi la petrecere în după-amiaza aceea se numărau, după spusele Beiului Moncef, lady Catherine de Berg, ataşatul militar al Prusiei, un pictor vienez avangardist de o oarecare notorietate, ambasadorul francez, madame Corvel şi, fireşte, viceconsulul american. Consulul nu era prezent, fiindcă fusese convocat de urgenţă în acea dimineaţă, în legătură cu o serie de probleme pricinuite de deportările prusace. Sprijinindu-se cu umerii de balustradă, Eleonora analiză petrecerea, ospătarii cu livrele roşii servind caviar şi tartine printr-o mulţime de smochinguri şi rochii voluminoase, pahare cu băuturi în toate mâinile, iar în fiecare pahar câte o bucată de gheaţă reflectând un strop de soare. Beiul discuta cu o americancă în vârstă, iar Yakob, terminându-şi băutura, luă un pateu pufos de pe tava unui ospătar în trecere. Atunci, Eleonora îl zări pe pastorul James Muehler îndreptându-se spre ei prin mulţime.

— Dragă domnule Cohen! Ce surpriză plăcută!

Îşi strânseră mâinile viguros, după care Yakob îl îmbrăţişă pe pastor.

— Chiar aşa! spuse Yakob, când se desprinseră din îmbrăţişare. Beiule Moncef, aş dori să ţi-l prezint pe bunul meu prieten şi fost coleg de cabină, pastorul James Muehler. Este american din statul Connecticut şi rectorul Colegiului Robert.

— Încântat, spuse Beiul şi îşi strânseră mâinile.

— Iar acesta, pastore Muehler, este cea mai generoasă gazdă, prietenul şi partenerul meu într-ale negoţului, Beiul Moncef Barcous. Nu vei găsi un turc mai de treabă în tot Stambulul!

— Beiul Moncef Barcous! spuse pastorul. Am tot auzit acest nume din prima zi când am călcat în Stambul. Trebuie să recunosc, sunt foarte fericit să vă cunosc în sfârşit!

— Nici reputaţia dumneavoastră nu este mai prejos, pastore Muehler.

— O reputaţie bună, sper!

Beiul sorbi din pahar şi zâmbi.

— În cea mai mare parte, bună.

— E suficient pentru mine!

— Şi presupun că o cunoaşteţi pe micuţa domnişoară Cohen, spuse Beiul, dându-se în lături, pentru a-i face loc Eleonorei. O domnişoară minunată din toate punctele de vedere şi, din ce am descoperit aseară, o adevărată expertă la jocul de table.

— Chiar aşa?

Eleonora îşi coborî privirea, examinând contrastul dintre pantofii săi de un verde pal şi podea.

— M-a bătut de două ori la rând, spuse Beiul. Şi am jucat serios! Aş dori să nu atribui succesul ei norocului, însă, aşa cum se spune, omul nu trebuie să caute norocul, fiindcă, la o adică, norocul o să-l găsească singur.

— Într-adevăr, spuse pastorul, continuând pe un ton uşor mai răsunător, pe care de obicei îl rezerva citatelor. Norocul e peste tot. Lasă-ţi mereu cârligul la apă. În râul unde te vei aştepta mai puţin, acolo vei găsi peşte.

— Nu cred că este vorba despre noroc, interveni Yakob. După cum v-am povestit pe vas, a citit aproape toate cărţile scrise vreodată.

— Toate cărţile? repetă pastorul Muehler. Îi prinse privirea Eleonorei şi zâmbi. Ei bine, domnişoară Cohen, care este preferata

ta?

— Haide, Ellie, zise tatăl ei, aşezându-şi o mână pe umărul ei, spune-i care-i preferata ta!

Eleonora se uită în sus la cei trei bărbaţi, cu ochii mijiţi din cauza luminii soarelui. Adevărul era că nu citise mai mult de douăsprezece cărţi.

— Până acum, spuse ea, preferata mea este *Clepsidra.*

— Ce vârstă spuneai că ai? întrebă pastorul, aplecându-se pentru a ajunge în dreptul ei.

— Opt ani.

— Opt, repetă el. Şi citeşti deja romane? E foarte impresionant! Foarte impresionant!

Pastorul Muehler era pe cale să dezvolte această idee, când o tânără plină de viaţă îl bătu pe umăr şi-i şopti ceva la ureche. Purta o rochie colorată izbitor în nuanţa mandarinei, materialul portocaliu îmbinându-se în zona corsetului cu o bucată de dantelă albă şi adunându-se la spate într-o cascadă de dimensiuni impresionante. Eleonorei îi trecu prin minte că semăna cu un melc exotic.

— Iertaţi-mă! spuse pastorul. Madame Corvel mi-a amintit de o chestiune ce nu suportă amânare. Nu va dura mult.

— Fireşte, spuse Beiul. De fapt, chiar aveam de gând să le arăt celor doi priveliştea de la pupa vasului. E incredibilă! Vă rog să veniţi şi dumneavoastră când doriţi.

— Excelent! zise pastorul. Apoi, întorcându-se spre Yakob, adăugă: Prietene, trebuie să discutăm treburi negustoreşti. Să nu crezi c-am uitat de covorul acela Tabrizi pe care mi l-ai recomandat pentru birou.

— Da, zise Yakob. Modelul Hereke. Putem discuta mai târziu.

— Pe mai încolo! spuse pastorul, lăsându-se condus de către madame Corvel.

Vederea de la pupă era cu adevărat incredibilă. Lumina albastră a dimineţii pierduse câteva nuanţe, apropiindu-se de galben, şi, din câte vedea Eleonora, pe cer nu era nici urmă de nori. Palatul Topkapi

se micşorase până ce ajunsese de dimensiunea degetului ei mare, iar de după dealuri nu se mai iţeau decât cele mai înalte minarete. Ţărmurile Bosforului erau în acel loc acoperite de păduri de conifere, sparte la fiecare câţiva kilometri de câte un sătuc sau un golfuleţ. Aerul era tare şi uşor afumat, cu aromă de pin. Inspirând adânc, Eleonora analiză mirosul şi îl depozită în memorie. Acesta avea să fie mirosul care îi va aminti de Stambul.

Amintirile, însă, sunt la fel de nestatornice precum soarta.

La scurtă vreme după ce Beiul îi conduse la pupa, vasul nimeri în mijlocul unei porţiuni mai zbuciumate a mării. La prima smucitură, Eleonora se agăţă de braţul tatălui ei, iar el se prinse de balustradă. Tulburat, Yakob se întoarse s-o întrebe ceva pe fiica lui. Arăta de parcă tocmai văzuse o fantomă şi avea obrajii scobiţi şi palizi, de aceeaşi culoare ca rochiţa ei. După ce mormăi ceva legat de răul de mare, îşi duse mâinile la abdomen şi, grăbindu-se înspre celălalt capăt al vasului, aproape se împiedică de o ramă lăsată liberă.

— Iertaţi-mă!

Pe măsură ce paşii tatălui ei se auzeau îndepărtându-se, sunetele petrecerii alunecau către ei dinspre puntea principală. Eleonora clipi, iar Beiul deschise gura să spună ceva. Apoi avu loc o explozie, vasul se cutremură puternic şi, printre ţipetele de pe punte, începu uşor să se scufunde.

Capitolul zece

Dimineaţa veni, sufocată de o grămadă de puf de gâscă şi umbre. Paşi înăbuşiţi contopiţi cu şoapte şi zborul uşor al cormoranilor pe deasupra apei precum nişte marionete, croncănitul lor amestecându-se cu strigătele vânzătorilor ambulanţi de pâine. În cele din urmă, strigătele acestea singuratice se pierdură în murmurul general al oraşului, se contopiră cu strigătele birjarilor şi ale negustorilor de peşte, o chemare îndepărtată a credincioşilor la rugăciune şi urletul jalnic al câinilor fără stăpân, dovezi că viaţa şi Stambulul vor merge mai departe. În ciuda tuturor celor întâmplate, ele vor merge mai departe.

Pe măsură ce dimineaţa se furişa treptat în încăpere, Eleonora zăcea răsucită ca o frunză uscată de ceai, înfăşurată într-o încâlceală de aşternuturi şi respirând sacadat, în ritmul neregulat al unui somn agitat. O bătaie în uşă o îndepărtă şi mai tare de lumea viselor, dar nu voia decât să adoarmă la loc. Se auzi un târşâit de papuci în pragul uşii şi zăngănitul surd al metalului pe suprafaţa noptierei. După aceea simţi mâna subţire, cu pielea îngroşată a doamnei Damakan aşezându-se pe ceafa ei. Eleonora se cutremură simţind căldura acelui corp trecând prin pielea ei.

— Ai micul dejun pe noptieră, spuse doamna Damakan şi ieşi din cameră, târşâindu-şi picioarele.

Eleonora aşteptă ţăcănitul care anunţa închiderea uşii, după care se întoarse pe spate. De sub capacul care acoperea tava cu mâncare ieşea un miros de ouă fierte şi lipie, însă nu-i era foame, chiar deloc. Trăgându-şi aşternuturile peste cap, închise ochii şi se ghemui la loc. Îşi simţea capul zvâcnind, iar stomacul îi clocotea de nelinişte. Era

trează acum, însă amintirea nopţii trecute era încă ceţoasă şi confuză, precum o caravană de cămile proiectată la orizont peste o dună masivă. Îşi amintea răcoarea plăcută a apei, faptul că o meduză o înţepase în gleznă, braţul păros al Beiului, apoi, dintr-o dată, conştientizarea faptului că tatăl ei era mort.

I se tăie răsuflarea şi simţi un nod dureros în stomac. Expiră până simţi că plămânii îi sunt liberi, apoi îi umplu din nou cu aer. Fusese o lovitură puternică. O tragedie zguduitoare, de felul celor în privinţa cărora ne minţim singuri că li se poate întâmpla doar altor oameni, personajelor din romane, vecinilor sau bieţilor amărâţi despre care citim în ziare. Dar iată că i se întâmpla şi ei. Strângând o pernă în braţe, se uită în sus, spre baldachinul din dantelă albă de deasupra capului ei. Tatăl ei era mort, fie zăcea întins pe fundul Bosforului, fie într-un morman de cadavre de pe ţărm, proaspăt îngropat în pământ sau într-un alt loc pe care nici nu şi-l putea închipui, însă mort. Analiză aceeaşi idee iar şi iar, din sute de unghiuri, însă numai gândul la ceea ce se întâmplase era precum privitul în soare. Orbea încercând să vadă.

Pe durata întregii dimineţi, un vârtej de întrebări duşmănoase dădură târcoale patului ei precum corbii, aterizând rar, cu câte o căzătură greoaie, în urechea ei. Ce se întâmplase cu pupăza de pe pervazul ei? Unde ajunsese dorinţa ei de a rămâne la Stambul? Oare accidentul de pe vas, moartea tatălui ei şi a altor treizeci de persoane nu fusese de fapt un accident? Oare nu cumva dorinţa ei, dorinţa ei puerilă de a rămâne la Stambul provocase toate aceste nenorociri? Eleonora se cutremură şi îşi trase perna pe cap. Îşi dorea să adoarmă, pentru ca apoi să se trezească şi să găsească lucrurile revenite la normal sau cel puţin să alunge aceste întrebări din mintea ei, măcar pentru câteva ore. Însă indiferent ce-şi dorea ea, soarta fusese pecetluită, iar vârtejul acela întunecat şi supărător o urmărea şi mai îndârjit în vise.

Mai târziu în acea după-amiază sau poate era în următoarea, Beiul ciocăni la uşă şi o strigă pe nume. Era trează, însă nu răspunse.

Nu se simţea în stare să vorbească. Nu prea se simţea în stare de nimic, de fapt, în afară de a zăcea în pat. După ce bătu în uşă şi o mai strigă de două ori, Beiul deschise uşa. Era îmbrăcat în costumul său albastru impecabil, dar chipul îi era obosit, era tras la faţă şi avea ochii roşii, încercănaţi. La început nu o observă, fiindcă era îngropată sub o grămadă de aşternuturi şi perne, ca o vulpe speriată ascunsă în scorbura unui copac, dar în final privirile li se întâlniră. Se priviră îndelung, înainte ca el să închidă uşa şi să se aşeze pe fotoliul roşu din dreptul patului.

— Am încercat să iau legătura cu mătuşa ta, Ruxandra.

Eleonora îşi ridică capul dintre perne, ca să înţeleagă mai bine ce spunea Beiul.

— Nu sunt sigur cât de mult îţi aminteşti… zise el, frângându-şi mâinile. Din ziua de ieri, adică.

Îşi simţi buza tremurând când încuviinţă din cap în semn că îşi amintea, că ştia.

— Autorităţile caută încă supravieţuitori, spuse el, punând o mână pe un colţ al patului. Deşi este puţin probabil să existe vreunul.

În liniştea care se lăsă, Beiul se ridică şi se îndreptă spre fereastra la care Eleonora îşi pusese dorinţa. Urmări activitatea de pe apă. Apoi, scoţându-şi ceasul din buzunarul vestonului, îl deschise şi îl închise de câteva ori.

— Am încercat să iau legătura cu mătuşa ta, repetă el, netezindu-şi capetele mustăţilor. Din păcate, nu am primit niciun răspuns până acum.

Beiul traversă încăperea şi se aşeză din nou pe fotoliul de lângă pat.

— Sigur va răspunde-n curând! Între timp, eşti mai mult decât binevenită să stai aici.

Eleonora încuviinţă printr-o mişcare a capului. Ştia că ar trebui să spună şi ea ceva, însă simpla idee de a vorbi, de a-şi articula gândurile era o sarcină prea grea pentru ea.

— Mai există alte rude cu care ar trebui să-ncerc să iau legătura?

Bărbia i se încordă şi simţi cum i se umplu ochii de lacrimi. Nu mai era nimeni. Era singură pe lume, nu mai avea nicio rudă în afară de Ruxandra. Cu un scâncet, Eleonora se întoarse sub grămada ei de aşternuturi şi îşi înăbuşi hohotele în întunecimea călduţă. Când se trezi din nou, Beiul nu mai era în încăpere.

Eleonora îşi petrecu acea primă săptămână aproape numai în pat, cufundându-se şi deşteptându-se dintr-un somn neliniştit, acompaniat de transpiraţii şi spaime nocturne. În fiecare dimineaţă şi seară, doamna Damakan venea în camera ei cu o tavă cu mâncare, apoi se întorcea o oră mai târziu să ia tava cu mâncarea neatinsă, în afara unui colţ de brânză sau a unei muşcături din vârful unui ou. Eleonora părăsi confortul patului ei doar pentru a folosi toaleta sau a se spăla pe faţă. În afară de asta, dormi şi făcu tot posibilul să alunge gândurile nedorite. Nu scosese un cuvânt de la accident. Tăcerea devenea o obişnuinţă, un veşmânt apăsător sub care să se ascundă. În afara dormitorului ei, lumea era o imensă pată întunecată. Nu ştia dacă stolul mai era cu ea şi, oricum, nu-i mai păsa. Îşi amintea vag că zărise o scânteiere violetă în colţul ferestrei, deşi era foarte probabil să fi fost un simplu vis.

Într-o dimineaţă, spre începutul celei de-a doua săptămâni de la accident, doamna Damakan veni în camera ei, aducând un prosop în loc de tava cu mâncare. Conştientă că predarea era cea mai simplă cale de rezistenţă, Eleonora îi permise bătrânei slujnice s-o ademenească în baie, să înlăture aşternuturile murdare de pe patul ei şi să cureţe învelişul moleşit al corpului ei. După baie, doamna Damakan părăsi încăperea şi Eleonora se trezi singură în faţa oglinzii de pe măsuţa de toaletă, îmbrăcată în aceeaşi rochiţă aspră, din catifea albastră, pe care o purtase în prima ei seară la Stambul. Se simţea curată, dar secătuită de orice poftă de viaţă şi aspiraţii. Traversă încăperea, deschise pentru prima dată într-o săptămână fereastra ce dădea spre golf şi, inspirând mirosul nesigur al unei primăveri timpurii, îşi aminti un pasaj din cel de-al doilea volum din

Clepsidra, care descria starea domnişoarei Holvert la mai puţin de o lună de la moartea părinţilor ei adoraţi:

Primii muguri ai primăverii se iviră fără vreo remuşcare, fiecare petală un cuţit în miniatură încrustat în membrana organelor ei vitale, crestându-i venele ca o treierătoare care separă boabele de spice şi redeschizându-i răni pe care le credea vindecate. Dar aşa era acest anotimp. În ciuda celor mai aprige eforturi ale noastre de a-i înăbuşi explozia, de a ne aşeza de-a curmezişul pe şinele progresului său, viaţa se încăpăţânează să meargă mai departe. Iar prin rezistenţa ei emite o dojană crudă în amintirea morţii, întru amintire și întru moarte.

Închizând fereastra, Eleonora inspiră adânc şi simţi aerul până în plămâni. În acel moment părăsi încăperea şi coborî în sufragerie. Beiul tocmai îşi termina micul dejun. Stând nemişcată în cadrul uşii dintre anticameră şi sufragerie, ţinea un stilou într-o mână şi o coală de hârtie în cealaltă. Gura îi era strânsă, iar părul încă umed.

— Bună dimineaţa, domnişoară Cohen.

Eleonora salută cu o mişcare a capului şi se aşeză pe fotoliul din faţa lui. Analizându-i chipul, desfăcu capacul stiloului şi îşi notă răspunsul în capul colii de hârtie.

Bună dimineaţa.

Beiul citi ce scrisese şi dădu din cap, ca şi cum ar fi fost cât se poate de firesc să comunice în felul acesta.

— Ai dori să iei micul dejun?

Da, scrise ea. Apoi adăugă: *Vă rog.*

Era acelaşi mic dejun pe care Eleonora îl luase în fiecare dimineaţă pe durata şederii ei la Stambul. Şi totuşi, simpla vedere a mâncării pe tava din faţa ei îi provocă o stare de greaţă. Ştia, însă, că trebuia să mănânce ceva. Privind mâncarea, luă o măslină, aproape înecându-se când mestecă şi înghiţi miezul sărat şi neted. Scoţând sâmburele din gură, încercă apoi să mănânce nişte gem de zmeură pe lipie, însă compoziţia dulceagă a gemului a fost o adevărată

insultă pentru gustul ei fragil. Aceeaşi reacţie o avu şi din cauza gustului prea sărat al brânzei. În ciuda celor scrise, nu era o dimineaţă bună. Nici nu-şi putea imagina că va mai avea vreodată parte de o altă dimineaţă bună.

Cum stătea în faţa Beiului în sufrageria aceea răcoroasă şi pustie, amintirile legate de accident îi invadară mintea, nemiloase. Fusese în preajma lui când se scufundase vasul, agăţându-se cu el de o bucată de lemn plutitoare. Mai târziu, pe ţărm, înfăşurată într-o pătură murdară de lână, se agăţase disperată de cotul lui, cu ochii larg deschişi din cauza şocului provocat de frig şi de conştientizarea care o năpădea lent, că viaţa ei se schimbase pentru totdeauna. Eleonora şi Beiul rămăseseră acolo, pe ţărm, până târziu în noapte, tremurând în timp ce echipele de salvare se agitau în jur, încercând să găsească şi alţi supravieţuitori. Odată cu lăsarea nopţii, gravitatea situaţiei deveni clară. Toţi cei care nu ajunseseră la mal erau morţi. Viceconsulul american era mort, la fel şi madame Corvel, ambasadorul francez, cea mai mare parte a echipajului vasului, un general rus faimos, pe numele lui Nikolai Karakozov, şi tatăl ei, Yakob. Erau cu toţii morţi.

— Sunt unele momente în viaţă… spuse Beiul, după care se opri şi păru să revină asupra gândurilor sale înainte de a continua, pe un ton uşor diferit de data aceasta. Încă nu avem veşti de la Ruxandra. Mă tem că e posibil să nu fi primit telegramele noastre. Vreau să ştii că eşti binevenită să rămâi aici atât cât doreşti. Tatăl tău mi-a fost un prieten foarte bun şi măcar atât îi datorez.

Dregându-şi glasul, luă o ultimă înghiţitură de cafea şi îşi întoarse ceşcuţa pe farfurie. Aşteptă câteva momente, lăsând zaţul să se scurgă pe pereţii ceştii. O ridică apoi şi se pierdu în examinarea striaţiilor fantomatice ale zaţului, scuturând surplusul, înclinându-l pe cel rămas înspre o rază de lumină, înainte de a surprinde privirea Eleonorei.

— Destinul, spuse el ironic şi se ridică de la locul său. Trebuie să plec. Doreşti să-ţi aduc ceva la întoarcere, ai nevoie de ceva?

Fata scutură din cap.

Nu, mulţumesc.

Beiul o privi din nou pentru o clipă, ca şi cum i-ar fi adresat din nou aceeaşi întrebare, în limbajul tăcerii. Ea dădu din nou din cap.

După ce-i ură o zi bună, Beiul plecă şi rămase din nou singură. Rămase pe loc, ca o stană de piatră, privind fix tăblia mesei, urmărindu-şi imaginea neclară pe luciul ei, candelabrul profilându-se deasupra capului ei, ca o lamă de cristal. Când îşi ridică din nou privirea, monsieur Karom stătea în dreptul bufetului, respectuos, ca un câine în căutarea unui nou stăpân. Aparent avusese de gând să strângă vasele de pe masă, însă nu dorise s-o deranjeze, văzând-o tristă.

Luându-şi stiloul şi hârtia, Eleonora se ridică de la masă şi ieşi din sufragerie. Porni de-a lungul holului principal al casei, pe pereţii căruia erau agăţate chipurile triste ale înaintaşilor Beiului. Prima uşă care-i ieşi în cale era cea a bibliotecii. O privi îndelung înainte să apese pe clanţă. Cedă, cu un păcănit. Închizând uşa în urma ei, traversă încăperea şi se afundă în acelaşi fotoliu de velur cafeniu deschis în care stătuse în seara de dinaintea accidentului. Oare tatăl ei chiar stătuse, cu numai o săptămână în urmă, pe fotoliul alăturat, bând ceai şi jucând table cu Beiul? Era posibil să se fi schimbat atâtea lucruri într-un interval de timp atât de scurt? Cu un suspin, îşi afundă nasul într-o încreţitură a materialului, încercând să regăsească mirosul tatălui ei. Dar dispăruse, mascat de mirosul de mosc al velurului.

În următoarele săptămâni, Eleonora îşi dezvoltă o rutină, care, deşi nu îi diminua cu mult tristeţea, reuşise măcar să ofere o oarecare consistenţă zilelor ei. În fiecare dimineaţă, după baie, se urnea să coboare în sufragerie şi se străduia să mănânce ceva, de obicei nu mai mult de câţiva dumicaţi de lipie sau un ou fiert, tare. După micul dejun, când Beiul era deja plecat, iar vasele strânse de pe masă, îşi ocupa timpul învârtindu-se prin casă, aţipind pe şezlongul din salon sau citind sus, în camera ei. Îşi petrecu nenumărate ore citind

Clepsidra, cocoţată pe pervazul lat al ferestrei, cu o şuviţă de păr între buze, făcând să treacă mai repede după-amiaza prin efectul uşor narcotic al literaturii. Citind cartea pentru a doua oară, cunoscând deja destinul personajelor, avea un uşor sentiment de nelinişte, înţelegând că drumurile oamenilor în viaţă se desfăşoară conform unui plan mai grandios decât ar putea aceştia concepe sau înţelege vreodată. Uneori îşi ridica privirea din carte şi se pierdea în contemplarea unui nor trecător. După-amiaza târziu, când traficul maritim atingea punctul culminant, însoţea cu privirea caicele care traversau strâmtoarea sau înaintarea lentă a vaselor cu aburi, care scoteau rotocoale în largul Mării Negre, însă cea mai mare parte a timpului şi-o petrecea citind. Citea pentru a fi distrasă, pentru a uita de sine în lumile îndepărtate ale oraşelor Bucureşti şi Trieste, având doar chemarea la rugăciune şi uşoara întunecare a cerului ca singure repere care să-i amintească că timpul se scurgea şi în lumea ei.

Cum săptămânile treceau şi tot nu primiseră nicio veste de la Ruxandra, niciun fel de răspuns, Eleonorei îi deveni limpede că avea să rămână cu Beiul Moncef pentru o perioadă nedefinită. Nu era nemulţumită la gândul de a-şi continua şederea la Stambul, nici nu-şi dorise vreodată ca Ruxandra să vină şi s-o ia înapoi la Constanţa, însă tăcerea acesteia o durea foarte tare. Poate că Beiul avea dreptate, poate că Ruxandra nu primise telegramele, dar Eleonora nu putea alunga senzaţia că fusese abandonată de către mătuşa ei şi chiar de mâna destinului ei. Era ca şi cum ar fi fost dată uitării, ştearsă din Cartea Vieţii şi abandonată pe o insulă pustie din mijlocul oceanului.

Aşa stând lucrurile, Eleonora îi era foarte recunoscătoare Beiului pentru generozitatea sa şi începu să îi placă într-un fel viaţa în casa acestuia. Nu aveau nicio înţelegere oficială, niciun contract şi nici nu avuseseră o discuţie clară privind termenii aranjamentului lor, în afara faptului că era binevenită să rămână atâta timp cât dorea. Aveau o relaţie amiabilă, deşi în cea mai mare parte a timpului fiecare se ocupa de treburile sale. Ea nu punea prea multe întrebări,

iar el asemenea în ceea ce o privea. După micul dejun, în fiecare dimineaţă, Beiul părăsea casa şi de obicei nu se întorcea decât seara târziu. Luau cina împreună de cel puţin trei ori pe săptămână. În serile când Beiul avea planuri să ia masa în oraş, monsieur Karom îi ducea Eleonorei în cameră o masă rece, pe care aceasta o mânca singură, după care stingea lumânarea şi mergea la culcare.

În această perioadă, cea mai apropiată şi statornică tovarăşă a Eleonorei a fost doamna Damakan. Pe lângă băile de dimineaţă, slujnica o căuta în timpul zilei, să vadă dacă avea nevoie de ceva. Îi aducea cărţi şi ceşti cu ceai, pături suplimentare şi mici bunătăţi de la bucătărie. De mai multe ori, Eleonora se trezise după ce aţipise după-amiaza şi o găsise pe bătrână aşezată pe fotoliul de lângă patul ei. Într-o astfel de după-amiază, se trezi auzind-o pe doamna Damakan fredonând o melodie blândă şi îndepărtată.

— Obişnuiam să-ţi cânt cântecul ăsta, îi spuse ea, zâmbind uşor.

Doamna Damakan se opri din fredonat, dar Eleonora simţea în continuare cum melodia aceea se intercala cu marginile destrămate ale amintirilor ei. Apoi melodia dispăru; se făcu nevăzută, ca un pescăruş în ceaţa deasă.

Capitolul unsprezece

În tumul bisericii care domina Colegiul Robert izbucni bătaia monotonă, metalică a clopotului, deşteptându-l pe pastorul James Muehler din somnul său de la amiază; dangătul se lovea cu ecou de zidurile rectoratului. Era primul clopot, care anunţa masa de seară, trei bătăi scurte, semnificând faptul că elevii de gimnaziu erau fie pe drum, fie deja prezenţi în sala de mese. Pastorul îşi dezlipi obrazul de pe pielea rece a fotoliului în care adormise şi încercă să pună în ordine detaliile planurilor sale pentru seara aceea. Urma să ia masa la reşedinţa Beiului Moncef, îşi amintea atâta lucru, însă nu mai ştia la ce oră. Ştergându-şi gura cu dosul mânecii, se ridică, făcu câţiva paşi pe podeaua de piatră a biroului său şi se afundă în scaunul de la masa de scris. Căută printre hârtiile sale, până ce dădu de biletul Beiului.

Pastore James Muehler,

Vă scriu să vă invit joia viitoare să luaţi cina cu mine şi cu domnişoara Eleonora Cohen. După cum probabil vă închipuiţi, domnişoara Cohen este extrem de afectată de moartea tatălui ei. Cu toate acestea, sunt sigur c-ar fi bucuroasă să vă vadă. Vă rog să-mi trimiteţi răspunsul dumneavoastră prin curierul care v-a înmânat această scrisoare. A fost instruit să aştepte atât cât e nevoie. Cina va fi servită la ora şapte şi jumătate.

Cu stimă,
Beiul Moncef Barcous

Ora şapte şi jumătate era cam devreme pentru cină, însă acum nu prea mai avea ce face. Umezindu-şi vârful degetului arătător şi al

celui mijlociu, pastorul Muehler ridică scrisoarea în lumina galbenă care se revărsa din lampa de birou şi o examină cu mai multă atenţie. Filigranul provenea de la o papetărie elegantă din Roma, dar, deşi mesajul fusese compus recent, hârtia în sine era uşor îngălbenită pe margini. Poate că Beiul nu era într-atât de înstărit pe cât credea lumea. În orice caz, invitaţia era un noroc neaşteptat. Cum zvonurile privind cauza reală a accidentului de pe vas se înmulţeau în oraş şi deveneau tot mai cumplite, superiorii lui erau din ce în ce mai nerăbdători să pună mâna pe orice informaţie, oricât de neînsemnată ar fi părut. Atât Ministerul de Război, cât şi Marele Vizir ar fi fost cum nu se poate mai încântaţi să primească un raport privind căminul Beiului Moncef, iar James avea mare nevoie de un succes pe ambele fronturi. În ceea ce-l privea, nu îl suspecta pe Bei de nimic mai mult decât de organizarea grupurilor sale de lectură şi plictisirea unor grupuri de intelectuali cu discursuri febrile despre Rousseau, însă, având în vedere presiunea crescândă, atât din partea americanilor, cât şi din cea a otomanilor, merita osteneala să întoarcă chiar şi cele mai curate pietre.

După ce mai cercetă o vreme scrisoarea, pastorul o puse deoparte şi începu să răsfoiască un teanc de documente, pe care îl obţinuse cu câteva seri în urmă, în timpul unui dineu găzduit de amiralul german Krupp. Nu păreau a fi foarte importante: câteva scrisori, un contract pentru un teren la periferia Stuttgartului şi câteva notiţe pe marginea unui articol de ziar. Cu toate acestea, întrucât germana sa avea unele hibe, pastorul se gândi că ar fi bine să le parcurgă cu un dicţionar în mână. În astfel de chestiuni, nu ştiai niciodată peste ce puteai da. Notiţele de pe marginea articolului din ziar ar fi putut face aluzii la vreun program secret de instrucţie navală sau la unele planuri de extindere a căilor ferate.

Pastorul trase aer în piept şi se întinse. În afară de acest mic proiect de traducere şi de obligaţiile sale obişnuite de la Colegiul Robert, avea o serie de alte sarcini mai mărunte, care aveau să-l solicite în viitorul apropiat. Biroul lui era într-o dezordine totală,

cărţile încă nu erau aşezate în ordine alfabetică, iar masa de scris era acoperită cu cel puţin o duzină de teancuri de hârtii, fiecare necesitând o răsfoire atentă. După ce-şi cufundă peniţa stiloului în călimara de pe masa de scris, compuse o listă de sarcini de dus la îndeplinire în următoarele trei zile. Mulţumit de progresul său, aşeză lista în mijlocul mesei de scris şi se retrase să se pregătească pentru cină.

Când pastorul o porni în sfârşit la drum, soarele colora în portocaliu un pâlc de conifere din spatele zonei Le Petit Champs du Mort. Oprindu-se la marginea unei râpe care dădea spre Bosfor, îşi duse mâna la ochi, ca să se ferească de strălucirea orbitoare a soarelui la apus, şi privi o fregată germană blindată înaintând către Marea Marmara. Chiar dedesubt, iţindu-se de sub creastă, se afla construcţia în paragină Rumelihisan, turnul din care Mehmet Paşa asediase Stambulul cu mai bine de cinci secole în urmă. Administratorii Colegiului Robert aleseseră foarte bine locaţia şcolii. Deşi scopul lor, aşa cum indica în mod elegant carta colegiului, era *să îi educe pe tinerii bărbaţi ai Imperiului Otoman, să-i iniţieze în bunul mers al lucrurilor în lumea modernă,* nu era un secret faptul că majoritatea angajaţilor americani al Colegiului Robert raportau în mod frecvent la Ministerul de Război. Şi mulţi dintre ei, inclusiv el, îşi primiseră funcţiile datorită legăturilor cu acest minister. În concepţia pastorului, acest lucru nu reprezenta un conflict de interese sau de intenţii. Dacă cineva îşi putea servi patria, educându-i în acelaşi timp pe tinerii altei ţări, atunci era cu atât mai bine. Singura sa nemulţumire era că obţinerea de informaţii îl îndepărta uneori de ceea ce considera el a fi responsabilitatea sa cea mai importantă, de rector al colegiului.

Drumul pastorului Muehler şerpuia la vale printr-un cimitir antic, lăsat în paragină. Era o privelişte macabră, pietrele funerare cenuşii imposibil de citit din cauza vârstei şi fiecare dintre ele încununată cu câte o replică din piatră a fesului proprietarului. Făcând tot posibilul să nu-şi lase gândurile să zboare la oasele de sub tălpile sale sau la

carnea pe care o susţinuseră cândva aceste oase, îşi ţinu respiraţia şi coborî cât de repede îl ţineau picioarele. Când ieşi din umbrişul cimitirului, dădu cu ochii de casa Beiului Moncef. Era o matahală de construcţie, veche, cu vedere la apă, vopsită în culoarea gălbenuşului de ou. Nu intrase niciodată în acea casă, însă o observase adesea de afară. Printr-un capriciu al memoriei, priveliştea aceasta îi amintea mereu de elefantul pictat pe care călărise cândva la Calcutta. Ciudate mai sunt căile minţii.

Apropiindu-se, pastorul Muehler observă că această casă era împodobită de un vârtej de pupeze purpurii, aproape identice la colorit şi număr cu stolul pe care-l remarcase pe chei, în dimineaţa de dinaintea accidentului. Mai văzuse până atunci acest soi de pupeze, era convins de acest lucru, deşi nu-şi amintea unde. În capătul aleii, pastorul se opri să privească stolul şi să-şi recapete răsuflarea. Ştergându-şi fruntea cu o batistă, privi către cartea cu coperte uzate, în nuanţe de roşu şi auriu, pe care se hotărâse în ultimul moment s-o ia cu el, o antologie de traduceri din Herodot. În timp ce cerceta coperta interioară a cărţii, lătră un câine, iar el tresări. Apoi avu loc un moment tainic, unul la care nu s-ar mai fi gândit, dacă nu ar fi ridicat chiar atunci privirea, pentru a o zări pe Eleonora privindu-l de la fereastra ei. Când ea realiză că el o văzuse, nu-i făcu cu mâna, nu zâmbi şi nici nu se retrase sau prefăcu că se uita în altă parte. Continuă pur şi simplu să-l fixeze cu aceeaşi privire încremenită şi goală. Era un copil bizar fata aceasta. Se priviră îndelung, după care pastorul se întoarse şi bătu la uşă.

— Bine aţi venit! spuse majordomul. Pastorul Muehler, presupun.

— Da.

— Poftiţi! spuse majordomul, ţinând uşa deschisă. Îl voi anunţa pe Beiul Moncef că aţi ajuns.

— Mulţumesc.

În ciuda exteriorului ţipător, anticamera casei Beiului era decorată cu mult bun gust, o îmbinare atentă a stilurilor Louis al XVI-lea şi al celui otoman clasic. Pastorul îşi aranjă cravata şi aruncă o privire în

hol. Un spion mai priceput ar fi profitat de ocazie pentru a deschide în grabă câteva sertare sau măcar pentru a examina încuietoarea uşii principale. El, însă, nu era un spion prea înzestrat. Aruncându-şi privirea în jur, avu câteva tentative timide de a umbla printr-un teanc de cărţi de vizită de pe măsuţa de la intrare. Nu găsi nimic care să-i atragă atenţia, însă oricum nu se aşteptase ca vreun agent sub acoperire să-şi fi lăsat acolo cartea de vizită. Când pastorul îşi ridică din nou ochii, Eleonora stătea în capul scărilor, aruncându-i aceeaşi privire goală şi vag acuzatoare. Chiar şi de la distanţă, era uşor de observat că avea faţa trasă şi palidă, iar ochii înfundaţi în orbite şi roşii. Cu un stilou şi o bucată de hârtie în mână, fata coborî scările cu grija şi nervozitatea unei femei în vârstă.

Pastorul Muehler făcu un pas către scări şi pe faţă îi apăru o expresie înduioşată.

— Mi-a părut foarte rău să aflu de moartea tatălui tău.

Bărbia Eleonorei tremură uşor, însă nu răspunse nimic.

— A fost un om cinstit, continuă pastorul. Un om bun şi ţinea foarte mult la tine.

Fata îşi atinse buzele cu vârful degetelor şi dădu din cap.

— Domnişoara Cohen n-a mai vorbit de la accident.

Pastorul Muehler se întoarse şi îl văzu pe Bei în capătul holului.

— Când vrea să transmită ceva, notează pe o coală de hârtie.

— Aha! spuse pastorul. Foarte bine!

— Nu este situaţia ideală, însă nu doreşte să vorbească.

Se uitară amândoi la Eleonora, care stătea în capul scărilor, după care Beiul continuă:

— Poftiţi, vă rog, în sufragerie!

Aşezându-se la stânga gazdei sale şi în faţa Eleonorei, pastorul încercă să continue conversaţia.

— Deci ştii să scrii? o întrebă el, întinzându-şi şervetul în poală. Este de-a dreptul impresionant. Cine te-a învăţat?

Eleonora scoase capacul stiloului şi scrise două cuvinte în partea de sus a hârtiei, pe care o întoarse spre pastor, pentru ca acesta să

poată citi:

Tatăl meu.

— Înţeleg, spuse el, netezindu-şi din nou şervetul. Fireşte, era de aşteptat.

Înainte ca pastorul să aibă ocazia să pună şi alte întrebări, monsieur Karom apăru cu trei tăvi argintii şi aşeză câte una în dreptul fiecăruia. La masa din seara aceea se servea friptură de miel cu morcovi, pe un pat de bulgur dulce. În ciuda companiei oarecum taciturne, mâncarea a fost foarte gustoasă. Mielul era pătruns atât cât trebuia, rumenit pe margini şi uşor crud în interior, morcovii, moi ca fructele de vară, iar bulgurul, aromat cu apă de muguri de portocal. Singurul lucru care lipsea era conversaţia. În afara complimentelor de rigoare şi a rugăminţii de a muta solniţa, cinară în linişte, învăluiţi în clinchetul tacâmurilor Beiului şi ale pastorului, care-şi savurau mâncarea.

— Trăim vremuri interesante, spuse pastorul, încercând să-şi scoată gazda din tăcere.

— Într-adevăr.

— De la Războiul Civil n-am mai văzut atâta agitaţie şi dezordine. Mahdişti, sârbi, armeni, evrei, cu toţii protestează pentru câte ceva. Toată lumea pare să se revolte.

Beiul încuviinţă din cap, cu un aer filosofic.

— Este posibil ca aceste proteste să fie făcute doar de dragul de a protesta, zise el.

— Unii spun că se anunţă schimbări.

— Unii spun cam multe.

Pastorul mai tăie o bucată de carne şi o mestecă cu grijă, apoi încercă să-şi ispitească din nou gazda.

— Mai sunt şi unii care spun că-n curând vom avea parte de o reorganizare fundamentală a sistemului politic.

Beiul zâmbi politicos, însă nu muşcă momeala. Era evident că nu voia să ia parte la o discuţie politică, astfel că James îşi îndreptă atenţia spre Eleonora.

— Dacă-mi amintesc corect, spuse el, citeşti foarte mult. Povesteşte-mi câte ceva despre o carte citită recent.

Eleonora păru încurcată, însă, aşa cum se aşteptase James, era prea bine-crescută să nu răspundă.

Am recitit Clepsidra.

— Ai recitit-o?

Da.

— Pentru că nu ai înţeles-o întru totul de la prima lectură?

Nu, scrise ea. Apoi, simţind că era un răspuns prea concis pentru oaspetele lor, adăugă: *Au fost unele cuvinte pe care nu le-am înţeles, dar le prind cu uşurinţă semnificaţia din context.*

Pastorul Muehler cugetă la răspunsul ei şi, în loc să continue cu acelaşi curs al întrebărilor, îşi scoase antologia veche de traduceri din Herodot. Alegând un pasaj scurt, îi întinse Eleonorei cartea peste masă.

— Vrei, te rog, să citeşti asta? o întrebă, indicând paragraful cu pricina.

Ea încuviinţă din cap, ca şi cum ar fi fost vorba de o îndeletnicire perfect obişnuită în timpul mesei de seară, şi se aplecă peste carte, urmărind cu degetul cuvintele. Pe la jumătatea fragmentului, se opri.

Ce vrea să spună când aminteşte că se zice că pământul şi cerul sunt pline de pene?

Pastorul Muehler se întinse peste masă şi îi luă cartea, citind cu voce tare, din respect faţă de gazdă.

— *Deasupra şi la nord de vecinii ţării lor, nimeni (se zice) nu poate vedea sau călători mai departe, din cauza ploilor de pene; căci pământul şi cerul sunt pline de pene, iar acestea îngreunează vederea.*

Era un pasaj ciudat, poate nu cel mai potrivit să testezi capacitatea de înţelegere a unui elev tânăr, însă el îl alesese. Dădu câteva pagini şi ajunse la fragmentul în care Herodot explica prezenţa penelor.

— Iată răspunsul, spuse el şi citi din nou cu voce tare: *În legătură cu penele despre care sciţii spun că umplu aerul, atât de dens, încât nimeni*

nu poate vedea sau traversa spre tărâmul de dincolo, am următoarea părere: la nord de acea ţară, zăpada cade încontinuu, deşi mai puţină vara decât iarna, după cum se bănuieşte. Oricine a văzut zăpada căzând deasă în preajma sa înţelege interpretarea mea, căci fulgii de zăpadă sunt asemenea penelor. Cred, aşadar, că în această povestire despre pene sciţii şi vecinii lor vorbesc în sens figurat despre zăpadă. Prin urmare, am vorbit doar despre acele părţi care se cred a fi mai îndepărtate.

Îi întinse din nou cartea, iar fata citi următorul pasaj înainte de a răspunde.

De ce aşteaptă atâtea pagini înainte de a ne spune că penele semnifică zăpada? Nu are niciun sens!

— Ai dreptate, încuviinţă pastorul. Nu are niciun sens.

James îşi sprijini tacâmurile de marginea farfuriei. Fata putea ajunge un savant adevărat, din plămădeala lui Lucreţiu sau Mendelssohn, însă mai avea ceva aparte, o oarecare nobleţe a prezenţei, acea privire chinuită combinată cu o lipsă aproape totală de autoreflecţie, sau cel puţin aşa părea. În orice caz, întrebarea nu era dacă era cu adevărat un copil extraordinar. Întrebarea era ce să facă cu ea.

Din nefericire, Stambulul nu era cel mai propice mediu pentru o minte ca a ei. Colegiul Robert nici nu intra în discuţie, dintr-o serie de motive. Iar şcoala de fete din Stambul era mult prea superficială. Cea mai bună abordare ar fi fost, probabil, să tocmit un profesor particular, cineva care s-o înveţe greaca şi latina, retorica, filosofia şi istoria. Dar, din nou, toţi profesorii particulari din Stambul erau destul de slab pregătiţi. Se gândi o vreme înainte de a găsi soluţia perfectă. Fireşte! Se va oferi s-o instruiască chiar el. O să fie interesant să-i vadă mecanismele intelectului în acţiune. Chiar şi un simplu studiu al achiziţiei ei lexicale s-ar fi pretat unei monografii. Iar superiorii săi s-ar fi bucurat cu siguranţă să afle că a reuşit să intre în sfârşit în casa lui Moncef.

După servirea felului următor, pastorul Muehler găsi ocazia de a-şi pune la dispoziţie serviciile. Beiul îi acceptă Eleonorei

rugămintea de a se retrage şi sugeră ca ei doi să se mute în bibliotecă, unde să-şi servească coniacul şi să-şi fumeze trabucurile.

— Sper că cina a fost pe gustul dumneavoastră, spuse Beiul, când se aşezară.

— Da, minunată. Friptura de miel a fost foarte bună. La fel şi bulgurul. Şi am simţit cumva aroma apei de muguri de portocal?

Beiul îşi roti paharul cu coniac şi privi lichidul auriu prelingându-se pe pereţii de sticlă.

— Spuneţi-mi, zise el, ignorând întrebarea pastorului, ce părere v-a făcut domnişoara Cohen? Aş dori opinia dumneavoastră profesională.

— Pare să reziste binişor, având în vedere prin ce a trecut.

Beiul puse paharul pe masă.

— Apreciez rezerva dumneavoastră, zise el. Există însă un moment pentru amabilitate şi altul pentru francheţe. Nu a mai vorbit de la accident încoace. Aşa cum vă amintiţi, acesta s-a petrecut cu aproape o lună în urmă. Acest tip de doliu nu este normal, nu-i aşa?

Pastorul trase un fum lung din trabucul său şi scutură scrumul. Lăsă tăcerea să răspundă în locul său, iar îngrijorările sale să pătrundă în şuieratul focului, în netezimea materialului fotoliului şi în pocnetul genunchiului Beiului, când îşi încrucişă picioarele.

— V-aţi gândit să angajaţi un profesor? întrebă într-un final pastorul. Ar putea-o ajuta prin furnizarea unui material de lectură mai serios, ca să-i dirijeze instruirea.

Beiul îşi împleti degetele şi se aplecă.

— Aveam impresia că lectura este şi ea o parte a problemei.

— Nu lectura în sine, îl corectă pastorul, ci obiectul ei. Eu nu am pus niciodată mare preţ pe romane. Este o specie pentru femeile fără ocupaţie şi tinerii romantici. Astfel de frivolităţi, chiar şi o capodoperă precum *Clepsidra*, nu pot avea o utilitate reală. Cred, însă, că, dacă ar primi un material de lectură mai serios – filosofie, istorie, retorică –, acest lucru ar ajuta-o.

Beiul îşi descleştă degetele şi-şi mai turnă un pahar.

— Aţi putea să-mi recomandaţi un profesor pentru ea?

James îşi lăsă privirea să cutreiere peste rafturile cu cărţi din celălalt capăt al bibliotecii, ca şi cum ar fi cugetat cu grijă asupra problemei înainte de a răspunde.

— Dacă doriţi, spuse el, am să mă ocup chiar eu de ea. Tatăl ei a fost un om foarte cumsecade şi măcar atât să fac şi eu în memoria lui.

Capitolul doisprezece

Locotenentul Braşov părăsi tabăra în zorii zilei, îşi aşeză desagii pe cal şi urcă în şa. Vreme de paisprezece ore merse prin ploaie şi râuri umflate, pline de vaci moarte, trecu de spitale militare de campanie îmbibate de apă şi câmpuri de sfeclă de zahăr semănate cu sare[5]*. Călări zi şi noapte prin ploaia care cădea precum orezul dintr-un sac, pe drumuri noroioase şi răscruci mlăştinoase, în cea mai mare parte a călătoriei sale neputând să vadă mai departe de botul calului. Apoi ploaia se opri. Fără vreun avertisment, ruptura din cer a fost cusută, iar o lună de un alb strălucitor…*

— Domnişoară Cohen!

Eleonora îşi ridică privirea din carte. Era monsieur Karom.

— Pastorul Muehler este jos, spuse el. Pentru lecţia dumneavoastră. Să-i spun să v-aştepte în bibliotecă?

Eleonora încuviinţă din cap, termină pasajul început, puse semnul între pagini şi închise cartea. Aşteptă plecarea lui monsieur Karom, se ridică din fotoliu şi, după ce se privi în oglinda măsuţei de toaletă, coborî. Nu prea înţelegea care era scopul acestor lecţii, dar îi promisese Beiului Moncef că le va încerca, măcar pentru o lună. Sprijinindu-se de marmura rece a balustradei, coborî în anticameră şi traversă încăperea. Când ajunse în bibliotecă, rămase o vreme în prag, privindu-şi profesorul răsfoind o carte. Stătea cu spatele la uşă, aşa că fata nu vedea prea bine ce făcea. Părea că se scărpina la marginea unei nări cu degetul mare.

— Ei, bună ziua! spuse pastorul, când o observă în sfârşit. Avea o

[5] Ritualul de a presăra sare peste terenurile oraşelor cucerite îşi are originile în Antichitate, simbolizând un blestem al repopulării lor.

înfăţişare caldă şi senină, accentuată de ochii umezi, de un albastru-deschis. Mă bucur să te revăd, domnişoară Cohen.

Nu exista nimic respingător în înfăţişarea sau comportamentul pastorului Muehler. Avea hainele curate, respiraţia îi mirosea a mentă şi vorbea fără un aer protector. Şi totuşi, în ciuda tuturor mărturiilor în sens contrar, Eleonora nu putea să alunge senzaţia că vorbeau despre lucruri diferite.

— Te rog să iei loc! spuse el, indicându-i scaunul de lângă el. Dacă doreşti…

După ce ezită un moment, Eleonora traversă încăperea şi se aşeză pe scaunul de lângă el. Stăteau la masa solidă de stejar, pe care Beiul o numea – din motive necunoscute ei, deşi cel mai probabil legate de profesia proprietarului anterior – biroul colonelului.

— Tot nu vorbeşti?

Fată negă printr-o mişcare a capului.

— Ne va fi greu, fiindcă ar trebui să citim cu voce tare.

Eleonora găsi o bucată de hârtie într-unul dintre sertare şi îşi scoase stiloul din buzunarul rochiţei.

Pot s-ascult, spuse ea. *Şi pot să citesc.*

— Foarte bine!

Pastorul răsfoi până la pagina patru a unui abecedar uzat, cu coperte roşii şi aurii, foarte asemănător cu volumul pe care-l adusese la cină în seara anterioară. Începu de îndată, urmărind cuvintele cu degetul.

— *Mensa Mensa Mensam Mensae Mensae Mensa.*

La finalul coloanei se opri şi se întoarse spre Eleonora.

— Ai înţeles?

Ea clătină din cap.

— E limba latină, limba Romei, limba lui Virgil, Ovidiu, Cicero şi Cezar.

Eleonora ştia cine fusese Ovidiu, la fel ca toată lumea din Constanţa. Cezar fusese un împărat roman, iar Virgil scrisese *Eneida,* însă nu auzise până atunci de Cicero.

Cine e Cicero?

— Marcus Tullius Cicero, o lămuri pastorul. Probabil cel mai mare orator care a trăit vreodată. Tu şi Cicero veţi petrece o grămadă de timp împreună, în următoarele câteva luni. Impresia mea e că veţi deveni cei mai buni prieteni.

Potrivit orarului pe care el şi Beiul îl puseseră la cale, pastorul Muehler avea să vină la conac de două ori pe săptămână, lunea şi joia, după micul dejun. Deşi era încă precaută în preajma lui, Eleonorei îi plăceau lecţiile – conjugările şi declinările, ordinea dată de reguli, sunetul iritant al vocii pastorului – şi învăţa cu uşurinţă. Îşi amintea toate cuvintele dintr-un pasaj citit în săptămâna anterioară, urmărea texte filosofice ample cu o perseverenţă uimitoare şi făcea conexiuni pe care nici măcar pastorul nu le remarcase. Dintre toate abilităţile ei, însă, profesorul Eleonorei era cel mai impresionat de uşurinţa ei în învăţarea limbilor străine. Pentru ea, învăţarea unei noi limbi străine nu însemna nimic mai mult decât umplerea unor mici goluri. La trei săptămâni de la prima lor lecţie, putea deja citi şi scrie în latina rudimentară. După două luni traducea deja pasaje lungi din *Eneida* şi compunea propria ei replică la scrierile lui Tully. Încurajat de succesele latineşti, pastorul o iniţie în curând în greaca veche, în scrierile lui Aristotel, Ptolemeu, Herodot, Eschil şi Sfântul Augustin.

Lecţiile pastorului nu produseră schimbări semnificative în programul zilnic al Eleonorei, însă în adâncime apele începeau să se încălzească. Îşi petrecea încă cea mai mare parte a timpului citind în fotoliul ei de lângă fereastră, oscilând între *Clepsidra* şi cărţile indicate de pastor. Cu toate acestea, refuza în continuare să vorbească sau să părăsească casa. Îşi găsea, însă, mici plăceri în argumentările certăreţe ale anticilor şi un strop de magie în scrierile alese. *Gorgone şi armăsari înaripaţi zburau iute.* Un vers ca acesta – din *Fedru* al lui Platon – îi aducea inevitabil zâmbetul pe buze. *Gorgone şi armăsari înaripaţi zburau iute.* Repetă cuvintele în gând iar şi iar, până ce-i rămaseră întipărite în memorie: gorgonele, fioroase ca aspect,

lucind straşnic, zburând pe armăsari înaripaţi.

Oricât de tare i-ar fi plăcut lecţiile, Eleonora încă nu avea încredere deplină în pastor. Nu existase niciun incident care să-i confirme presimţirile rele. Era mai degrabă vorba de o sumedenie de amănunte. Schimba adesea ora lecţiilor, motivând că avea o întâlnire importantă, pe care n-o putea contramanda. Punea întrebări ciudate legate de Bei. Şi nu o dată îl surprinsese căutând prin sertarele de la biroul colonelului. Episodul care-i întări Eleonorei neîncrederea, însă, avu loc la câteva săptămâni după ce pastorul începuse să-i predea greaca. Întârziase aproape o oră în dimineaţa aceea, iar când ajunse părea tulburat. Deschise şi închise draperiile de două ori înainte de-a o ruga să înceapă. Rozând capătul unui stilou, se plimbă înainte şi-napoi, în timp ce ea citea în gând, urmărind cuvintele cu degetul. Fâşâitul pantalonilor lui marca trecerea timpului, ca un metronom.

Nu după mult timp, Autolycus fură nişte vite din Euboea, iar Eurytus se gândi că…

Eleonora simţi pe umăr atingerea uşoară a mâinii pastorului şi se opri din citit.

— Ce-ţi mai aminteşti despre Autolycus?

În timp ce pastorul îşi schimbă poziţia, fata simţi atingerea aspră a cămăşii sale pe braţul ei. Închise ochii pe jumătate, ţinându-şi degetul sub linie.

Este un personaj din Odiseea. *Bunicul lui Odiseu.*

Fixând modelul şerpuit de pe tapetul din faţa ei, îşi aminti fragmentul relevant şi îl scrise pe partea de jos a colii de hârtie.

Şi, într-adevăr, de îndată ce începu să-şi spele stăpânul, recunoscu pe loc cicatricea ca fiind cea pricinuită de un mistreţ sălbatic, de pe vremea când vâna pe Muntele Parnas, împreună cu bravul său bunic Autolycus, care era cel mai mare tâlhar şi mincinos din toată lumea.

— Da, întocmai, zâmbi pastorul şi, ridicându-şi mâna de pe

umărul ei, schimbă subiectul discuţiei. Dacă nu te deranjează, am pregătit ceva nou pentru astăzi.

Pastorul Muehler se aşează la biroul colonelului şi, căutând în geantă, scoase un mic tub argintiu. După ce examină gravurile de pe margini, îl desfăcu şi scoase din el o bucată de hârtie. Netezi hârtia pe birou şi o fixă cu un prespapier. Era acoperită aproape în întregime cu litere greceşti, însă cuvintele nu erau în greacă. Pastorul nu menţionă proveniența documentului şi nici motivul pentru care era închis într-un tub atât de bogat ornamentat.

— După cum vezi, zise pastorul, literele astea nu formează cuvinte. Sau cel puţin nu unele pe care să le-nţelegem noi. Există, însă, un cod, un sistem. Scopul jocului de cuvinte este să descoperi codul. Asta e lecţia ta pe ziua de azi.

Cu capul în palme, Eleonora privi literele cu atenţie. Se concentră cât putu de tare, fixându-şi mintea într-un singur punct. La fel făcea când voia să-şi amintească ceva: un citat, o regulă gramaticală, o dată sau un cuvânt nou. Era foarte pricepută să-şi amintească lucruri. Odată ce îi ajungea ceva în memorie, nu mai scăpa. Descifrarea acestui joc de cuvinte era, însă, un demers cu totul diferit, cum ar fi fost învăţarea unei limbi străine în lipsa unui manual sau asocierea penelor cu zăpada fără a primi indicii. Expirând, Eleonora îşi îndreptă spatele şi îşi lăsă mintea să se relaxeze. În loc să se concentreze asupra literelor, îşi lăsă concentrarea să se răsfrângă în mii de raze minuscule. Închise ochii, îşi descleştă dinţii şi lăsă literele să se mişte printre fâşiile continue de lumină care dansau în spatele pleoapelor ei. Fiecare literă vibra pentru sine, dar şi prin asociere cu orice alte litere, în toate limbile pe care le cunoştea. Iar apoi deveni clar: *Miercuri la amiază, în spatele cafenelei Europa.*

Deschise din nou ochii şi văzu biblioteca şi pe pastor ţinând în mână tubul argintiu. Acesta ridică din sprâncene, iar ea scrise soluţia pe coală.

Miercuri la amiază, în spatele cafenelei Europa.

— Cum ai ajuns la răspunsul ăsta?

E răspunsul corect?

— Da, spuse pastorul, muşcându-şi buza de jos. Aşa cred. Dar mai important decât atât este cum ai ajuns la această soluţie.

Iei numărul asociat fiecărei litere greceşti. Alfa este unu; beta este doi; gama este trei; delta este patru. Apoi scazi doi, după care transpui numărul în alfabetul arab.

— Exact!

Pastorul căzu pe gânduri, apoi strânse biletul şi îl băgă la loc în tub. Ridicându-se, îi spuse că regreta, însă trebuia să scurteze lecţia lor din acea zi. Îi spuse că se va revanşa faţă de ea la şedinţa de joi şi plecă.

Deşi lecţiile pastorului îi ofereau o ocupaţie, în restul timpului Eleonora era liberă să facă ce dorea. Cel mai adesea alegea să stea liniştită în camera ei, cu o carte. Odată cu venirea verii, însă, cu creşterea monotonă a zilelor şi cu întoarcerea păsărilor migratoare de-a lungul Bosforului, Eleonora începu să devină din ce în ce mai curioasă în legătură cu împrejurimile. Deşi nu avea nicio dorinţă să părăsească casa Beiului, mirosul zarzărilor în floare crescu îndrăzneala incursiunilor ei pe coridoarele şi prin camerele pustii. Într-o miercuri după-amiază, pe la începutul lunii iunie, a fost lovită de o dorinţă bruscă de a explora aripa doamnelor. După ce puse semn în *Naturalis historia* a lui Plinius, se îndreptă spre parter, şi când ajunse la baza scării, o luă la stânga. În capătul coridorului principal, dincolo de bibliotecă, de salon şi o cameră de muzică pe care o descoperise cu câteva săptămâni în urmă, Eleonora ajunse la intrarea spre dormitoarele doamnelor, o uşă înaltă şi îngustă, incrustată cu motive hexagonale intercalate.

Uşa se deschise spre un foaier întunecat, plin de pânze de păianjen şi praf. O încăpere înaltă, diafană, prin care erau împrăştiate piese de mobilier uzate şi rămăşiţe zdrenţuite ale unor perne din satin roz, foaierul din aripa dormitoarelor doamnelor avea un aer prăfuit, părăsit, care o răzbi de cum păşi pe prag. Strănutând, făcu un pas în încăpere şi închise uşa în urma ei. Strănută din nou

şi-şi şterse nasul cu manşeta rochiţei. Chiar în acel moment, Eleonora observă o scară urcând în zigzag pe peretele din spate. Ducea, cel puţin din ce-şi putea da ea seama, spre o uşă aşezată chiar dedesubtul tavanului. Nu avea nicio idee unde ar putea duce uşa, ce ar putea descoperi în spatele ei, dar nu acela era scopul explorării?

Inspirând aerul închis, Eleonora traversă foaierul şi urcă pe scara de lemn. Cum treptele scârţâiau la fiecare pas, se prinse de balustradă pentru sprijin. În capătul de sus al scărilor aştepta o uşă simplă, de cedru. Încercă clanţa, iar aceasta cedă uşor. Uşa se deschise şi văzu un coridor întunecat. Din locul unde stătea, Eleonora zărea doar un voal de praf şi nişte şoricei care fugeau de colo-colo. Îşi şterse mâna pe partea din faţă a rochiţei şi făcu câţiva paşi de probă pe coridor. În depărtare se vedea un petic pestriţ de lumină. Se îndreptă către lumină cu braţele întinse, ferindu-se de grinzi şi scuturându-şi pânzele de păianjen din păr.

Lumina, după cum descoperi ea, pătrundea pe coridor printr-un paravan dantelat foarte asemănător cu cele din trăsura Beiului. Îşi apropie faţa de paravan. Acolo, întinse în faţa ei precum o scenă de teatru, erau rafturile cu cărţi, globurile şi mesele de scris din bibliotecă. Îşi duse mâna la inimă. După cum avea să afle mai târziu, astfel de coridoare erau ceva frecvent în Stambul. Proiectate pentru ca domniţele casei să poată urmări adunările sociale fără a-şi compromite onoarea, acestea erau construite în majoritatea conacelor vechi de pe ţărmul Bosforului. Când Eleonora descoperi coridorul, se simţi ca şi cum ar fi găsit o trapă spre o altă lume, propria ei cutie din care putea urmări fiecare încăpere din casă.

Probabil că s-ar fi întors, dacă nu ar fi simţit o adiere rece brăzdând întunericul. Plimbându-şi degetele pe scândurile simple, dezgolite, fata înaintă spre sursa curentului de aer. Trecu pe deasupra sufrageriei şi a anticamerei, unde avu impresia că o zăreşte pe doamna Damakan dispărând în zona dormitoarelor servitorilor. În colţul casei, în dreptul locului unde bănuia că trebuia să se afle dormitorul ei, coridorul cotea brusc şi se întrerupea în direcţia

bucătăriei. Dedesubtul acestei joncţiuni se afla o scară îngustă de lemn. Eleonora nu era foarte sigură, dar îi părea că adierea venea de la baza scărilor.

Cu mâna rămasă liberă, apucă balustrada şi porni cu grijă în jos pe scară, înspre o cameră cu o uşă mică de fier încastrată în perete. Nu cu mult mai înaltă decât ea şi aproape de două ori mai lată, uşa era vopsită într-un portocaliu ruginit în jurul încuietorii şi glazurată cu un strat de praf. Era oarecum călduţă la atingere şi părea să nu mai fi fost deschisă de multă vreme. Sursa adierii, observă ea, era o fisură între tocul uşii şi lemnul casei – un rezultat, bănui ea, al fixării casei în fundaţia sa. Prin fisură răzbea un fir subţire de lumină şi miros de fân. Privind peste umăr, Eleonora ciocăni în centrul uşii. Răsună un zgomot profund, gol, ca de clopot uriaş. Îşi puse urechea pe ea, însă, în afara ecoului loviturii ei, nu auzi nimic altceva. Rămase o vreme îndelungată cu mâna pe clanţă, înainte de a se hotărî să nu se aventureze înăuntru, în ceea ce bănuia că erau grajdurile Beiului. Îi ajunsese cu explorările pe ziua aia, îşi spuse ea, în timp ce se grăbi înapoi în sus pe scări, făcând cale întoarsă pe coridor. Într-adevăr, era mai mult decât suficient pentru o singură zi.

Capitolul treisprezece

Vara se strecură în Stambul sub straiele unei ploi de amiază. Se instală în dreptul fundaţiilor Podului Galatei şi se abătu apoi prin oraş ca un câine fără adăpost. Avansând şi retrăgându-se pe alei, noul anotimp se făcu simţit în tenacitatea unor muşte bâzâind în jurul unei piramide de smochine, în tonul tot mai încrezător al unui muezin şi în nerăbdarea crescândă a negustorilor în apropierea pieţelor. Puteai descoperi vara în mirosul lipicios al şerbetului de cireşe, al fripturii de porumbel şi în putrezirea fructelor de moşmon japonez. Ca o piele de animal proaspăt uscată, întinsă din ce în mai mult, fiecare zi era imperceptibil mai lungă decât cea anterioară, fiecare dimineaţă venea mai repede, iar soarele ardea mai puternic. Copacii înmuguriră, apoi înfloriră, făcură fructe, în timp ce strâmtoarea mustea de păsări migratoare. Valuri după valuri de şoimi, berze, rândunici şi cormorani se adunau în stoluri deasupra Bosforului, în drumul lor spre vechi tărâmuri de înmulţire din Europa.

Uitându-se la strâmtoare, Eleonora urmări un grup de şoimi cu guler alb zburând în valuri peste rafale nevăzute de vânt, ca nişte hârtoape pe drumuri. Văzu un stol de ulii negri planând printre domurile moscheii lui Suleiman şi un altul de bâtlani violeţi cu gâtul lung răsfirându-şi aripile la fel de amplu precum caicele de dedesubt. În acea dimineaţă, într-unul dintre colţişoarele bibliotecii Beiului, Eleonora găsi un exemplar legat în piele de viţel din volumul *Despre istoria naturală şi clasificarea păsărilor* al lui William Swainson. Făcând legătura între această litografie şi ceea ce vedea pe fereastră, reuşi să identifice şoimii, ulii şi bâtlanii, precum şi vulturii

cu coada albă şi un şoim migrator cu o pasăre de apă în cioc.

Pe măsură ce soarele îşi mai potoli dogoarea şi se ascunse printre copacii de dincolo de Usküdar, Eleonora prinse cu coada ochiului un licăr de ametist, după care pe pervazul ferestrei ei se aşeză o pupăză violet, cu o coroană din pene albe. Pasărea îşi înclină capul spre stânga, ca şi cum ar fi indicat un punct de interes, iar fata observă stolul ei apropiindu-se în jurul curburii Cornului de Aur. Pe măsură ce înaintau spre ea, în cercuri şi săgetând cerul de un portocaliu-cenuşiu, Eleonora simţi cum ceva înăuntrul ei cedează, precum un sloi de gheaţă desprinzându-se de un gheţar. Când deschise fereastra, pasărea zbură să se alăture celorlalte.

Dându-şi o şuviţă de păr după ureche, îşi sprijini coatele pe pervaz şi privi cum înserarea se aşterne înaintea ei. În seara aceea, oraşul părea schimbat de energia unui nou ţel. În loc să încetinească odată cu apusul soarelui, cum se întâmpla de obicei, traficul vaselor părea să se înteţească, iar pasagerii păreau nerăbdători să ajungă la destinaţie. Observă un grup de bărbaţi agăţând felinare între minaretele Moscheii Noi, iar de-a lungul cheiului Beşiktaş acostară mai multe barje. În momentul când soarele atinse linia orizontului, oraşul era pustiu. Niciun vas nu mai străbătea Bosforul, iar pe drum nu era nici urmă de trăsură. Vânzătorii ambulanţi se liniştiseră şi ei; singurul zgomot pe care-l auzea era behăitul monoton al unui miel legat în dreptul moscheii Beşiktaş. Când ultima rază a zilei evadă dincolo de linia orizontului, chiar când soarele dispăru, din apropierea Palatului Topkapi se auzi bubuind unui tun. Eleonora se prăbuşi pe podea de spaimă şi, ajungând cu greu sub birou, îşi acoperi capul cu mâinile. Dacă urmau alte explozii, dacă izbucnea un război, voia să fie în siguranţă atât cât putea.

Când monsieur Karom veni la uşa ei cu cina, fata era în aceeaşi poziţie.

— Aţi păţit ceva? o întrebă el, punând tava pe masă.

Eleonora întinse mâna şi scoase o coală de hârtie dintr-un sertar.

Tunul.

Monsieur Karom îşi ascunse un zâmbet.

— Bubuitura tunului, spuse el, ajutând-o să se ridice, marchează sfârşitul perioadei de post. Astăzi este prima zi a Ramadanului. Ştiaţi asta, nu-i aşa?

Eleonora dădu din cap. Ştia despre Ramadan, despre postul din timpul zilei şi festinurile nocturne, dar nu auzise niciodată de tunul care marca sfârşitul postului. Musulmanii care mai rămăseseră în Constanţa angajau un bărbat evlavios să mărşăluiască prin oraş, bătând o tobă mare.

— Da, spuse monsieur Karom. Se aplecă să deschidă fereastra şi privi în jos, înspre barje. Veţi avea o imaginea perfectă spre focurile de artificii.

Eleonora îşi mâncă supa de linte singură, la biroul ei, urmărind stelele care scăpărau în întuneric ca o mulţime de lumânări mute. Pe durata cinei ei, Stambulul rămase tăcut. Apoi, când termină de mâncat plăcinta cu curmale, oraşul explodă de viaţă. Felinarele agăţate între minaretele Noii Moschei au fost aprinse, afişând mesajul RAMADAN FERICIT. Negustorii de şerbet şi ghicitorii îşi instalară standurile pe malul apei. Corturi din material roşu şi albastru se iviră în curţile fiecărei moschei din cartier. Străzile se umplură de copii mici împreună cu părinţii, verişorii, unchii şi mătuşile lor şi băieţi mai mari în veşminte zdrenţuite făcându-şi loc cu coatele prin mulţime. Primele artificii izbucniră ca un mieunat de pisică şi explodară într-o cascadă verde. Apoi urmă alta, albă de data aceasta, iar mulţimea scoase un chiot. Lansate din barjele de sub fereastra Eleonorei, exploziile de roşu, albastru, verde şi alb luminară cerul nocturn al Ramadanului, care se făcu fumuriu, iar sărbătoarea continuă până în zori.

Eleonora nu ştia dacă starea ei se datora apariţiei stolului ei din seara precedentă, începutului verii sau Ramadanului. Tot ce ştia era că acum se simţea altfel. Stând în faţa şifonierului ei în dimineaţa următoare, atinse scândura parchetului cu vârful degetului mare de la picior şi se cutremură. Se trezise târziu, iar urmele somnului îi

rămăseseră încă în colţurile ochilor, însă, oricât de somnoroasă s-ar fi simţit, nu putea să nege că ceva înăuntrul ei se schimbase, gheţarul începuse să se topească. Îşi cercetă şifonierul o bună bucată de vreme – o grădină slab luminată de mătase, dantelă şi bumbac, mărginită, în partea stângă, de un costum băieţesc de lână – înainte de a-şi alege o rochiţă elegantă, de un roşu-deschis, achiziţionată la cea de-a doua vizită la madame Poiret. Trăgându-şi rochia peste cap, încălţă o pereche de pantofi de aceeaşi culoare şi se întoarse să se privească în oglindă. În lipsa doamnei Damakan, nu reuşi să-şi încheie toţi nasturii, dar coborî totuşi la masă. Voia să-l întrebe ceva pe Beiul Moncef şi voia să facă asta acum, înainte să-şi piardă curajul.

— Bună dimineaţa, domnişoară Cohen.

Beiul începuse deja să-şi savureze micul dejun şi îşi întindea nişte dulceaţă de cireşe pe o felie de pâine.

Bună dimineaţa, scrise ea pe un colţ de hârtie. Făcu o pauză şi îşi ridică privirea spre el, după care începu din nou să scrie. *Beiule Moncef, pot să vă însoţesc astăzi? La Pera? Promit să nu vă deranjez.*

Acesta o privi cu atenţie şi-şi aşeză cuţitul murdar de dulceaţă pe marginea farfuriei.

— Fireşte, spuse el. Eşti mereu binevenită să mă-nsoţeşti. Şi nu mă deranjezi niciodată. Singura mea temere e că te vei plictisi.

Nu mă voi plictisi. Chiar deloc. Şi voi fi tăcută ca un şoricel.

Beiul luă din nou cuţitul. Întinzând restul de dulceaţă de cireşe pe vârful feliei de pâine, rupse o bucată de brânză albă sfărâmicioasă.

— În regulă, atunci, spuse el. Dar trebuie să-mi promiţi că vei fi tăcută ca un şoricel.

Fata încuviinţă din cap, iar Beiul se întoarse către monsieur Karom.

— Spune-le grăjdarilor să pregătească trăsura! Domnişoara Cohen mă va însoţi.

— Desigur, domnule! răspunse majordomul, înclinându-se şi părăsind încăperea.

Înainte ca vreunul dintre ei să aibă timp să se răzgândească,

Eleonora se trezi aşezată în trăsura Beiului, urmărind lumea care forfotea dincolo de paravanul dantelat. După ce şi ultima urmă de galben a casei dispăru după moscheea Beşiktaş, simţi cum înăuntrul ei o coardă se întinde şi pocneşte. Plecase. Era afară, o adiere rece mângâindu-i braţul, iar nasul fiindu-i gâdilat de mirosul puternic, sărat al Bosforului. Flori sălbatice violete mărgineau drumul, iar norii de deasupra erau albi precum zahărul rafinat. Îşi împreună palmele în poală şi urmări mai departe cu privirea moscheile şi clădirile municipale, conacele, fântânile, sicomorii şi pescarii. Trecură pe lângă un măgar care trăgea un car încărcat cu movile portocalii de fructe de moșmon japonez, pe lângă un şir de corturi de Ramadan şi rămăşiţele festivităţilor de noaptea trecută. Eleonora îşi privi mâinile, palmele deschise. Şi le duse în dreptul feţei şi inspiră mirosul lor blând de săpun.

— Trebuie să coborâm aici, spuse Beiul când trăsura se opri. Dincolo de acest punct, străzile sunt prea abrupte.

Staţia de funicular a Galatei era la doar câţiva paşi de locul unde oprise trăsura. La umbra unei grote împodobite cu gresie în nuanţe de roz şi galben, doamne europene, hamalii lor şi nişte bărbaţi în uniforme stăteau în grupuri de câte doi sau trei. Privind din când în când înspre peştera întunecoasă din care trebuia să-şi facă apariţia trenul lor, pasagerii discutau cu voce joasă şi se priveau unii pe alţii cu suspiciune. După câteva minute, în capătul îndepărtat al tunelului se ivi lumina unei lămpi. Cu un scârţâit, tramvaiul lăcuit în roşu încetini şi opri în faţa lor. Se suiră în primul vagon şi, deşi nu se vedea prea bine pe întuneric, Eleonora călători tot drumul cu nasul lipit de geam.

— Am ajuns, anunţă Beiul când funicularul se opri şi ieşiră din staţie.

Pera era exact aşa cum şi-o amintea Eleonora. Arcadele erau împodobite cu bucăţi de stofă pictate. Ferestrele prăvăliilor îşi anunţau care mai de care mai agresiv produsele de vară. Doamne elegante se plimbau agale pe bulevard, în rochiile lor vaporoase, în

nuanţe de crem. Se simţea ca şi cum, după o scufundare îndelungată, ieşea în sfârşit la suprafaţă, îşi făcea din nou apariţia din adâncurile tăcute, învolburate ale ei înseşi, într-o lume călduroasă şi sărată. Stând aşa la capătul bulevardului Grande Rue de Pera, cercetând împrejurimile, Eleonora simţi greutatea unei noi tristeţi apăsând asupra ei. Stătuse chiar în acel loc, împreună cu tatăl ei, cu doar câteva luni în urmă. O luase de mână şi se plimbaseră amândoi pe bulevard. Ochii i se umplură din nou de lacrimi la amintirea mirosului său, a atingerii mâinii sale pe ceafa ei. Şi ea, şi Beiul rămaseră tăcuţi câteva clipe. În final, Eleonora îşi şterse lacrimile. Beiul îi întinse două degete. Fata le prinse cu mânuţa ei şi merseră împreună pe bulevard, înspre cafeneaua Europa.

Ţinându-i uşa dublă roşie deschisă, Beiul o conduse pe Eleonora în încăperea gălăgioasă, plină de fum a cafenelei, apoi prin uşa din spate şi în josul unor scări abrupte de lemn, înspre un petic de pietriş, din care ieşeau, din loc în loc, nişte tufe şi pe care acesta i-o prezentă drept grădina din spate. În timp ce coborau, Eleonora observă nişte fâşii de stofă verde şi albă agăţate de balustradă, poate rămase în urma unei festivităţi organizate cu ocazia Ramadanului. Sub un migdal, doi bătrâni cu pielea zbârcită şi fesuri pe cap fumau narghilele, iar un tânăr european cu ochelari, aşezat chiar sub scară, citea un ziar, în timp ce camaradul său lua notiţe într-un carneţel. Beiul alese o masă din fundul grădinii, în dreptul unei scăldătoare de păsări goale, şi îi dădură ospătarului comanda lor: două ceaiuri şi un croasant. Când ospătarul se îndepărtă, tânărul care lua notiţe se apropie de masa lor cu o cutie de table sub braţ. Era un bărbat slab, agitat, îmbrăcat cu un jerseu albastru, pantaloni gri-deschis şi o beretă violet, brodată cu flori micuţe. Eleonora nu reuşi să-i identifice accentul, însă o ducea cu gândul la Caucaz. După ce schimbă o serie de politeţuri cu Beiul, îşi trase un scaun şi începu să pregătească tabla de joc. În acest timp, o pisică complet albă, cu un ochi albastru şi unul galben, îi sări în poală. Bărbatul o mângâie absent cu o mână, iar cu cealaltă continuă să aranjeze pulurile pe

tabla de joc.

Privind în ochii bizari ai pisicii, Eleonora îşi lipi palmele pe metalul întunecat şi rece al tăbliei. Nu aşa îşi imaginase că ar arăta cafeneaua Europa, un tablou adormit cu mobilă de fier şi viţă-de-vie. Nu era prea sigură cum ar fi trebuit să arate, însă nu aşa. Dar era plăcut să fie în afara casei. Erau atâtea lucruri de care uitase! Căldura soarelui pe ceafă, mirosul de struguri. În timp ce savura toate lucrurile astea, chemarea la rugăciune se răspândi în tot oraşul, ca un nor diafan, iar o membră a stolului ei ateriză pe un colţ al mesei. Stătu acolo o clipă, îşi smuci brusc capul la vederea pisicii şi zbură, fără ca Beiul sau adversarul său să o observe.

— Trei-patru! spuse tânărul şi înlătură unul dintre pulurile Beiului de pe tablă.

Beiul agită zarurile în căuşul palmelor şi suflă peste ele. Avea nevoie de un cinci sau de un unu, ca să poată readuce pulul înlăturat înapoi în joc.

— Viceregele, spuse adversarul Beiului, referindu-se aparent la o discuţie mai veche, nu este lipsit de opţiuni.

— Într-adevăr, zise Beiul. Aruncă un trei-cinci şi readuse piesa exclusă înapoi în joc. Dar poate că cea mai bună opţiune ar fi să mai aştepte.

— Are şi aşteptarea limitele ei!

Timp de câteva rostogoliri de zaruri, cei doi jucară în tăcere. Beiul câştiga. Piesele sale nu erau expuse şi se îndreptau în mod constant către casă. Aplecându-se deasupra tablei de joc, Eleonora se lăsă prinsă de ritmul jocului, de zăngănitul pulurilor şi de rostogolirea zarurilor. Era atât de concentrată, de parcă ar fi asistat la o dezbatere filosofică profundă, lăsând pereţii cutiei simple de lemn să se închidă în jurul ei. O adiere de vânt pătrunse printre viţa-de-vie şi simţi căldura scaunului pe umeri.

— Observ că nu posteşti de Ramadan, spuse bărbatul cel tânăr, indicând ceaiul şi croasantul.

Beiul amestecă ceaiul şi luă o înghiţitură.

— Nu, spuse el. Am abandonat obiceiul ăsta cu mulţi ani în urmă. Cu toate astea, te-aş ruga să nu-i pomeneşti de asta niciunuia dintre colegii tăi. Postul de Ramadan este ca plata zeciuielii. Nimeni n-o face cu adevărat, dar societatea se bazează pe iluzia c-o facem cu toţii.

— Proletariatul sigur posteşte.

— S-ar putea, spuse Beiul gânditor, agitând zarurile. Dar îţi garantez că niciunul dintre cunoscuţii tăi n-o face.

— Şi tânăra ta prietenă?

Eleonora ducea o bucată de croasant la gură.

— Ce-i cu ea?

— Nu e musulmană?

— Nu, spuse Beiul. Este evreică.

Făcu o pauză, întrebându-se dacă acea explicaţie era de ajuns. Când îşi dădu seama că nu era aşa, continuă:

— Este fiica fostului meu partener de negoţ, Yakob Cohen. Îţi aminteşti de accidentul maritim de acum câteva luni?

— Cel în legătură cu care este supărat Ţarul?

Beiul încuviinţă din cap. Părea să nu vrea să dezvolte subiectul. Discuţia lor continuă, ocolind cu grijă subiectul legat de motivul accidentului, timp de alte câteva aruncări de zaruri. Când ajunseră într-un punct mort, tânărul se întoarse şi o privi pe Eleonora direct.

— Cum te cheamă?

Fata se uită în jur în căutarea unei bucăţi de hârtie, dar nu zări niciuna.

— Domnişoara Cohen n-a mai vorbit de la accident, explică Beiul. Comunică prin scris.

— Ştii să scrii?

— Da, spuse Beiul şi, vizibil mândru, începu să enumere limbile pe care le ştia fata: latină, greacă, franceză, turcă.

— Chiar aşa? spuse tânărul şi, scoţându-şi carneţelul din buzunar, i-l întinse Eleonorei împreună cu un stilou. Scrie ceva!

Fata luă carneţelul şi-l deschise în dreptul unei pagini albe.

Ce aţi dori să scriu?

— Orice pofteşti, zise el. Poate un fragment din Virgil? Ai citit *Eneida*?

Eleonora încuviinţă din cap şi scrise primele versuri.

Armele cânt şi bărbatul ce primul din Troia venit-a
Soarta să-şi afle-n Italia şi pe Lavinice ţărmuri,
Mult zbuciumat, pe uscat şi pe-a mării adâncuri, asemeni…[6]

Îi întinse tânărului carneţelul pentru inspecţie şi zări numele pastorului, James Muehler, scris cu litere mici şi subliniat în partea de sus a paginii anterioare.

— Foarte bine! zise el, citind versurile. De-a dreptul impresionant!

Apoi se întoarse către Bei:

— Ce vârstă spuneai că are?

— Opt ani, spuse Beiul. Aproape nouă.

Tânărul dădu din cap, nevenindu-i parcă să creadă.

— Nu-ncetezi să mă uimeşti, Beiule Moncef!

Se ridică apoi de la masă, aşezând pisica la picioarele Eleonorei. Jocul nu se terminase încă, dar niciunuia dintre ei nu părea să-i pese.

— Prietenul nostru, spuse tânărul, scoţându-şi bereta, te va aştepta să vă întâlniţi mâine la prânz, în Le Petit Champs du Mort.

Beiul acceptă printr-o mişcare a capului şi îi întinse un plic peste masă. Fără vreun alt cuvânt, tânărul îl băgă în buzunar şi părăsi grădina.

După plecarea lui, Eleonora îşi termină ceaiul şi jucă câteva partide cu Beiul. Nu întrebă nimic legat de acel tânăr ciudat. Nu întrebă nici de ce apărea numele pastorului în carneţelul acestuia. Nu întrebă cu cine avea să se întâlnească Beiul în ziua următoare în Le Petit Champs du Mort. Nu zise nimic, deşi avea multe întrebări. Oare exista vreo legătură între tânărul acesta şi biletul pe care i-l

---

[6] Traducere de prof. Dan Sluşanschi, Editura Paideia, Bucureşti, 2000.

arătase pastorul, literele greceşti care anunţau: *Miercuri la amiază în spatele cafenelei Europa*? Nu era miercuri, dar se aflau într-adevăr în spatele cafenelei Europa. Poate că exista vreo legătură. Oricât de multe lucruri ar fi înţeles deja în legătură cu lumea înconjurătoare, mai existau totuşi o grămadă de necunoscute.

Eleonora întinse mâna şi mângâie pisica, care se plimba pe la picioarele ei, după care se priviră în ochi. Avea o privire rece, specifică pisicilor, însă era ceva ciudat în înfăţişarea ei, în felul cum îi sări în braţe şi toarse atât de insistent. Era aproape ca şi cum pisica ar fi îndemnat-o să nu-şi mai pună atâtea întrebări, să înceteze cu mirările şi să se piardă în albul perfect al blănii ei.

Capitolul paisprezece

Conducătorul drept-credincioşilor, Luminăţia Sa Sultanul Abdulhamid al II-lea puse cartea deoparte şi fixă cu privirea intrarea pavată cu gresie verde a camerelor mamei sale. Curtea sa era mai liniştită decât în mod normal. O cadână tânără exersa cântatul la un *kemenche*[7] într-un ungher dintre două coloane, iar apa ţâşnea prin gura fântânii de marmură din mijlocul curţii. În timp ce Sultanul urmărea cum apa se scurgea din bazinul superior, o pupăză alb-violetă ateriză pe marginea fântânii, luă apă în cioc şi zbură. Avea acelaşi colorit ca cea pe care o observase cu câteva luni în urmă. Sau poate era chiar aceeaşi pasăre. Oricum, coloritul era unul foarte rar.

După ce îi mai aruncă o privire mamei lui, Sultanul încercă să mai citească câteva pagini din carte, un roman enigmatic intitulat *Femeia în alb*, însă chiorăitul stomacului său îi spulberă concentrarea. Era de-abia a doua zi a Ramadanului şi deja se simţea zdrobit de o foame insuportabilă. Abdulhamid chicoti la acest gând. Iată-l pe el, Calif al Islamului, Slujitor al Cetăţilor Sfinte, cu stomacul chiorăindu-i în timpul Ramadanului precum cel al unui om de rând. Fireşte că era adevărat ce stătea scris în Sura Maryam: *Spre Noi se vor întoarce toate cele despre care vorbeşte el şi se va arăta înaintea Noastră despuiat şi singur.*

Sultanul lăsă din nou cartea şi o urmări pe mama sa exersând caligrafia. Cu stiloul prins între degetul mare şi cel arătător, stătea aşezată la o masă joasă de nuc, cu umerii încordaţi şi picioarele încrucişate sub ea. Începuse lecţiile de caligrafie la scurtă vreme

[7] Instrument muzical cu corzi.

după venirea la curtea tatălui lui, Sultanul Ahmed al IV-lea. În timp ce restul fetelor pierdeau vremea cântând la *oud* sau clevetind, ea stătea singură în dormitorul ei, exersând o serie nesfârşită de bucle şi puncte, în speranţa că se va perfecţiona şi îşi va îmbunătăţi reputaţia. Acum fireşte că nu mai trebuia să impresioneze pe nimeni. Doar era mama Sultanului. Când vorbea ea, fetele din harem se răsfirau ca nişte căprioare. Era incredibil că cineva de originea ei, o fată circaziană de condiţie modestă, luată din sânul familiei şi adusă la palat la vârsta de doisprezece ani, se putuse ridica prin forţa voinţei şi a frumuseţii, pentru a deveni unul dintre cele mai importante personaje din imperiu. Reuşise să pună în umbră asprimea educaţiei ei aproape complet, însă Abdulhamid mai recunoştea uneori moştenirea înaintaşilor săi din treapta de jos în unele trăsături ale personalităţii mamei sale – irascibilitatea, spre exemplu. Din postura ei, Abdulhamid îşi putea da seama că era încă supărată pe el, iar el ştia, din experienţă, că trebuia să facă o concesie, dacă voia pace.

— Dacă înseamnă atât de mult pentru tine, spuse el, rupând o tăcere îndelungă, voi anula acea întâlnire.

Mama sa termină de scris cuvântul la care lucra, înainte de a-şi ridica privirea.

— Nu-nseamnă nimic pentru mine, Luminăţia Voastră. Nimic nu mă interesează mai puţin decât pe cine invitaţi la palat. Mă îngrijorează doar impresia pe care întâlnirile Voastre o pot lăsa asupra celorlalţi. Odată ce se pornesc, zvonurile sunt foarte greu de oprit. Vă amintiţi, fireşte, neplăcerile unchiului Vostru, Cehangir.

Sultanul încuviinţă din cap cu gravitate, aşa cum făcea de fiecare dată când era amintit numele unchiului său. Un om lacom fără pereche, un desfrânat şi autorul multor zvonuri răutăcioase, Cehangir murise în timpul mesei, cu o bucată de carne de miel înfiptă în esofag.

— Mamă, sunt de acord că zvonurile sunt periculoase, dar să mă întâlnesc cu un ghicitor în palmă nu este acelaşi lucru cu a mânca o oaie întreagă.

— Nu este vorba doar de ghicitorul în palmă! spuse mama sa. Este vorba şi despre îmblânzitorii de şerpi, de misticii sufişti, de câinele cu două cozi, de papagalul vorbitor. Oamenii vorbesc că preferaţi să vă-ntâlniţi cu un cerşetor decât cu ambasadorul Genovei.

— Nu aşa s-a-ntâmplat!

Mama sa ridică coala de hârtie şi inspectă precizia mâinii sale.

— Mamă, ştii foarte bine că nu aşa s-a-ntâmplat!

— Nu este important ce s-a-ntâmplat, spuse ea, punând hârtia la loc pe masă. Eu vă spun doar ce vorbesc oamenii.

Abdulhamid se ridică şi se apropie să inspecteze munca ei. Scrisese faimoasa frază acidă a lui Al-Mutannabi – *Regii care sunt iepuri dorm cu ochii deschişi* – în stilul nord-african kufic, uşor pătrăţos. Caligrafia ei era impecabilă, ca totdeauna.

— Foarte frumos, mamă!

— Mulţumesc, Luminăţie. Este pentru Domnia Voastră.

Sultanul zâmbi amar. *Regii care sunt iepuri dorm cu ochii deschişi.* Nu era o împunsătură prea subtilă. Al-Mutannabi era recunoscut pentru versurile sale alunecoase şi jignitoare, care nu cruţau pe nimeni, nici măcar pe mai-marii săi.

— Aluzia ta şi-a atins scopul.

— Luminăţia Voastră, spuse ea, ridicându-se, aş mai avea o întrebare înainte de a pleca.

Sultanul o îndemnă să continue printr-o mişcare a capului.

— M-am gândit în ultima vreme la acel accident îngrozitor de pe vapor.

Abdulhamid încuviinţă din cap. Accidentul căpătase în ultimele săptămâni o nouă semnificaţie. Ancheta personală a Ţarului ajunsese la concluzia că explozia fusese cel mai probabil cauzată în scopul de a crea o diversiune. Deşi raportul acestuia nu numea niciun sabotor, Ţarul cerea Stambulului despăgubiri financiare – pentru a fi neglijat să-i protejeze corespunzător pe trimişii ruşi pe teritoriul său –, în cuantum de cincizeci de mii de lire. În plus, ameninţa să ia măsuri în cazul în care prejudiciile sale nu erau

răscumpărate. Sultanul ar fi plătit cu dragă inimă aceste despăgubiri, chiar dublate, dar în particular. Cineva, însă, le făcuse cunoscute cererile Ţarului gazetarilor locali. Iar dacă ar fi plătit aceste despăgubiri acum, în public, ar fi părut slab şi mulţi s-ar fi aşezat la coadă cu propriile pretenţii. Pe de altă parte, dacă nu plătea, Ţarul ar fi avut un motiv în plus să îl ameninţe.

— A fost o tragedie îngrozitoare, spuse el. O pierdere cruntă de vieţi omeneşti. Dar ce mai putem face acum? Ce am putea face mai mult? Am transmis condoleanţe personale familiilor victimelor şi guvernelor afectate. Jamaludin Paşa a participat personal la înmormântarea viceconsulului american şi a ambasadorului francez. Am pus chiar provizii la dispoziţie pentru un detaşament naval american care a intrat în Bosfor pentru a transporta trupul viceconsulului înapoi la New York. Le-am oferit aceleaşi condiţii şi ruşilor pentru generalul lor, însă au refuzat.

— Fireşte că e o tragedie, spuse mama sa. Şi fireşte că aţi făcut tot ce v-a stat în puteri. Eu vă-ntreb dacă sunteţi de părere că a fost un accident?

În jurul palatului circulau mai multe teorii ale conspiraţiei. Sultanul tocmai ascultase cu scurt timp în urmă teoria Marelui Vizir – fusese o conspiraţie britanică menită să-i alunge pe americani şi să distragă atenţia din direcţia Prusiei – şi nu avea dispoziţia s-o asculte şi pe a mamei sale. Trebuia să recunoască, dovezile care indicau un atentat erau covârşitoare, însă nu dorea să contrazică propriul raport oficial, care menţiona un defect al instalaţiei drept cauză a exploziei. Admiţând toate acestea, chiar şi în faţa mamei sale, ar fi alimentat şi mai tare pretenţiile Ţarului şi şi-ar fi slăbit poziţia.

— Da! spuse el, neobosindu-se să-şi ascundă iritarea. Chiar cred c-a fost un accident. Ce altceva ar fi putut fi?

— Părerea mea, spuse ea, privind peste umăr, este că a fost ceva plănuit. Plănuit şi executat de consulul american în persoană.

Sultanul pufni neîncrezător. Era obişnuit cu teoriile mamei sale, care vedea conspiraţii peste tot, dar aceasta era de-a dreptul

absurdă.

— De ce să-şi scufunde americanii propriul vapor? De ce să-şi ucidă viceconsulul?

— Nu americanii, spuse ea, zâmbind reţinut. Consulul american.

— Dar…

— După cum ştiţi, consulul american nu este doar american. Este, de asemenea, adept al credinţei ebraice.

Abdulhamid clipi. Suspiciunile mamei sale în ceea ce-i privea pe evrei nu mai erau de mult un secret. Date fiind sentimentele ei faţă de subiectul în discuţie, Abdulhamid era tentat să respingă teoria cu totul. Totuşi, şovăi.

— Gândiţi-vă la asta! zise ea şi, după ce-şi aşeză hârtia pe masă, părăsi încăperea.

Abdulhamid rămase în pragul uşii ce dădea spre apartamentele mamei sale, privind şuvoiul nesfârşit de apă care se revărsa din partea de sus a fântânii. Era o teorie captivantă, deşi lipsea motivul. În timp ce încercă să descâlcească felul cum acest atac ar fi putut servi cauzei americanilor, stomacul lui Abdulhamid chiorăi din nou şi simţi cum o durere puternică îi săgetează rinichii. Îşi duse mâna la zona dureroasă, dar simţi un al doilea val de durere săgetându-i măruntaiele şi încercă să-şi amintească împrejurările în care i-ar fi fost permis să încalce postul Ramadanului. Nu era nici infirm, nici nu călătorea şi nici femeie însărcinată nu era, dar dacă postul îl împiedica să judece drept? Dacă îi compromitea capacitatea de a-şi duce la îndeplinire sarcinile? Era obligatoriu să încalce postul Ramadanului, dacă acest lucru ar fi salvat o viaţă. Cu siguranţă erau unele vieţi la mijloc în deciziile importante pe care le lua zilnic. Cu această justificare, aruncă o privire în curtea goală şi se furişă în bucătăria alăturată.

Încăperea era goală; oalele şi tigăile erau aşezate pe rafturi, iar

tocătoarele curăţate la locul lor. Masa Iftar[8] se prepara în bucătăria centrală a palatului, lăsând bucătăriile auxiliare, precum cea a mamei sale, nefolosite cu lunile. Şi totuşi, se gândi el, trebuia să fie ceva de mâncare în cămară. Poate că nu va găsi carne de pui, dar măcar câteva bucăţi de pâine, o caisă uscată sau o smochină, ceva care să-i permită să-şi ducă îndeletnicirile la bun sfârşit până la apus. Privind din nou înspre curtea goală, deschise uşile cămării şi păşi cu grijă printre condimente, un vas cu sardine şi o bucată de pâine învechită. Era pe cale să mănânce pâinea şi sardinele când descoperi, chiar în fundul cămării, o cutie cu baclava. Prăjiturile sclipeau de la sirop şi erau presărate cu un praf verzui de fistic. Mama sa avea o slăbiciune pentru dulciuri. Nu l-ar fi surprins să afle că ascunsese cutia ca să aibă ce mânca în timpul Ramadanului. Nu mai era tânără şi suferea de ceva vreme de boala zahărului. Oricum, nu ar fi avut cum să afle că el le găsise. Privind peste umăr, ca să se asigure că nu-l vede nimeni, Sultanul îşi aruncă o bucată în gură şi o înghiţi după ce o mestecă doar de două ori. Următoarea bucată o mâncă pe îndelete, savurând crusta dulce, solzoasă a aluatului şi stratul crocant de fistic prăjit.

Lingându-şi vârfurile degetelor, Abdulhamid se furişă înapoi în apartamentul mamei sale, unde îl găsi pe Marele Vizir, Jamaludin Paşa, aplecat deasupra colii de hârtie caligrafiate. Se priviră în linişte, fiecare perfect conştient de ceea ce făcuse celălalt.

— Luminăţia Voastră! exclamă Marele Vizir. Tocmai vă căutam.

— Este o lucrătură de maestru, spuse Sultanul, indicând coala de hârtie. Nu-i aşa?

— Da, Luminăţia Voastră. Mama Voastră a stăpânit mereu scrierea kufică, în mod strălucit, chiar. Aproape c-ai fi tentat să crezi că s-a născut în Fez.

Făcu o pauză să cerceteze mai amănunţit rândul.

---

[8] Musulmanii îşi încheie postul zilnic din timpul Ramadanului, după rugăciunea de la apus, cu masa numită Iftar.

— Deşi probabil că eu aş fi ales alt vers.

Abdulhamid nu acceptă invitaţia lui Jamaludin Paşa de a-şi critica mama. Marele Vizir îşi îndreptă ţinuta şi-şi duse mâinile la spate.

— Am primit în această dimineaţă rapoarte potrivit cărora Beiul *sanjak*-ului din Novi Pazar a înăbuşit cu succes o nouă rebeliune a plătitorilor de biruri. Din păcate, însă, satul pe care l-a dat exemplu iniţial era compus în majoritate din creştini ortodocşi. Vă puteţi imagina, Luminăţia Voastră, ce concluzii vor trage ruşii de aici. Cu doar trei zile în urmă, ambasadorul lor i-a spus lui Hisham Paşa că Ţarul este hotărât să-i apere pe supuşii ortodocşi ai Imperiului nostru ca şi cum ar fi ai lui.

— E un moment cam prost, zise Sultanul, lovind cu unghia degetului mare în tocul uşii. Putem face ceva să-l îmbunăm pe Ţar?

— Am putea achita despăgubirea pe care au cerut-o, spuse Jamaludin Paşa. Dar mi-e teamă că nici măcar asta n-o să-i mai potolească acum. Cred că sunt foarte supăraţi. Iar dacă întâmplările din Novi Pazar ajung în paginile gazetelor europene, se va lăsa cu o nouă oroare bulgară.

Sultanul tăcu o clipă, iar stomacul îi chiorăi zgomotos.

— Să vedem cum răspunde Ţarul, zise el în cele din urmă şi schimbă subiectul. Acum dă-mi câteva veşti bune! Cum avansează spionii noştri?

Operaţiunile sub acoperire făceau parte dintre responsabilităţile personale ale lui Jamaludin Paşa şi te puteai baza mereu pe el că îşi va lăuda succesele în domeniu.

— Aici avem într-adevăr câteva veşti bune, zise Marele Vizir. Chiar săptămâna trecută, oamenii noştri au împrăştiat o adunare subversivă care s-a ţinut în Beyoğlu.

Sultanul încuviinţă din cap, aparent nu foarte interesat. Oamenii lui Jamaludin Paşa făceau cel puţin două astfel de aşa-zise descoperiri pe săptămână. În cea mai mare parte, propagandiştii se dovedeau a fi doar nişte intelectuali îngâmfaţi, care beau ceai împreună şi ţineau pe rând discursuri.

— De asemenea, ar putea fi de un oarecare interes, continuă Marele Vizir, faptul că acel cod care i-a condus pe oamenii noştri la această adunare a fost spart de o fetiţă, o orfană în vârstă de opt ani.

— O fetiţă?

— O oarecare domnişoară Eleonora Cohen, zise Jamaludin Paşa. Fiica unui negustor de textile evreu, din Constanţa. Se pare că ar fi un soi de savant. În orice caz, tatăl ei a murit în explozia de pe vas, iar fata locuieşte acum împreună cu Beiul Moncef Barcous.

— Beiul Moncef? repetă Sultanul. Era una dintre întâlnirile lui?

— Întocmai, zâmbi Jamaludin Paşa. Printr-o coincidenţă. Sau poate că nu. Însă, din păcate, incursiunea nu a dus la obţinerea de informaţii legate de el sau de planurile lui. Beiul Moncef a susţinut sus şi tare că n-au vrut decât să citească din Rousseau şi că acel cod a fost doar un joc. În orice caz, am notat întregul incident în acest dosar.

Sultanul nu era prea dornic să discute despre tehnicile de supraveghere ultrazeloase ale lui Jamaludin Paşa, astfel că schimbă subiectul.

— Cum anume a descifrat fata codul, dacă locuieşte cu el?

— A! zise Marele Vizir, netezindu-şi mustaţa. Unul dintre oamenii noştri este profesorul ei. I-a dat codul la una dintre lecţiile lor şi i-a spus că ar fi un joc de cuvinte.

Sultanul tăcu un moment.

— Ce altceva mai ştim despre această fată? Cum ziceai că o cheamă?

— Eleonora Cohen. V-am spus tot ce ştiu despre ea. Dacă doriţi, aş putea să-ncerc să aflu mai multe informaţii. N-o să fie prea greu.

— Da, zise Sultanul. Mi-ar face plăcere.

Capitolul cincisprezece

Pe măsură ce Ramadanul se scurgea cu greu prin zilele fierbinţi, din ce în ce mai scurte ale verii, Stambulul se cocea într-o crustă tare de acceptare. Vapoarele cu aburi încetineau când intrau în strâmtoare şi salutau ţărmurile umbroase, vocea muezinului era răguşită de sete, iar Eleonora stătea la pervazul ferestrei, făcându-şi vânt cu o carte. Tensiunea fiecărei zile fierbea mai întâi la foc mic, creştea treptat şi era apoi eliberată, odată cu bubuitura tunului de la apus. Chiar şi cei care nu posteau – armenii, grecii, europenii şi evreii – simţeau acelaşi val de eliberare la sfârşitul zilei, când străzile se umpleau de vânzători de îngheţată, ghicitoare şi corturi roşii prăfuite. În fiecare noapte, între minaretele Noii Moschei erau agăţate felinare, urându-le tuturor un Ramadan fericit. Focurile de artificii urmau şi ele la scurtă vreme, deşi, odată cu trecerea timpului, nu mai erau la fel de spectaculoase. În cele mai multe seri, Beiul îşi încheia postul în afara casei, cu prieteni, colegi sau verişori îndepărtaţi. Se oferi de mai multe ori să o ia şi pe Eleonora cu el, însă aceasta refuză. Gândul la mulţimea aceea de oameni, la toată mâncarea şi zgomotul de afară o copleşea. Era mulţumită cu rutina liniştită a lecţiilor ei, cu lectura şi mesele pe care le lua singură, în camera ei. Toate acestea se schimbară, însă, într-o zi de marţi, în cea de-a treia săptămână a Ramadanului. În după-amiaza aceea, pastorul Muehler ajunse la casa Beiului cu o întârziere de câteva minute. Părea mai însufleţit decât de obicei, cu faţa roşie ca focul şi cu barba nerasă de mai multe zile.

— Hei, bună ziua! spuse el, ciufulindu-i părul. Oare nu e aceasta faimoasa domnişoară Cohen?

Râse ca la o glumă doar de el ştiută şi aşeză un teanc de cărţi pe un colţ al biroului colonelului.

— M-am gândit c-am putea încerca ceva uşor diferit astăzi.

Îi făcu semn să se aşeze şi scoase o carte verde, cu coperte roase. Eleonora îi examină cotorul. Era *Metamorfozele* de Ovidiu.

— Cunoşti părerea mea despre romane şi poezii de dragoste, spuse pastorul. Însă sufletul dulce şi spiritual al lui Ovidiu, pe de altă parte, n-are asemănare. În plus, dacă nu mă-nşel, cred că şi-a petrecut ultimii ani de viaţă la Constanţa.

Eleonora deschise cartea la prima pagină. Avea pe ea o dedicaţie scrisă aplecat, de o mână sigură: *Pentru Jimmy cel blând şi cu vorba dulce, mai 1865, New Haven.*

— Da… spuse el, luându-i cartea şi răsfoind-o. E un dar din zilele mele de studenţie.

În după-amiaza aceea, cât ea citea în gând, pastorul o mai întrerupea şi recita câte un vers. Plimbându-se înainte şi-napoi în spatele ei, îi urmărea degetul mişcându-se sub cuvinte şi fredona absent în timp ce ea citea. Către începutul povestirii lui Calisto, foşneala pantalonilor săi încetă. Gândindu-se că poate avea o întrebare pregătită pentru ea, Eleonora reciti ultimele rânduri: *Cu straiele-ncheiate şi părul adunat, /O suliţă subţire în mâna-i se zbătea, /Iar pe un umăr tolba săgeţile-i purta,* şi aruncă o privire peste umăr. Pastorul căzuse pe gânduri. Stătea cu braţele încrucişate, ochii închişi şi buzele întredeschise. După un moment, deschise ochii şi observă că fata îl privea.

— A, da… spuse el. Te rog să continui!

Deşi comportamentul lui era neobişnuit, Eleonora nu se miră şi nu avu nici motive să creadă că ceva nu era în ordine atunci când pastorul spuse că va mai rămâne în încăpere după lecţia lor, ca să-şi noteze câteva gânduri. Nu era prima oară când se întâmpla. În aceste împrejurări, Eleonora citea de obicei într-un fotoliu din celălalt capăt al încăperii, însă, în după-amiaza aceea, din cauză că biblioteca era din cale-afară de îmbâcsită, se hotărî să exploreze coridoarele de

deasupra dormitoarelor doamnelor. Din cauza întunecimii lor, coridoarele rămâneau mai răcoroase decât restul casei Beiului şi îşi petrecea adesea cea mai călduroasă parte a zilei explorându-le.

Chiar şi acum, după aproape douăsprezece vizite, inima Eleonorei încă mai bătea năvalnic, când păşea cu grijă pe duşumelele şubrede ale coridoarelor. Îşi ridică poala rochiţei şi se aplecă uşor, căci înălţimea tavanului de deasupra capului ei scădea progresiv pe măsură ce înainta sau cel puţin aşa i se părea. Pe culoarele acelea întunecate, mucegăite, îmbibate de mirosul sufocant al lemnului putrezit, abia putea distinge propriul braţ înaintea ei şi pereţii care se îngustau tot mai tare. Se opri în dreptul peticului de lumină de deasupra bibliotecii şi îşi îndoi genunchii. Aplecându-se, Eleonora îşi încleştă degetele printre găurile din paravan şi se uită în jos, la încăperea pe care tocmai o părăsise.

Pastorul Muehler era aşezat tot la biroul colonelului. Din acest unghi, fata vedea lumina roşiatică a soarelui pe ceafa bărbatului şi o pată mică de chelie în vârful capului. La început nu-şi dădu seama ce făcea, însă când se aplecă mai tare, observă că deschisese unul dintre sertarele biroului şi scormonea hoţeşte prin el. După câteva clipe, păru să fi găsit ceea ce căuta şi băgă obiectul în servieta sa. Eleonora întinse gâtul să vadă mai bine. Chiar în acel moment, strănută puternic.

Pastorul se uită în sus şi scrută camera. Se lăsă un moment prelung de linişte.

— Hei! strigă el. Domnişoară Cohen?

Eleonorei i se tăie răsuflarea. Voia să fugă, să părăsească scena aceea cât mai repede cu putinţă, dar ştia că era mai bine să rămână tăcută şi nemişcată. Respirând acum printr-o fisură, fata îl urmări pe pastor ridicându-se, strigând-o pe nume încă o dată şi făcând câteva ture prin încăpere, aruncând câte o privire pe sub scaune şi mese. Când se convinse că încăperea era goală, îşi luă servieta şi plecă.

Tot restul după-amiezii şi în timpul cinei, Eleonora revăzu în minte incidentul, sertarul deschis, servieta, căutarea. Existau mai

multe explicaţii plauzibile pentru ceea ce văzuse – poate că pastorul Muehler fusese rugat să recupereze un document de la Bei, poate căutase un stilou pierdut sau o coală de hârtie –, însă, oricât de multe scenarii îi veneau în minte, niciunul nu era prea convingător. Pastorul furase ceva din casa Beiului. Din punct de vedere etic, întrebarea reală nu era ce anume se întâmplase, ci dacă ar fi trebuit să spună cuiva ce văzuse. Platon părea să creadă că da: *Adevărul este începutul tuturor celor bune pentru zei şi tuturor celor bune pentru om.* Apoi, mai era şi Tertulian: *Adevărul naşte ura de adevăr. De îndată ce se face cunoscut, el devine duşmanul.* Se frământă pe toată durata cinei, a focurilor de artificii şi în timpul somnului.

Când coborî în dimineaţa următoare la micul dejun, avea aceeaşi nelinişte. Ca de obicei, ea şi Beiul nu comunicară prea mult în afara salutului şi a amabilităţilor obişnuite. Monsieur Karom le aduse mâncarea şi totul se desfăşură ca de obicei. Putea, cu toate acestea, să simtă întrebarea planând pe deasupra mesei precum capul împăiat al unui rinocer. Nu minţise. Nu înşelase încrederea nimănui, dar simţea, totuşi, că făcuse ceva rău. Sau, mai precis, că nu făcuse încă ceea ce era corect. Era oare vreo diferenţă între cele două păcate? Îşi terminară masa în linişte, Eleonora rămânând cu privirea la căpşunele feliate care sângerau în farfuria ei. Trebuia să spună ceva, să facă ceea ce era corect, însă nu voia să depună mărturie mincinoasă împotriva pastorului. Luă o căpşună în furculiţă şi o mestecă până ce i se topi în gură.

— Domnişoară Cohen… spuse Beiul, ridicându-se în picioare. Mă voi întoarce acasă destul de târziu, la noapte. Am fost invitat la reşedinţa lui Haci Bekir.

Amintirea Eleonorei despre Haci Bekir, despre viclenia şi temperamentul lui volatil o împinseră să ia o hotărâre. Scoase o bucată de hârtie şi un stilou din buzunarul rochiţei.

Aveţi o clipă? Aş vrea să vă întreb ceva.

— Fireşte că da, spuse Beiul, stând în continuare în picioare. Ce te frământă?

Ieri, începu ea după o lungă ezitare, *am urcat pe culoarele doamnelor.*

Îşi ridică privirea spre el, să-i vadă reacţia. Din câte ştia ea, Beiul nu avea cunoştinţă despre explorările ei. Fie că ştia sau nu, nu părea deloc deranjat de această dezvăluire.

Le-am descoperit din întâmplare. Urc acolo uneori, când vreau să fiu singură. Îmi pare rău, dacă nu aveam voie.

— Înţeleg. Asta-i tot ce voiai să-mi spui?

Eleonora îl privi pe monsieur Karom, care stătea cu mâinile la spate în dreptul bufetului.

Eram sus şi l-am văzut pe pastor. Era chiar după lecţia noastră şi el rămăsese în bibliotecă ca să-şi noteze câteva gânduri. Nu am vrut să-l urmăresc, dar când m-am uitat în jos, l-am observat căutând într-unul dintre sertarele biroului colonelului.

Gura Beiului se încordă.

— Asta-i tot?

Nu pot fi sigură, din cauza unghiului din care priveam, dar cred că l-am văzut luând ceva din sertar şi băgând obiectul în servieta lui.

— Ce era? întrebă Beiul, însufleţit cum nu-l mai văzuse până atunci. Un stilou, o scrisoare, o bucată de hârtie?

Eleonora simţi primele furnicături de regret. Vedea un munte de consecinţe scăpate de sub control aşternut la picioarele ei, un munte surpându-se sub ea. O clipă îşi dori să poată retracta tot ce spusese, dar nu putea. Acum, că informaţia ajunsese în lume, trebuia să-i spună totul Beiului.

Părea a fi o bucată de hârtie. Sau poate mai multe bucăţi de hârtie, un mic teanc.

Fără vreun cuvânt, Beiul străbătu cu paşi repezi holul principal şi intră în bibliotecă, Eleonora urmându-l îndeaproape.

— Care sertar era? o întrebă când ajunseră, aşezându-se la biroul colonelului. Îţi mai aminteşti?

Fata arătă spre sertarul din stânga sus, iar Beiul scotoci prin el. Când nu găsi ceea ce căuta, răsturnă sertarul cu totul. Aşezând hârtiile pe birou, le luă pe toate la mână. Când ajunse la fundul

teancului, îşi sprijini capul în palme.

— N-ar fi trebuit să am încredere în el! zise Beiul. Rectorul Colegiului Robert să se ofere să pregătească o fetiţă!

Eleonora stătea în faţa biroului, în timp ce Beiul mormăia ceva, cu capul plecat. Simţi cum îi fuge pământul de sub picioare din cauza hotărârii ei. Dintr-odată, Beiul îşi ridică capul şi, apucând-o de umeri, o privi cu atenţie în ochi.

— Eşti absolut sigură că l-ai văzut luând o bucată de hârtie din acest sertar?

Ea încuviinţă din cap, evitând privirea lui aspră şi intensă.

— E o problemă foarte gravă. Dacă ceea ce mi-ai spus este adevărat, nu-l mai putem primi sub nicio formă în casa asta! Lecţiile tale o să se încheie şi o să rupem toate legăturile cu el!

Beiul făcu o pauză şi îşi slăbi strânsoarea, părând să se adune.

— În acelaşi timp, trebuie să ai grijă să nu faci acuzaţii false. După învăţăturile lui Mohamed, este unul dintre cele mai mari patru păcate.

Da, sunt sigură.

— În acest caz, există o singură cale.

Dacă-mi daţi voie să-ntreb, încercă ea să afle, *ce conţinea bucata aceea de hârtie?*

Beiul închise ochii şi respiră adânc de câteva ori, după care scoase o bucată goală de hârtie şi un stilou din sertarul de sus al biroului.

— Ce a luat pastorul nu era important, răspunse el. Ce contează este că nu mai putem avea încredere în el.

Cu Eleonora privind peste umărul său, Beiul compuse apoi o scrisoare scurtă:

Stimate pastor James Muehler,

Cu părere de rău, vă aduc la cunoştinţă că lecţiile între Domnia Voastră şi domnişoara Eleonora Cohen nu mai pot continua. Din pricina unor împrejurări care nu ţin de voinţa noastră şi pe care, din păcate, nu le putem discuta, ne vedem nevoiţi să încheiem aranjamentul nostru de urgenţă.

Domnişoarei Cohen i-au plăcut foarte mult lecţiile Domniei Voastre şi vă doreşte toate cele bune pe viitor, la fel cum vă doresc şi eu. Sperăm amândoi că această decizie nu vă va provoca prea mult deranj sau supărare.

Al dumneavoastră sincer,
Beiul Moncef Barcous

Beiul reciti scrisoarea şi se uită la Eleonora pentru aprobare, după care o împături şi o băgă într-un plic. Şi aşa, dintr-odată, lecţiile luară sfârşit. Făcuse ceea ce trebuia, ştia asta, dar nu se simţea deloc bine. După ce încercă să citească timp de câteva ore în bibliotecă, Eleonora luă prânzul, urcă din nou în camera ei şi se băgă în pat, gândindu-se la cuvintele generalului Krzab către soţia sa, cu privire la natura adevărului: *Un peşte alunecos, cu solzii lucind pe sub apă şi un luptător nobil în cârlig, dar greoi ca plumbul pe fundul bărcii.* Era adevărat. Oricât de mult ar fi admirat ea adevărul de la distanţă, de aproape era mult mai complicat.

În dimineaţa următoare, Eleonora se trezi la auzul clanţei şi al cântecului blând şi familiar fredonat de doamna Damakan. Visele ei se pitiră în cele mai îndepărtate unghere ale camerei, sub mobilă şi în crăpăturile dintre scândurile podelei. Frecându-şi ochii, se ridică din pat şi o urmă pe doamna Damakan în sala de baie. Aerul era apăsător din cauza condensului şi al mirosului de săpun. Dimineaţa îşi lipise faţa de fereastra mică de deasupra chiuvetei, ca un cerşetor. Eleonora îşi simţi pielea strângându-se când se băgă în cadă. Simţi un fior străbătându-i spatele şi trasă cu degetul litera S pe o bucată de faianţă albastră.

Ridicându-şi braţele pe marginea căzii, îşi lăsă capul pe spate, pentru ca doamna Damakan să-i mototolească părul într-un ghem de clăbuc. Nu ştia ce să facă. În lipsa lecţiilor, viitorul se întindea precum valurile, săptămâni şi luni ridicându-se şi prăbuşindu-se într-un ocean de timp luat de-a valma. Nu regreta ce făcuse – procedase corect –, însă deplângea pierderea lecţiilor şi se temea că poate acuzaţiile ei fuseseră false. Poate doar îşi imaginase că pastorul

deschisese sertarul. Poate fusese doar curios. Relaxându-se, îşi prinse genunchii cu braţele. Se zărea în suprafaţa întunecată a pereţilor căzii, pielea ei roz, curată şi părul plin de spumă, înalt ca o tartă austriacă. Când atinse apa cu bărbia, se gândi la bobocii de liliac.

— Eleonora…

Doamna Damakan îi pronunţă numele cu grijă, ca şi cum ar fi fost o inscripţie de pe spatele unei amulete. Umezindu-şi buzele, îşi aduse scăunelul în faţa căzii. Avea baticul căzut pe ceafă, dezvelindu-i părul alb ca lâna întreţesut cu şuviţe negre.

— Ai făcut ce trebuia, spuse ea. Ai procedat corect.

Eleonora nu ştia cum de aflase bătrâna slujnică ce se întâmplase. Această declaraţie, însă, că procedase corect, fusese pronunţată cu atâta încredere, încât îi alungă toate îndoielile, cel puţin pe moment.

— Ai făcut ce trebuia, repetă doamna Damakan.

Spunând acestea, femeia scoase dopul şi îşi adună lucrurile în grabă, lăsând-o pe fată singură să urmărească vârtejul de apă scurgându-se cu zgomot din cadă. Când dispăru şi ultima picătură de apă cenuşie, simţi un fior străbătând-o de la umeri până la genunchi şi simţi mici înţepături pe suprafaţa întregii pieli.

Capitolul şaisprezece

Faptul că nu mai avea lecţii nu schimbă cu mult programul zilnic al Eleonorei. Se trezea în continuare la aceeaşi oră, făcea baie şi cobora să ia micul dejun cu Beiul. După-amiezile şi le petrecea în fotoliul ei sau la biroul colonelului, răsucindu-şi o şuviţă de păr în timp ce citea. Biblioteca Beiului era suficient de bogată pentru a o ţine ocupată câţiva ani, însă, în absenţa pastorului Muehler în spatele ei, în lipsa îndemnurilor sale constante, îi venea greu să se concentreze. În timp ce citea, înaintând cu greu prin analele istoriei antice şi printre discursuri, dezgropând rivalităţile şi disputele meschine ale secolelor trecute, gândurile îi zburau adesea de la textele asupra cărora stătea aplecată. Nici măcar lecturile mai puţin pretenţioase, precum teancul de romane poliţiste pe care le descoperise alături de *Operele complete* ale lui Honore de Balzac, nu îi mai captau atenţia.

Deşi povestea cu pastorul Muehler fusese tranşată, Eleonora se întorcea la ea tot timpul. Cu privirea pierdută pe tapetul din faţa ei, îşi amintea incidentul: sertarul deschis, pastorul strigând-o pe nume la ieşirea din încăpere. Propriul ei rol în toată afacerea aceasta, ştia şi ea, era crucial. Nu avea nicio îndoială că-l văzuse pe pastor răscolind prin sertarul colonelului, că acesta băgase o bucată sau un teanc de hârtii în servieta sa şi că ea procedase corect spunându-i totul Beiului. Nu era o situaţie complicată, încerca ea să se convingă. Pastorul Muehler furase ceva şi, drept urmare, Beiul nu-l mai dorea în casa lui. Şi totuşi, ceva în toată această poveste o deranja. Nu înţelegea de ce pastorul ar fi vrut să fure ceva de la Bei, nici de ce reacţionase Beiul atât de aspru. Poate era influenţa romanelor

poliţiste pe care le citise, poate era intuiţia ei. Indiferent cum privea lucrurile, Eleonora nu putea scăpa de gândul că această poveste cu pastorul Muehler era legată cumva de tânărul acela ciudat de la cafeneaua Europa şi poate chiar de biletul criptat pe care pastorul i-l arătase cu doar câteva săptămâni înainte de destituirea sa.

Chiar în acea perioadă, între încheierea lecţiilor sale şi sfârşitul Ramadanului, Beiul începu să-i propună diferite excursii în afara oraşului. Dacă discutau despre Homer, îi spunea că ruinele cetăţii Troia fuseseră descoperite recent, la mai puţin de o zi de mers de Stambul. Dacă îl întreba ceva legat de arhitectul Sinan, începea să laude interiorul moscheii Sultanului Ahmed. Nu doar o dată aminti de priveliştea minunată a oraşului de pe acoperişul fortăreţei Rumelihisan, adăugând că era de departe cel mai frumos loc pentru picnic din tot Stambulul. Nedorind, însă, s-o forţeze, Beiul Moncef nu-i propuse niciodată în mod direct aceste ieşiri, iar Eleonora nu-l refuză nici ea în mod direct niciodată. Făcând sugestii şi şovăind, se întorceau mereu în aceleaşi poziţii, ca un rege şi o tură într-un veşnic joc de şah. Beiul lăuda frumuseţea zilei, iar Eleonora încuviinţa din cap, cu gândurile pierdute în alte zări.

Într-o după-amiază, spre sfârşitul Ramadanului, Eleonora stătea la biroul colonelului din bibliotecă, citindu-l pe Aristofan. Peste noapte plouase, o scurtă furtună de vară. Din această cauză, doamna Damakan dăduse la o parte draperiile şi o lumină de după-amiază târzie scălda încăperea, îmbrăcând mobilierul şi paginile cărţii într-o lucire melancolică cu care nu era obişnuită.

Care griji nu mi-au chinuit sufletul? Şi cât de puţine mi-au fost plăcerile vieţii! Patru, mai exact, în vreme ce necazurile mi-au fost nenumărate, precum grăunţii de nisip de pe ţărm!

Eleonora oftă şi privi tapetul din faţa ei. Era acelaşi model dintotdeauna, un fundal de un roşu închis, străbătut de dungi aurii şerpuite. În timp ce îl privea cu atenţie, însă, observă pentru întâia oară că pe toată suprafaţa modelului erau presărate grupuri de săbii mici, aurite. Îşi înclină scaunul pe spate, sprijinit pe două picioare, ca

să observe mai bine întinderea tapetului, şi îşi juli genunchiul de muchia biroului. Îşi coborî privirea, iar ochii i se opriră asupra mânerului de aramă de la sertarul din stânga. Frecându-şi genunchiul, Eleonora se întrebă, aşa cum făcea adesea, ce anume căutase pastorul şi dacă găsise ceea ce căuta. În acea după-amiază, din motive pe care nici măcar ea nu le înţelese, făcu mai mult decât doar să se întrebe. Apropiindu-şi scaunul de birou, apucă mânerul sertarului cu două degete şi trase. Se aşteptase să fie încuiat, însă se deschise imediat, iar acolo, ca un cuib cu păsări ascunse în spatele unei lucarne, era un teanc de scrisori legate cu grijă cu o sfoară.

Privind înspre uşa ce dădea în hol, dezlegă sfoara şi scoase prima scrisoare. Era un plic gros, pătrăţos, o invitaţie adresată domnului Moncef Barcous. Adresa expeditorului era trecută în relief pe spatele plicului: *Consulatul american*, *Beyoğlu.* Dedesubt se afla un vultur care ţinea în gheare un glob pământesc. Deschise plicul şi scoase invitaţia. *Prezenţa titularului este solicitată la un bal mascat în cadrul Consulatului american.* În partea de jos a invitaţiei era trecută o dată din octombrie 1883, cu aproape doi ani în urmă. Punând invitaţia deoparte, Eleonora luă teancul de scrisori. Era o amestecătură de corespondenţă personală, câteva invitaţii şi două anunţuri oficiale de la palat, însă nimic din cale-afară de interesant. Era pe cale să se întoarcă la Aristofan, când descoperi, la fundul teancului, o scrisoare aparte.

Acoperită de amprente unsuroase şi praf, scrisoarea avea un aer provincial. Nu avea nici timbru şi nici adresa expeditorului, iar singurul indiciu legat de proveniența ei erau cuvintele: *Către Beiul Moncef, legat de întreţinerea doamnei Damakan.* Eleonora duse scrisoarea la nas şi inspiră un miros familiar, un drum de ţară ascuns undeva adânc, în amintirea ei. Fireşte că pastorul căutase cu totul altceva, însă mirosul acela atinse o coardă dinăuntrul ei, la fel cum o făcu şi scrisul mărunt, nesigur, de pe faţa plicului. Punând restul de scrisori la locul lor, închise sertarul, îşi îndreptă spatele şi îşi trase scaunul mai aproape de birou. Scoase scrisoarea din plic şi o lăsă să

cadă pe mapa de birou. Era îngălbenită pe margini şi împăturită în formă de pătrat, două coli de hârtie acoperite pe ambele părţi cu un scris neciteţ, grăbit.

— Domnişoară Cohen!

Înainte de a-i pronunţa numele, Eleonora îl auzi pe Beiul Moncef dregându-şi glasul şi ştiu imediat că acesta o urmărea de o vreme. Traversă încăperea şi se sprijini de marginea biroului colonelului. Văzu scrisoarea. Se uită direct la ea. Dincolo de acea privire, însă, nu făcu nicio remarcă.

— Ce citeşti? întrebă el, arătând spre carte.

Fata întoarse cotorul cărţii înspre el.

— Aristofan, citi el.

Stingherită, Eleonora netezi cartea şi o aşeză în mijlocul biroului.

— Mă gândeam, zise Beiul, că ar fi frumos să facem o plimbare la Rumelihisan.

Eleonora încuviinţă din cap, neştiind ce anume urmărea Beiul cu acea discuţie, dar bucuroasă că nu pomenise nimic de scrisoarea de pe masă.

— Florile sălbatice înfloresc, continuă el. Nu am alte întâlniri în această după-amiază. Este în apropiere şi am putea lua un coş cu mâncare, să luăm cina acolo.

Eleonora aruncă o privire prin bibliotecă, cu draperiile ei roşii, îmbâcsite, de catifea, globurile, covoarele şi rafturile pline de cărţi. Câte ore petrecuse oare în această încăpere? Era evident că Beiul îşi dorea foarte tare să meargă împreună la Rumelihisan. Măcar atât îi datora, nu?

— Ce zici? întrebă el. Ai vrea să mergem astăzi la Rumelihisan?

Da, mi-ar face plăcere să mergem la un picnic.

Puse cartea lui Aristofan la locul ei pe raft şi într-o oră plecară, călătorind de-a lungul ţărmului de vest al Bosforului, către gurile înguste ale strâmtorii. Era, într-adevăr, o zi minunată. Soarele după-amiezii târzii licărea palid, un iepure alb-maroniu ţopăia pe marginea drumului, iar Eleonora, cu faţa lipită de paravanele

dantelate, zărea din când în când stolul ei, care-i urmărea în zbor. Aşa cum îi promisese Beiul, călătoria a fost destul de scurtă.

— Asta, zise el când trăsura se opri, este Rumelihisan. Din turnul ăsta, în urmă cu patru sute de ani, Fatih Sultan Mehmet a asediat Stambulul şi a luat oraşul din mâinile bizantinilor.

Un turn de piatră turtit, care se înălţa parcă stingher dintr-o grămadă de moloz şi buruieni, Rumelihisan nu părea mare lucru la prima vedere. După ce coborâră din trăsură, îi plătiră paznicului şi urcară treptele curbate spre coroana crenelată, unde Eleonora îşi dădu seama că turnul în sine nu era cel important. Ceea ce conferea semnificaţie fortăreţei Rumelihisan era aşezarea sa la gura Bosforului şi privelişte avantajoasă pe care i-o permitea o astfel de poziţie. În acea perioadă a anului, ceasornicul fortăreţei Rumelihisan era acoperit de un strat de flori sălbatice azurii şi de smocuri de iarbă încolţite în crăpăturile din piatră. Căldura zilei se risipise, iar dinspre mare adia o briză uşoară. În timp ce Beiul pregăti masa – carne rece, pâine, brânză şi măsline –, pupezele plonjară de pe minaretele unei moschei alăturate şi îşi desfăcură aripile deasupra strâmtorii. Un şir purpuriu pe cerul de un portocaliu deschis, stolul se contractă, apoi se extinse, precum un plămân celest. Eleonora nu înţelegea ce încercau să-i transmită. După câteva ocoluri pe deasupra apei, păsările se dispersară într-un crâng de pini care mărginea Usküdarul.

Eleonora trase aer în piept şi se pierdu în frumuseţea oraşului. Spre deosebire de tabloul înrămat şi lipsit de viaţă pe care-l privea de la fereastra camerei sale, oraşul acesta era viu, plin de oameni, de strigăte, de muzică şi de mirosul pâinii coapte. Mai încolo erau domul Noii Moschei, minaretele Sultanului Ahmed. Mai era apoi casa alb-gălbuie a Beiului. Iar mai încolo, la confluenţa apelor, se afla Palatul Sultanului, bijuteria din vârful Cornului de Aur, cu pereţii săi sclipitori de marmură, turnurile cristaline şi grădinile pline de wisteria. Fata îşi muşcă buza în timp ce ultima răsuflare a soarelui se agăţa de culmea dealului şi picta pereţii palatului într-un portocaliu

şters, care pălea într-o nuanţă de roz. Pe măsură ce lumina soarelui dispărea, de dincolo de apă se auzi bubuitura unui tun.

— Cu mai mulţi ani în urmă, spuse Beiul în timp ce-i făcu semn să se aşeze la masă, am avut onoarea de a vizita palatul.

Beiul îi pregăti o farfurie şi i-o întinse peste pătura pe care era aşezată mâncarea.

— Dar poate că ştii deja toate astea, din scrisorile pe care le-ai citit astăzi.

Făcu o pauză şi duse o măslină la gură.

— Când m-am oferit să te iau în grija mea, domnişoară Cohen, nu pot spune că am fost motivat de ceva mai mult decât de simţul datoriei şi devotamentul faţă de memoria tatălui tău. Ultimele luni, însă, oricât de grele ar fi fost ele, s-au dovedit a fi cele mai mulţumitoare pe care acest burlac bătrân şi le poate aminti. Ceea ce vreau să-ţi spun, continuă el, este că nu sunt deloc încântat că-mi scotoceşti prin corespondenţă, deşi îţi înţeleg imboldul. Înţeleg c-ai putea avea anumite nelămuriri legate de scrisori şi de întâmplarea cu pastorul Muehler. Înainte să mă-ntrebi ceea ce doreşti să afli, însă, am să-ncerc să-ţi explic punctul meu de vedere, atât cât pot.

Muşcă din sandviciul pe care şi-l pregătise.

— L-ai citit pe Jean-Jacques Rousseau?

Fata încuviinţă din cap.

— În tinereţe, am fost acaparat de ideile lui Rousseau: contractul social, societatea civilă, voinţa poporului şi aşa mai departe. Ai putea spune că ideile sale au fost revelatorii pentru mine. Şi nu am fost singurul. La vremea aceea, erau mulţi tineri ca mine – fii de oameni de afaceri, de funcţionari, de ofiţeri şi de fermieri –, care îmbrăţişau cu adevărat ideile lui Rousseau. Am organizat un grup de lectură care se întâlnea o dată pe lună şi era foarte popular. Am scris, de asemenea, o serie de eseuri înflăcărate, pe care le-am publicat într-o gazetă, militând pentru drepturile omului.

Beiul o privi cu atenţie, să se asigure că îl urmărea.

— Ca urmare directă a faptului că am adoptat ideile lui Rousseau

şi am militat în favoarea acestei ideologii, am fost trimis la Constanţa. În vremea aceea eram membru al parlamentului, iar tatăl meu era un negustor foarte influent, unul dintre cei mai importanţi furnizori de textile ai armatei. Aşa că, în loc să m-arunce în temniţă, după cum probabil şi-ar fi dorit să facă, Sultanul m-a onorat cu un post diplomatic la periferia Imperiului.

Eleonora dădu din cap în semn că a înţeles.

— Odată ajuns la Constanţa, l-am cunoscut pe tatăl tău şi am stabilit cele mai importante legături de afaceri, însă, oricât de bine m-am simţit acolo, căminul meu este la Stambul. Şi astfel, când climatul politic s-a mai îmblânzit, m-am întors, dar cu condiţia să nu mă mai implic niciodată în acţiuni politice. Şi nu m-am mai implicat. Am în continuare aceleaşi convingeri, însă metodele mele s-au schimbat. De când m-am întors, Marele Vizir mi-a urmărit cu atenţie toate mişcările. Suspiciunile lui sunt nefondate, te asigur. Nu militez şi nici nu am militat vreodată pentru o revoluţie constituţională. Înţeleg însă de ce simte nevoia să mă supravegheze îndeaproape, având în vedere trecutul meu, dar şi toate suspiciunile legate de accidentul de pe vas. Cu toate astea, nu l-am bănuit nicio clipă pe pastor. Ar fi trebuit să fiu mai vigilent. Privind în urmă, toate se leagă. Nu ştiu dacă lucrează pentru palat sau pentru americani sau pentru ambele tabere, chiar, însă nu exista cale să mai putem continua cu lecţiile. Înţelegi asta, nu-i aşa?

Eleonora înghiţi şi se uită la Bei. Înţelegea ce îi spunea. Cu toate astea, mintea îi zumzăia de întrebări, ca un roi de insecte închise într-un borcan cu dulceaţă.

— Vreau să-ţi spun, de fapt, că am avut o viaţă bună, plină, dar m-am simţit şi singur, fără o prezenţă feminină şi fără copii – până acum, desigur. Ştii că-mi iau responsabilitatea de tutore al tău în serios, de aceea o să te rog să nu mai cauţi printre documentele mele. Ţi-o cer în propriul tău interes. O să ţi le dau pe toate într-o zi, dar nu acum.

Capitolul şaptesprezece

Apropiindu-se de Poarta de întâmpinare, pastorul scoase o batistă din haină şi îşi şterse transpiraţia de pe frunte. Era prima sa vizită la palat şi, deşi făcea eforturi, nu putea să nu se minuneze. Mărginită în ambele părţi de o pereche de turnuleţe masive de piatră, imensitatea impresionantă a porţii şi delicateţea sculpturilor care o împodobeau îi dădeau un aer în egală măsură ospitalier şi ostil. Şi avea sens, dacă se gândea bine. El, spre exemplu, era în relaţii bune cu palatul, dar nu ştia niciodată când se putea sfârşi ospitalitatea. Pastorul îşi împături batista şi o băgă la loc în buzunar. Unul dintre paznicii cu uniforme violete ai palatului se apropie de el şi prezentă armele.

— Poarta de întâmpinare este închisă vizitatorilor, mormăi acesta, aparent neţinând seama de contradicţia din cele spuse.

Când pastorul pomeni numele lui Jamaludin Paşa, însă, paznicul îşi coborî baioneta şi se dădu la o parte. Nimeni nu şi-ar fi dorit să se pună rău cu cineva cu care Marele Vizir avea o întâlnire în particular. Paznicul înaintă către un altul, care aştepta nemişcat la baza bastionului, iar pastorul a fost condus printr-o serie de uşi solide de lemn către biroul din cea de-a doua curte a palatului.

Odată ajuns în incinta palatului, agitaţia şi aglomeraţia Stambulului se făcură nevăzute. Simţea în continuare prezenţa oraşului, ca o lună agăţată pe cerul palid, însă grijile palatului ţineau de altă sferă, mai delicată. Pastorul Muehler privi uimit apa cristalină care se prelingea pe plăcile de marmură, o pasăre care-şi făcea cuib pentru noapte şi inspiră parfumul delicat al proaspăt înfloriţilor boboci de hibiscus. Traficul pietonal din cea de-a doua curte era destul de redus, diplomaţii, bucătarii şi muzicienii

întorcându-se la casele lor după o zi de muncă, înapoi la familiile lor, spre cafenele sau spre alte activităţi distractive nocturne. Gardianul care-l condusese acolo îi spuse câteva vorbe unui slujitor, care îl conduse pe una dintre numeroasele alei acoperite cu frunze care plecau de la Poarta de întâmpinare. Până în acel moment, întâlnirile pastorului cu Marele Vizir avuseseră loc la finele fiecărei luni, într-o locaţie secretă precum un cimitir sau o baie publică abandonată. Nu avea idee de ce îl rugase Jamaludin Paşa să vină la palat. Poate că fusese informat în legătură cu destituirea sa din slujba Beiului. Sau poate că din cauza interacţiunii recente cu ruşii. Sau poate nu era nimic; poate că Marele Vizir era pur şi simplu prea comod să părăsească palatul. Cu o mişcare a capului, slujitorul îşi făcu loc printr-un alt rând strâns de paznici şi îl conduse pe pastorul Muehler pe un coridor de marmură, cu pereţii împodobiţi cu piese de armament antic. Acesta era, potrivit slujitorului, Marele Hol al Consiliului Vizirilor. Sala de audienţe a lui Jamaludin Paşa se afla în capătul coridorului, pe stânga.

— O veţi recunoaşte de îndată ce veţi ajunge în dreptul ei, zise slujitorul, dispărând în grabă după colţ.

Şi chiar aşa se întâmplă. Placată cu gresie roşie şi verde, sala de audienţe avea aproape aceleaşi dimensiuni ca o sală de cursuri a Colegiului Robert, însă tavanul era înalt precum al unei biserici. De peretele din fund era lipit un divan pătrăţos din lemn de mahon, iar în mijlocul lui stătea întins Marele Vizir. Un bărbat agitat, îmbrăcat într-o robă de mătase albă şi purtând pe cap un turban verde, acesta avea aspectul unei rozătoare şi ochii de culoarea strugurilor necopţi. Când pastorul Muehler intră în încăpere, se ridică uşor, în semn de salut.

— Bună ziua, prietene. Sper c-ai găsit drumul până aici fără prea multă bătaie de cap.

— Da, mulţumesc, spuse pastorul. Slujitorii voştri sunt foarte binevoitori.

Marele Vizir îşi împreună mâinile laolaltă şi-şi încreţi nasul, de

parcă i-ar fi cântărit răspunsul. Era foarte atent la oaspetele său, însă nu-l invită să ia loc. De fapt, pastorul observă că nu ar fi avut unde să se aşeze. Fie că era un act premeditat ori ba, pastorul nu ştia şi nici nu-i păsa prea tare.

— Aţi dori o ceaşcă cu ceai? îl întrebă Jamaludin Paşa. Sau cafea?

— Nu, mulţumesc.

— Cafeaua făcută în bucătăria palatului este cea mai bună din lume, insistă el. Vă pot asigura că nu veţi regreta.

— Da, spuse pastorul, aranjându-şi gulerul. Îmi pot imagina acest lucru. Dar cred că am să mă abţin, totuşi. Vedeţi dumneavoastră, am probleme cu somnul. Dacă beau cafea prea târziu, nu mai pot să dorm. Sper să nu vă simţiţi ofensat de refuzul meu.

— Nici vorbă de aşa ceva!

Lovindu-şi o parte a nasului cu degetul, Marele Vizir îi spuse câteva cuvinte unuia dintre paznici, care dispăru printr-o uşă ascunsă în peretele din spate al încăperii. Păstrară amândoi tăcerea până la întoarcerea paznicului, câteva momente mai târziu; acesta aduse cu el o ceaşcă de ceai în formă de lalea, pe o tavă de argint.

— Ei bine, spuse Jamaludin Paşa, amestecând în ceai, mă gândesc c-aţi auzit veştile legate de poziţia noastră în raport cu ruşii?

— Da, spuse pastorul. Am citit un articol în gazeta de ieri.

— Aşa cum bănuiesc că vă imaginaţi, suntem mâhniţi de insinuările din raportul Ţarului. Pe de altă parte, însă, nu este vorba de o chestiune deosebit de importantă şi am dori s-o încheiem cât mai curând cu putinţă.

Pastorul mormăi că a înţeles.

— Fireşte că nu putem satisface cererile Ţarului aşa cum sunt prezentate ele.

— Fireşte că nu, zise pastorul.

— Acuzaţiile sale sunt nefondate, zise Marele Vizir, pregătindu-şi terenul pentru întrebarea următoare.

— Aşa par a fi.

— Am vrea să avem această certitudine. Bănuiesc că nu deţineţi

vreo informaţie care ne-ar putea ajuta să evaluăm posibilitatea unor represalii, în cazul în care vom refuza să-i îndeplinim cererile de despăgubire.

— Nu, răspunse pastorul. Din păcate, nu deţin astfel de informaţii.

— Nu aveţi nici legături cu ruşii, pe care le-am putea fructifica pentru obţinerea de mai multe informaţii?

Pastorul se foi şi îşi încrucişă braţele. Era limpede că Jamaludin Paşa avea cunoştinţă de asocierea sa recentă cu ruşii. Ultimul lucru pe care îşi dorea să-l facă acum era, însă, să negocieze între cele două imperii intransigente. Avea şi-aşa destule pe cap.

— Nici unele care să poată fi de folos palatului.

Jamaludin Paşa zâmbi şi îşi atinse vârful nasului.

— Am înţeles. Spuneţi-mi, cum mai stau lucrurile altfel?

— Destul de bine, răspunse pastorul. Colegiul Robert e la fel. Articolul meu despre riturile religioase ale yezidiţilor e aproape gata, iar în curând trebuie să apară un nou volum cu traducerile mele.

Încuviinţând din cap mai mult pentru sine, Jamaludin Paşa avea privirea pierdută în cutele mantiei sale. Îşi strânse apoi buzele, de parcă s-ar fi gândit la o chestiune spinoasă, apoi îşi ridică din nou privirea spre pastorul Muehler.

— Bănuiesc că n-aveţi nicio informaţie nouă pentru mine, în afara preocupărilor dumneavoastră academice.

— Nu. Nu am.

— Dar Beiul Moncef Barcous?

Pastorul îşi lăsă braţele pe lângă corp.

— Da, ei bine, au avut loc nişte întâmplări mai puţin fericite în ceea ce-l priveşte pe Beiul Moncef.

— Şi anume?

— Beiul Moncef şi domnişoara Cohen au hotărât de curând că nu mai au nevoie de ajutorul meu ca profesor.

— Şi de ce, mă rog?

Pastorul făcu o pauză să-şi adune gândurile.

— Din cauza unor împrejurări care nu ţin de ei, după cum s-au exprimat.

— Şi nu aveţi nicio idee care ar putea fi aceste împrejurări? Nu aţi insistat să vi se dea mai multe explicaţii?

— M-au informat despre decizia lor prin intermediul unei scrisori, în care menţionau în mod răspicat că nu puteau discuta împrejurările care au dus la luarea acestei decizii. Am presupus că la mijloc este o chestiune financiară.

Marele Vizir îl fixă cu privirea.

— Altceva nu vă vine în minte? E posibil ca Beiul Moncef să fi suspectat ceva?

— Aşa mi-am imaginat iniţial, zise pastorul.

Îşi aminti de incidentul din acea după-amiază, din bibliotecă. Erau mai multe persoane care l-ar fi putut vedea luând acele hârtii din birou – domnişoara Cohen, monsieur Karom, doamna Damakan –, dar chiar dacă aşa ar fi stat lucrurile, chiar dacă ar fi ştiut cu certitudine că fusese destituit din cauza spionajului, nu avea de gând să-i spună acest lucru Marelui Vizir.

— După ce mi-am analizat îndelung activităţile din acea zi, continuă pastorul, am ajuns la concluzia că nu am niciun motiv să cred că Beiul Moncef ar putea avea vreo suspiciune.

— Absolut niciunul?

— Nu, răspunse, după o pauză suficient de lungă, încât să sugereze o gândire serioasă. Absolut niciunul.

— Ei bine, spuse Jamaludin Paşa, îmi pare rău s-aud asta. Din fericire, avem alte persoane care îl urmăresc pe Beiul Moncef, persoane foarte apropiate lui.

Făcu o pauză ca să ia o înghiţitură de ceai, lăsându-i pastorului vreme să se întrebe cine puteau fi acei informatori.

— Spuneţi-mi acum, ce ştiţi despre elevă?

— Despre domnişoara Cohen?

— Da, despre domnişoara Cohen. Aţi amintit în trecut c-ar fi un

fel de savant?

Pastorul îşi descleştă mâinile transpirate, fericit că se terminase cu seria anterioară de întrebări.

— Domnişoara Cohen are o aplecare fenomenală spre limbile străine, o memorie aproape perfectă şi o înţelegere a istoriei şi a filosofiei care îi depăşeşte cu mult vârsta. Este de-a dreptul extraordinară! Cu doar două săptămâni în urmă, a redat în întregime prima carte din *Iliada,* din memorie. Am pomenit, mi se pare, că plănuiesc să scriu o lucrare despre ea.

— Da, aşa cred.

— Va fi mai dificil, acum, că lecţiile noastre s-au încheiat, dar cred că am suficiente informaţii, ca s-o pot duce la bun sfârşit.

Marele Vizir mai luă o înghiţitură de ceai.

— Vă vine în gând vreun fel în care domnişoara Cohen ne-ar putea fi de ajutor la palat?

Pastorul Muehler se foi uşor, privind în podea în timp ce se gândea. Nu voia s-o amestece pe Eleonora în intrigile palatului, dar trebuia să-şi vadă de propriul interes, mai presus de orice. Pastorul văzuse cu ochii lui ce se întâmpla cu spionii care îşi pierdeau utilitatea şi avea şi aşa prea multe pe cap ca să-şi mai facă griji şi în privinţa lui Jamaludin Paşa.

— S-ar putea… Ar putea fi utilă în cadrul Biroului de Traduceri.

— Avem deja mai mulţi traducători decât ne trebuie.

— Poate, spuse pastorul. Aveţi vreun criptograf?

— Da, avem.

— Există vreun mesaj pe care nu reuşesc să-l desluşească?

Marele Vizir se lăsă pe spate între pernele divanului, ca pentru a cântări mai bine propunerea.

— Ar fi unele care ne-au dat bătăi de cap.

— Cu puţină instruire, domnişoara Cohen ar putea deveni un criptograf foarte priceput. Pentru ea, spargerea codurilor ar fi la fel de uşoară precum învăţarea unei limbi noi.

— Interesant, spuse Jamaludin Paşa şi notă câteva cuvinte în

carneţelul negru pe care-l ţinea mereu în buzunar. Dar rudele ei? Ştiu că locuieşte cu Beiul Moncef? Mai are rude la Constanţa?

— Tatăl ei a decedat, spuse pastorul Muehler. Cred că am auzit-o cândva pomenind de o mătuşă sau o mamă vitregă, însă nu cred că mai ţin legătura.

— Ar mai fi ceva ce ar trebui să ştim despre ea? Are simpatii politice?

— Din câte cunosc, nu are aşa ceva, spuse pastorul. Este, până la urmă, doar un copil.

— Da, cred c-aveţi dreptate.

— Ar mai fi ceva ce ar trebui să ştiţi despre domnişoara Cohen, zise pastorul. Are tendinţa să-şi păstreze gândurile şi orice alte trăiri pentru ea. În ultima vreme, a refuzat să mai vorbească.

Jamaludin Paşa ridică dintr-o sprânceană, încurajându-l pe pastor să continue.

— Nu a mai vorbit de la moartea tatălui ei în accident.

Mişcându-şi uşor buzele, Jamaludin Paşa mai notă câteva lucruri în carneţelul său, după care se ridică. Aparent, întrevederea se încheiase. Scoase un săculeţ din buzunarul mantiei sale şi i-l întinse paznicului celui mai apropiat, care traversă încăperea şi i-l înmână pastorului.

— Sper să acopere deranjul dumneavoastră, spuse Marele Vizir. Ar trebui să răscumpere cu prisosinţă venitul pierdut în urma încheierii lecţiilor.

Sacul mic din piele părea mai greu decât de obicei.

— Mulţumesc, Jamaludin Paşa. Plăcerea este de partea mea.

— Dacă mai aflaţi ceva despre Beiul Moncef sau despre domnişoara Cohen, continuă Marele Vizir, vă rog să ne înştiinţaţi pe dată. Altfel, vă vom contacta noi când vom avea nevoie de serviciile dumneavoastră.

În timp ce semnificaţia acestor cuvinte cobora asupra sa, pastorul a fost condus înapoi de-a lungul Marelui Hol al Consiliului Vizirilor, înspre o uşă ascunsă, care-l scoase direct în afara zidurilor palatului.

Pitindu-se la umbra unei pescării cu obloanele trase, deschise săculeţul şi numără cincizeci de lire, de trei ori mai mult decât plata obişnuită. Aparent îi oferise lui Jamaludin Paşa o informaţie care prezenta interes.

Capitolul optsprezece

În vis, vâsleşte. Norii sunt de un violet prăfuit, iar dincolo de ei, stelele licăresc precum meduzele. De-a lungul ţărmului sunt înşiraţi o grămadă de oameni. Încearcă să-i spună ceva, însă ea nu se uită înapoi. Dacă se va uita înapoi, acest lucru nu va face decât să-i încetinească ritmul şi chiar şi aşa înaintează lent. Are un mesaj pentru persoana din turn. Mesajul e scris pe bucata de hârtie din mâna ei, iar ea vâsleşte.

Gara Hayderpaşa este un uriaş care doarme pe linia orizontului, un Ciclop la gura peşterii sale. Ridicându-se cât e de lung, cască. Şinele sunt vene care leagă degetele de inimă. Trenurile reprezintă braţele. Ceasul este ochiul lui. Dincolo de staţie se află o insulă cu un turn alb şi pătrăţos, ca o temniţă. Acolo îşi duce mesajul. Luna îi face cu ochiul. Ea înţelege.

Kiz Kulesi, se gândeşte ea. Turnul Domniţei. Numele îi persistă în minte ca mirosul de tămâie.

Încearcă să-şi amintească povestea turnului. Au fost odată ca niciodată o fată şi tatăl ei, care era Sultanul. Au urmat apoi un blestem, o cobră şi un coş cu struguri. Fata a fost încuiată în turn. Poate era implicată chiar şi Afrodita. Sau asta era altă poveste? Mai contează? Acum, că vâsleşte prin strâmtorile cu creste anevoioase şi valurile amestecate cu meduze, mai contează povestea?

Partea ciudată este că nu-şi aminteşte mesajul. Nu-şi mai aminteşte ce trebuie să-i spună persoanei din turn sau de ce. Dar ştie că este important. Ştie că mesajul este scris pe bucata de hârtie din mâna ei. Vâsleşte pe lângă gara Hayderpaşa şi un peşte ţâşneşte din apă, de pe coada lui picurând stropi de apă. Apoi mai urmează un

peşte, apoi altul. Apa este vie şi colcăie de peşte. Peştii o stropesc, zbătându-se ca nişte radiere, dar ea vâsleşte mai departe. Vâsleşte cât poate de tare dincolo de gară, printre peşti şi prin apa lentă.

Barca ei atinge uscatul cu un scârţâit. Turnul se înclină, palid şi unsuros, un beţiv care împunge noaptea cu bastonul. Când aude barca acostând, vede păsările. Este stolul ei, sute de pupeze violete şi albe, fremătând ca nişte viori. Înghit stelele. Îi spun ceva. Încearcă să-i spună ceva. Dar chiar dacă ar auzi, chiar dacă ar putea înţelege, nu vrea să ştie. Nu pentru asta a venit. Ea a venit cu un mesaj pentru persoana din turn.

Deschide uşa turnului, iar scările sunt acoperite de păsări. Este umezeală şi pretutindeni e un foşnet violet, o spirală neliniştită acoperită de voci. Îşi dă jos gluga hainei şi îşi scutură părul. Toate vorbesc în acelaşi timp, toate încearcă să-i spună ceva. Vorbesc sau cântă? Nu-şi dă seama. Îşi face loc în sus pe scări, printre păsări, înspre încăperea din vârful turnului.

În capătul scărilor se opreşte. Păsările au dispărut. Le-a luat locul o pădure de picioare şi trunchiuri. Stau adunate în jurul încăperii din vârful turnului, aşteptând sosirea mesajului. Ea le arată mesajul. Flutură bucata de hârtie prin faţa lor şi le spune că ea este cea cu mesajul. Iată-l! strigă ea. Iată mesajul pe care-l aşteptaţi! Eu sunt mesagerul! Dar n-o ascultă nimeni. Şi, chiar dacă ar asculta-o, oricum n-ar conta. Căci bucata de hârtie din mâna ei e goală.

Când se trezi, Eleonora avea fruntea acoperită de stropi de sudoare, iar faţa de pernă era umedă. Dimineaţa se întinse deasupra oraşului ca un văl, înăbuşind cu degetele sale portocalii fuioarele de ceaţă şi paznicii de noapte adormiţi. Întorcându-se pe spate, Eleonora se uită în sus la perdelele de dantelă ale baldachinului de deasupra patului ei. Din visele ei nu mai rămâneau de obicei decât nişte fragmente înceţoşate de amintiri – mirosul înălbitorului, o căprioară rănită, priveliştea unui port îndepărtat –, dar visul ăsta era diferit. Precum viziunile Penelopei cu gâştele, visul lui Pip despre sine ca Hamlet sau al lui Iacob luptându-se cu îngerii, visul acesta

era real, ceva ce putea păstra. Simţea că însemna ceva. Însă nu avea idee ce anume.

Neputând să adoarmă la loc, Eleonora se dădu jos din pat şi îşi îmbrăcă rochia de casă. Simţind ţesătura covorului sub picioarele goale, traversă ameţită încăperea şi se aşeză la fereastră, de unde urmări oraşul trezindu-se la viaţă. Spre deosebire de imaginea din visul ei, Kiz Kulesi părea masiv şi trist. Un turn colţuros din piatră, cu o cameră de observaţie deasupra şi o spirală subţire de aramă, clădirea fusese folosită în mai multe rânduri ca temniţă, far şi vamă. Acum era pustiu, din câte ştia, insula fiind locuită doar de păsări. Se vedeau o pereche de berze negre care-şi vârau ciocurile în apa mică din jurul insulei şi un sticlete singuratic pe pervazul camerei de supraveghere. Privind pasărea ţopăind dintr-un capăt al pervazului în celălalt, Eleonora avu impresia că zăreşte un licăr violet înăuntrul turnului. Îşi miji ochii în direcţia luminii soarelui, se aplecă şi întredeschise fereastra, ca să blocheze lumina orbitoare, însă nu reuşi să vadă altceva decât sticletele. Dacă înăuntrul turnului se aflase o membră a stolului ei, aceasta dispăruse.

După ce sticletele îşi luă zborul, Eleonora văzu o trăsură trăgând în faţa casei Beiului. Era un lucru neobişnuit. Beiul avea rareori oaspeţi acasă şi niciodată atât de devreme dimineaţa. Jucându-se cu cordonul, urmări trăsura cu ornamente violete şi aurii oprind pe malul apei. Apoi, uşa trăsurii se deschise. Fără să arunce nicio privire în jur, un bărbat în uniformă violetă se îndreptă direct spre uşa casei şi ciocăni. Învinsă de curiozitate, Eleonora îmbrăcă o rochie adecvată şi se grăbi să iasă pe palierul de deasupra anticamerei. Trăgând cu ochiul printre barele balustradei, îl urmări pe monsieur Karom deschizând uşa în stilul său demn obişnuit. Când văzu cine era, însă, făcu un pas înapoi şi îngenunche pe un picior.

Eleonora nu auzi ce-şi spuneau, însă, atunci când monsieur Karom se ridică, se întoarse şi se uită peste umăr în direcţia camerei ei. Văzând-o pe palier, o strigă:

— Domnişoară Cohen, aţi putea coborî, vă rog, o clipă? Este

cineva aici care ar vrea să vă vorbească.

Abia în timp ce cobora, Eleonora avu o imagine clară a bărbatului în uniformă violet. Stătea în poziţie de drepţi, rigid; pălăria era înclinată într-o parte şi purta o haină din satin violet, ornată cu nasturi de cristal. În aerul din jurul său se simţea un miros de lavandă, iar în mâna stângă ţinea un tub argintiu. Ca să nu îl privească prea insistent, fata traversă anticamera cu capul plecat. Când ajunse în dreptul uşii, monsieur Karom începu cu o prezentare formală.

— Daţi-mi voie să v-o prezint pe domnişoara Eleonora Cohen, fiica lui Yakob Cohen, născută la Constanţa, venită ulterior la Stambul şi aflată în întreţinerea temporară a Beiului Moncef Barcous.

Îndreptându-şi spatele şi mai tare, vizitatorul îşi drese vocea înainte de a vorbi.

— Domnişoară Cohen, spuse el, Slujitorul Cetăţilor Sfinte, Califul Islamului, Conducătorul drept-credincioşilor şi Padişahul Suprem al mai multor ţinuturi, Luminăţia Sa Sultanul Abdulhamid al II-lea vă solicită prezenţa în cadrul unei audienţe la palat.

Îi întinse tubul argintiu, iar ea îl luă.

— Vom trimite o trăsură mâine dimineaţă la această oră, adăugă. Sperăm că nu va fi niciun deranj.

Eleonora se uită la obiectul rafinat pe care îl primise. Ţinea cu ambele mâini, ca pe o sabie, tubul gravat cu un model floral complicat şi care avea un capac de fildeş. Era asemănător în execuţie şi model cu carcasa din care pastorul scosese jocul de cuvinte. Simţi un val de sânge urcându-i înspre tâmple, ca şi cum anticamera s-ar fi îngustat în jurul ei.

— Niciun deranj, fireşte, îl auzi ea spunând pe monsieur Karom.

Dintr-o singură mişcare, acesta luă tubul din mâinile Eleonorei, scoase invitaţia dinăuntru şi îi înapoie trimisului tubul gol.

— Suntem onoraţi, spuse, analizând invitaţia. Domnişoara Cohen este onorată de atenţia Luminăţiei Sale.

După-amiaza trecu într-un nor de neliniște și uimire. Cum de știa Sultanul cine era și de ce voia s-o întâlnească tocmai pe ea, dintre miile de oameni din Stambul, dintre milioanele de oameni din Imperiul Otoman? Eleonora nu avea nici cea mai vagă bănuială. În după-amiaza aceea, aerul din camera ei a fost încărcat de întrebări și frământări. Plimbându-se de la șifonier la pat, apoi la birou, răsfoind neatentă cartea, stând în fotoliu lângă fereastră cu mâinile încrucișate în poală, încercă pe cât posibil să se acomodeze cu veștile. În ziua următoare avea să-l cunoască pe Sultan. Suveranul a milioane de oameni, stăpânul teritoriilor de la Salonic la Basra, el, care se putea întâlni cu oricine dorea, ceruse o întrevedere cu ea, Eleonora Cohen.

În seara aceea, cina a fost servită mai devreme. Ea se așeză la locul ei obișnuit, iar Beiul Moncef, unde stătea de obicei. Monsieur Karom le aduse friptură de vită cu fasole. Crezu că nu-i era foame, însă când tăie o bucată de carne și o duse la gură, stomacul îi chiorăi zgomotos.

— Este o onoare, spuse Beiul, despăturind șervetul. Ți s-a făcut o onoare deosebită.

Eleonora încuviință din cap în timp ce mesteca. Dacă era ceva ce înțelegea în legătură cu invitația, acel lucru era onoarea ce-i fusese acordată.

— Și eu am fost invitat la palat de două ori, dar niciodată pentru o audiență formală cu Luminăția Sa.

Beiul tăie o bucată de carne și o străpunse cu furculița.

— Mă întreb, însă, care ar putea fi motivele Luminăției Sale. E cunoscut interesul său pentru…

Făcu o pauză pentru a căuta cuvântul potrivit.

— Pentru lucrurile ieșite din comun: ghicitoare, păsări vorbitoare și altele asemenea. La început am bănuit că aceasta ar putea fi motivația invitației sale, că a aflat de capacitatea ta de memorare, care e de-a dreptul extraordinară, și vrea să vadă cu ochii lui dacă e adevărat.

Eleonora își așeză tacâmurile pe marginea farfuriei, așteptând ca

Beiul să-şi continue gândurile.

— Mă întreb, însă, dacă nu mai există şi altceva la mijloc. Poate este curios în legătură cu relaţia noastră. Poate vrea să afle dacă ai văzut ceva suspicios în casă.

Eleonora nu se gândise la această posibilitate.

— Ştii bine că n-am nimic de ascuns, continuă Beiul, întinzând mâinile, ca şi cum ar fi invitat pe oricine să-l percheziţioneze. Am discutat toate astea zilele trecute, la Rumelihisan. Vreau doar să fiu sigur, pentru binele amândurora, că vei avea grijă ce-i vei spune mâine Sultanului. Nu sugerez în niciun fel c-ar trebui să induci pe cineva în eroare, cu atât mai puţin pe Luminăţia Sa sau pe Marele Vizir. Doar te rog să fii cu băgare de seamă şi să te gândeşti cum i-ar putea afecta vorbele tale pe ceilalţi.

Fata îl aprobă printr-o mişcare a capului. Înţelesese.

— Vezi, fireşte, cum sunt legate destinele noastre între ele.

Eleonora ridică furculiţa şi duse o singură boabă de mazăre la gură. Vedea foarte clar cum destinul ei era legat de cel al Beiului. El, slujnica şi majordomul erau singurii oameni din viaţa ei care se apropiau cât de cât de noţiunea de rude. Beiul era, aşa cum spunea domnişoara Ionescu despre tatăl ei, *castelul de piatră care veghează asupra livezilor mele, ploaia care le hrăneşte şi caii înhămaţi la plugul meu*. Ultimul lucru pe care şi-l dorea era să-i facă vreun rău. O miră că Beiul insista atât, însă era de înţeles; fusese o victimă a persecuţiei politice, aşa că era normal să fie îngrijorat cu privire la motivaţiile Sultanului.

După cină, Eleonora ceru voie să se retragă şi urcă în camera ei. Era încă foarte devreme şi nu era nici pe departe obosită, dar voia să fie singură cu gândurile ei. Se hotărâse deja ce rochiţă avea să poarte, dar era încă nesigură cu privire la bijuterii. Trăgând sertarul de sus al măsuţei de toaletă, se uită la mica colecţie de brăţări şi coliere. Era acolo şi pandantivul cu smarald în formă de pară, pe care Beiul i-l oferise în cea de-a treia zi a vizitei sale la Stambul. Erau acolo şi brăţările de la negustorul de aur cu ghereta lui înghesuită din

bazarul de textile. Când îşi împinse brăţările pe mână, privirea Eleonorei căzu pe semnul de carte pe care-l adusese cu ea de la Constanţa, semnul mamei sale, cu care descuiase zăvorul de la cufărul tatălui ei. Îl luă de pe masa de toaletă, îl ţinu ca pe o lupă şi-şi analiză chipul în oglindă, printre spaţiile goale din lemn. Deschise gura şi cercetă spaţiul irizat roşu-gălbui, unde i se odihnea limba. A doua zi urma să aibă o întrevedere cu Sultanul.

Eleonora ştia din operele lui Machiavelli că nu trebuia să-şi ofere sfatul, decât în eventualitatea în care Sultanul i-l cerea în mod expres. Iar dacă i-l cerea, atunci ea trebuia să-i spună adevărul, atât cât se pricepea. Cât despre cum ar fi trebuit să se comporte, nu avea nicio idee. Niciunuia dintre personajele din *Clepsidra* nu-i fusese acordată o întrevedere cu regele lor, deşi domnişoara Holvert fusese invitată la o partidă de călărie cu un prinţ austriac. Acel episod se încheiase, firește, în mod dezastruos – *singurele rămăşiţe ale zilei erau o cutie cu flori sălbatice uscate, nişte lacrimi şi un teanc de scrisori netrimise* –, dar era folositor ca exemplu negativ. Nu trebuia să se aştepte la prea multă atenţie din partea Sultanului pe durata întrevederii. Era posibil să fie distras de alte griji.

Nu ştia de câtă vreme stătea în faţa oglinzii, când se deschise uşa, iar doamna Damakan intră în cameră. Nu aducea cu ea nici prosoape, nici aşternuturi, nici alte pretexte pentru vizită. Eleonora puse semnul de carte pe măsuţa de toaletă şi închise sertarul.

— Vei merge la palat mâine, spuse doamna Damakan, aşezând o mână blândă pe umărul Eleonorei. Este o onoare.

Eleonora îşi ridică privirea spre bătrâna slujnică şi surprinse o lucire răutăcioasă în colţurile ochilor.

— Este o onoare, repetă doamna Damakan. Cred că eşti emoţionată.

— Nu ştiu…

Vorbele îi ieşiră atât de uşor, încât Eleonora cu greu realiză ce făcuse, până ce faptul se consumase deja. Nu se mai gândise de mult la vorbit. Tăcerea ei era un obicei confortabil – ascultatul,

încuviinţatul din cap, scrierea răspunsurilor care erau absolut necesare –, dar îşi pierduse de mult puterea. De-abia acum realiză acest lucru, acum, când înlăturase mantia tăcerii, lăsând-o să cadă la picioarele ei. Vraja acesta numai ea o putea rupe, aşa fusese de la bun început. Doamna Damakan aprobă din cap, aşteptând-o să-şi continue propoziţia.

— Nu ştiu ce ar trebui să spun, şopti Eleonora. După atâtea luni de tăcere, vocea îi era răguşită şi parcă îi zgâria gâtul.

Doamna Damakan îşi puse mâna pe braţul Eleonorei.

— Cum să ştii ce-ar trebui să răspunzi, când n-ai auzit care sunt întrebările? spuse ea. Ai încredere în tine! Ştii chiar mai multe decât crezi.

Bătrâna slujnică se aplecă şi o sărută pe frunte. Apoi se întoarse şi ieşi din încăpere.

Capitolul nouăsprezece

Garnisită cu cauciuc auriu şi negru, trăsura imperială aştepta pe malul apei, cu uşile, acoperişul şi harnaşamentul lucind; aveau o culoare violetă, de vânătă necoaptă. Eleonora îşi ridică poala rochiei deasupra pietrişului în timp ce străbătu aleea în urma slujitorului. Purta o rochie de mătase de un albastru pal şi pantofi negri de piele şi avea părul aranjat într-o coadă stufoasă. Îşi petrecuse toată dimineaţa pregătindu-se, făcând baie, alegându-şi bijuteriile şi stând nemişcată în timp ce doamna Damakan îi prindea părul cu agrafe. Importanţa situaţiei, însă, doar acum începea să o copleşească. Ea, Eleonora Cohen, mergea la palat pentru o întrevedere cu Sultanul. Acum nu mai era cale de întoarcere.

Pe la mijlocul aleii, Eleonora remarcă pielea strălucitoare a cailor şi ochii ca nişte perle negre şi triste. Pe măsură ce se apropia de măreţele animale, acestea se încordară şi, precum soldaţii care prezentau armele la control, fiecare dintre ei ridică piciorul stâng din faţă. Fata dădu din cap, în semn de recunoştinţă pentru omagiul lor, iar calul conducător îşi umflă nările, semn că restul puteau reveni în poziţia relaxată. Vizitiul îi deschise uşa, iar fata urcă în trăsură. Când puse piciorul pe scara trăsurii, un pescăruş ţipă de pe acoperişul casei Beiului şi porni în zbor de-a lungul Bosforului, cu ciocul său portocaliu îndreptat către palat.

Interiorul trăsurii era tapiţat cu catifea într-o nuanţă de violet închis, cu armături din fildeş, iar şipca peretelui era cusută în fir de aur. Eleonora îşi netezi poalele rochiei şi se aşeză în faţa mesagerului, cu spatele la direcţia de mers. Când caii îşi începură trapul zgomotos pe caldarâm, Eleonora se uită cum casa Beiului

dispare din raza ei vizuală, micşorându-se tot mai mult, până ce se făcu nevăzută în spatele unei curbe a drumului. Îşi privi pantofii de piele neagră, care-o strângeau, şi inspiră adânc, să se liniştească.

— V-a fost acordat un privilegiu uriaş.

Eleonora îşi ridică privirea spre slujitor. Avea ochii adânciţi în orbite şi o aluniţă mare pe nas. La început, fata crezuse că era acelaşi bărbat care o vizitase cu o zi înainte, dar acum nu mai era sigură. În orice caz, aştepta un răspuns.

— Da, zise ea. Vorbea încet, fiindcă nu se obişnuise să-şi simtă vocea vibrându-i în gât. Sunt foarte onorată.

— Este o onoare imensă să ţi se ofere o întrevedere cu Sultanul.

— Sunt profund onorată.

Huruind pe scândurile de lemn ale Podului Galata, trăsura coti la stânga, spre Bazarul Egiptean, împrăştiind nişte porumbei care poposiseră sub bolţile exterioare ale Noii Moschei. De cealaltă parte a apei, Eleonora vedea Turnul Galatei aplecându-se deasupra oraşului ca un deget acuzator. Mai încolo era cartierul Beşiktaş, tolănit leneş de-a lungul ţărmului: cheiul, moscheea Beşiktaş şi casele de pe malul apei, în mijlocul cărora distingeau cu uşurinţă faţadele galbene ale casei Beiului. Se aplecă mai aproape de fereastra trăsurii, până ce vârful nasului ei atinse paravanul. Acolo, la etajul al doilea, a treia pe stânga, era fereastra în spatele căreia îşi petrecuse atât de multe după-amiezi citind, urmărind vapoarele trecând şi imaginându-şi vieţile oamenilor de pe celălalt mal. Dacă cineva de pe această parte a strâmtorii – un negustor de peşte, un servitor cumpărând şofran din bazarul de mirodenii sau un negustor credincios făcându-şi abluţiunea la fântâna publică din afara Noii Moschei – o privise la rândul lui şi se întrebase în legătură cu viaţa ei, Eleonora nu avea de unde să ştie.

— Cunoşti protocolul curţii?

— Nu, spuse ea, ridicându-şi bărbia.

Slujitorul îşi drese glasul şi faţa sa căpătă un aer solemn.

— La curtea Sultanului sunt câteva reguli pe care oricine trebuie

să le urmeze. S-au scris cărţi întregi pe acest subiect. Din păcate, acum nu avem timp pentru ele.

Eleonora aprobă din cap.

— Primele trei cele mai importante reguli sunt următoarele: în primul rând, trebuie să faci temenele de îndată ce intri în sala de întrevederi. Când pleci capul, atinge podeaua cu fruntea.

Fata îşi atinse fruntea cu vârful degetului, ca să arate că a înţeles.

— În al doilea rând, dacă i te adresezi vreodată Sultanului, trebuie să i te adresezi cu forma reverenţioasă de Luminăţia Sa.

— Luminăţia Sa, repetă ea.

— Luminăţia Voastră, o corectă slujitorul. Dacă i te adresezi Sultanului, spune-i Luminăţia Voastră. Dacă discuţi despre el cu altcineva, lucru pe care n-ar trebui să-l faci, vei spune Luminăţia Sa.

— Luminăţia Voastră.

— În al treilea rând, trebuie să-ţi aminteşti să stai mereu cu faţa spre Sultan. Oricine ar vorbi cu tine, nu-i întoarce spatele Sultanului!

Eleonora repetă cele trei reguli în gând.

— Aceştia sunt cei trei stâlpi ai protocolului Curţii. Există multe alte reguli. Nu ai voie să-l contrazici niciodată pe Sultan, spre exemplu. Nu trebuie să-l întrerupi niciodată pe Luminăţia Sa când vorbeşte. Şi nu trebuie să-i oferi sfaturi, decât dacă ţi s-a cerut acest lucru în mod expres. Însă nu avem vreme pentru aceste reguli.

Trăsura cotise pe o stradă înclinată, şerpuită, mărginită de prăvălii şi înecată de un fluviu prăfos de negustori. Caii încetiniră în timp ce trecură prin mulţimea de oameni – valuri albe ca zăpada pe capetele beduinilor, cuţite caucaziene prinse în curele ornate ţipător şi tatuaje geometrice pe bărbiile şi frunţile femeilor barbare –, sporind cu toţii larma de pe dealul ce ducea la palat. Poarta de întâmpinare era o privelişte cum nu mai văzuse. Cu un acoperiş din şindrilă verde ca valurile, poarta era apărată de şase paznici, doi care s-o deschidă şi alţi patru care să ţină curioşii la distanţă. În faţa mulţimii, Eleonora observă un bătrân de la ţară, care avea un turban ros. Ţinând o oaie strâns sub braţ, îşi agita bastonul şi repeta un

singur cuvânt la nesfârşit, ca şi cum repetiţia ar fi putut îndrepta cumva un rău care i se făcuse.

— Ce doreşte? întrebă Eleonora, în timp ce coborau din trăsură.

Slujitorul o privi o clipă, absent. Când înţelese la cine se referea, pufni sfidător.

— Rugăminţile oamenilor pentru Luminăţia Sa nu se mai sfârşesc.

Discuţia ar fi putut continua, însă în momentul acela porţile se deschiseră şi un paznic îi conduse în grabă în incinta palatului. Mirosind a iasomie, livezile palatului erau amenajate în cercuri concentrice, plantate fiecare în parte cu o varietate de pomi înfloriţi. Slujitorul o conduse pe Eleonora pe o alee lată, mărginită de arbuşti tunşi simetric, trecând pe lângă paşi şi ieniceri care înaintau tăcuţi, ca şerpii prin apă. Slujitorul mergea repede, nelăsându-i timp să admire fântâna uriaşă cu gresie albastră şi albă din centrul grădinilor sau să zăbovească cu privirea asupra clădirilor care se iveau printre frunze. Se opri într-un sfârşit acolo unde se terminau grădinile, în faţa unei porţi aproape la fel de mari ca prima. Era păzită de patru bărbaţi în uniforme în aceeaşi nuanţă de violet-deschis ca trăsura imperială. Erau, fără doar şi poate, cei mai voinici bărbaţi pe care îi văzuse Eleonora vreodată, fiecare dintre ei la fel de înalt ca un cal şi cu musculatura picioarelor conturându-se prin uniforme.

— Acesta, spuse slujitorul, arătându-i o bucată de stofă verde cam zdrenţuită, aşezată pe o placă de gresie din dreptul porţii, este drapelul Profetului Mahomed, pacea fie cu el.

Eleonora se apropie de drapel, pe care erau brodate nişte litere argintii. *În numele Domnului, cel milostiv și măreț.*

— Marchează intrarea către încăperile private ale Luminăţiei Sale. Eu nu pot trece mai departe de acest punct.

Slujitorul le făcu semn paznicilor, apoi îşi luă rămas-bun şi porni în grabă pe o alee lăturalnică. Eleonora rămase câteva clipe în dreptul drapelului Profetului înainte să vorbească.

— Iertaţi-mă, li se adresă ea paznicilor. Să stau aici sau pot aştepta în altă parte?

Privind drept înainte, către un punct nedefinit din apropiere, paznicii rămaseră tăcuţi. Încă nesigură pe vocea ei, Eleonora se gândi că era posibil să nu se fi exprimat suficient de clar.

— Aici trebuie să aştept? repetă ea, pe un ton mult mai ridicat.

Cu toate astea, paznicii nu se clintiră deloc. Era ca şi cum nu vorbise deloc.

— Iertaţi-mă!

Înaintă un pas şi făcu cu mâna prin faţa gardianului care era cel mai aproape de ea. Avea nişte ochi de un albastru-închis, ca nişte bijuterii mici, iar o cicatrice lată îi cresta obrazul de la tâmplă până la gură. Coborându-şi privirea, acesta o privi, apoi îşi duse palmele la urechi şi clătină din cap. Era surd, se părea. Indicându-i o bancă de cealaltă parte a porţii, paznicul îşi reluă poziţia.

Eleonora nu avea chef să stea. Era prea nervoasă. Cu toate astea, urmări cu privirea degetul gardianului spre banca de marmură şi se uită la grădina din care tocmai venise. În acel moment, observă câteva păsări din stolul ei cocoţate pe cel mai înalt nivel al fântânii. Iată-le acolo, patru pupeze violet-alburii, veghind-o în acea zi memorabilă. Simpla lor prezenţă acolo îi dădu încredere. Iar când a fost condusă dincolo de poartă în sala de audienţe a Sultanului, ştia că păsările o vor aştepta la uşă.

Pereţii sălii de audienţe erau decoraţi cu o stucatură în culori de verde, roşu şi albastru. Dinspre un paravan bogat ornamentat veneau valuri de lumină, tavanul era în culorile păunului, iar în aer plutea un parfum uşor de liliac. Era mult mai mică decât s-ar fi aşteptat, aproape de dimensiunea camerei ei din casa Beiului. Un rând ordonat de viziri şi slujitorii lor stăteau cu spatele spre peretele din dreapta. La stânga ei, Jamaludin Paşa, Marele Vizir, stătea aşezat pe un fotoliu de lemn supradimensionat. Iar în centrul peretelui din spate, culcat pe un divan cărămiziu generos, era însuşi Sultanul, Luminăţia Sa, Abdulhamid al II-lea. Sultanul era un bărbat slab, cu sprâncene negre şi stufoase, o mustaţă îngrijită şi buzele precum două cireşe. Era teribil de ciudat să-l vadă în carne şi oase. Eleonorei

i se făcu pielea de găină. În faţa ei era chiar Sultanul Imperiului Otoman, Califul Islamului. Era unul dintre cei mai importanţi oameni din lume şi era un om ca oricare altul.

Se aplecă pe un genunchi, aşa cum o instruise slujitorul, şi îşi lipi fruntea de podeaua rece de marmură. Când se ridică, Marele Vizir zâmbea şi se foia în fotoliu. Îşi aranjă turbanul, după care scoase un mic carneţel din faldurile caftanului său.

— Domnişoară Cohen, după cum îţi poţi închipui, avem o mulţime de chestiuni de rezolvat zilnic. Cu toate acestea, Luminăţia Sa a fost foarte intrigat de cele aflate despre tine, despre studiile tale, povestea vieţii tale…

— Într-adevăr.

Eleonora abia auzi ce spusese Sultanul, însă atunci când vorbi, toată lumea din încăpere amuţi. Se înclină din nou şi îşi simţi trupul străbătut de un fior. Îi vorbea ei direct, îşi spuse. Simţea cum începeau să-i transpire palmele.

— Te-ar deranja, începu el, dacă ţi-aş pune câteva întrebări? Am auzit o mulţime de lucruri incredibile despre tine, însă uneori e greu să-ţi dai seama ce e adevărat şi ce nu, doar din auzite.

— Da, spuse Eleonora. Avea un glas pierit. Vă mulţumesc, Luminăţia Voastră.

— Este adevărat că ştii să citeşti în cinci limbi diferite?

Eleonora numără în gând. Nu voia să-l contrazică pe Sultan, dar adevărul era că ştia să citească în şapte limbi: română, greacă, latină, turcă, franceză, engleză şi arabă.

— Dacă îmi permiteţi, Luminăţia Voastră… Nu este adevărat.

Marele Vizir notă ceva în grabă în carneţelul său.

— În câte limbi ştii să citeşti?

— În şapte, Luminăţia Voastră.

— Şi este adevărat, continuă Sultanul, cu un zâmbet glumeţ, că ai citit toate cărţile din biblioteca tutorelui tău, prietenul nostru Beiul Moncef Barcous?

— Luminăţia Voastră, am citit multe cărţi din bibliotecă, dar nu

le-am citit pe toate.

Sultanul încuviinţă din cap.

— Şi care este preferata ta?

— *Clepsidra,* Luminăţia Voastră.

Eleonora îi aruncă o privire Marelui Vizir, care îi nota răspunsurile în carneţel.

— *Clepsidra…* zise Abdulhamid. Nu cred c-am mai auzit de această carte.

— Este de-a dreptul minunată, Luminăţia Voastră!

Sultanul se întoarse către Marele Vizir:

— Ai citit *Clepsidra!*

— Nu, Luminăţia Voastră, nu am citit-o.

Sultanul se întoarse atunci spre şirul de viziri din stânga sa.

— A citit vreunul dintre voi *Clepsidra*?

Se auziră nişte murmure, apoi unul dintre viziri luă cuvântul:

— Luminăţia Voastră, nu credem că această carte a fost tradusă în turcă.

— Ei bine, atunci va trebui s-o traducem…

Chiar în acel moment, în încăpere intră un slujitor şi şopti ceva la urechea lui Jamaludin Paşa. Acesta încuviinţă printr-o mişcare a capului, iar slujitorul ieşi la fel de tăcut precum intrase.

— Eu, unul, continuă Sultanul, sunt uşor subiectiv când vine vorba de romanele poliţiste sau de aventuri. Autorii mei preferaţi sunt britanicii Edgar Allan Poe şi Wilkie Collins, deşi există şi nişte scriitori francezi pe care-i admir.

Sultanul se opri din vorbit şi privi spre tavan.

— Apoi, fireşte că sunt atrăgătoare şi povestirile arabe şi persane.

Înainte ca Eleonora să poată răspunde, alt slujitor intră în încăpere şi îi întinse Marelui Vizir o telegramă.

— Luminăţia Voastră! zise Jamaludin Paşa, după ce termină de citit telegrama. Îmi pare rău să vă întrerup discuţia cu domnişoara Cohen, dar tocmai mi-a fost adusă la cunoştinţă o chestiune ce nu suportă amânare.

Unul dintre paznici făcu un pas în faţă pentru a o conduce pe Eleonora afară din încăpere, dar Sultanul ridică mâna şi îl opri.

— Poate rămâne, spuse el. Nu va dura mai mult de câteva minute, bănuiesc, şi n-aş vrea s-o lăsăm pe invitata noastră să aştepte afară.

— Da, Luminăţia Voastră, spuse Jamaludin Paşa. Fireşte!

Mai citi încă o dată telegrama înainte să expună conţinutul pe scurt, în faţa tuturor dregătorilor.

— Amiralitatea Imperială Germană ne aduce la cunoştinţă că *Mesudiye* continuă să fie hărţuită de vasele ruseşti transportatoare de torpile, chiar şi după retragerea către Sinop. Ni s-a raportat că s-au făcut numeroase încercări de a-i contacta pe comandanţii navali ruşi, atât în Sevastopol, cât şi în Sankt Petersburg, fără reuşită. Tăcerea ruşilor poate fi privită ca o declaraţie oficială de război.

Abdulhamid oftă şi-şi prinse cu degetele baza nasului.

— Telegrama vine chiar de la generalul von Caprivi. Spune că înţelege caracterul delicat al situaţiei şi că respectă suveranitatea noastră în cel mai înalt grad. Cu toate acestea, repetă recomandarea sa de a interveni în forţă.

— Şi care ar fi recomandarea ta? întrebă Sultanul.

— Aş recomanda să-i dăm căpitanului de pe *Mesudiye* mână liberă să răspundă cum crede de cuviinţă. Torpiloarele ruseşti noi au un soi de armură, însă nu vor rezista în faţa cuirasatelor.

— Şi nu există alte opţiuni?

— Niciunele, din câte-mi dau seama. Vă-nţeleg reticenţa faţă de navele de război ruseşti, Luminăţia Voastră, însă se află în ape otomane. Dacă nu răspundem provocărilor din apele noastre, ne vom eroda poziţia în Marea Neagră. Să nu facem nimic ar însemna să ne recunoaştem frica, atât în faţa Sankt Petersburgului, cât şi în faţa Berlinului.

După ce se gândi câteva clipe la răspunsul Marelui Vizir, Sultanul se întoarse către rândul de viziri din stânga sa.

— Sunteţi cu toţii de acord cu Jamaludin Paşa?

Urmă un cor de încuviinţări din cap şi mormăieli. Încruntându-se,

Abdulhamid îşi pipăi tivul caftanului. Părea absorbit de modelul materialului. Apoi îşi ridică privirea spre Eleonora.

— Ce crezi? întrebă el. Ce ai recomanda?

— Eu?

— Da. În calitate de fostă rezidentă a provinciilor de pe malul Mării Negre şi ca persoană ce studiază istoria, care ar fi recomandarea ta?

Marele Vizir tuşi gălăgios în pumn, apoi îşi notă câteva cuvinte în carneţel.

— N-aş putea spune, începu Eleonora. Nu cred că înţeleg contextul problemei.

Slujitorul îi spusese să nu-i ofere Sultanului sfatul ei, decât dacă i se cerea acest lucru în mod explicit, iar Luminăţia Sa îi ceruse în mod clar sfatul. Cu toate astea, ea nu ştia mai nimic despre politică, în afara celor citite în cărţi. Muşcându-şi buza, Eleonora se gândi la toate cărţile pe care le citise, încercând să-şi amintească o situaţie similară.

— Poate că situaţia este oarecum asemănătoare cu cea a Bitiniei după ascensiunea regelui Mithridates, Luminăţia Voastră, spuse ea în cele din urmă.

— Continuă, spuse Sultanul.

— După Appian, Bitinia şi Roma erau amândouă ameninţate de regele Mithridates. Totuşi, situaţia Bitiniei era mai precară. Ştiind acestea, Roma reuşi să-i întărâte pe conducătorii Bitiniei să lupte împotriva lui Mithridates. Bitinii au pierdut lupta şi au suferit pierderi imense, însă înfrângerea lor le-a oferit romanilor timp să-şi adune forţele.

Sultanul se gândi câteva momente, înainte de a vorbi.

— Atacând vasele de război ruseşti, am provoca o luptă care e mai mult în interesul nemţilor…

— Luminăţia Voastră! îl întrerupse Marele Vizir. Tocmai mi-a fost adusă la cunoştinţă o chestiune de extremă importanţă şi cu caracter secret. Am putea discuta în particular?

Capitolul douăzeci

După ce sala de audienţe se goli, Jamaludin Paşa se ridică din jilţul său şi se apropie de divanul Sultanului.

— Ce te frământă, Jamaludin Paşa?

— Luminăţia Voastră, zise el, permiteţi-mi să vă vorbesc liber!

— Te rog!

— Sper să îmi iertaţi întreruperea întrevederii cu domnişoara Cohen, dar trebuie să spun, Luminăţia Voastră, că nu cred că este înţelept să primiţi sfaturi de la un copil.

Abdulhamid îşi netezi firele de păr de pe ceafă.

— Şi de ce nu?

— În primul rând şi foarte important, domnişoara Cohen nu înţelege situaţia noastră politică, nici relaţia noastră cu ruşii, nici pe cea cu nemţii. Ea însăşi a recunoscut acest lucru. În al doilea rând, este ceva nemaiîntâlnit ca un monarh să-i ceară sfatul unui copil, indiferent de împrejurări. Iar în al treilea rând, nu ştim nimic despre simpatiile ei politice. Ar putea transmite chiar acum informaţii către Beiul Moncef sau pastorul Muehler. Ar putea fi chiar ea spion pentru ruşi, pentru români, pentru francezi…

— Mulţumesc, spuse Sultanul. Îţi mulţumesc pentru punctul tău de vedere în această chestiune. Ca întotdeauna, îţi apreciez sfaturile, dar în acest caz mă văd nevoit să fiu de altă părere.

Jamaludin Paşa îşi coborî privirea spre telegramă.

— Domnişoara Cohen, continuă Sultanul, nu a auzit astăzi nimic ce nu ar putea afla chiar mâine din gazete. Iar prin înţelepciunea sfatului ei a dovedit o înţelegere destul de bună a problemei. Cât despre înţelepciunea deciziei mele de a primi sfaturi de la un copil,

eu, unul, sunt de părere că sfaturile bune sunt bune, indiferent de la cine vin. M-aş fi aşteptat să fii de acord cu asta.

— Sunt, Luminăţia Voastră!

— Mai mult, întâmplarea face ca domnişoara Cohen să fi rostit propria mea judecată în această chestiune. Dacă ar fi fost un cerşetor, dacă ar fi fost o maimuţă, dacă ar fi fost însuşi Ţarul Rusiei, aş fi primit părerea ei în acelaşi mod.

— Luminăţia Voastră, lăsând la parte provenienţa acestui sfat, mă văd obligat să vă recomand insistent să evitaţi o strategie de neutralitate.

Făcu o pauză ca să vadă reacţia Sultanului, înainte de a-şi dezvolta punctul de vedere.

— Netrăgând nici măcar un foc de avertizare, le vom ceda de fapt controlul asupra Mării Negre ruşilor. În plus, mă tem că generalul von Caprivi va interpreta lipsa noastră de reacţie ca pe un afront personal adus alianţei noastre cu kaizerul.

— Dar ce rost mai are o alianţă, prietene, dacă te sileşte să acţionezi împotriva propriilor interese?

— După cum ştiţi, Luminăţie, nemţii sunt printre cei mai importanţi aliaţi ai noştri. Ei deţin a doua cea mai importantă flotă din lume şi au jurat să ne protejeze interesele, oriunde ne-ar fi ameninţate.

— În cazul ăsta, de ce nu ne apără acum de ruşi?

Fără a aştepta un răspuns, Abdulhamid dădu ordin:

— Anunţă-l pe căpitanul de pe *Mesudiye* că a primit ordine stricte să nu deschidă focul, decât dacă se trage asupra lor, şi că trebuie să evite pe cât posibil orice provocare.

Marele Vizir rămase tăcut o vreme, apoi zise:

— Luminăţie, înţeleg că amintirea a ceea ce s-a întâmplat cu *Intikbah* vă face să fiţi rezervat în a deschide focul asupra torpiloarelor ruseşti…

— *Intikbah,* spuse Abdulhamid, ridicându-se de pe divan, nu are nicio legătură cu hotărârea mea!

Fără vreun alt cuvânt, Sultanul părăsi sala de audienţe. Clipind des ca să-şi ferească ochii de strălucirea puternică a soarelui, se plimbă pe aleile Grădinii Enderun, de la Biblioteca lui Ahmed al II-lea către dormitoarele pajilor şi înapoi. Indiferent de opiniile lui legate de implicarea flotei, era evident că ruşii încercau să îi instige să ia măsuri militare, de care să se poată folosi ulterior într-o luptă mai amplă.

Era, de asemenea, evident, în ciuda celor spuse de Jamaludin Paşa, că nemţii ar fi avut mult de câştigat de pe urma unei încleştări otomano-ruse în largul Mării Negre. Cel puţin pentru moment, neimplicarea lor era cel mai bun răspuns, oricare ar fi fost recomandările generalului von Caprivi. Abdulhamid nu era mulţumit să bată în retragere din faţa unei lupte, chiar deloc, însă, după cum spusese Darius I cu atâta înţelepciune, *Acolo unde există iscusinţă nu e necesară forţa.*

Chiar dacă ar fi vrut să răspundă în forţă, Abdulhamid ştia că Imperiul era prea slăbit să poată face faţă unui război prelungit cu ruşii. Abia îşi putea permite să asigure paza palatului, darămite personal pentru guvernele provinciale. Minorităţile cereau tot mai vehement o mai bună reprezentare, sugerând în unele cazuri autoguvernarea. Iar armata sa, cândva spaima Vienei şi a Budapestei, era acum reinstruită de generali europeni. În ciuda inaugurării unui colegiu de traduceri, a modernizării corpului de armată şi a construirii căii ferate, a tuturor schimbărilor constituţionale pe care le implementase, Imperiul se afla pe marginea prăpastiei. Cu fiecare zi care trecea, Abdulhamid simţea tot mai tare lanţurile strângându-se în jurul lui. Dacă ar putea scoate Imperiul de sub controlul Marilor Puteri, dacă ar putea mulţumi debitorii, dacă ar putea anula capitulaţiile şi îndepărta sfătuitorii militari străini, atunci poate ar reuşi să-şi impună din nou dominaţia navală în Marea Neagră. În aceste momente, însă, trebuia să acţioneze cu prudenţă.

Oprindu-se în dreptul cadranului solar din faţa dormitoarelor

pajilor, Abdulhamid îşi trecu degetele peste scobiturile care reprezentau orele zilei. Umbra acului coti pe deasupra degetelor sale şi îşi continuă drumul. Oricâtă putere ar fi avut, ştia că erau o mulţime de lucruri care nu depindeau de el. Trebuia să se descurce aşa cum ştia el mai bine între graniţele istoriei. Ce bine ar fi fost dacă Jamaludin Paşa ar fi înţeles acest lucru! Dacă sfătuitorii săi i-ar fi semănat mai mult domnişoarei Cohen, neîncorsetaţi de convenţii şi fără teamă să spună ce cred cu adevărat! Se opri să privească o pupăză cu pene albe şi violete, cocoţată pe acoperişul spiralat al sălii de audienţe. Îşi înclină capul spre stânga, apoi zbură peste apă. Asta a fost tot. După ce lovi cadranul solar cu degetele, Sultanul se îndreptă către Biblioteca lui Ahmet al II-lea.

Când intră, bibliotecarul aproape că se răsturnă cu scară cu tot, de uimire.

— Luminăţia Voastră! exclamă, după ce coborî cu grijă şi se înclină. Ce surpriză plăcută! Cu ce vă pot fi de ajutor?

— Am o rugăminte, spuse Sultanul. O rugăminte care trebuie tratată cu cea mai mare confidenţialitate.

— Fireşte, Luminăţie, porunciţi!

— În primul rând, am nevoie să aduni toate decretele şi corespondenţa legate de relaţia noastră cu Marile Puteri, în special cu ruşii şi cu nemţii. După aceea, am să te rog să faci copii după aceste materiale şi să aranjezi să-i fie predate Eleonorei Cohen, la reşedinţa Beiului Moncef Barcous.

Sultanul se opri ca să-i ofere bibliotecarului un răgaz să-şi noteze indicaţiile.

— Când ai terminat de pus în ordine materialele, vino să mă vezi şi îţi voi da o scrisoare s-o ataşezi la ele. Ne-am înţeles?

— Cum porunciţi, Luminăţie! Singura mea grijă este că volumul materialelor pe care le cereţi ar putea depăşi capacitatea unei singure trăsuri.

— Stabileşte o limită de şase cutii şi selectează documentele cele mai relevante.

— Da, Luminăţie! De îndată!

Odată ce le dădu ordinele sale bibliotecarului şi Marelui Vizir, Abdulhamid plecă a doua zi, în zori, în excursia sa anuală de privit păsările, pe lacul Manyas. Vara nu era chiar momentul ideal pentru astfel de activităţi în acea regiune, însă doctorul Benedict, celebrul ornitolog britanic care fusese invitat să conducă expediţia, avea un program foarte încărcat, iar Sultanul voia să profite cât mai mult de compania lui. Călătoria pe coasta Mării Marmara le luă aproape o zi, iar seara îşi aşezară tabăra în apropierea unui sat pescăresc căzăcesc, din partea nordică a lacului. A doua zi, călătoriră în jurul ţărmului sudic şi ridicară o tabără mai stabilă la câţiva kilometri de un sat de tătari refugiaţi. Atât cazacii, cât şi tătarii trimiseră daruri în onoarea vizitei Sultanului. În cea mai mare parte a timpului, însă, Abdulhamid şi invitaţii săi nu avură contact cu localnicii din regiunile respective. Iar în afara unei prime nopţi agitate, problema militară din Marea Neagră nu sălăşlui prea mult în gândurile Sultanului. După ce se instalară, Sultanul şi invitaţii săi îşi petrecură timpul cu binoclurile la ochi.

Deşi migraţia de primăvară se încheiase de câteva săptămâni, li se ivi ocazia să observe mai multe specii pe cale de a-şi face cuiburi şi de a-şi depune ouăle. Pe măsură ce apele lacului se retrăgeau, privighetori, egrete şi lebede îşi făceau cuiburi printre trestii şi flori sălbatice. Conducându-i pe invitaţii Sultanului de-a lungul ţărmului, doctorul Benedict le atrase atenţia asupra unui cuib de piţigoi-pungar, o construcţie în formă de pară, agăţată de ramurile unui pin. Ţesut din pânze de păianjen, păr de animale şi diverse plante, cuibul avea o intrare falsă şi o uşă-capcană, ca să încurce eventualii prădători. Pe parcursul călătoriei, Sultanul avu ocazia să întâlnească mai mult de cincizeci de specii de păsări: gâşte cu gâtul alb, granguri aurii, bâtlani de noapte, ibişi lucioşi, un stol de lopătari şi trei perechi de pelicani creţi în nuanţe de portocaliu. Cel care îi captivă, însă, imaginaţia a fost piţigoiul-pungar, cu cuibul său construit bucată cu bucată.

În cea de-a cincea şi ultima noapte a expediţiei, chiar înainte de apus, Sultanul era în cortul său, meditând la situaţia politică a Imperiului şi făcând o comparaţie cu cuibul piţigoiului-pungar, când un porc mistreţ dădu năvală în tabără. Înainte ca vreunul dintre dragomani să se dezmeticească, doctorul Benedict scoase pistolul şi împuşcă mistreţul. Deşi Sultanul nu participă la ospăţ, porunci ca mistreţul să fie jupuit şi fript în onoarea doctorului Benedict, în semn de recunoştinţă pentru eroismul său. Era un final minunat al călătoriei. Pe lângă carnea de mistreţ, invitaţii Sultanului au fost ospătaţi cu gutui umplute, friptură de miel şi o supă consistentă de orz.

Când Abdulhamid se întoarse la palat, târziu în seara următoare, îşi dădu imediat seama că ceva era nelalocul lui. Fiindcă era deja foarte târziu, însă, se duse direct la culcare. Când se trezi, se dovedi că intuiţia sa fusese corectă. Dovada era chiar mama sa, care aştepta în linişte pe un scaun din dreptul uşii camerei unde dormea.

— Bună dimineaţa, mamă.

— Aud că excursia Voastră a fost un succes, spuse aceasta, ridicându-se pentru a se înclina.

— Da, spuse el, zâmbind. Un mare succes. Am văzut trei perechi de pelicani creţi şi cuibul unui piţigoi-pungar.

— Un piţigoi-pungar! repetă ea. Minunat!

— Nu pot totuşi să cred că ai vegheat lângă patul meu toată dimineaţa, ca să afli cum a decurs călătoria.

— Nu, Luminăţie, trebuie să recunosc că nu acesta este motivul.

— Ce te frământă, mamă?

— N-aş vrea să vă întunec prima dimineaţă înapoi la palat cu îngrijorările mele.

— Dacă tu eşti îngrijorată, spuse el, ridicându-se în capul oaselor, sunt şi eu îngrijorat!

Femeia se întoarse să-l vadă mai bine.

— Am auzit ieri un zvon care m-a îngrijorat, un zvon care m-a speriat atât de tare, încât m-am văzut nevoită să-l trezesc pe primul

meu născut şi preferatul dintre fiii mei.

— Spune-mi, mamă!

— Oamenii vorbesc că i-aţi cerut fetei aceleia, Cohen, sfatul în legătură cu o situaţie militară delicată şi că plănuiţi să-i trimiteţi materiale confidenţiale pentru a le analiza.

Tăcerea lui îi confirmă că zvonurile erau adevărate.

— Nu are nicio importanţă pentru mine de unde vă primiţi sfaturile, continuă ea. Ştiu că v-am crescut suficient de bine, încât să puteţi face diferenţa între un sfat înţelept şi unul neînţelept. Dar îmi pasă de reputaţia Voastră. În interiorul palatului, oamenii au început deja să vorbească despre această chestiune, în termeni defăimători.

— Lasă-i să vorbească! spuse el. Vor vorbi mereu.

— Mă-ngrijorează foarte tare că v-aţi gândit să-i oferiţi acestei fete acces la hotărârile interne ale palatului, să-i oferiţi informaţii delicate unui copil, unei evreice despre care nu ştim nimic!

Sultanul se întoarse pe spate. Informaţia se răspândise destul de repede, chiar şi pentru standardele palatului.

— Cine ţi-a spus toate astea?

— Jamaludin Paşa.

— Iar el de unde a aflat?

— Am presupus că i-a spus Luminăţia Voastră.

— Nu, spuse Sultanul, întorcându-se pe o parte. Nu i-am spus!

Ridicându-se din pat şi despărţindu-se de mama sa, Abdulhamid îi spuse celui mai apropiat slujitor că vrea să ia micul dejun în Biblioteca lui Ahmet al II-lea. Era o cerere neobişnuită, însă slujitorul abia clipi, după care se înclină şi dispăru în grabă să anunţe personalul bucătăriei. Între timp, Sultanul se îndreptă spre bibliotecă. Aşa cum sperase, era goală. Singura mişcare pe care o remarcă era cea a unor particule de praf, iar singurul zgomot era plescăitul constant al peştişorilor argintii. Abdulhamid se aşeză la biroul bibliotecarului, aşteptă şi câteva momente mai târziu micul dejun i-a fost servit acolo. În timp ce mânca, răsfoi un registru mare şi albastru aşezat în mijlocul biroului. În el erau trecute cărţile

solicitate şi scoase din bibliotecă în decursul ultimei luni. Observă că era notată cea mai mare parte a hotărârilor şi corespondenţei privind relaţia Imperiului cu Berlinul şi Sankt Petersburgul. Cu toate acestea, registrul nu menţiona în niciun loc că el, Sultanul, ceruse acele documente. Deci măcar în această privinţă bibliotecarul se acoperise. Sultanul închise registrul. Când îşi termina ceaiul, bibliotecarul intră şi el în încăpere.

— Luminăţia Voastră! exclamă, alb ca varul. Cărui fapt îi datorez onoarea acestei vizite?

— Doream să verific cum evoluează răspunsul la solicitarea pe care am făcut-o săptămâna trecută.

Bibliotecarul se mai linişti la auzul acestei explicaţii.

— Este aproape finalizată, Luminăţie. Am speranţa că vă voi prezenta rezultatele mâine dimineaţă. Şase lăzi pline cu scrisori şi decizii oficiale.

— Foarte bine, spuse Abdulhamid, privind înspre lada cea mai apropiată. Mai am o întrebare.

— Porunciţi, Luminăţia Voastră!

— Nu am menţionat că această solicitare este una confidenţială?

— Ba da, Luminăţie, aţi menţionat acest lucru!

— Atunci de ce m-a trezit azi-dimineaţă mama mea, cu informaţia că acest proiect a ajuns la urechile întregii Curţi?

Tremurând, bibliotecarul se aruncă la picioarele Sultanului.

— N-am spus nimănui nicio vorbă! Vă jur, Luminăţia Voastră!

Sultanul privi câteva clipe spatele bibliotecarului înainte de a-i spune să se ridice.

— Eşti un om evlavios, nu-i aşa?

— Sunt, Luminăţie! Fac tot posibilul.

— Adu-mi atunci Coranul!

Bibliotecarul făcu aşa cum i se ceru şi Abdulhamid îl deschise la prima sură.

— Vei jura pe Coran, pe memoria Profetului Mohamed, pacea fie cu el, şi a califilor celor drepţi, că nu ai vorbit cu nimeni, cu absolut

nimeni despre această problemă.

Bibliotecarul puse mâna pe Coran.

— S-ar putea, Luminăţie, spuse el cu nările umflate de frică, să fi încălcat natura confidenţială a solicitării faţă de arhivistul palatului sau de copiştii care m-au ajutat. Dacă aşa stau lucrurile, îmi asum întreaga responsabilitate. Şi îmi voi înainta demisia, dacă veţi considera necesar.

— În afara arhivistului şi a copiştilor, i-ai mai pomenit de această solicitare şi altcuiva?

— Nu, Luminăţie! Dacă doriţi, voi jura pe Sfântul Coran şi pe memoria Profetului Mohamed, pacea fie cu el. Nu am spus nimănui altcuiva!

— Foarte bine, atunci, spuse Sultanul şi se ridică de la birou. Adu lăzile în camerele mele de îndată ce vor fi pregătite!

După ce Abdulhamid părăsi încăperea, bibliotecarul căzu în genunchi şi îşi lipi fruntea de podea.

Capitolul douăzeci şi unu

Eleonora stătea singură în capul mesei lucioase a Beiului, cu ochii la resturile micului dejun. Trecuse mai bine de o săptămână de la întrevederea cu Sultanul, însă amintirea acelor momente încă o urmărea, plutind pe la marginile memoriei ei ca un balon cu aer cald. Amestecă cu degetul mic în ceaiul călduţ care mai rămăsese şi duse ceaşca la buze. În dimineaţa de după întrevedere, ea şi Beiul discutaseră pe larg. Îi descrisese grădina palatului, paznicii, vizirii şi slujitorii, impasul din Marea Neagră şi sfatul ei către Sultan. Beiul îi ascultase povestirea cu mândrie şi interes, mai ales că apoi devenise clar că Sultanul îi urmase sfatul. Cea mai mare grijă a sa, însă, era dacă Sultanul sau Marele Vizir îi puseseră întrebări legate de el, de programul său obişnuit şi altele asemenea. După ce Eleonora îl asigurase că acest lucru nu se întâmplase, se relaxase. Iar în cele din urmă întrebările deveniseră mai rare. Se şterse la colţul gurii cu un şervețel. Adunând o grămăjoară de firimituri în jurul marginii farfuriei, fata încercă să-şi amintească cele mai mărunte detalii ale palatului: bolta de pe tavanul sălii de întrevederi, mirosul de liliac şi levănţică, triunghiurile argintii suprapuse brodate pe gulerul caftanului Marelui Vizir şi razele de lumină care cădeau printre ramurile nucilor ce înconjurau fântâna uriaşă.

Era pierdută în aceste amintiri, când auzi o bătaie în uşa de la intrare şi tropăitul unor paşi siguri intrând în casă. Paşii, observă ea, erau ai unor hamali ai palatului. Din pragul uşii sufrageriei, îi urmări intrând pe uşa principală ca un şir de cărăbuşi purpurii, fiecare cu câte o ladă de lemn mare cât un cufăr de pachebot. Covorul imens din anticameră fusese rulat la perete, iar lăzile au fost

stivuite, două câte două, în spaţiul dintre măsuţa de la intrare şi uşa principală. Monsieur Karom şi un slujitor de la palat supraveghează în linişte toată activitatea. Când şi cea din urmă ladă de lemn a fost aşezată la locul ei, slujitorul a scos un tub argintiu pentru documente.

— Acesta este pentru domnişoara Cohen.

— Voi avea grijă să ajungă la ea, spuse monsieur Karom.

Slujitorul îşi privi mănuşile şi spuse:

— Luminăţia Sa a cerut ca scrisoarea să-i fie înmânată direct domnişoarei Cohen şi nimănui altcuiva.

Eleonora ieşi dindărătul uşii sufrageriei.

— Bună ziua.

Întreaga adunare de hamali se întoarse s-o privească înaintând prin încăpere în papucii şi rochiţa de casă. Când ajunse în dreptul slujitorului, acesta îşi plecă capul, neştiind parcă dacă să îngenuncheze sau nu.

— Ar trebui să menţionez, spuse acesta, în timp ce deschise tubul argintiu şi desfăşură o bucată greoaie de hârtie, că misiva a fost scrisă chiar de mâna Luminăţiei Sale.

Eleonora luă scrisoarea. Era în franceză, cu o caligrafie elegantă şi sigură.

Dragă domnişoară Cohen,

Înainte de a aprofunda chestiunea lăzilor, aş dori în primul rând să îmi exprim plăcerea reală de a te fi cunoscut zilele trecute. Se poate observa de la prima vedere că eşti cu adevărat o persoană neobişnuită, în ceea ce priveşte inteligenţa şi caracterul. Am încredere că ţi-a făcut plăcere vizita la palat şi sper să avem ocazia să ne revedem în curând.

Cât priveşte lăzile, care sunt fără îndoială aşezate deja de-a lungul peretelui din anticamera Beiului, vei găsi înăuntru zece ani de rapoarte oficiale, tratate, situaţii financiare şi corespondenţă diplomatică, legate anume de relaţiile noastre cu Imperiile Rus şi German, precum şi cu alte

Mari Puteri, cum ar fi Franţa, Marea Britanie şi Imperiul Habsburgic. Te rog să analizezi aceste documente cu atenţie. În două săptămâni am să trimit din nou după tine, ca să putem discuta conţinutul lor.

Acestea fiind spuse, cred că nu mai este nevoie să amintesc că aceste documente sunt strict confidenţiale şi că nu trebuie să împărtăşeşti conţinutul lor cu nimeni, sub nicio formă.

Aştept cu nerăbdare următoarea noastră întâlnire.

Cu sinceritate,
Abdulhamid al II-lea

În cele din urmă, lăzile au fost mutate în bibliotecă şi aliniate în ordine sub un şir de ferestre ce dădeau spre portul Beşiktaş. De cealaltă parte a geamului, adia un vânt nefiresc de aspru, care venea dinspre apă, biciuind ramurile copacilor şi alungând păsările la adăpost. Înăuntru, însă, era linişte. Aroma de fum de trabuc se amestecase cu mirosul prăfuit al cărţilor vechi îmbrăcate în piele şi al coniacului, iar franjurii draperiilor grele atingeau capacele lăzilor. Ridicând capacul lăzii stanţate cu numărul unu, Eleonora se aplecă şi căută prin ea. Scoase un teanc de scrisori legate cu o panglică de mătase şi le desfăcu. Prima era într-un plic mare şi pătrăţos. Adresată general-maiorului Nikolai Karakozov, era mânjită într-un colţ cu ceva ce aducea a dulceaţă de căpşune. Nu avea nicio adresă a expeditorului. Deschise plicul. Era o invitaţie scrisă de mână la o petrecere de inaugurare a recent renovatei reşedinţe a ambasadorului francez. Negăsind nimic care să-i atragă atenţia în acest pachet, îl puse la loc pe fundul lăzii şi puse primele două dosare pe biroul colonelului.

Lada numărul unu era o harababură de scrisori între Stambul şi Sankt Petersburg: însemnări personale, invitaţii, ameninţări voalate, mustrări, justificări şi câteva cereri de azil. În cea mai mare parte, corespondenţa era în limba franceză, având inserate cuvinte în limbile turcă şi rusă. Semnificaţia acestor scrisori era în general

destul de evidentă, deşi consulul rus făcea pe alocuri referire la înţelegeri, discuţii şi oficialităţi care ei îi erau străine. În afara unei scurte pauze pentru a lua masa de prânz, Eleonora citi toată ziua. Când monsieur Karom îi bătu la uşă să-i anunţe cina, citise deja aproape jumătate din cutia cu numărul unu. Deşi avea încă unele lacune, înţelegea acum în linii mari relaţia dintre ruşi şi otomani.

În fiecare zi, timp de două săptămâni, Eleonora se afundă în lumea cutiilor de lemn, în efemeritatea diplomaţiei, a sarcasmului şi a alianţelor nestatornice. Înţelegerea ei asupra situaţiei geopolitice curente sporea pe măsură ce citea. Războiul din 1878 şi Tratatul de la Berlin care urmase îi forţaseră pe otomani să renunţe la stăpânirea lor asupra multor teritorii din sud-vestul Europei. Porturile din Crimeea le fuseseră înapoiate ruşilor, Bosnia le revenise Habsburgilor şi se născuseră astfel mai multe naţiuni noi, inclusiv regatele Bulgariei şi al României. În tot acest timp, Franţa şi Marea Britanie stăteau la pândă, aşteptându-şi momentul, ca nişte ulii.

Prinşi cum erau între Moscova şi Viena, Londra şi Paris, otomanii ceruseră ajutorul Berlinului. La porunca Marelui Vizir, fuseseră aduşi amirali germani ca sfătuitori în chestiuni militare, kaizerul fusese primit la Stambul cu o paradă imperială, iar Imperiul luase un împrumut enorm de la Deutsche Bank, destinat în mare parte finanţării tronsonului Stambul-Bagdad al căii ferate Berlin-Bagdad. O astfel de cale ferată, scria kaizerul într-una dintre scrisorile sale adresate direct Sultanului Abdulhamid al II-lea, avea să susţină ambele imperii şi ar fi servit la întărirea relaţiilor dintre ele pentru multă vreme. Kaizerul îşi parafase scrisoarea cu sigiliul oficial şi cu o formulă de încheiere informală ciudată: *Cu salutări prieteneşti în alianţă, Willy.*

În primele douăsprezece nopţi, Eleonora dormi prost, mintea roindu-i de conexiuni şi posibilităţi. În ultima noapte, însă, înainte de întrevederea stabilită cu Sultanul, nu reuşi să adoarmă deloc. Cerul era de un negru satinat infinit, presărat cu stele ca zahărul vărsat; totul era tăcut, cu excepţia câtorva pisici fără stăpân, care

mieunau pe ţărm. Un şir de vase se strecură prin strâmtoare, iar luna părea să plesnească de atâta strălucire. Eleonora se întoarse pe burtă şi îşi strânse aşternutul în jurul umerilor. Citise despre insomnie în tratatul lui Aristotel, *Despre somn şi vise,* şi în romanul *Clepsidra.* În aceste cărţi, cuvântul evoca scene romantice, cum ar fi faimoasa descriere a tânărului colonel Raicu, care nu putea să doarmă şi cutreiera grădina casei tatălui său recent decedat, cu o ceaşcă de lapte cald în mână şi cu primele note ale unei sonate încă nedesluşite pe buze. Insomnia reală, însă, era o experienţă cu totul diferită, neplăcută. Oboseala şi teama erau ca o piatră de moară în jurul gâtului ei. Îşi dorea cu disperare să doarmă, însă mintea ei nu voia să se liniştească. Emoţiile erau prea puternice.

Deschisese lăzile, pe toate şase, răsfoise sute de pagini de zornăit de săbii şi tatonări. Şi totuşi încă nu ştia ce să creadă, ce să spună atunci când Sultanul avea să-i ceară sfatul. Legate în mod inexorabil prin aşezarea geografică, Imperiul Rus şi Imperiul Otoman rămăseseră timp de mai multe secole într-o încleştare sângeroasă fără ieşire, luptându-se pentru aceleaşi teritorii lipsite de importanţă prea mare, întărindu-şi armatele şi încercând să liniştească Marile Puteri.

De trei ori sună cornul de ceaţă în acea noapte, călăuzind cargoboturile neobosite prin strâmtoare şi făcându-i pe locuitorii Stambulului să se foiască în paturi. Chiar după ce se crăpă de ziuă, cel de-al patrulea semnal o deşteptă pe Eleonora dintr-un somn care o învăluise cu doar câteva momente înainte. Ştia că nu va reuşi să mai adoarmă. Deşi mai erau ore bune până la servirea micului dejun, focul era aprins în bucătărie. Vânzătorii de pâine croncăneau în susul şi-n josul străzilor, ca nişte pescăruşi despărţiţi de stolurile lor. Iar felinele care stătuseră toată noaptea la pândă se pitiseră cu prada, pe alei urât mirositoare. În cele din urmă, Eleonora se gândi că, dacă tot nu putea dormi, să mai arunce o privire pe hârtiile din lăzi.

Nu a fost surprinsă din cale-afară să-l găsească pe Bei în bibliotecă, dar înfăţişarea lui o tulbură. Adormise în fotoliul său din

faţa focului, iar costumul îi era şifonat şi pleoapele căzute precum ale unui câine leneş. Pe masa din dreptul său erau un pahar cu ceai, o lampă cu gaz şi un teanc de scrisori. Lăzile, se părea, nu fuseseră atinse şi se aflau tot în spatele draperiilor. Eleonora închise uşa în urma ei şi, aşezându-se pe fotoliul din faţa lui, îşi strânse genunchii la piept. În timp ce-l urmări cum dormea, tăciunii pocniră în şemineu, iar printre draperii se furişă o rază firavă de soare. Într-un final, Beiul se mişcă şi deschise ochii.

— Domnişoară Cohen…

Vocea i se stinse când se uită înjur.

— E dimineaţă?

— Da, domnule, aproape.

Beiul se ridică şi-şi aranjă hainele.

— N-am putut să dorm, spuse el, cu privirea la lucrurile de pe măsuţa de lângă fotoliu.

Eleonora îşi ghemui picioarele sub rochia de casă.

— Nici eu.

Niciunul nu mai zise nimic. Beiul îşi scoase lornionul din buzunarul interior al hainei şi se uită în jur după o batistă. Negăsind niciuna, şterse lentilele cu un colţ al cămăşii. Scoase după aceea două scrisori din partea de sus a teancului de pe măsuţă şi i le întinse Eleonorei. Aceasta le luă.

— Am vrut s-aştept să mai creşti, dar a venit vremea.

— Mulţumesc, spuse ea în şoaptă, deşi nu ştia pentru ce.

— Am să te las cu gândurile tale, spuse el şi, luând restul scrisorilor, părăsi încăperea.

Schimbându-şi poziţia în fotoliu, Eleonora întoarse plicurile primite de la Bei. Prima scrisoare era cea pe care o găsise cu câteva luni în urmă în biroul colonelului. Acoperită de urme de degete şi praf, scrisoarea nu avea nici timbru, nici ştampila poştei, nici adresa expeditorului, ci doar cuvintele *Către Beiul Moncef legat de întreţinerea doamnei Damakan* scrise pe partea din faţă. O duse la nas şi inspiră. Hârtia era îngălbenită pe margini şi împăturită în formă de pătrat,

două foi de hârtie acoperite pe ambele părţi cu un scris mărunt şi nervos. Cerneala începuse deja să capete o nuanţă maronie, însă putea s-o citească fără probleme în lumina crescândă a dimineţii.

Dragul meu Bei Moncef,

Sper din suflet ca această scrisoare să te găsească sănătos şi fericit, deşi trebuie să recunosc că am îndoieli că misiva va ajunge la tine. Nu mă îndoiesc câtuşi de puţin de loialitatea mesagerului sau de dorinţa sa sinceră de a duce plicul la destinaţie. De fapt, motivul pentru care scriu această scrisoare este tocmai stăruinţa ei. Cu toate acestea, având drept mesager o femeie care călătoreşte pe distanţe atât de mari, singură şi prin regiuni aflate în război, nu pot să nu am anumite rezerve. Dar am credinţă, fiindcă nu am de ales. Firele de telegraf sunt încă la pământ, iar serviciul poştal a fost întrerupt.

După cum ştii, Constanţa a căzut în urma atacului cavaleriei regale a Ţarului, din urmă cu câteva săptămâni. Între timp, am fost martori la orori cum nu mi-aş fi imaginat vreodată: jafuri, incendieri, vandalism şi siluirea brutală a femeilor din oraşul nostru. Nu este timp pentru a descrie aceste grozăvii, deşi vor rămâne întipărite în memoria mea pentru totdeauna. Va fi de ajuns, cred, să spun că reputaţia cazacilor nu este o hiperbolă. Sunt necioplţi şi aspri, violenţi, nemiloşi şi beţivi. Soldaţii din trupele otomane nu sunt nici ei, din nefericire, cu nimic mai buni. Acele câteva sute de laşi care aveau baza în Constanţa şi-au luat zborul cu o noapte înaintea atacului, lăsând oraşul lipsit de apărare. Însă nu vreau să te copleşesc cu detalii. Fără îndoială, ţi-au ajuns deja la urechi o mulţime de astfel de povestiri, iar spaţiul de care dispun, pentru a-ţi face cunoscută o chestiune – vei vedea – de cea mai mare importanţă, este limitat. Dă-mi voie să trec direct la subiect!

În mijlocul acestei nebunii, draga mea soţie Leah a intrat în chinurile facerii. La scurtă vreme după ce a adus pe lume o fetiţă, a pierit în urma unei sângerări excesive. Nenorocirea morţii ei a pus în umbră orice bucurie pe care aş fi putut-o simţi la naşterea primului meu copil. Abia acum, după mai

multe săptămâni de la evenimentul descris, am adunat forţa necesară pentru a compune o scrisoare. Nu ajută la nimic, ştiu foarte bine, să mă gândesc la ce s-ar fi putut întâmpla în alte împrejurări, dar nu mă pot abţine să nu-mi imaginez ce-ar fi fost dacă naşterea ar fi fost asistată de medicul oraşului nostru, doctorul Husic. În locul doctorului Husic, care era ocupat cu îngrijirea răniţilor, naşterea Eleonorei a fost moşită de două femei tătăroaice care au apărut ca din senin în pragul casei noastre, chiar în clipa când au început durerile lui Leah.

Au fost mânate spre casa noastră, după cum mi-au povestit ulterior, de o profeţie străveche, anunţată de o încrucişare de semne – nişte păsări, un cerc de cai, faza Lunii şi altele asemenea. Trebuie să recunosc că nu am cunoştinţă de natura acestor semne şi nici nu mă încred prea mult în ele. Şi totuşi ceea ce ştiu este că aceste două femei, dintre care una este purtătoarea acestui mesaj, mi-au fost de mare ajutor. Nici nu-mi închipui ce m-aş fi făcut fără ele! Au consimţit să rămână cu mine, să mă ajute în gospodărie, până la plecarea lor la Stambul. După cum am menţionat în telegrama mea din urmă cu o săptămână, amândouă vor fi în căutarea unei slujbe odată ce vor ajunge la Stambul şi le recomand cu dragă inimă pentru orice ocupaţie disponibilă în gospodăria ta.

Pe măsură ce această scrisoare se apropie de sfârşit, trebuie, de asemenea, să îţi adresez şi eu o rugăminte. Având în vedere că fiica mea a rămas cu un singur părinte în viaţă şi nu prea multe rude apropiate, mă văd nevoit să îi fac un rost, în cazul în care mi s-ar întâmpla ceva. Aşa cum m-am exprimat şi anterior, te văd ca pe unul dintre oamenii cei mai onorabili, mai cinstiţi şi mai buni din câţi cunosc şi aş fi onorat s-o las pe fiica mea în grija ta, în eventualitatea în care mi s-ar întâmpla ceva. Sper să iei în calcul această rugăminte, lăsând la o parte împrejurările în care a fost trimisă. Şi sper sincer să ne revedem în curând, în vremuri mai fericite!

Până atunci, rămân al tău prieten loial,
Yakob Cohen

Când termină de citit scrisoarea, Eleonora o împături, respectând

cutele iniţiale, şi o băgă la loc în plic. Strângându-şi cordonul rochiei, îşi mută privirea spre tăciunii cenuşii ai focului din timpul nopţii. O mulţime de gânduri îi trecură în viteză prin cap şi dispărură înainte de a avea ocazia să le reţină. Erau atât de multe lucruri la care ar fi vrut să se gândească: violenţa naşterii ei, profeţia, caii şi păsările. Tatăl ei nu părea să le fi dat prea mare importanţă semnelor doamnei Damakan, iar Eleonora avea o încredere nestrămutată în tatăl ei. Şi totuşi, era acolo, înşirat pe acele pagini, un destin scris deja, o credinţă străveche a cărei provenienţă îi era necunoscută. Avea atâtea întrebări despre tatăl ei, despre stolul ei, despre doamna Damakan şi despre Bei, despre naşterea ei, moaşe, profeţii… Şi de ce nu îi vorbise nimeni niciodată despre toate lucrurile acelea? Era atât de absorbită de aceste întrebări, încât aproape uită de cea de-a doua scrisoare. Adresată şi aceasta Beiului Moncef Barcous şi datată la mijlocul lunii februarie, era mai scurtă decât prima. Fata scoase hârtia din plic şi o citi în viteză.

Către Beiul Moncef Barcous,

Vă mulţumesc pentru condoleanţele dumneavoastră sincere. Yakob mi-a povestit adesea cât de mult vă iubea şi vă stima. Acum pot înţelege de ce avea acele sentimente. A amintit, de asemenea, odată, că v-a rugat să preluaţi rolul de tutore al Eleonorei, dacă i s-ar întâmpla vreodată ceva. Deşi eu sunt, după cum bine ştiţi, mătuşa şi mama vitregă a fetei, mă văd nevoită, din păcate, să vă cer să vă achitaţi de datoria mai sus menţionată. Îmi vine greu să vă cer acest lucru, însă nu sunt în acest moment în situaţia de a avea grijă de Eleonora. Cât priveşte grijile băneşti, pe care le-aţi exprimat în telegrama anterioară, vă rog să vă serviţi de suma câştigată de Yakob la Stambul, oricare ar fi ea. Ar trebui să fie mai mult decât suficientă pentru a acoperi cheltuielile Eleonorei.

Vă mulţumesc pentru înţelegere,
Ruxandra Cohen

Eleonora se ridică în picioare şi puse amândouă scrisorile pe masa din faţa ei. Simţi un gust înţepător în gât, urmat de o senzaţie de amorţire. Ruxandra răspunsese într-adevăr la telegrama Beiului. Vestea aceasta se dovedea ciudat de mângâietoare. Deşi conţinutul scrisorii o îndurerase foarte tare, dovedind cât se poate de limpede că Ruxandra o abandonase fără nicio remuşcare, spulberarea speranţei era în sine o eliberare. Eleonora nu putea spune că era supărată că Beiul îi ascunsese adevărul în tot acel timp. Era de înţeles că dorise s-o scutească de durerea unei astfel de veşti, atât de curând după moartea tatălui ei. În orice caz, nu acestea erau întrebările care o frământau cel mai tare în acel moment. Mintea îi era încă acaparată de cai, păsări şi profeţii străvechi. Şi o singură persoană îi putea oferi răspunsuri la întrebări.

Eleonora se strecură afară din bibliotecă. Făcând tot posibilul să se liniştească, să se concentreze pe sarcina pe care o avea de îndeplinit, se opri şi-şi atinse pieptul cu mâna. Bătăile inimii răzbăteau prin materialul subţire al rochiei. Trase aer în piept, îşi goli mintea şi, pas cu pas, traversă sufrageria, trecu pe sub lumina slabă a candelabrului şi intră în bucătărie. Cu o duşumea fără covor şi expusă curentului, bucătăria mirosea a ulei de gătit şi ceapă. În afara unui şir de tigăi agăţate deasupra plitei, încăperea nu era decorată în niciun fel. În capătul îndepărtat al încăperii se vedeau trei uşi cu feronerie masivă. Uşa din partea stângă, după cum ştia, ducea afară, într-o curte mică. Uşa din dreapta ducea spre cămara cu alimente. Iar uşa din mijloc, cu câteva degete mai înaltă decât celelalte, ducea spre dormitoarele slujitorilor.

Uşa se deschise cu uşurinţă şi văzu o scară de lemn abruptă, abia vizibilă în lumina slabă a lumânării. Eleonora păşi pe prima treaptă, care scârţâi, şi uşa se trânti în urma ei. Îşi puse mâna pe balustrada uzată de fier şi urcă, treaptă cu treaptă, înspre coridorul de la etaj. O lumânare licărea în spatele uneia dintre cele două uşi. Spera din suflet ca aceea să fie camera doamnei Damakan. Dacă era a lui monsieur Karom, avea să-i spună că era în căutarea cuiva care s-o

poată ajuta cu o treabă de femei. Nu ştia prea bine ce anume ar fi presupus aşa ceva, dar avea certitudinea c-ar fi condus-o, fără alte întrebări, la doamna Damakan. Eleonora inspiră adânc de câteva ori în faţa uşii, apoi bătu foarte încet. Trecu un moment lung, apoi se auziră o tuse şi un târşâit de papuci. Uşa se deschise. Era doamna Damakan.

— Draga mea! exclamă aceasta, punând o mână pe umărul Eleonorei. Ce cauţi aici?

Eleonora dădu să răspundă, dar se simţi copleşită. Începu să suspine, apoi izbucni în hohote de plâns. Simţi o uşurare în stomac, care urcă până în plămâni şi apoi în gât, ca o creatură a mării cu ochi palizi, care iese în sfârşit la suprafaţă după secole în care a bântuit adâncurile. Când deschise gura, trupul ei firav se cutremură. Emoţiile ultimelor două săptămâni, profeţia, Sultanul şi toate întrebările sale se revărsară. Eleonora îşi îngropă faţa în poala bătrânei slujnice şi plânse. Plânse pentru tatăl ei, pentru mama ei şi pentru Constanţa, pentru doamna Damakan, pentru nepoata ei şi pentru toate suferinţele despre care nu aflase, dar cel mai tare plânse pentru ea, pentru precaritatea propriei ei existenţe şi pentru nesiguranţa locului ei în lume.

Când se simţi istovită, Eleonora stătu îndelung pe marginea patului, învăluită de lumina lumânării de pe masă. Doamna Damakan o îmbrăţişă, mângâind-o pe păr şi şoptindu-i ceva într-o limbă pe care n-o înţelegea. În cele din urmă, Eleonora se ridică şi îşi ceru iertare în şoaptă.

— Îmi pare rău, spuse ea, ştergându-şi lacrimile cu mâneca. Sper că nu v-am deranjat.

— Nicidecum!

Eleonora îşi coborî privirea spre palmele cuibărite în faldurile rochiţei. Simpla prezenţă a doamnei Damakan o liniştea.

— Eşti o copilă foarte specială, zise slujnica bătrână, mângâind-o pe păr. Ştii asta, nu-i aşa?

Eleonora murmură că da.

— Ştii că eşti specială, dar cred că nu-nţelegi cum.

Fata încuviinţă din cap. Aceasta era, într-adevăr, enigma ei.

— Vreme de mii de ani, continuă doamna Damakan, poporul meu a transmis din generaţie în generaţie o profeţie rostită de ultimul nostru mare rege pe patul de moarte, promisiunea că o fetiţă va veni să înoate împotriva curentului istoriei şi să aşeze lumea la loc pe axa sa. S-au proorocit semne la naşterea sa. O mare de cai, o adunare de păsări, Steaua Nordului în aliniere cu Luna şi doi oameni din poporul nostru. După aceste semne, a spus regele, vom şti dacă este cu adevărat ea.

Doamna Damakan o privi pe Eleonora cu un amestec de teamă şi veneraţie, cu chipul luminat slab de lumânare.

— Tu eşti aleasa!

Eleonora îşi coborî privirea spre petele făcute de lacrimi pe rochiţă. Fie că avea sau nu încredere în ele, aceste cuvinte rostite cu o convingere atât de profundă o făcuseră să se cutremure.

— Dar Sultanul şi lăzile? insistă ea. Ce trebuie să fac mâine? Nu ştiu ce să spun! Cum să fiu eu persoana aceasta, dacă nici măcar nu ştiu ce trebuie să spun?

Doamna Damakan închise ochii.

— Ai încredere în tine! Ascultă-ţi instinctele! Ele sunt tot ce avem.

Capitolul douăzeci şi doi

În timp ce doamna Damakan îi prinse nasturii de pe spatele rochiei, unul câte unul precum treptele unei scări instabile, Eleonora se privi câteva clipe în oglinda măsuţei de toaletă. Epuizarea i se citea pe chip. Ochii îi erau încercănaţi, obrajii îi erau palizi ca porţelanul şi, oricât ar fi încercat să se liniştească, mâinile îi tremurau uşor de-o parte şi de alta a trupului. Nu mâncase nimic la micul dejun şi avea un gol în stomac. Nici ea şi nici doamna Damakan nu pomeniră nimic despre schimbul de vorbe care avusese loc cu câteva ore în urmă, însă amintirea lor plutea între ele. Simpla existenţă a scrisorii tatălui ei, o dovadă palpabilă a absenţei lui, i-ar fi fost suficientă pentru a o descuraja. Dar, pe deasupra, trebuise să digere povestirea plină de violenţă a naşterii ei, profeţia, cât de adevărată o fi fost ea, şi scrisoarea Ruxandrei. Toate acestea în timp ce se pregătea să-l întâlnească pe Sultan. Privindu-se în oglindă, îşi simţea tălpile fremătând de emoţie şi nervii ei, care, ca nenumărate tentacule, se întindeau să atingă lumea din jurul lor. Nu voia să meargă la palat, nu acum, nu în această stare, însă nu era posibil să-l refuze pe Sultan. Şi chiar dacă aşa ceva ar fi fost posibil, acum era prea târziu. În timp ce doamna Damakan închise ultimul nasture, în faţa casei Beiului trase o trăsură imperială. Câteva clipe mai târziu, se auzi o bătaie în uşă.

Eleonora şi slujitorul Sultanului călătoriră în linişte, trecând pe lângă barcagii care căscau şi paznici de noapte care păzeau jăraticul aproape stins din vase. Trecură pe lângă un grup de elevi de

madrasa[9] guralivi, aflaţi în faţa Bazarului Egiptean, pe lângă nişte oameni care veniseră cu rugăminţi şi ajunseră la Poarta de întâmpinare. Când se deschiseră porţile palatului, slujitorul Sultanului îi atinse genunchiul.

— Să ai grijă! spuse el, trăgându-se de pleoapa de jos şi dezvăluindu-şi marginea înroşită a globului ocular. Tu eşti tot ce avem.

Fără vreun alt cuvânt, fără a privi măcar înapoi peste umăr, slujitorul o conduse pe Eleonora prin grădinile palatului şi o lăsă în faţa stindardului profetului. A fost poftită îndată în sala de audienţe. Aplecându-se, observă că încăperea era aproape goală. În afara Sultanului şi a câtorva paznici, mai erau prezente doar două persoane. Pe una dintre ele o recunoscu ca fiind Marele Vizir. Cea de-a doua era o femeie mai în vârstă, pe care n-o mai văzuse până atunci.

— Bună dimineaţa, domnişoară Cohen!

Când vorbi Sultanul, toţi cei prezenţi se opriră din ceea ce făceau şi se întoarseră spre el.

— Bună dimineaţa, Luminăţia Voastră!

— Sper că ai călătorit bine până la palat.

— Da, spuse Eleonora. Am călătorit foarte bine.

— Mă bucur s-aud.

Făcând un semn spre Marele Vizir, continuă:

— Îl mai ţii minte pe Jamaludin Paşa?

— Da, Luminăţia Voastră.

Eleonora şi Marele Vizir nu fuseseră prezentaţi în mod oficial, dar fata îl recunoscu de la întrevederea anterioară.

— Cred, totuşi, că ar trebui să te prezint mamei mele, spuse Sultanul, făcând o mişcare din cap către femeia mai în vârstă din

---

[9] Termen care desemnează un seminar teologic islamic sau o şcoală de Drept de pe lângă o moschee.

stânga sa. Sultan Valide[10]. A fost destul de intrigată de ce i-am povestit după prima noastră întrevedere şi a vrut să te cunoască.

Mama Sultanului era o făptură elegantă şi graţioasă, cu gâtul acoperit cu bijuterii şi pielea parfumată cu arome năucitoare.

— Sunt încântată să vă cunosc, spuse Eleonora, înclinându-se din nou, deşi nu la fel de adânc cum făcuse la intrarea în încăpere.

— Plăcerea e de partea mea, drăguţă.

— Înainte de a începe cu chestiunile noastre oficiale, spuse Sultanul, strângându-şi mâinile sub bărbie, m-am gândit c-ai fi interesată să afli că traducătorii noştri au terminat în sfârşit de tradus primul volum din *Clepsidra* în limba turcă. Abia am început să-l citesc, dar cred că-nţeleg deja de ce-ţi place atât de tare.

Eleonora încuviinţă din cap. Încă ameţită de reverenţă, îi veniră în cap mai multe scene din *Clepsidra:* domnişoara Holvert ascunzându-se în pivniţa din casa de la ţară a verişoarei sale, locotenentul Braşov călărind prin oraşe luminate de torţe şi explozii, judecătorul Raicu râzând necontrolat în propria sală de judecată, plină până la refuz. Toate astea îi roiau în cap, însă nu ştia ce să-i răspundă Sultanului. Singurul lucru care-i veni în minte era un pasaj din cel de-al patrulea volum: *Cursul destinului îl plimbase prin noroi şi mărăcini, încercări grele, tragedii şi multe nopţi de nesomn. Uneori îi păruse o luptă lipsită de sens, însă când ajunse într-un sfârşit la capătul drumului, atunci înţelese că fuseseră toate necesare.* Oare toată viaţa ei de până atunci nu fusese decât o pregătire pentru acel moment? Clipi şi îşi îndreptă spatele.

— Mă bucur, Luminăţie.

— Ar mai fi ceva, spuse Sultanul, sprijinindu-se în cot. Înainte de a trece la treburile noastre oficiale. Aşa cum poate ştii, de mai mulţi ani îmi place să privesc păsările. Stambulul este un soi de intersecţie a rutelor păsărilor migratoare, iar palatul oferă o poziţie avantajoasă

[10] Sultana Mamă (turcă, în original).

de unde să le observ mişcările. În ultimele câteva luni, am zărit în mai multe împrejurări un stol destul de neobişnuit de pupeze purpurii, cocoţate deasupra casei Beiului Moncef. Nu te-aş plictisi cu remarcile mele, însă astfel de păsări nu sunt ceva obişnuit pentru această regiune şi, mai mult chiar, literatura de specialitate indică faptul că sunt în primul rând nişte vietăţi solitare. Mi-ar plăcea să-mi spui părerea ta vizavi de acest subiect, pentru că stolul pare oarecum ataşat de tine.

Făcu o pauză, pentru a-i permite să răspundă.

— Este stolul meu, spuse Eleonora. Au apărut la naşterea mea şi m-au urmat aici de la Constanţa.

Potrivit scrisorii tatălui ei şi povestirii doamnei Damakan, stolul ei era, de asemenea, legat, cel puţin simbolic, de profeţie. Se gândi, însă, că era mai prudent să nu divulge această legătură, întrucât nici ea nu o înţelegea prea bine.

— Stolul tău, repetă Sultanul. Pur şi simplu?

Eleonora zâmbi ca o confirmare.

— În fine, continuă Abdulhamid, schimbând subiectul, am înţeles c-ai reuşit să citeşti documentele pe care ţi le-am trimis şi că le-ai găsit interesante.

— Da, Luminăţie, aşa este!

— Ce-mi poţi spune despre ele?

Eleonora se foi.

— Mi s-au părut destul de interesante. Au fost câteva scrisori pe care nu le-am înţeles în totalitate, dar în cea mai mare parte le-am găsit foarte interesante.

— Care au fost scrisorile pe care nu le-ai înţeles?

— E greu de spus.

Fata îi răspunsese Marelui Vizir, care îi şi adresase întrebarea. Apoi, amintindu-şi regulile Curţii, se întoarse spre Sultan.

— Au fost, de exemplu, o scrisoare de la consulul rus către Palat, în care erau stipulaţi termenii unui schimb de prizonieri, şi apoi o redactare mai veche a Tratatului de la San Stefano. Nu cred că am

înţeles în întregime contextul politic al niciuneia dintre cele două situaţii.

— Cu atât de multe documente, o linişti Sultanul, şi nişte împrejurări politice atât de complicate, nici nu m-am aşteptat să înţelegi fiecare detaliu. Dar îţi pot pune la dispoziţie documente care să-ţi ofere contextul pentru aceste două situaţii.

Se întoarse către Marele Vizir.

— Te vei ocupa să le primească?

— Da, Luminăţie!

— Acum… continuă Sultanul, întorcându-se din nou spre Eleonora. Deşi n-ai avut cum să citeşti toate informaţiile necesare, m-aş bucura să-ţi aflu părerea despre situaţia de ansamblu, dar şi orice alt sfat pe care mi l-ai putea oferi.

Eleonora îşi încleştă pumnii, înfigându-şi unghiile în carne. Greutatea întrebării Sultanului aproape o strivi. Deschise gura să se scuze, să le spună că era foarte obosită şi, cu toată sinceritatea, că nu avea de fapt nicio părere asupra situaţiei generale, înainte de a vorbi, însă, interveni mama Sultanului.

— Ştiai că sfatul tău anterior pentru Luminăţia Sa a fost pus în practică? Şi că, cel puţin pentru moment, s-a dovedit a fi de succes?

— Nu, răspunse Eleonora. Nu ştiam.

— Ştirea a apărut în toate gazetele locale.

— Nu citesc gazetele locale.

— A apărut şi în gazetele internaţionale, insistă Marele Vizir, notând ceva în carneţelul său.

— Nu citesc niciun fel de gazete, spuse Eleonora. Dacă ar fi trebuit să citesc gazetele, atunci vă cer iertare. Eu am crezut că trebuie să citesc doar ce era în cutii.

Marele Vizir îşi lăsă carneţelul deoparte. Păru că se pregăteşte să-i adreseze o întrebare, dar nu zise nimic.

— Strategia ta a fost încununată de succes, spuse Sultanul. Când au văzut că nu avem de gând să atacăm, ruşii nu ne-au mai provocat şi s-au întors la Sevastopol. Cât despre nemţi, au fost destul de

supăraţi la început, dar în final păreau aproape bucuroşi că le-am ignorat sugestia.

Marele Vizir îşi drese glasul.

— Motiv pentru care eu mi-aş dori foarte tare să aflu părerea ta despre situaţia noastră politică în general, continuă Sultanul.

Eleonora îşi şterse mâinile transpirate pe partea din spate a rochiţei şi înghiţi în sec. Era exact aşa cum îi spusese doamna Damakan. Trebuia să aibă încredere în ea. Nu mai conta nimic altceva. Mintea îi roia de califi şi muftii, regi de mult îngropaţi şi capitale abandonate. De s-ar fi putut gândi la o analogie potrivită!

— Situaţia Imperiului în general, spuse ea, agăţându-se de prima idee care îi trecu prin minte, nu este diferită, cred eu, de aceea a hyrcanienilor, aşa cum i-a descris Xenofon în lucrarea sa *Ciropedia.*

Eleonora făcu o pauză, să cântărească efectul analogiei ei. Părea, însă, că niciunul dintre cei prezenţi nu ştia cine erau hyrcanienii sau chiar Xenofon, de altfel.

— Hyrcanienii erau supuşii vecinilor lor mai puternici, asirienii, care îi foloseau atât în scopuri politice, cât şi militare. În împrejurarea pe care o descrie Xenofon, cavaleria hyrcanienilor primise ordin să apere ariergarda unei coloane asiriene, astfel încât, dacă era să-i pască vreun pericol din spate, hyrcanienii să fie cei care să sufere consecinţele. Dar…

Eleonora făcu o pauză să-şi umezească buzele. Când făcu acest lucru, simţi că o ia cu ameţeală. Soarele ieşise din spatele unui nor şi ilumina bucata de marmură pe care stătea ea.

— Dar când au… spuse, încercând să-şi pună gândurile în ordine. Când au…

Eleonora se prăbuşi. Prima dată căzu în genunchi. Apoi o scutură un tremur puternic, se îndoi de la mijloc şi căzu la podea. Făcu o criză chiar acolo, pe podea, în mijlocul sălii de întrevederi a Sultanului, iar mintea i se goli complet. Ultimul lucru pe care şi-l mai aminti a fost vocea Sultanului, care striga să vină un doctor.

Deşi Eleonora citise tot Coranul – îl memorase, de fapt –,

revelaţiile din paginile lui nu o convinseseră întru totul. Rareori se gândea la conţinutul lui. Acestea fiind spuse, îi păru ciudat că Sura Dezastrului Copleşitor a fost primul lucru care îi veni în minte când deschise ochii şi, clipind, încercă să înţeleagă unde se află. *Acolo e o fântână curgătoare/Acolo sunt tronuri înalte/ Şi potire pregătite de băut/Şi perne aşezate la rând/Şi covoare întinse.* Printr-o uşă deschisă, văzu o grădină întinsă, plină cu femei tinere şi frumoase, cântând la instrumente cu corzi şi vorbind între ele în şoaptă, chicotind. Aici era fântâna curgătoare, mai încolo, covoarele întinse şi pernele aşezate la rând.

Stătea întinsă cu faţa în jos, pe un divan din mijlocul unei încăperi mici, de pe una dintre laturile curţii. Capul îi era sprijinit pe mai multe perne purpurii şi avea picioarele goale. Simţea furnicături şi amorţeală în mâna dreaptă, care, îşi dădu seama, era prinsă între corpul ei şi perne. Cu o oarecare greutate, Eleonora îşi scoase mâna de sub ea şi se întoarse pe spate. Când făcu acest lucru, observă că mama Sultanului o urmărea. Încercă să se ridice, dar, când îşi săltă capul, o durere ascuţită îi săgetă tâmplele. Chiar în acea clipă îşi aduse aminte sfârşitul Surei şi îi păru că toate căpătau sens. *Prin urmare, aminteşte-ţi/Că eşti doar o amintire/Nu un spectator al lor.*

— Nu trebuie să te mişti. Odihneşte-te, rămâi întinsă!

Mama Sultanului îi atinse fruntea cu dosul palmei şi îi duse la gură un potir mare.

— Hai, bea!

Lichidul din potir era de un roşu închis şi avea aroma dulceagă a rodiilor. După ce Eleonora termină de băut, mama Sultanului aşeză cupa pe jumătate goală pe podea.

— Ţi-era sete!

Eleonora aprobă din cap şi îşi duse mâna amorţită, transpirată la frunte. Vru să întrebe unde se aflau, ce i se întâmplase, dar se simţea prea obosită ca să mai poată vorbi. Era, în realitate, prea obosită să gândească.

— Sultanul a fost foarte îngrijorat pentru tine, spuse mama

acestuia. După ce i s-a spus c-o să-ţi revii, a insistat să fii adusă aici, în dormitoarele sale private. S-a considerat că ar fi cel mai confortabil loc în care să te întremezi.

Eleonora încercă din nou să vorbească, însă cuvintele nu veneau.

— Mai ia o înghiţitură de suc de rodii! O să te întărească.

După ce bău, Eleonora simţi că se mai întremează. Odată cu puterea fizică, însă, venea şi o stranie golire a minţii.

— Ce-ţi aminteşti? o întrebă mama Sultanului, mângâind-o pe mână. Îţi mai aminteşti ce ne-ai spus?

Eleonora îşi ridică bărbia şi negă printr-o mişcare a capului.

— Nu-ţi aminteşti nimic din ce ne-ai spus? Despre pastorul Muehler şi jocul de cuvinte? Despre Beiul Moncef şi tânărul acela ciudat de la cafeneaua Europa?

— Nu, şopti ea, forţându-se să vorbească. Nu-şi amintea nimic în afara hyrcanienilor. Ce am spus?

— Nu este important, spuse mama Sultanului. Ridicându-se, dădu la o parte o şuviţă de păr de pe fruntea Eleonorei. Chiar e mai bine să nu-ţi aminteşti.

Eleonora îşi aşeză capul pe pernă şi se uită din nou spre curtea cu tinerele femei şi instrumentele lor, încercând să-şi amintească ce spusese. Când nu reuşi, se concentră pe prezent.

— Cine sunt acele femei? întrebă Eleonora. Sunt muzicanţii Sultanului?

— S-ar putea spune şi aşa, zise mama lui Abdulhamid, ferindu-şi privirea, pentru a-şi ascunde un zâmbet. Muzica este o preocupare obişnuită a celor care trăiesc în harem.

— Aici locuiesc? întrebă Eleonora. Toate?

— Da, răspunse mama Sultanului. Toate locuiesc aici.

— Şi părinţii lor unde sunt?

Mama Sultanului făcu o pauză, ca şi cum nu s-ar fi gândit până atunci la acest aspect.

— Cele mai multe sunt orfane, spuse ea într-un sfârşit. Cele care au părinţi au fost trimise aici pentru a-şi îmbunătăţi situaţia. Cândva

am fost şi eu o tânără odaliscă, ştii, la curtea lui Ahmet al IV-lea, tatăl lui Abdulhamid.

— Eraţi orfană?

— Da, spuse femeia în cele din urmă. Mi-am pierdut ambii părinţi la o vârstă fragedă, la fel ca tine.

Eleonora ar fi vrut s-o întrebe mai multe lucruri despre palat şi odalisce, despre muzica pe care o cântau, însă dintr-odată o copleşi o oboseală greu de înfruntat.

Mai târziu în acea după-amiază, Eleonora a fost dusă înapoi la casa Beiului. Şi-a petrecut cea mai mare parte a săptămânii care a urmat în pat, odihnindu-se. Cu draperiile trase şi învelită bine, a mâncat pâine prăjită înmuiată în ceai şi a băut atât de mult suc de rodii, încât dinţii ei s-au făcut violet pe margini. Nu era nici bolnavă, nici rănită. Aşa cum le explicase Beiului, doamnei Damakan şi şirului nesfârşit de doctori trimişi de la palat, îşi pierduse pur şi simplu puterile. Le spusese că era ca şi cum cineva i-ar fi pus un robinet chiar în inima fiinţei ei şi pe acolo i se scursese toată puterea. Doctorii aveau alte teorii, ştiinţifice, începând de la epilepsie la meningită şi diabet, însă niciunul dintre ei nu se putea pronunţa în mod sigur. Şi oricum nu prea conta. Oricare ar fi fost cauza afecţiunii ei, era pe cale de vindecare.

Între timp, Stambulul zumzăia de clevetiri. Chiar în momentul când caleaşca imperială o purta pe Eleonora înapoi, pe podul Galatei, povestea celor petrecute cu ea se prelinse pe sub porţile palatului şi se rostogoli la vale spre centrul oraşului. Dacă ascultai cu grijă, aproape că-l puteai auzi: era sunetul inconfundabil al bârfei. Precum un roi de lăcuste, coborî de sus şi, bâzâind, avansă de la casă la casă. Purtat cu uşurinţă din gură în gură, se modifica pe măsură ce se răspândea.

Eleonora nu greşise cu nimic, nu săvârşise nimic îndoielnic sau imoral. Ca atare, nu era un scandal în toată regula. Cu toate astea, nu se putea nega că era o poveste interesantă. În ciuda faptului că Stambulul era un oraş de două milioane de suflete, douăzeci de

cartiere şi zeci de limbi diferite, zvonurile circulau la fel de repede ca prin piaţa unui oraş mic. Cam în momentul când Eleonora se urca în patul ei cald şi alb şi se pierdea în lumea viselor, zvonul se împărţise deja în două ramuri concurente.

Prima ramură, care susţinea că Eleonora era un vizionar sau un fel de profet, se răspândi de-a lungul malurilor Bosforului, oprindu-se în dreptul conacelor de vacanţă ale celor înstăriţi, în drumul ei spre Insulele Prinţilor. Povestea rămase să fiarbă înăbuşit pe insule, vreme de câteva zile, plimbându-se pe la toate galele şi dineurile, înainte de a se întoarce la Stambul, pe buzele servitorilor. Cea de-a doua ramură, care susţinea că Eleonora era un spion britanic trimis să distrugă alianţa otomano-germană, îşi croi drum peste Podul Galata şi în sus pe deal, înspre Pera, unde comunităţile de străini şuşoteau. Privind din când în când peste umăr, ca să se asigure că nu trăgeau cu urechea alţi spioni, spuneau pe rând povestea tinerei orfane aflate în grija Beiului Moncef, care complota împotriva kaizerului.

În Palat, prima versiune era cea care domina şi era susţinută de relatări direct de la sursă ale crizei pe care o suferise Eleonora în sala de audienţe. Anumite persoane influente din guvern, însă, printre care şi Marele Vizir, susţineau şi repetau mai departe cea de-a doua ramură a zvonului, insistând că Eleonora era un agent străin sau cel puţin o marionetă a Beiului Moncef Barcous. Ceea ce credea Sultanul era un mister, deşi în următoarele câteva săptămâni deveni clar că luase foarte în serios sfatul Eleonorei.

Capitolul douăzeci şi trei

O ploaie mocănească căzu până spre dimineaţă, spălând praful de pe ţiglele roşii ale acoperişului Colegiului Robert şi redând un oarecare luciu frunzişului din jur. Chiar şi cu ferestrele închise, biroul pastorului mirosea a pământ reavăn şi polen, acelaşi miros ca pe câmpul cu păpădii din spatele Bisericii Sf. Ignat. Pastorul muşcă din capătul stiloului şi îl trosni între dinţi, oferindu-şi un scurt moment de visare. Şanţurile bolboroseau, iar lumina care cădea prin vitraliul de deasupra biroului avea un aspect spălăcit, ca şi cum şi ea ar fi fost cufundată în apă. Oricât de vie ar fi fost lumina, însă, pastorul trebuia să se concentreze pe sarcina pe care o avea de îndeplinit. Punându-şi palmele de o parte şi de alta a scrisorii din faţa sa, reciti ce scrisese până acum.

Dragul meu Donald,

Sper din suflet ca această scrisoare să te găsească sănătos şi voios şi că îmi vei ierta absenţa îndelungată.

Punând capacul stiloului, pastorul se ridică de la birou şi se îndreptă spre şemineu. Cuvântul corect era „întârziere“, nu „absenţă“, dar nu avea chef să ia scrisoarea de la capăt. La o adică, nu-i păsa ce impresie avea să-şi facă Donald Stork despre stilul său epistolar – sau despre orice altceva, de altfel. Motivul pentru care continuase corespondenţa lor o perioadă atât de îndelungată ţinea de interes şi convenţii sociale, mai degrabă decât de prietenie. Pastorul nu era interesat de isprăvile lui Donald pe Wall Street, nici de petrecerile la care mergeau el şi soţia sa. Ca să fie sincer, James nu

credea nici că Donald era prea interesat de încâlcelile societăţii din Stambul sau de progresul constant al Colegiului Robert. Poate că unele dedesubturi i-ar fi atras atenţia, însă chiar şi James ştia că nu era o idee bună să aştearnă astfel de informaţii delicate într-o scrisoare. Sprijinindu-se de piatra rece a poliţei şemineului, pastorul Muehler observă că lăcrămioara i se veştejea. Îşi aminti că trebuia s-o întrebe pe doamna Eskioğlu cum să îngrijească o floare de interior. Apoi îşi aminti câte avea de făcut înainte de cina din acea seară cu Frederick.

Frederick Sutton. Dintre toţi prietenii săi de la Universitatea Yale, Frederick era printre ultimii de la care James s-ar fi aşteptat să-i facă o vizită. Nu că nu ar fi fost apropiaţi. Provenind amândoi din familii modeste, între el şi Frederick existase mereu un amestec inevitabil de afinitate şi rivalitate. Valurile vieţii, însă, îi trăseseră în direcţii aproape opuse: pe pastorul Muehler, spre cler, iar pe Frederick, spre capcana abjectă a jurnalismului. În plus faţă de aceste divergenţe profesionale, lui Frederick nu-i plăcuse niciodată să scrie scrisori. După absolvire îşi mai trimiseseră vederi, însă nu pentru mult timp. Pastorul mai primea veşti despre Frederick de la alţi prieteni, mai conştiincioşi. Ştia despre promovările sale, afacerile, mutarea la New York, dar nu primise nicio vorbă de la el direct, de mai bine de doi ani. Până în urmă cu o lună, mai exact, când găsi o telegramă galbenă pe birou, cu următorul mesaj: *Vin la Stambul pe doi august. Ruta Olanda-America. Ne vedem atunci, prietene. Frederick Sutton.*

Deşi camerele de oaspeţi disponibile la Colegiul Robert erau foarte confortabile, Frederick insistase să stea la hotelul Pera Palace. James fusese oarecum rănit de decizia prietenului său de a sta la hotel, dar în final se gândise că probabil aşa era cel mai bine. Avea de rezolvat o mulţime de treburi în cele două săptămâni care urmau, iar ultimul lucru de care avea nevoie era să întreţină oaspeţi. Chiar în acea după-amiază voia să-i trimită scrisoarea lui Donald Stork, să pregătească schiţa raportului său către Consulatul American şi să revizuiască articolul despre manifestările variate ale geniului la

copii. Înainte de a se afunda din nou în munca sa, se gândi că ar fi potrivit să facă o mică plimbare, ca să-şi pună ordine în gânduri.

Afară aerul era încărcat din cauza umezelii, iar soarele sângera printr-o spărtură dintr-un nor ce înainta prompt. Copacii atârnau grei sub muşchiul umed şi, chiar sub ferestrele biroului său, un grup de studenţi de anul întâi se jucau în cerc cu o minge. Simplitatea copilăriei, se gândi el, putea fi apreciată doar de la distanţă. Le făcu cu mâna studenţilor şi traversă curtea principală înspre locul său preferat de meditaţie, o bancă de lemn cu vedere la Bosfor. Părea că ploaia ajunsese până dincolo de Insulele Prinţilor, în dreptul cărora o flotilă înainta în grabă, sub o perdea joasă de nori de furtună. Îşi puse mâna streaşină la ochi. Poate unul dintre acele vase era chiar al lui Friedrick.

După mai bine de o oră de contemplare, pastorul se ridică cu mintea limpede şi o hotărâre reînnoită de a săvârşi ce trebuia săvârşit. Se plimba pe aleea îngustă dintre capelă şi biroul său, compunând în gând restul scrisorii sale către Donald Stork, când îl acostă un student. Era un copil subţirel, plin de energie, pe care-l angajase în urmă cu câteva luni pentru a ţine evidenţa mişcărilor Eleonorei. Băiatul gâfâia, iar gulerul îi era acoperit de pete de transpiraţie. Se opri un moment să-şi recapete răsuflarea.

— Aţi auzit? spuse el. Domnule, aţi auzit veştile?

Pastorul încuviinţă din cap absent, lăsându-l pe copil să continue.

— Domnişoara Cohen… A ieri fost la palatul Sultanului şi a leşinat. Se zvârcolea pe podea şi vorbea în limbi străine.

— Copilul meu… spuse pastorul mustrător. Gândeşte-te ce spui! Se zvârcolea pe podea? Vorbea în limbi străine? Îmi vine foarte greu să cred aşa ceva! Spune-mi, unde ai auzit una ca asta?

— Toată lumea vorbeşte despre asta, domnule!

Pastorul se aplecă la nivelul ochilor băiatului şi îi puse o mână pe umăr, cu blândeţe.

— Ce-nseamnă toată lumea?

— Am auzit ieri de la fratele meu, spuse copilul, ştergându-şi

sudoarea de pe buza de sus. Pe urmă am prins şi nişte discuţii la cafenea. Iar mama mi-a spus că a auzit şi ea de la o prietenă al cărei cumnat după soţ lucrează la palat.

— Asta-i tot ce ştii, copile?

Băiatul încuviinţă din cap.

— Eşti sigur?

— Da, domnule.

— Mulţumesc. Poţi să pleci!

Pastorul Muehler îl urmări cu privirea pe copil. Mersul lucrurilor lua o întorsătură interesantă. Masându-şi tâmplele, încercă să şi-o imagineze pe domnişoara Cohen zvârcolindu-se pe podea şi vorbind în mai multe limbi. Era o imagine ciudată, dar nu imposibilă. Văzuse el lucruri şi mai ciudate decât ăsta. Iar acum, când se gândea mai bine, ideea că ar putea fi afectată de o suferinţă neurologică, epilepsie sau poate chiar encefalită chiar avea logică. O astfel de afecţiune ar fi explicat convulsiile şi vorbitul în mai multe limbi. Dacă problema era cercetată corespunzător, poate că s-ar fi găsit o explicaţie şi pentru abilităţile sale mnemonice. Oricum, trebuia să fie precaut când venea vorba de zvonurile care circulau prin oraş. Pastorul învăţase lecţia pe pielea sa, oferindu-le nu doar o dată informaţii false intermediarilor săi. Avea nevoie de multă prudenţă şi anchete realizate independent, înainte de a transmite o astfel de informaţie mai departe. Strângându-şi cureaua, privi în jur. Uitase încotro se îndrepta, ceea ce era bine, căci se apropia ora cinei.

După ce se schimbă, James luă o trăsură spre Le Petit Champs du Mort şi traversă apoi bulevardul la pas către hotelul Palace Pera. Construcţie grandioasă în stil rococo, hotelul era zugrăvit într-un galben palid şi avea ornamente orientale, cam excentrice. Îl găsi pe Frederick în hol, înconjurat de un grup de călători germani, care, după cum părea, tocmai se întorseseră dintr-o excursie de după-amiază.

— Un metru şi douăzeci, spuse Frederick, indicând distanţa cu mâinile. Şi gros cât braţul meu! Era cel mai mare şarpe pe care l-am

văzut vreodată. Iar când l-am descoperit, era încolăcit în jurul gâtului unei cămile, ca un guler.

— Ai fost în cartierul ghicitoarelor? întrebă unul dintre călători, cu un accent britanic puternic. Tălmaciul nostru, Elias, aici de faţă, ne-a dus ieri acolo.

— A fost primul loc unde m-am dus, spuse Frederick şi îi făcu cu ochiul bătrânului tălmaci. Direct de pe vas. Le-am spus hamalilor să-mi ducă bagajele la Pera, apoi să-mi arate drumul către cartierul ghicitoarelor. Articolul pe care l-am scris pe acest subiect ar trebui să apară în paginile gazetei de duminica viitoare.

În timp ce nemţii îl aprobau din cap, Frederick îl observă pe James stând la marginea grupului.

— Jimmy! strigă Frederick şi se ridică să-l îmbrăţişeze. A trecut prea mult de când nu ne-am văzut, prietene!

Şeful de sală îi conduse prin restaurantul principal al hotelului, la o masă de două persoane, în apropierea intrării în fumoar. Nu era nici pe departe cea mai bună masă din restaurant, însă, în incinta unui hotel precum Pera Palace, pastorul Muehler şi prietenul său jurnalist nu erau printre personajele importante. Traversând restaurantul, pastorul îl zări pe Baronul von Vetz, dar şi pe noul ataşat militar american şi un grup de doctori de la Spitalul Italian. În orice caz, obscuritatea relativă a mesei avea să servească de minune scopului serii. Reînnodară repede prietenia lor, trecând în revistă ultimii trei ani şi făcând schimb de bârfe despre foştii lor colegi din New Haven. Fiindcă locuia în Albany, Frederick avea mai multe informaţii – despărţirea soţilor Horner, cartea cea nouă a lui Draby şi încăierarea lui Jack cu guvernatorul –, dar şi pastorul avea unele veşti destul de interesante. Păstrase o strânsă legătură cu mai mulţi colegi de an şi, după cum descoperise, oamenii erau mai dispuşi să-şi dezvăluie secretele unor confidenţi aflaţi la distanţă.

— Este perfect! spuse Frederick când le-a fost servit primul fel de mâncare, o salată simplă turcească, stropită cu ulei de măsline şi suc de lămâie.

Se lăsă pe spate să cântărească din priviri restaurantul, cu un amestec de aroganţă şi naivitate.

— E copia perfectă a hotelului Rivera, dar în mod sigur are o nuanţă orientală. S-ar potrivi perfect în seriile mele.

— Aminteşte-mi, te rog! spuse, pastorul înfigând furculiţa într-o felie de castravete. Ce sunt aceste serii?

Frederick tăie în două o roşie şi inspectă miezul, ca şi cum ar fi fost, de fapt, vreo legumă orientală neobişnuită, deghizată în roşie.

— Nimic ieşit din comun. Seria se cheamă „Schiţe de dincolo". Practic, gazeta trimite în fiecare an câte un reporter, ca să scrie despre un loc anume, să ia pulsul regiunii şi poate chiar să se învârtă un pic prin înalta societate.

— Înţeleg.

— E ca un premiu, de fapt, o recompensă oferită în schimbul avariilor făcute nasului meu de piatra de moară din Albany. Patru ani petrecuţi acolo, în mocirla şi dezordinea legislaturii echivalează cu o lună petrecută astfel.

Făcu un gest grandilocvent.

— Încep să cred că ar putea fi un târg cinstit.

— Pera e doar începutul, spuse James. Un simplu indiciu al Stambulului. Oraşul e plin de culoare, dacă asta e ceea ce cauţi.

— Tocmai din acest motiv am cerut să fiu trimis aici, spuse Frederick. S-au împotrivit, la început. Nu au crezut că cititorii ar fi interesaţi de o schiţă a Asiei. Aşa că le-am spus, înainte de toate, că jumătate din oraş e în Europa. Iar în al doilea rând, cititorii chiar asta caută. Vor dervişi şi elefanţi. Uită-te la Kinglake, spre exemplu! La fel se întâmplă cu *O mie şi una de nopţi.* Oamenii vor culori orientale.

Pastorul ridică paharul pentru un toast.

— Pentru culorile orientale! Şi prietenii vechi! Bine ai venit la Stambul!

Ciocniră paharele şi le dădură amândoi peste cap. O clipă mai târziu, chelnerul veni cu felul principal, pui à la Pera. Era specialitatea bucătarului: un sfert de găină tânără, unsă cu un sos de

portocale şi măsline şi acoperită cu vişine.

— Ai auzit de ursul care vorbeşte? întrebă pastorul după câteva înghiţituri.

— Fireşte!

Pastorul Muehler simţi cum se trezeau în el scânteile vechii lor rivalităţi. După mai puţin de o zi petrecută în Stambul, Frederick se purta de parcă ar fi ştiut deja oraşul pe dinafară. Nu cunoştea nici jumătate din el, niciun sfert, măcar. Pentru o clipă, James se gândise să-i dezvăluie detaliile celei mai recente anchete ale sale, în speranţa că o să-l impresioneze, dar se răzgândi. Era şi aşa într-un punct dificil. Ultimul lucru de care avea nevoie era ca astfel de veşti să ajungă în gazetele străine.

— Un oraş foarte colorat! spuse James, pe un ton uşor mai ridicat decât intenţionase. Stambulul este, de fapt, o capitală a culorilor. Există Cartierul Ghicitoarelor, unde ai fost, Bazarul Sclavilor, îmblânzitorul de Şerpi din Usküdar. Ca să nu mai pomenim de alte atracţii mai obişnuite, precum Marele Bazar, Hagia Sophia, ruinele Troiei.

— Da, spuse Frederick. Va trebui să mergem la Troia. Este o schiţă pe care editorul meu a cerut-o insistent. Nu e prea departe de oraş, nu-i aşa?

— O călătorie de mai puţin de o zi.

Când terminară felul principal, un ospătar trecu prin dreptul mesei lor cu un vas mare de bronz cu cafea turcească şi le turnă câte o ceaşcă.

— Miroase minunat! spuse Frederick, ducând ceşcuţa la nas. Ce mirodenie se simte?

— Nucşoară.

— Nucşoară! spuse Frederick, triumfător. Aş putea scrie un articol întreg doar despre cafeaua turcească!

Pastorul Muehler rămase tăcut câteva clipe. Voia să-şi uimească prietenul, să-l conducă prin părţi ale oraşului pe care nu le-ar fi descoperit altfel.

— Ştii, începu el, simţind căldura vinului pe gât, îmblânzitorii de şerpi şi ghicitoarele sunt doar pentru spectacol. Toate astea sunt doar pentru străini. Dacă vrei ceva cu adevărat colorat, i-am dat meditaţii cuiva…

— Nu vreau să fiu grosolan, Jimmy, dar nu cred că-i pasă cuiva de băieţii tăi.

— Este fată, spuse pastorul, urmărindu-şi prietenul peste marginea ceştii. Are opt ani şi este sfătuitoarea Sultanului.

Frederick îşi miji ochii.

— I-am fost profesor câteva luni, dar, după o vreme, nu mai aveam ce s-o învăţ. Sultanul a aflat despre uşurinţa ei în a învăţa limbi străine şi a invitat-o la palat. Cât despre ce s-a petrecut la palat, spuse pastorul, coborând vocea, există mai multe versiuni. Este greu de ştiut care e cea adevărată. Ăsta e un oraş al poveştilor, vezi tu, un oraş al zvonurilor. Am aflat, însă, dintr-o sursă mai puţin credibilă, că se zvârcolea pe podea şi vorbea în mai multe limbi.

Frederick îşi termină cafeaua şi aşeză ceaşca goală cu gura în jos, ca şi cum vreunul dintre ospătari ar fi putut ghici viitorul. Pastorul observă că mintea prietenului său lucra, după care pe chipul lui Frederick apăru un zâmbet.

— Am găsit deja titlul de articol! spuse el şi lovi uşor masa cu vârful lingurii. Este perfect!

Capitolul douăzeci şi patru

Deşi se trezea în fiecare dimineaţă din ce în ce mai întremată şi cu poftă de mâncare crescută, însănătoşirea Eleonorei mergea mai greu decât şi-ar fi dorit. Conform sfaturilor medicilor, lua masa în camera ei şi părăsea patul doar pentru a se duce la baie sau pentru a se aşeza pe fotoliul ei preferat din dreptul ferestrei. Îşi petrecu mare parte din perioada de recuperare ascunsă în acel fotoliu, fără să citească, fără să se gândească prea mult, ci contemplând pur şi simplu viaţa oraşului, care se desfăşura sub ochii ei. Uitase cât de plăcut era să urmărească mişcarea vapoarelor de-a lungul Bosforului, unduirile constante în ambele direcţii ale vaselor între Marea Marmara şi Marea Neagră, întretăiate de o plasă de caice înaintând de la Beşiktaş la Eminonu, Usküdar, Hayderpaşa şi mai departe. Din poziţia ei, de pe buza strâmtorii, Eleonora observă modele de mişcare noi: înaintarea greoaie a cerşetorilor de la moschee la moschee, înaintarea spre sud a meduzelor şi a epavelor, umbrele subţiri ale minaretelor întinzându-se de-a lungul oraşului precum acele unui ceasornic uriaş.

În cea de-a cincea dimineaţă de la criza ei, Eleonora îndrăzni să coboare la parter şi luă micul dejun în sufragerie, cu Beiul. Când micul dejun se încheie, se retrase la etaj, în atmosfera închisă şi letargică a camerei ei. Următoarele două dimineţi şi le petrecu în acelaşi fel. În cea de-a opta dimineaţă, însă, Eleonora se hotărî, cu totul pe neaşteptate, să-şi petreacă ziua în bibliotecă. Gândul de a mai sta, chiar şi numai o oră, în camera ei era de nesuportat. Iar să stea în bibliotecă nu diferea prea mult de statul în camera ei. Aşa că, în loc să se târască înapoi spre fotoliul de lângă fereastră, Eleonora se

ridică de la masă şi o luă pe holul principal, spre bibliotecă.

Când ajunse la destinaţie, Eleonora se simţi sfârşită şi se prăbuşi pe fotoliul din dreptul şemineului. Când îşi recăpătă puterile, se uită în jur, curioasă. Se părea că Beiul îşi petrecuse mare parte din noaptea precedentă chiar în acel fotoliu. Masa era plină de ceşti de ceai şi mucuri de trabuc. Sub ele se găsea ediţia de duminică a unei gazete pe care n-o mai văzuse până atunci. Încolăcindu-și picioarele sub ea ca o călugăriţă, Eleonora ridică cu grijă gazeta numită *New York Sunday News*, de sub un pahar pe jumătate plin cu coniac. Deschise gazeta şi începu s-o răsfoiască. Era un articol despre reconstrucţia oraşului Vancouver şi un reportaj mai amplu despre realizările Societăţii National Geographic în primul său an de activitate, niciunul dintre ele neatrăgându-i atenţia în mod deosebit. Chiar voia să pună gazeta la loc, când descoperi din întâmplare editorialul „Schiţă de dincolo“. Articolul în cauză ocupa aproape toată pagina a doua şi era ilustrat cu o gravură a Bosforului. Dedesubtul imaginii, titlul articolului era tipărit cu un font de treizeci de puncte: *ORACOLUL DIN STAMBUL.*

Cu secole în urmă, la Delfi, în veacurile lui Homer și Platon, tinerele femei prevesteau destinul oricărui cetăţean suficient de fericit încât să se afle în posesia câtorva monede şi a puterii de a cunoaşte adevărul. Sub un stindard pe care erau scrise câteva cuvinte simple – „Cunoaşte-te pe tine însuţi“ –, aceste oracole prevesteau destinul regilor, al poeţilor, al filosofilor şi al negustorilor. Este binecunoscută legenda lui Alexandru şi a oracolului phytian, la fel cum este şi cea a lui Cicero şi a lui Filip al II-lea. Ne-am gândi că s-au schimbat multe de pe vremea lui Cezar. În Stambul, însă, monarhii se sfătuiesc şi acum cu misticii. Corespondentul dumneavoastră a primit un raport detaliat, care atestă faptul că Marele Poobah al turcilor, Abdulhamid al II-lea, a consultat săptămâna trecută un vizionar deloc diferit de oracolele acelea străvechi din Delfi, o tânără evreică precoce, pe numele ei Eleonora Cohen, care, după cum ne-a fost adus la cunoştinţă, ar fi intrat într-un fel de criză profetică la picioarele suveranului, în timpul întrevederii lor.

Citindu-şi numele în ziar, Eleonora avu sentimentul destul de ciudat de a fi ieşit în afara propriei persoane, de a se privi pe sine însăşi de deasupra. Era ca şi cum mintea ei s-ar fi strecurat pe coridoarele care duceau spre camerele doamnelor, în timp ce corpul ei ar fi rămas acolo, în fotoliu, citind mai departe. Senzaţia aceea dură doar o clipă, dar, când se sfârşi, când se întoarse în sine, se simţi ca şi cum ar fi căpătat o nouă perspectivă asupra lumii şi asupra propriei persoane.

— Este destul de tulburător, spuse Beiul în timp ce închise uşa bibliotecii în urma sa, să citeşti despre tine în gazetă.

Eleonora îşi ridică privirea. Nu avea idee de câtă vreme stătea Beiul acolo în uşă, privind-o. Deşi zâmbea, restul trăsăturilor lui erau grave. Unghiul sprâncenelor, poziţia mâinilor, totul în purtarea sa îi spunea că problema pe care urmau s-o discute era de cea mai mare importanţă.

— Eu, unul, am avut marele noroc ca majoritatea articolelor scrise despre mine să fie în mare parte adevărate. Defăimătoare, dar în cea mai mare parte adevărate.

Eleonora îşi duse mâna la gât şi apoi împături gazeta pe jumătate. Nu voia ca Beiul să creadă că nu-i acordă atenţie maximă.

— De la întâlnirea ta cu Sultanul, spuse el, aşezându-se pe fotoliul de lângă ea, s-au răspândit o mulţime de zvonuri.

— Ce fel de zvonuri?

— Articolul acesta, zise Beiul, luându-i gazeta din mână, deşi eronat în mai multe privinţe, este de fapt o relatare relativ fidelă a zvonurilor, cel puţin din câte am auzit eu.

— Zvonurile, întrebă Eleonora, nesigură cum anume sau ce anume s-ar fi aşteptat Beiul să răspundă ea, sunt adevărate?

Beiul ridică sprânceana stângă. Netezind hârtia gazetei, o aşeză pe braţul fotoliului pe care stătea.

— Exact despre asta aş vrea să discut cu tine. În ultimele câteva zile, am remarcat mai mulţi bărbaţi ciudaţi dând târcoale docului,

moscheii Beşiktaş şi cafenelei Europa. Toate astea mă fac să cred că eu şi casa noastră suntem sub o supraveghere sporită.

Eleonorei i se puse un nod în gât şi simţi dogoarea ruşinii îmbujorându-i obrajii. Beiul Moncef fusese atât de bun cu ea! O protejase atunci când avusese nevoie, veghease asupra ei şi îi oferise totul, fără a cere vreodată ceva în schimb. Ultimul lucru pe care voia să-l facă era să-i creeze probleme.

— Ştiu că memoria îţi este încă slăbită, continuă Beiul. Dar pentru siguranţa şi binele tău, şi pentru ale mele, trebuie să-mi spui tot ce-ţi aminteşti că i-ai spus Sultanului.

— Dacă mi-aş aminti, v-aş spune. Dar chiar nu-mi vine nimic în cap! Nu-mi amintesc decât de hyrcanieni.

— De hyrcanieni?

— I-am povestit Sultanului sau cel puţin am început să-i povestesc legenda hyrcanienilor şi a asirienilor, scrise de Xenofon.

— Xenofon… repetă Beiul, aruncând o privire spre rafturile cu cărţi. Ei bine, orice i-ai fi spus a avut un impact semnificativ asupra gândirii Sultanului. Prin urmare, există o mulţime de forţe interesate de chestiune.

Beiul se ridică şi se îndreptă spre un raft plin cu tratate de istorie. Încă zâmbea, dar, din tremurul buzelor şi umerii încordaţi, Eleonora îi ghici îngrijorarea. După ce răsfoi un exemplar din *Opere alese* de Xenofon, se întoarse pe fotoliu.

— Este o analogie foarte potrivită, spuse el, afundându-se în fotoliul de piele. Hyrcanienii şi asirienii.

Eleonora nu răspunse. Nu ştia ce să creadă. După o tăcere prelungită, Beiul îi întinse gazeta şi se ridică din nou.

— Spune-mi un lucru! o îndemnă el, aplecându-se acum asupra fotoliului ei. Îţi aminteşti să-i fi spus Sultanului ceva legat de pastorul Muehler sau despre întâlnirea la care ai fost martoră în cafeneaua Europa?

Eleonora puse gazeta în poală şi, într-o încercare de a elibera tensiunea, îşi apăsă baza nasului cu degetul mare şi cel arătător. Era

singurul lucru pe care îl mai putea face, ca să-şi amintească, însă acea secţiune a minţii ei era complet goală.

— Când m-am trezit, spuse ea într-un final, în camerele Sultanului, mama Luminăţiei Sale m-a întrebat dacă-mi amintesc ceva. Când i-am spus că nu, m-a întrebat dacă mai ştiu ce spusesem despre pastorul Muehler şi jocul de cuvinte sau întâlnirea dumneavoastră cu…

Se opri şi-şi duse mâna la gură, înţelegând ce făcuse. Îl trădase pe cel mai mare prieten şi protector al ei. Nu mai conta că trădarea nu fusese intenţionată. Eleonora îşi ridică ochii spre Bei, care stătea nemişcat în dreptul fotoliului ei. Buzele îi erau strânse pentru a înfrâna un tremur.

— Nu am vrut! spuse ea.

— Ştiu.

Îşi puse mâna pe umărul ei, apoi continuă.

— Ceea ce mă îngrijorează e faptul că Marele Vizir ar putea trage concluzii pripite. Vezi tu, bărbatul pe care l-ai întâlnit la cafeneaua Europa e în capul listei de suspecţi în cazul accidentului de pe vapor. Noi doi am mai lucrat împreună în trecut, în chestiuni de reformă constituţională. Totuşi, se pare că el are legături cu o mulţime de organizaţii naţionaliste radicale. În orice caz, orice legătură între noi doi ar hrăni din belşug suspiciunile Marelui Vizir. Aşa se explică înteţirea supravegherii.

Eleonora se uită la gazeta din poală.

— Nu vă vor face nimic? spuse ea, tonul vocii urcând spre o întrebare. Nu aţi făcut nimic rău!

Beiul încuviinţă din cap, deşi nu părea prea convins.

— Din păcate, lucrurile nu funcţionează mereu după aceste reguli.

Mai târziu în seara aceea, după un somn scurt, agitat şi confuz, Eleonorei i se aduse primul mesaj din ceea ce avea să devină în curând un râu de scrisori de la admiratori din toată lumea. Beiul primea adesea scrisori şi telegrame după ora cinei, astfel că nici el şi

nici Eleonora nu au fost surprinşi când s-a auzit soneria şi monsieur Karom a venit în sufragerie cu două scrisori pe o tavă. Totuşi, în loc să deschidă plicurile şi să i le întindă Beiului, cum făcea de obicei, majordomul veni de cealaltă parte a mesei şi aşeză tava în dreptul Eleonorei. Plicul cel mai aproape de ea era de un alb-perlat. Numele ei complet, domnişoara Eleonora Cohen, era scris pe partea din faţă a plicului. Cea de-a doua scrisoare era aşternută pe o hârtie mai aspră şi era adresată *Oracolului din Stambul.*

— Aţi dori să le deschid? întrebă monsieur Karom, aşteptând ordine.

— Da, spuse ea. Vă rog!

Majordomul îşi scoase cuţitaşul pentru deschis scrisori din buzunarul de la piept şi, cu o mişcare scurtă, tăie plicul alb-perlat în partea de sus. Era un gest pe care Eleonora îl mai văzuse de zeci de ori, dar, în timp ce-l urmări deschizând acest plic, prima scrisoare pe care o primise vreodată, i se tăie răsuflarea.

— Este o invitaţie, spuse ea, după ce o citi. Prezenţa mea este solicitată cu cordialitate la un dineu la Ambasada Britanică.

— Ciudat! spuse Beiul, însă nu explică de ce i se părea aşa.

Cea de-a doua cerere era din partea unei tinere femei al cărei tată murise pe neaşteptate, înainte de a apuca să-i aranjeze o căsătorie potrivită. Acum avea trei peţitori la uşă, toţi susţinând că au binecuvântarea tatălui răposat. Nu era prea clar ce dorea tânăra femeie de la Eleonora, deşi îşi încheiase scrisoarea cu aceste cuvinte: „Am încredere că mă vei putea ajuta."

În cele trei zile care urmară, Eleonora a fost bombardată cu invitaţii, cărţi de vizită, scrisori şi telegrame care-i solicitau prezenţa şi sfatul. Majoritatea scrisorilor le primi din Stambul, deşi veniră câteva şi din ţinuturi mai îndepărtate ale Imperiului Otoman, din oraşe precum Salonic şi Trabzon, locuri despre care auzise şi pe care le putea identifica pe hartă, dar despre care ştia altfel foarte puţin. Mai târziu în acea săptămână, începură să ajungă telegrame din regiuni îndepărtate, precum Copenhaga sau Chicago. De oriunde ar

fi venit, oricât de fină sau uzată ar fi fost hârtia, Eleonora răspundea în acelaşi mod. Refuza în mod politicos invitaţiile la petreceri şi dineuri, explicând că nu se întremase încă întru totul. Şi făcu tot posibilul să răspundă cererilor de sfaturi, oferind cele mai înţelepte opinii ale sale, deşi adevărul era că îi venea destul de greu să găsească răspunsuri la propriile întrebări.

Capitolul douăzeci şi cinci

Până la sfârşitul lunii august, Eleonora îşi revenise complet din criza pe care o suferise la palat. În ciuda acestei urmări fericite, nu putea scăpa de sentimentul că ceva crucial se schimbase în viaţa ei. Era ca şi cum te-ai fi aşezat la o masă îmbelşugată, cu friptură de miel, gutui umplute şi salată de orz, şi ai fi descoperit că nu ai tacâmuri. Pe măsură ce îşi relua obiceiurile familiare din casa Beiului, Eleonora nu putea să nu simtă apăsarea insuportabilă a destinului strângându-se în jurul ei, îngustându-i viitorul, ca o rochie care intră mereu la apă. Era ca şi cum ar fi aşteptat ca ceva să cedeze, să se rupă, sau să descopere un cusur al materialului.

Nici măcar acele legături care contau cel mai mult pentru ea nu mai păreau stabile. Deşi îi spusese Beiului tot ce-şi putuse aminti legat de cea de-a doua întrevedere a ei cu Sultanul şi despre refacerea ei de apoi, din harem, deşi îi explicase felul cum vedea ea legătura dintre hyrcanieni şi Imperiul Otoman, deşi o iertase de mai multe ori pentru trădarea ei neintenţionată, deşi vorbeau mai sincer şi mai des acum decât o făcuseră înainte, Eleonora simţea că o parte a relaţiei ei cu Beiul era distrasă pentru totdeauna. Chiar şi când îi vorbea despre chestiuni banale – precum căldura, preţul crescut al bumbacului, cireşele din piaţă –, fruntea lui era mereu tensionată, iar sprâncenele arcuite, pregătite de o întrebare.

Şi nu era doar Beiul. Monsieur Karom se purta mult mai respectuos decât o făcuse vreodată. Se înclina aproape pe nesimţite când îi întindea Eleonorei corespondenţa şi îşi ţinea respiraţia când îi scutura firimiturile de pe masă. Când venea ora îmbăierii, doamna Damakan o spăla ca pe o bucată fragilă de sticlă, de parcă i-ar fi fost

teamă să nu o spargă. Iar când bătrâna slujnică îi încheia nasturii rochiei, Eleonora îi simţea degetele tremurându-i. Chiar şi stolul Eleonorei se schimbase. Păsările erau acum mai nerăbdătoare şi mai agitate, ca şi cum ar fi presimţit o profeţie gata să se împlinească în aerul înăbuşitor. În fiecare dimineaţă le privea luându-şi zborul una câte una de pe pervazul ferestrei ei, iar la sfârşitul zilei le urmărea întorcându-se în aceeaşi ordine în care plecaseră. Iar Eleonora putea doar să ghicească ce misiuni aveau de îndeplinit, ce căutau în sălbăticia oraşului.

Părea uneori că întreaga lume ieşise de pe axa ei. Eleonora mai răsfoia câte un exemplar rătăcit al Beiului din gazeta *Stamboul Herald*. În timp ce parcurgea ştirile zilei anterioare, nu putea să-şi stăpânească senzaţia că se înfăptuise ceva crucial. Într-un interval de doar două săptămâni, citi despre un incident tensionat între Marina Britanică şi împăratul Chinei, despre un cutremur devastator în Statele Unite, o epidemie de holeră în Spania, zeci de sinucideri (inclusiv o înscenare senzaţională de sinucidere pe un pod din New York), mai multe înjunghieri şi un şir de spargeri de bănci în Geneva. Pe lângă toate aceste conflicte şi boli, *Stamboul Herald* relata, de asemenea, că Luminăţia Sa Sultanul Adbulhamid al II-lea se pregătea să pună capăt alianţei de lungă durată a Imperiului cu nemţii. Articolul nu includea alte detalii în afara acestei ştiri, deşi atribuia motivaţia Sultanului influenţei „tinerei sale sfătuitoare".

Cel mai mare şoc, însă, veni sub forma unei telegrame primite într-o dimineaţă târzie din toiul verii. Eleonora citea anunţurile de la mica publicitate de pe ultima pagină a gazetei *Stamboul Herald*, când monsieur Karom veni în sufragerie cu un teanc de scrisori şi telegrame. Aşeză teancul şi deschizătorul de scrisori pe masa din dreptul ei şi se înclină la ieşirea din încăpere, ştiind că fata prefera să deschidă singură scrisorile. Cum îi era obiceiul, Eleonora trecu în revistă scrisorile şi examină fiecare plic în parte înainte de a-l deschide. Printre ele se găseau o telegramă de la Paris, o scrisoare mototolită din Trabzon şi câteva dintre propriile ei scrisori, care îi

fuseseră returnate dintr-un motiv sau altul. La fundul teancului găsi o telegramă ciudată, pe care la început i-a fost greu s-o descifreze. Fusese trimisă printr-o companie britanică, *Imperial and International Communication Ltd.* În ciuda originii sale, mesajul nu era scris în engleză sau, cel puţin, nu din câte îşi dădea seama. Eleonora se uită la înşiruirea de caractere purpurii şi clipi. Netezi hârtia pe masă, îi permise minţii ei să se relaxeze şi se concentră cât putu de tare. În curând rezolvă jocul de cuvinte. Erau caractere latine, iar telegrama era scrisă în limba ei maternă.

AM CITIT DESPRE TINE ÎN GAZETĂ FELICITĂRI VIN LA STAMBUL ÎN CURÂND AŞ VREA SĂ TE VĂD ACOLO ÎN CONSTANŢA TOTUL E BINE MĂTUŞA TA RUXANDRA

După ce o citi de două ori, Eleonora o puse deoparte. Privirea îi rămase pierdută pe luciul mesei şi îşi privi reflexia în textura lemnului. Mătuşa ei Ruxandra. Îşi muşcă buza, mototoli telegrama, care se făcu un ghem albastru, şi făcu tot posibilul să-şi alunge din minte conţinutul ei. Ştia, însă, că nu era posibil. Orice ar fi făcut, chiar dacă ar fi ars-o sau ar fi înghiţit-o sau ar fi rupt-o în bucăţele micuţe, nu ar fi reuşit să scape de mesajul acela şi nici de gândul la cruzimea cu care mătuşa ei, singura ei rudă în viaţă, o abandonase când avusese mai multă nevoie de ea. Orice-ar fi făcut Eleonora, mâinile ei miroseau a cerneală, iar cuvintele îi rămăseseră întipărite în minte cu litere mari.

— Domnişoară Cohen?

Era vocea doamnei Damakan, însă nu ridică privirea.

— Nu te simţi bine, domnişoară Cohen?

O trecu un fior. Nu se simţea bine, chiar deloc. Închise ochii şi strânse şi mai tare telegrama mototolită, simţindu-i colţurile pătrunzându-i în carne. Oricât de mult şi-ar fi dorit să-i arate doamnei Damakan telegrama, să-i ceară sfatul şi să se lase mângâiată, n-o făcu. Să spună cuiva, chiar şi doamnei Damakan,

despre telegramă, să rostească numele mătuşii cu voce tare ar fi însemnat să nu mai aibă cale de întoarcere.

— Căldura e de vină, spuse ea, ridicându-şi privirea. Dacă nu vă supăraţi, cred că un pahar de apă mi-ar face bine.

Doamna Damakan era fericită s-o servească. Când se întoarse, Eleonora bău apa pe nerăsuflate.

— Mulţumesc, spuse ea. Mă simt mult mai bine.

Era adevărat. Chiar se simţea mai bine. Însă telegrama exista în continuare.

— Cred că mi-ar prinde bine o plimbare, spuse ea, ferindu-şi pumnul strâns. Doar prin casă.

Doamna Damakan luă paharul gol de pe masă.

— Dacă ai nevoie de ceva… începu ea.

— Dacă o să am nevoie de ceva, o să vă anunţ cu siguranţă!

Când se întoarse să plece, doamna Damakan o privi cu resemnare, aşa cum un tată analfabet şi-ar privi fiul care îl mustră pentru ignoranţa sa. Eleonora nu avusese de gând să fie incisivă. O iubea pe doamna Damakan ca pe o mătuşă, ca pe o mamă.

— Vă mulţumesc, doamnă Damakan, doar că mă simt agitată.

Eleonora hoinări fără ţintă prin casa Beiului. Se plimbă agale pe holul principal, pe sub privirile aspre ale clanului Barcous, trecu de bibliotecă şi de salon. Nu se simţise niciodată atât de singură. Pentru întâia oară, înţelegea cu adevărat ce voia să spună generalul Krzab când se plângea de *îndatorirea ca de plumb, jugul acela împovărător, pe care cea mai bună parte a umanităţii se luptă la nesfârşit să şi-l potrivească în jurul gâtului.*

În cele din urmă, Eleonora se trezi în faţa intrării în camerele doamnelor. Trecuse o bună bucată de vreme de când nu mai vizitase acele coridoare, dar acum se simţea atrasă de ele, de singurătatea lor întunecată şi prăfuită. Încercând să se adune, îşi luă inima în dinţi, traversă foaierul şi urcă treptele către coridoare. Se îndreptă către un colţişor mai întunecat de deasupra bucătăriei şi se întinse pe spate. Sprijinindu-şi capul pe lemn, îşi trase sufletul şi se uită în sus, spre

întunecimea fără sfârşit. Ştia că trebuia să existe un tavan deasupra ei, dar nu îi desluşea conturul. Într-un final, mâna i se relaxă şi dădu drumul telegramei, care căzu pe podea. Îşi puse mintea la treabă, încercând să descifreze situaţia în care se găsea acum, să pună cap la cap ceea ce ştia despre Ruxandra, despre Bei, despre tatăl ei, despre Sultan şi despre pastorul Muehler, dar, oricât de mult s-ar fi concentrat, piesele nu se potriveau.

Capitolul douăzeci şi şase

Luminăţia Sa Abdulhamid al II-lea îşi întinse un şervet alb în poală şi îşi coborî nasul spre farfuria cu friptură de pui, rece, de pe masă. Deşi înţelegea foarte bine importanţa etichetei, a fastului şi a protocolului curţii, atenţia constantă de a nu încălca regulile îl obosea. Uneori, Luminăţia Sa nu voia decât să mănânce cu mâinile friptură de pui rece, să rupă carnea bucăţică cu bucăţică. Şi tocmai asta avea de gând să facă. La urma urmei, el era Sultanul. Zâmbind în barbă la gândul belşugului unei mese atât de primitive, îi smulse bietei păsări piciorul din trup şi îşi înfipse dinţii în carne. Puiul fusese pregătit în stilul specific teritoriilor învecinate Mării Egee şi acoperit cu sirop de nuci. Chiar dacă era rece, pielea sa trosnea. După ce despuie piciorul de carne, Abdulhamid folosi o bucată de pâine să descărneze pieptul, spatele şi aripile.

Când termină cu puiul, carcasa sa zăcea pustiită pe farfurie, ca o prostituată posacă. După ce-şi şterse mâinile, aruncă şervetul peste oasele descărnate şi se lăsă pe spate, cu un pahar de ceai de mentă. Îşi îngădui câteva momente scurte pentru o visare mai deocheată, după care reîncepu să citească din cel de-al doilea volum din *Clepsidra.* Era cu adevărat o carte minunată, plină de suişuri şi coborâşuri, poveşti de dragoste, orgolii şi lăcomie. Traducerea unei opere de o asemenea calitate era un serviciu făcut supuşilor săi şi o onoare pentru limba turcă. Era, de asemenea, pentru plăcerea proprie, dar aceasta era doar o consecinţă secundară, o răsplată providenţială pentru generozitatea sa. Sprijinindu-şi cartea pe abdomen, Abdulhamid se pierdu în lectură. Absorbit cum era de scena înfiorătoarei bătălii de la sfârşitul volumului, în timpul căreia

locotenentul Braşov află despre presupusa moarte a tatălui său, Sultanul nu auzi uşa deschizându-se.

— Luminăţia Voastră!

Era Marele Vizir, etalând o gazetă rulată ca o floretă.

— Ce este?

— Luminăţie, ştiu c-aţi poruncit să nu fiţi întrerupt, dar cred c-aţi dori să vedeţi asta!

Sultanul se îndreptă şi, trăgând şervetul peste un os de pui expus, se aplecă deasupra mesei să ia gazeta de la sfătuitorul său.

— *Oracolul din Stambul*, spuse el, uitându-se la titlul articolului. Ce-i asta? Vreun articol prin care mi se cere să abdic? O altă cerere de libertate religioasă?

— Şi mai rău, Luminăţie, dacă-mi permiteţi!

Sultanul citi primul paragraf, care-i luă un timp, întrucât nu îşi exersa adesea cunoştinţele de limbă engleză. Jamaludin Paşa tuşi şi îşi încrucişă mâinile.

— M-a întristat nespus paragraful referitor la mama Luminăţiei Voastre, spuse el, indicându-l de la distanţă. Pe la mijlocul celui de-al patrulea paragraf.

Sultanul citi cu voce tare:

— *Şi se spune că s-ar afla în cârdăşie chiar cu mama Sultanului.*

Acesta punctă sfârşitul propoziţiei cu un hohot puternic de râs.

— Domnişoara Cohen în cârdăşie cu mama? Împotriva cui? În ce scop?

Jamaludin însă nu era amuzat, iar Abdulhamid înţelese că nu se va putea întoarce la lectura sa înainte ca această problemă să fie rezolvată. Luând un aer grav, Sultanul împături gazeta şi o aruncă pe masă.

— Înţeleg, fireşte, de ce te-ar tulbura acest articol, spuse el. Este un atac la calitatea mea de conducător. Ca să nu mai discutăm de fragmentul despre mama mea. Dar ce măsuri am putea lua împotriva unei gazete din New York?

— L-am identificat pe autorul articolului. Stă la hotelul Pera

Palace, camera trei sute şapte. Dacă doriţi, îl pot convoca la o întrevedere la palat. Îl putem speria, ca să aibă despre ce scrie în următorul său articol, după care îl urcăm în primul vapor cu direcţia New York.

— Da, spuse Sultanul. Foarte bine!

— Aş mai sugera, Luminăţie, că ar fi prudent să nu vă mai întâlniţi cu domnişoara Cohen, în lumina acestor zvonuri.

Sultanul închise ochii şi îşi apăsă baza nasului cu degetul mare şi arătătorul.

— M-am gândit că ai putea veni cu o astfel de sugestie, spuse el. Lasă, te rog, gazeta aici! O voi citi cu atenţie şi-ţi voi da alte instrucţiuni în seara asta!

— Ar mai fi o informaţie, Luminăţie, spuse Marele Vizir. Dacă-mi permiteţi…

— Fireşte că da.

— Am luat legătura cu mătuşa domnişoarei Cohen, o doamnă pe nume Ruxandra, care pare a fi singura ei rudă în viaţă. Intenţia mea a fost doar s-o informez pe mătuşă despre starea nepoatei ei. În cursul acestei corespondenţe, însă, m-am văzut obligat să ofer asistenţa palatului, dacă domnişoara Cohen ar hotărî că vrea să scape de tutela Beiului Moncef şi să se întoarcă la Constanţa.

Sultanul mormăi ceva în barbă şi se ridică de pe fotoliul său, indicând că întâlnirea luase sfârşit.

— Cum am spus, îţi voi da alte instrucţiuni în seara asta.

— Da, Luminăţie, spuse Marele Vizir, înclinându-se şi ieşind din încăpere.

După ce uşa se închise, Abdulhamid se aşeză din nou şi deschise gazeta. Era un articol mai degrabă amuzant, trebuia să recunoască, deşi imprecis în mai multe locuri şi plin de aluzii răutăcioase. Putea deja să-şi imagineze zvonurile care alimentaseră un astfel de articol. Ajunsese din nou la fragmentul despre domnişoara Cohen şi mama sa, când cea din urmă intră în încăpere. Oricare-ar fi fost intenţia iniţială a vizitei, aceasta a fost dată uitării la vederea ziarului din

mâinile Sultanului.

— Sper că oricine a scris articolul acela calomniator va fi aspru pedepsit!

Sultanul împături gazeta în două şi îşi îndreptă spatele.

— O zi bună şi ţie, mamă!

— Iertaţi-mi impertinenţa, Luminăţie! spuse ea, făcând o plecăciune. Doar că…

— Nu-ţi face griji! spuse el. Tocmai i-am ordonat lui Jamaludin Paşa să-l găsească pe autor şi să-l pedepsească corespunzător. Ne-am gândit că deportarea va fi suficientă.

— Deportarea ar fi suficientă, mă gândesc, deşi nu va repara răul făcut de acest gunoi de articol.

— Întrebarea în acest caz, spuse Sultanul, sorbind cu tristeţe restul de ceai de pe fundul ceştii, întrebarea, după mintea mea, este ce trebuie făcut ca să înlăturăm aceste zvonuri.

— Jamaludin Paşa ce sugestii are?

— Este nesigur în această privinţă.

— Nesigur?

— Da. A spus că nu are o părere solidă.

Aceasta era, firește, o minciună. Mama Sultanului ştia mai bine ca oricine că Marele Vizir nu era nesigur în nicio privinţă, însă nu-l putea contrazice în mod direct pe Sultan, astfel că schimbă cursul discuției.

— În afară de a-l pedepsi pe autor şi de a ne ocupa de zvonuri, mai este şi problema cu fata. Trebuie să facem ceva în privinţa ei. Nu cred că e necesar s-o pedepsim. Nu a greşit cu nimic, dar, câtă vreme nu luăm nicio măsură, nu putem începe să contracarăm.

— Ce rezolvare ai propune tu, mamă?

Mama Sultanului îşi duse mâna la gât, ca şi cum s-ar fi gândit la această întrebare pentru prima dată.

— După cum văd eu lucrurile, ar fi două căi. Niciuna dintre ele nu este perfectă, dar ambele ar servi bine scopurile noastre.

— Da… spuse Abdulhamid, privind resturile de frunze de ceai şi

mentă de pe fundul ceştii. Continuă!

— Prima cale, spuse ea, ar fi deportarea. O trimitem înapoi în România şi uităm de ea. Cea de-a doua cale ar fi s-o invităm să locuiască aici, la Palat. I-am găsi o cameră undeva, la marginea haremului şi i-am oferi lecţii de muzică şi caligrafie. Ambele soluţii au, fireşte, puncte slabe, dar ambele au şi avantaje.

— Interesant, spuse Sultanul, scărpinându-se la ceafă pe sub turban. Nu pot spune că mi-a trecut prin minte cea de-a doua opţiune, dar e destul de interesantă, mai ales venind de la tine. Lasă-mă să mă gândesc la asta!

Mai târziu în acea după-amiază, un tren cu vagoane imperiale trase la intrarea spre băile Çemberlitaş, iar din el coborî Sultanul, îmbrăcat într-un caftan de mătase albastră, împodobit cu fir roşu şi argintiu. Era urmat spre băi de un alai de bărbieri, maseuri, băieţi cu prosoape şi alţi slujitori. Şase zile pe săptămână, complexul mişuna de trupurile păroase ale oamenilor de rând, acoperite cu straturi groase de spumă de săpun. În zilele de duminică, însă, Çemberlitaş era închis publicului. În zilele de duminică, Abdulhamid putea sta întins, singur, în mijlocul sălii principale, urmărind razele de soare spintecând aburul. Deşi palatul avea propriile băi, spectaculoase, construite de cei mai pricepuţi meşteşugari, nu se puteau compara cu Çemberlitaş.

După ce se dezbrăcă, Sultanul intră în încăperea principală plină cu aburi. Avea formă de dodecaedru, iar tavanul se înclina, plăcile de gresie repetându-se parcă la nesfârşit, spre o licărire a soarelui. De jur-împrejurul încăperii erau aşezate douăsprezece robinete, toate îndreptate spre lespedea imensă, de marmură cenuşie, din centru. Era ca o moschee dedicată trupului omenesc. Într-adevăr, în timp ce stătea aşezat pe spate în centrul lespezii de marmură, soarele cădea perfect printre aburi, iar el se simţea în prezenţa unei forţe superioare lui. După câteva clipe de singurătate, Abdulhamid îşi chemă alaiul de însoţitori, care trecură la treabă, spălând şi masând

trupul regal. În timpul acestor sesiuni de curăţire avea cele mai clare gânduri. Sprijinit de prezenţa Domnului, cu simţurile ascunse printre aburi şi sub mâinile unui alai de însoţitori care îi curăţau trupul, mintea îi era liberă să hoinărească pe cărări necunoscute, să se plimbe în voie pe drumul logicii. Aici îşi imaginase calea ferată Hajj, aici rezolvase atât de multe conflicte cu Administraţia Datoriilor Publice, aici se hotărâse în sfârşit ce atitudine să adopte faţă de safavizi.

În acea zi, problema, fireşte, era ce să facă cu domnişoara Cohen. Nu era convins în totalitate că trebuia făcut ceva în legătură cu fata, dar atât mama sa, cât şi Marele Vizir insistaseră. Şi ştia că, în rarele momente când cei doi cădeau de acord, merita măcar să ia în calcul soluţiile propuse. Situaţia de faţă, cum înţelegea acum, nu putea fi menţinută. Nu că l-ar fi bănuit pe Beiul Moncef de ceva mai mult decât de organizarea grupurilor sale de lectură. Era doar o chestiune care ţinea de domnişoara Cohen şi reputaţia ei crescândă. Mama sa argumentase bine problema. Avea două opţiuni. O putea trimite pe Eleonora înapoi la Constanţa, o cale pe care Marele Vizir părea s-o prefere, sau o putea invita să locuiască la palat, să-i ofere câteva lecţii de muzică sau o slujbă de birou şi să-i ofere posibilitatea de a-şi duce viaţa într-un anonimat ocrotit. Nu credea că Jamaludin Paşa va fi mulţumit de un astfel de aranjament. Era oricum destul de afectat de dezintegrarea alianţei cu nemţii, într-atât încât Sultanul se întreba uneori dacă se va ocupa în mod loial de celelalte sarcini ale sale. Aceasta, însă, era o întrebare pentru o altă zi. Trăgând aer în piept, Sultanul închise ochii şi, urmărind pânza de culori pe care o forma lumina în interiorul pleoapelor sale, se concentră în întregime asupra problemei Eleonorei Cohen. Când deschise din nou ochii, luase deja o hotărâre.

Şi astfel, printre aburii şi ambra cenuşie din Çemberlitaş, Abdulhamid se hotărî s-o invite pe Eleonora să locuiască la palat, unde să-i fie consilier personal şi să-i răspundă la întrebări după placul inimii. Dintre toate opţiunile, aceasta era singura care avea

sens. Fireşte, prezenţa ei între zidurile puterii avea să constituie o ameninţare pentru ceilalţi consilieri ai săi, dar aveau să înveţe s-o accepte, la fel cum învăţaseră să se accepte unii pe alţii, iar, dacă nu puteau, erau liberi să-şi caute o funcţie mai potrivită. El era Sultanul şi putea să primească sfaturi de la oricine dorea el.

Capitolul douăzeci şi şapte

Cea de-a treia vizită a Eleonorei la palat a fost destul de diferită de ultimele două, atât ca formă, cât şi ca scop. Când trăsura imperială trase în faţa casei Beiului, Eleonora era la etaj, în camera ei, îmbrăcându-se cu ajutorul doamnei Damakan şi făcându-şi planuri pentru ziua în curs. Plouase torenţial toată dimineaţa, iar pe birou avea un vraf de scrisori la care trebuia să răspundă, lăsând la o parte telegrama mototolită de la mătuşa ei Ruxandra. Deşi nu era încă pregătită să se întoarcă la programul ei anterior, gândul la lectura de plăcere începea să-i surâdă într-un fel cum nu se mai întâmplase după criza de la palat. Şi se gândi că i-ar plăcea, de asemenea, să îşi ocupe timpul explorând casa Beiului. Fireşte, sosirea trăsurii imperiale îi strică toate planurile. Fără o vorbă, doamna Damakan îi încheie nasturii de pe spatele rochiei şi porniră în grabă spre anticameră, unde mesagerul Sultanului aştepta, cu mâinile strânse la curea şi bătând agitat cu călcâiul în podea.

— Domnişoară Cohen, spuse el, înclinându-se pe jumătate, Luminăţia Sa a cerut să vă vadă cât mai repede posibil!

— Da… spuse ea ezitând. Fireşte!

Se întoarse către doamna Damakan, apoi din nou către mesager.

— Îmi daţi voie să întârzii un moment, să mă schimb?

— Fireşte! spuse mesagerul. Totuşi, ar trebui să specific că Sultanul a cerut să vă vadă de îndată, fără grija veşmintelor sau a stării în care vă aflaţi.

Eleonora simţi cum doamna Damakan o împinge cu blândeţe de la spate, astfel că ieşi pe uşa casei, urmându-l pe mesager de-a lungul aleii. Înainte să se dezmeticească bine, era deja în trăsură şi pe

drum. În loc să cotească pe deal spre Poarta de întâmpinare, trăsura urmă curbura Bosforului, în jurul Cornului de Aur, trecu de o fântână publică verde, acoperită cu aramă, şi o luă spre ramura nord-estică a Palatului. Poarta care proteja această intrare era mult mai mică decât Poarta de întâmpinare, dar impunătoare în felul ei. Cioplită dintr-o singură bucată de bazalt şi împodobită cu plăci de gresie turcoaz în formă de stea, gura porţii semăna cu o balenă uriaşă care îşi deschidea maxilarele ca să îi înghită cu totul.

După ce a coborât din trăsură, a fost abordată de o femeie politicoasă, care semăna cu cele pe care le văzuse în camerele private ale Sultanului. Era destul de tânără, nu părea să aibă mai mult de şaptesprezece ani, deşi prin rochia lejeră de bumbac se ghiceau trăsăturile unei femei în toată puterea cuvântului. Fără a spune o vorbă, aceasta îi luă mâna Eleonorei şi îi sărută vârfurile degetelor.

— Sultanul te aşteaptă.

Avea nişte ochi scânteietor de verzi, presăraţi cu auriu, şi gene dese. Oferindu-i Eleonorei câteva clipe să se dezmeticească, tânăra se întoarse apoi şi o conduse în incinta Palatului. Coborâră pe o alee, apoi urcară pe alta, cotind de două ori la dreapta şi o dată la stânga, după care intrară pe un hol boltit, unde mirosea a lămâie şi mosc.

— Trebuie să te las, spuse ea, oprindu-se în faţa unei uşi înalte, încadrate de doi paznici. Sultanul a cerut să te întâlnească singur.

Paznicii se dădură în lături, iar Eleonora simţi un gust amărui în gură. Îi prinse mâna tinerei.

— Iartă-mă! spuse ea. Pot să te-ntreb ceva?

Tânăra o privi cu un amestec de milă şi afecţiune, ca şi cum ar fi fost un pui de vrabie rătăcit în pădure.

— Ştii despre ce vrea Luminăţia Sa să-mi vorbească?

— Nu, spuse femeia. Nu ştiu. Dar poţi fi sigură că se va purta frumos cu tine, oricare i-ar fi rugămintea.

Eleonora încercă să se gândească la o altă întrebare, dar nu îi veni niciuna în minte, astfel că tânăra se întoarse şi se îndepărtă.

Încăperea unde fusese escortată Eleonora era cunoscută sub

numele de Camera Irisului, după un model floral gravat pe zidul din jurul intrării. O cameră relativ mică şi spartană, încăperea avea un perete acoperit aproape în întregime de un divan albastru semicircular, pe care citea Sultanul. În afară de divan şi un scaun de lemn incrustat cu sidef, Camera Irisului era mobilată doar cu o masă de scris şi un tablou înfăţişând o vânătoare de vulpi. O vreme, Eleonora îl privi pe Sultan citind.

— Cartea aceea e cumva *Clepsidra*?

— Da, spuse el, aşezând cartea cu faţa în jos pe divan. Îţi mulţumesc nespus că mi-ai recomandat-o.

— Unde aţi ajuns?

— La cel de-al treilea volum. Când ai intrat, tocmai ajunsesem la scena în care generalul Krzab îi adună laolaltă pe membrii familiei sale, ca să-i mustre şi să le împartă averea descoperită pe fundul lăzii mamei sale.

— *Adevărul este un peşte alunecos,* spuse Eleonora, citând replica generalului Krzab din paginile anterioare. *Solzii lucindu-i sub apă şi un luptător nobil în cârlig…*

Sultanul zâmbi şi încheie citatul.

— *Dar greoi ca plumbul pe fundul bărcii.*

În timp ce Sultanul vorbea, Eleonora îşi dădu seama că încălcase o regulă importantă a etichetei. Nu numai că i se adresase direct, fără onoruri, dar uitase, de asemenea, să se încline la intrarea în cameră. Îşi duse mâna la gură, apoi se lăsă în genunchi şi atinse podeaua cu fruntea.

— Ridică-te, te rog! spuse Sultanul.

Eleonora ridică ochii să-l privească, cu fruntea încă lipită de lespedea rece.

— Nu e nevoie. Te poţi aşeza, dacă doreşti! spuse el, făcându-i semn spre scaunul adânc din dreapta sa.

Fata se îndreptă cu grijă spre scaun, de teamă să nu încalce din nou vreo regulă, şi se ghemui în el. De aproape observă că faţa Sultanului semăna foarte tare cu cea a Beiului, în special în zona

nasului şi a buzei de sus. În loc de trabuc, însă, Sultanul mirosea a levănţică şi a liliac, şi un pic a portocală.

— Voiam să-ţi vorbesc între patru ochi, începu el. Am o întrebare importantă pe care aş vrea să ţi-o adresez şi aş vrea să răspunzi după cum doreşti, fără nicio opreliştе. Te simţi în largul tău? Eşti pregătită să iei o decizie majoră, care te va afecta pentru tot restul vieţii?

Eleonora îşi privi pantofii lustruiţi.

— Da. Sunt pregătită.

— Fireşte, decizia depinde numai de tine, dar te rog să iei aminte că efectele alegerii tale vor avea impact asupra vieţii multora.

Sultanul se opri să o privească. Avea mâinile încrucişate în poală, iar pe chip i se aşternuse o expresie de serenitate supremă.

— Ceea ce vreau să te întreb este dacă vrei să rămâi la palat. Ai locui aici, în serai, dacă doreşti, este suficient spaţiu. Ţi-ai petrece zilele citind, cântând la *oud*, studiind caligrafia şi orice altceva doreşti, de fapt. Fiecare dorinţă a ta va fi îndeplinită. Nu trebuie să faci nimic în schimb, decât să discuţi din când în când câte o chestiune de stat, împreună cu mine şi cu Marele Vizir.

Eleonora îşi desfăcu mâinile şi îşi trecu degetele prin păr. Era, într-adevăr, o întrebare foarte grea, care o luă pe nepregătite. Erau atât de multe lucruri neprevăzute la mijloc, atâtea consecinţe pe care să le ia în calcul! Încercă să se gândească bine, să găsească o soluţie, dar simţea că o ia din nou cu leşin, ca înainte de criză. Clipi şi-şi veni în fire.

— Şi Beiul?

— Beiul? Mă gândesc că Beiul Moncef va continua să-şi trăiască viaţa la fel ca până la venirea ta.

— Nu se va supăra?

Sultanul părea derutat.

— N-am de unde să ştiu cum va reacţiona. Aş vrea să-ţi amintesc, totuşi, că aceasta este doar decizia ta. Deşi sunt de acord că trebuie să ne gândim la cei din jurul nostru, este important să-ţi aminteşti şi de interesul strict personal.

Fata încuviinţă din cap.

— Ce mi se va întâmpla dacă mă hotărăsc să nu locuiesc la palat?

— Ei bine, spuse Sultanul, nimeni nu poate şti cu siguranţă. Dar este o întrebare foarte bună. Înseamnă că înţelegi bine situaţia.

Făcu o pauză, mestecând ceva.

— Cred că ştii că mătuşa ta este pe drum spre Stambul. Am înţeles că intenţia ei este să te ia înapoi cu ea la Constanţa. Fireşte, dacă doreşti să locuieşti la palat, putem cădea la învoială, cumva.

În timp ce Sultanul vorbea despre viaţa ei la palat şi despre titlurile din biblioteca imperială, Eleonora îşi fixă privirea asupra tabloului reprezentând vânătoarea de vulpi. Imaginea era dominată de cai şi de câini, aşa că îi luă câteva clipe să descopere o coadă mică de vulpe în colţul din dreapta jos, iţindu-se din scorbura unui copac. Îşi dădu seama că nu mai spusese nimic de o vreme, când Sultanul se ridică.

— Pot să te-ntreb spre care dintre opţiuni înclini mai mult?

Eleonorei nu-i plăcea niciuna dintre ele. Ceea ce-şi dorea era să-şi ducă viaţa în acelaşi mod de până atunci, trăind liniştită alături de Beiul Moncef, de monsieur Karom şi de doamna Damakan. Înţelese, însă, că aceasta nu se număra printre opţiuni, din mai multe motive. Fireşte, acestea nu puteau fi spuse.

— Înclin înspre palat, începu ea. Dar, dacă-mi daţi voie, aş vrea să-mi acordaţi puţin timp să mă gândesc mai bine.

— Este corect, spuse Sultanul şi se aşeză din nou pe divan. Este o decizie importantă şi n-aş vrea să te grăbesc în niciun fel. Voi trimite un mesager mâine-dimineaţă. Dacă te hotărăşti să locuieşti aici, să ai bagajul pregătit. Dacă nu, sper să ai amabilitatea să mă vizitezi din nou, ca să discutăm alegerea ta.

— Aşa voi face!

Sultanul se ridică din nou şi o conduse la uşă. O clipă, stând acolo, la intrarea în Camera Irisului, se uitară unul la celălalt: o fetiţă şi un bărbat care se îndrepta cu paşi repezi spre vârsta a doua. Aplecându-se, Abdulhamid îi luă mâna şi i-o sărută.

În timpul dramului înapoi cu trăsura, Eleonora văzu Stambulul într-o lumină nouă. Conacele de pe ţărm, bătrânii pescari de pe marginea podului Galatei, harababura din pieţe, chiar şi păsările care zburau pe deasupra, toate erau impregnate cu aroma posibilităţii. Se gândi la paragraful din discursul locotenentului Braşov către fratele său, chiar înainte de a muri: *Cu fiecare alegere, chiar şi cu cea a neimplicării, trebuie să închidem uşa, lăsând loc mai multor posibilităţi privind viitorul. Fiecare pas pe care îl facem pe calea destinului reprezintă o diminuare a potenţialului, moartea unei lumi paralele.* Calea destinului era mai degrabă ca un fel de tunel şi se strângea în jurul ei cu fiecare pas pe care-l făcea.

Eleonora nu era prea veselă când ajunse acasă. Avea multe lucruri la care trebuia să se gândească şi nu prea mult timp la dispoziţie. După ce-i povesti Beiului despre vizita ei la palat şi despre oferta Sultanului, îşi petrecură după-amiaza învăluiţi într-o tăcere grea, el răsfoind gazetele, iar ea răspunzând la scrisori. Printre ele se aflau şi una de la un copil din Paris, care voia să ştie ce cărţi citise ea, sau una din partea unui călugăr italian, care se plângea de situaţia politică din Siena. Fata scrise câteva răspunsuri, apoi rămase cu privirea pierdută la nişte nori îndepărtaţi. De-ar fi putut să se concentreze asupra propriei situaţii, de-ar fi reuşit să o rezolve aşa cum rezolvase problemele Sultanului şi pe ale tuturor celor care-i scriau cerându-i sfatul! Punând stiloul deoparte, Eleonora îşi strânse mâinile în poală şi închise ochii, concentrându-şi atenţia asupra greutăţii alegerii pe care o avea de luat. De-ar fi ştiut ce legătură exista între jocul de cuvinte al pastorului Muehler, tânărul de la cafeneaua Europa, Beiul, Marele Vizir, mama Sultanului, de-ar fi putut înţelege ce însemnau toate, se gândi ea, atunci ar fi putut face alegerea corectă.

După o vreme, deschise ochii, nefiind nici acum mai aproape de răspunsul pe care-l căuta. Îşi urmări stolul întorcându-se acasă, fiecare pasăre venind din propria incursiune în nemărginirea cerului. În vreme ce teiul se coloră în violet şi se umplu de ciripitul lor, Eleonora înţelese că felul în care punea problema era greşit. Se

gândi la maxima domnişoarei Ionescu: *Nu există sfat mai înţelept decât ceea ce-ţi dictează propria inimă să faci.* Apoi îşi aminti paragraful care urma: *Când urmezi instrucţiunile pătimaşe ale inimii tale, când urmezi nu calea cea uşoară, nici pe cea egoistă, ci calea aceea despre care ai ştiut de la bun început că este cea corectă, atunci nu poţi face decât alegerea cea dreaptă pe lume.* Adevărul era, după cum îşi dădu seama Eleonora, că nu-şi dorea nimic din toate astea. Nu dorea protecţia Sultanului, dar nici pe cea a Beiului. Nu dorea să se întoarcă la Constanţa, dar nici pe Ruxandra nu voia s-o întâlnească. Nu dorea profeţia doamnei Damakan şi nici ca toţi oamenii ăia să-i ceară sfatul. Ceea ce-şi dorea, mai mult decât orice, era să fie singură, fără planurile sau aşteptările nimănui, neîmpovărată şi nelegată de nimeni.

După o cină în cea mai mare parte tăcută, la care li se servi friptură de vită şi orez, Eleonora ceru permisiunea să se ridice şi se retrase în camera ei. După ce puse lumânarea pe noptieră, se duse la fereastră. Îşi propti coatele pe pervaz şi privi zidurile albe ale palatului. Strâmtoarea lucea ca o acadea, reflectând un şir de felinare agăţate între minaretele Noii Moschei. Vedea contururile vaselor crestând apa precum stafiile şi, în depărtare, auzi ţignalul unui tren intrând în gara Surcesi. Sunetul acesta aduse cu el conturul unui gând care se aşeză delicat pe pervaz, precum o pasăre venită de peste apă. Îi păru la început a fi chiar soluţia pe care o căuta, dar înainte de a avea ocazia să ducă gândul la bun sfârşit, se auzi un ciocănit în uşă.

— Intră!

În lumina slabă de la intrare, unde şi rămase, trăsăturile Beiului căpătară o nuanţă spectrală.

— Sper că nu te-am trezit, spuse el, deşi era evident că nu o făcuse.

— Nu, spuse ea, întorcându-se cu faţa la el. Nicidecum!

— Am vrut să-ţi spun că voi face tot posibilul să te susţin, să-ţi apăr interesele, indiferent de hotărârea pe care o vei lua.

Rămase tăcut câteva clipe, iar lumina lumânării îi pâlpâi

nerăbdătoare pe chip. Apoi, căutând în buzunar, scoase un săculeţ mic.

— Tatăl tău, spuse el, ţinând săculeţul în palmă, a lăsat ăsta în urmă. L-am găsit în bagajul lui.

Aşeză săculeţul pe noptieră şi se retrase pe hol, ascuţimea trăsăturilor sale estompându-se în întuneric.

— Oricare ar fi calea pe care te vei hotărî s-o urmezi, îţi va fi de folos.

— Mulţumesc! spuse ea. Pentru tot!

— Cu mare plăcere!

Beiul închise uşa în urma lui şi, timp ce trei minute lungi, Eleonora rămase cu spatele la fereastra deschisă, cu privirea pierdută în întunecimea dormitorului ei, în timp ce îşi trecu în revistă planul. Închise apoi fereastra, se dezbrăcă şi se băgă în pat. Înainte de a stinge lumânarea, dezlegă săculeţul de piele moale şi aruncă o privire înăuntru. Erau acolo douăzeci de *kuruş* [11] şi bancnote de cinci sute de lire. Nu se pricepea prea mult la bani, dar ştia că aveau să-i fie de ajuns.

Stând întinsă în pat, Eleonora ascultă zgomotele casei stingându-se, scârţâitul uşilor potolindu-se pentru a face loc zgomotelor mai slabe de afară – vântul zbătându-se printre frunze şi animalele furişându-se prin canale. Luna răsări precum un oraş îndepărtat, învăluind biroul, fotoliul şi măsuţa ei de toaletă în lumina albă a nopţilor de vară târzie. Avea să-i lipsească această cameră, la fel cum îi lipsise camera ei din Constanţa, însă nu putea rămâne. Pur şi simplu nu putea. Când luna ajunse la altitudinea ei maximă, iar casa se cufundă în tăcere, Eleonora se dădu jos din pat şi păşi pe vârfuri spre şifonier. Îşi dădu rochiţele la o parte şi scoase perechea de pantaloni, cămaşa, turbanul şi jacheta pe care le găsise în prima ei zi la Stambul.

---

[11] Subunitate monetară turcească.

Apoi veni la rând biletul. Luă o bucată de hârtie din sertarul din mijlocul biroului, îşi înmuie stiloul preferat în călimară şi scrise un singur cuvânt: *Rămas-bun.* Dedesubt îşi scrise numele. Inima îi bătea mai repede acum şi îi venea greu să respire. Deschise sertarul de sus al măsuţei de toaletă, scoase semnul de carte al mamei sale şi îl băgă în buzunarul interior al hainei. După ce se dezmorţi, strecură săculeţul tatălui ei alături de semnul de carte. Apoi se mai privi o dată în oglindă, scoase capul pe hol şi lăsă în urmă camera.

În capul scărilor se opri şi aruncă o privire în jos, spre anticameră. Era o încăpere obscură, cu colţuri întunecoase şi umbre care licăreau pe margini. Cu mâna încordată pe balustradă, păşi încet pe trepte, ascultând ecoul propriilor paşi. Când ajunse la baza scărilor, casa gemu, ca şi cum fata ar fi păşit pe o zgârietură. Înaintea ei, covorul se întindea precum un lac de flăcări, iar razele lunii scânteiau în candelabru. Atinse săculeţul din buzunar şi, cu un tremur, merse mai departe pe holul principal, prin aripa doamnelor, prin coridoarele înăbuşitoare şi întunecate, în jos pe scări şi pe uşa mică de fier, ieşind în aerul greu din grajdurile Beiului. Lăsând uşa întredeschisă, Eleonora se furişă pe lângă nişte cai care nechezară şi trecu de porţile grajdului. Ajunsese afară. Simţi vântul adiindu-i pe la glezne, iar deasupra ei era doar cerul, o pătură întunecată de nori, prin care se întrezăreau scânteierile bolţii cereşti. O pisică îi ieşi în cale şi clipi din singurul ei ochi albastru. Înţelegea. Lumea era mare, era frig şi existau o mulţime de posibilităţi. Stolul ei se împrăştiase, nu mai aveau treabă aici.

Eleonora se întoarse să mai arunce o privire măreţiei galbene a casei Beiului. I se păru că întrezăreşte silueta încovoiată a doamnei Damakan la fereastra ei de la etajul al doilea, aşa că porni în grabă pe drumul principal. Îşi croi drum pe podul scăldat în lumina lunii, înspre Gara Sircesi. De acolo putea lua trenul spre orice destinaţie din Europa – spre Paris, Budapesta, Berlin, Sankt Petersburg sau Praga. Putea să călătorească astfel şi să se strecoare, pentru a ieşi neobservată din istorie.

Epilog

Pe data de treizeci august 1886, la nouă ani şi o săptămână de la venirea pe lume a Eleonorei, oraşul Stambul se deşteptă şi descoperi că oracolul său dispăruse. Pupeze albe şi purpurii puteau fi văzute deasupra intrării în Bazarul Egiptean, pe ramurile unui măslin din apropierea cartierului Le Petit Champs du Mort şi zburând pe deasupra vechiului Spital Grecesc din dreptul Porţii Yedikule. Un băiat mai îndrăzneţ din Balat prinse o pupăză chiar sub coşul de pâine al mamei sale. Din păcate, pasărea muri la scurt timp după ce fusese capturată. Celelalte pupeze au fost zărite apoi singure, îndreptându-se în direcţii diferite.

La ordinul Sultanului, Luminăţia Sa Abdulhamid al II-lea, toate mijloacele de transport care se îndreptau spre ieşirea din oraş au fost oprite şi cercetate. Jandarmeria a fost alertată, iar toţi angajaţii căilor ferate de pe o rază de cincizeci de kilometri în jurul Stambulului au primit descrieri ale Eleonorei. Bosforul a fost şi el cercetat, iar mai mulţi câini din rasa Sivas Kangal au fost puşi să-i adulmece urmele. Beiul Moncef a fost reţinut pentru interogatoriu, la fel ca monsieur Karom şi doamna Damakan. Cu toate acestea, nimeni, se părea, nu avea cunoştinţă unde s-ar fi putut afla Eleonora. Plecase, dispăruse, nelăsând nicio urmă, în afara unui bilet şi a unui şifonier plin cu rochii.

În cele din urmă, se organiză o ceremonie de înmormântare, iar viaţa îşi reluă cursul obişnuit. Ruxandra se întoarse la Constanţa şi la noul ei soţ. Pastorul Muehler îşi încheie misiunea la Colegiul Robert şi, cu ajutorul cunoştinţelor sale de la Ministerul de Război, primi un nou post la Yale. Beiul Moncef se întoarse şi el la organizarea de

evenimente la cafeneaua Europa, iar monsieur Karom continuă să transmită palatului rapoarte privind activitatea stăpânului său. Doamna Damakan părăsi Stambulul şi se duse să locuiască cu nepoata sa, în Smirna. Sultanul luă hotărârea de a-l destitui din funcţie pe Jamaludin Paşa, după care acceptă, la rugăminţile mamei sale, să-i mai acorde o şansă. În Zeytinburnu se deschise o nouă şcoală de fete, a fost sfinţită moscheea Yildiz Hamidiye, au fost puse în aplicare planurile pentru construcţia căii ferate Berlin-Bagdad, Robert Louis Stevenson a publicat *Cazul ciudat al doctorului Jekyll şi al domnului Hyde,* iar în portul New Yorkului a fost ridicată Statuia Libertăţii.

Istoria şi-a continuat mersul, iar povestea Eleonorei Cohen a fost uitată; o notă de subsol în istoria târzie a Imperiului Otoman, alunecă într-un anonimat definitiv. De a îndeplinit profeţia doamnei Damakan sau a scăpat de ea, de a fost, cu adevărat, cea care avea puterea să reaşeze lumea pe axa sa, răspunsurile la aceste întrebări nu le vom cunoaşte niciodată cu adevărat. Şi aşa este firesc. Căci pietrele din râul istoriei arată diferit, în funcţie de locul din care le priveşti.

Mulţumiri

Cartea aceasta îşi datorează existenţa înţelepciunii, generozităţii, răbdării, iubirii şi sprijinului multor oameni. În capul listei se află cel mai bun agent şi cei mai buni editori pe care şi i-ar putea dori cineva. Mulţumiri lui Nicole Aragi, care nu este doar un minunat agent literar, ci şi o persoană minunată; lui Terry Karten, a cărei înţelepciune, bunătate şi dăruire reprezintă o sursă generoasă de inspiraţie. Mulţumiri lui Jane Beirn, Olgăi Gardner Galvin, lui Sarah Odell, Christie Hauser, Jocelyn Kalmus, Jim Hanks, Katherine Levy şi tuturor de la HarperCollins, pentru tot efortul şi entuziasmul lor.

Le sunt foarte recunoscător mentorilor mei pentru răbdarea, pasiunea şi încurajările lor: Engin Akarli, Marilyn Booth, Maud Casey, Elliott Colla, Michael Collier, John Keene, Joan Nathan, Howard Norman, Ben Percy şi Michael Ray.

Multe mulţumiri Fundaţiei Naţionale Pentru Artă, Fundaţiei Elizabeth George, Fundaţiei Ludwig Vogelstein, Conferinţei Scriitorilor din Napa Valley, Comunităţii Scriitorilor din Squaw Valley, Conferinţei Scriitorilor din Bread Loaf, Centrului Hall Farm, Fundaţiei William J. Fulbright, Institutului Scriitorilor din New York şi Fundaţiei Rotary; graţie generozităţii lor am avut timpul şi spaţiul necesar pentru a scrie.

Mii de mulţumiri prietenilor, familiei şi colegilor scriitori, care au citit primele variante ale acestei cărţi şi ale căror opinii m-au ajutat s-o aduc în forma de astăzi: Adam Akullian, Anna Akullian, Jenny Asamow, Lillie Brum, Jonah Charney-Sirott, Avery Cohn, Nava Et Shalom, Bucky Fazen, Kevin Fingerman, Danny Fingerman, Leah Fisher, Cooper Funk, Daniela Gerson, Billy Karp, Ben Lavender,

Krys Lee, Cheryl Ossola, Ethan Pomerance, Robby Rapoport, Ana Maria Santos, Charles Shaw, Seth Shonkoff şi Nomi Stone.

Le mulţumesc soţilor Lukas, Coleman, Colman, Brum şi Akullian, pentru că s-au dovedit a fi cea mai bună familie din lume şi pentru că nu m-au întrebat de prea multe ori când îmi voi găsi o slujbă adevărată. Îi mulţumesc tatălui meu pentru visuri, pentru că m-a învăţat cum să dezmembrez lucrurile şi cum să le pun înapoi la loc, lui Wendy, pentru Narnia, Dickens şi Harriet Spioana. Îi mulţumesc mamei pentru supa de pui, Super Mario 3 şi tot ce-a venit între acestea; lui Dave pentru unchiul Gaby, Baby Bobby şi Inspiration Point. În cele din urmă, îi mulţumesc lui Haley, pentru toate cele de mai sus şi altele.